

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 12 december 2022**

Tid:

kl. 10:00-20:00

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-7

Justerat den 20 december 2022 Anslaget den 21 december 2022

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Hans Altsjö
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Mötet öppnas
- §2 Anmälningar
- §3 Närvaro
- §4 Justering
- §5 Föredragningspromemoria för behandlingen av budgetförslagen för år 2023 samt inriktning för 2024 och 2025
- §6 Budget 2023 för Stockholms stad och inriktning för 2024 och 2025 samt ägardirektiv 2023-2025 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten
- §7 Ajournering

**§ 1
Mötet öppnas**

**§ 2
Anmälningar**

Inga anmälningar gjordes.

**§ 3
Närvaro**

Närvaro redovisas i **bilaga 1**.

**§ 4
Justering**

Ordföranden Olle Burell (S), 1:e vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och 2:e vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar protokollet. Justering sker tisdagen den 20 december 2022.

§ 5**Föredragningspromemoria för behandlingen av budgetförslagen för år 2023 samt inriktning för 2024 och 2025****Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner ordförandens förslag till behandlingsordning.

Förslag till beslut

Efter samråd med gruppledarna föreslår presidiet att budgetförslaget behandlas på följande sätt.

Budgetförslaget behandlas enligt den debattordning och det schema som skickats ut till fullmäktige.

Under Rotel I Finansroteln, RII Stadsbyggnadsroteln och RV Bostads- och fastighetsroteln behandlas även direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser samt ägarfrågor. De bolag som inte angivits särskilt i schemat behandlas också under blocket.

Sist behandlas Ansvarsfördelning inköpskategorier (bilaga 16 till budgeten).

Beslut om hela budgeten inklusive bilagorna 1-16 fattas samlat sist dag två efter avslutad debatt. Då ställs kommunstyrelsens förslag mot övriga partiers förslag till budget.

Om säryrkanden ändå läggs fram under behandlingen av budgeten måste de lämnas skriftligt. Det gäller också instämmande i andra partiers yrkanden. De behandlas i samband med besluten dag två.

Beslutsordning

Ordföranden frågar om kommunfullmäktige godkänner förslaget till behandlingsordning och finner att så är fallet.

§ 6**Budget 2023 för Stockholms stad och inriktning för 2024 och 2025 samt ägardirektiv 2023-2025 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten**

Ändring av de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna gällande förorening efter hund, dnr KS 2022/590

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 samt framställan om sociala merkostnader år 2023 för SHIS kärnverksamhet samt uppdraget om nyanlända (Stiftelsen Hotellhem), dnr KS 2022/632

Beslut om arbetsmarknadsinsats för vissa målgrupper som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag, dnr KS 2022/759

Beslut om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2§ socialtjänstlagen, dnr KS 2022/412

Utredning gällande svenska för invandrare (sfi) - En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2, dnr KS 2022/959
KS 2022/1045

1. Gruppledebatt

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S), borgarrådet Lindblom (V) och borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Borgarrådet Fjellner (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till budget.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till budget.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till budget.

Karin Ernlund (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till budget.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas förslag till budget.

2. Rotel VI Äldre- och kulturroteln

Äldrenämnden

SDN Äldreomsorg

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Felix Finnveden (S), Felix König (MP) och Hanna Egeltoft (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Anette Hellström (M), Rasmus Jonlund (L), Thomas Wihlman (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

3. Rotel III Utbildnings-, arbetsmarknads- och personalroteln

3:1

Utbildningsnämnden

Grundskola och grundsärskola

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S), Tina Kratz (V) och Aida Badeli (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Borgarrådet Hedin (M), borgarrådet Jönsson (L), Claes Nyberg (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

3:2

Arbetsmarknadsnämnden
SDN: arbetsmarknadsåtgärder

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman (S), Maria Ljuslin (V) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Johan Paccamonti (M), Gabriel Kroon (SD), Christina Tufvesson (L), Johan Kling (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

4. Rotel VII: Förskole-, barn- och fritidsroteln

Förskolenämnden (kommande)
SDN: Förskola
SDN: barn, kultur och fritid

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Mattsson (V), borgarrådet Bjuggren (S) och Aida Badeli (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Sophia Granswed Baat (M), Linnea Vinge (SD), Åsa Nilsson Söderström (L), Ismail Ali (C) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

5. Rotel IV Social- och trygghetsroteln

Socialnämnden
SDN: Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri
SDN: Ekonomiskt bistånd
SDN: Stöd och service för personer med funktionsnedsättning
Överförmyndarnämnden
Stiftelsen SHIS Bostäder

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ojanne (S), Rashid Mohammed (V) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Borgarrådet Hedin (M), Gabriel Kroon (SD), borgarrådet Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

**§ 7
Ajournering**

Sammanträdet ajournerades till den 13 december kl. 10.00.

Bilaga 1

Kommunfullmäktige
2022-12-12

Sida 13 (177)

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Ut gick
48	Burell, Olle		S	10:12	19:58
77	Brinck, Cecilia		M	9:54	19:58
47	Stenudd, Sara		V	9:54	19:55
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:40	19:58
105	Ali Hassan, Shamso	Egeltoft, Hanna	V	10:12	14:32
105	Ali Hassan, Shamso	Börefelt Axell, Henric	V	14:32	19:58
42	Ali, Ismail	Ershad Sarabi, Hamid	C	10:13	16:54
42	Ali, Ismail		C	16:54	19:58
92	Armstad, Stian		S	9:54	19:56
23	Bjuggren, Emilia		S	10:01	19:58
8	Boucher, Torun		V	9:54	19:55
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	9:59	19:58
94	Carlsson, Alma		S	9:58	19:55
13	Cederschiöld, Anna		M	10:00	19:58
80	Edin, Anders		SD	9:54	19:58
53	Edlund, Ingela		S	9:54	19:55
40	Elfvén, Anne-Lie	Abdu, Said	L	16:41	19:58
67	Elmlund, Annika	Randquist, Theréz	M	10:14	12:58
67	Elmlund, Annika		M	12:58	19:58
20	Ernlund, Karin		C	10:01	17:07
20	Ernlund, Karin	Hojem, Frank	C	17:11	19:58
95	Finnveden, Felix		S	9:58	19:58
69	Friberg, Annika		M	9:55	19:58
90	Gjerswold, Gabrielle	Runsten, Magnus	MP	9:59	19:58
12	Granswed Baat, Sophia		M	9:55	19:58
96	Gustafsson, Karin	Stark, Emelie	S	10:11	19:55
103	Güler, Esme	Sinisalo, Carolina	S	10:16	19:58
52	Göransson, Anders		S	9:54	19:58
51	Hansson, Martin		MP	9:57	19:58
4	Hedin, Andrea		M	10:06	19:58
66	Hedrup, Tom	Brege, Johan	M	10:14	17:11
66	Hedrup, Tom	Sakala, Aleks	M	17:11	19:55
61	Heinonen, Johan		S	10:01	19:58
34	Hellström, Anette		M	9:54	19:55
37	Hollis, Michaela		KD	10:01	19:55
107	Holm, Jens	Herrström, Cecilia	V	9:57	19:56
70	Hökmark, Christoffer		M	9:54	19:58
43	Ibrahim, Ashna		C	10:01	19:58
46	Jacobsson, Kristin	Wangel, Marcus	C	10:01	16:55
46	Jacobsson, Kristin		C	16:55	19:58

Bilaga 1

Kommunfullmäktige
2022-12-12

30	Jama, Hassan		V	9:59	19:52
88	Jama, Mansur	König, Felix	MP	10:01	14:38
88	Jama, Mansur		MP	14:38	19:58
31	Johansson, Tobias		V	9:56	16:57
31	Johansson, Tobias	Ehrnström, Thomas	V	17:04	19:55
39	Jonlund, Rasmus		L	10:06	15:29
39	Jonlund, Rasmus	Wistrand, Hanna	L	15:29	19:58
79	Juntunen, Tapani		SD	9:54	19:55
18	Jönsson, Jan		L	9:54	19:58
101	Kazinic, Elvir		S	9:54	19:58
62	Kratz, Tina		V	10:01	19:56
86	Kroon, Gabriel		SD	9:58	19:58
81	Kroon, Julian		SD	10:40	19:58
72	König Jerlmyr, Anna	Rosencrantz, Per	M	10:14	19:58
104	Körhan, Özlem		V	9:54	19:58
36	Lennaárd, Fritz		M	9:56	19:58
89	Lidberg, Clara	Badeli, Aida	MP	10:23	19:58
99	Lind, Andreas		S	10:05	19:58
7	Lindblom, Clara		V	10:05	14:34
7	Lindblom, Clara	Egeltoft, Hanna	V	14:34	19:58
71	Lindström, Therese		M	9:53	19:58
45	Linusson, Svante	Bessner, Linn	C	9:54	12:05
45	Linusson, Svante	Wihlman, Thomas	C	12:48	19:58
16	Ljung, Björn		L	9:59	19:58
64	Ljuslin, Maria		V	9:56	19:58
97	Lorentzi, Ulrika		S	17:29	19:55
11	Lutz, Kristina		M	9:54	19:58
9	Mattsson, Alexandra		V	9:54	19:55
63	Mjörnberg, Robert		V	9:54	19:55
38	Modig, Aron	Roos, Anton	KD	10:13	16:39
38	Modig, Aron		KD	17:35	19:58
28	Mohammed, Rashid		V	9:54	19:56
29	Mustonen, Maria		V	9:53	19:55
19	Naddebo, Jonas		C	9:58	19:58
41	Nilsson Söderström, Åsa		L	10:00	19:58
32	Nilsson, Johan		M	9:54	19:58
44	Nyberg, Claes		C	9:59	15:28
44	Nyberg, Claes	Kling, Johan	C	15:31	19:58
87	Obermüller, Cecilia		MP	10:01	14:39
87	Obermüller, Cecilia	König, Felix	MP	14:43	19:56
24	Ojanne, Alexander		S	9:54	19:58
33	Paccamonti, Johan	Cederhage, Roslana	M	10:16	14:29

Sida 14 (177)

Bilaga 1

Kommunfullmäktige
2022-12-12

Sida 15 (177)

33	Paccamonti, Johan		M	14:36	19:58
98	Piazzolla, Catharina		S	10:01	15:28
98	Piazzolla, Catharina	Bengtsson, Frida	S	15:32	19:55
93	Rashid, Sona	Hansson, Curre	S	10:08	17:11
93	Rashid, Sona	Hansson, Bo	S	17:16	19:55
60	Renlund, Emmelie	Lindgren, Jimmy	S	9:54	19:55
91	Risberg, Eva		S	10:05	19:58
83	Salnikov, Sergej		SD	9:54	19:58
27	Salvo, Maria-Elsa		S	10:16	19:58
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	9:57	19:58
54	Sjöberg, Ulla	Pettersson, Fredrik	S	9:54	19:55
35	Sjölander, Henrik	Jönsson, Peter	M	10:16	19:55
14	Slottner, Erik	Forslund, Maurice	KD	10:17	19:58
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	9:53	19:55
57	Stavling, Margareta		S	10:00	19:56
50	Strömgren, Lars		MP	10:02	19:58
106	Svanfeldt Obligado, Marcus		V	10:01	19:58
74	Svanström, Sara		L	9:54	19:58
84	Söderström, Leif		SD	9:58	19:58
75	Tufvesson, Christina		L	9:54	19:55
22	Valeskog, Jan		S	9:54	19:58
100	Vencu Velasquez Castro, Daniel Agustin	William-Olsson, Ellen	S	10:11	19:58
26	Vikman, Arvid		S	9:56	19:58
85	Vinge, Linnéa		SD	9:54	19:55
55	Walther, Ulf	Hansson, Bo	S	10:00	15:27
55	Walther, Ulf	Karlsson, Oscar	S	15:32	19:58
21	Wanngård, Karin		S	9:57	19:58
82	Wassermann, Emelie		SD	9:54	14:51
82	Wassermann, Emelie	Nordström, Åke	SD	14:54	19:58
5	Wedin, Dennis		M	9:58	19:58
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	10:01	19:58
73	Werner, Hanna		M	9:54	19:58
78	Åkerlund, Liliane		SD	9:54	19:58
15	Örbrink, Nike		KD	10:00	19:56
25	Österberg, Anders		S	9:56	19:56
59	Österman, Gustav		S	9:54	19:58
6	Fjellner, Christofer		M	9:58	19:58
49	Lindhagen, Åsa		MP	9:55	19:58

Bilaga 1

Kommunfullmäktige
2022-12-12

Sida 16 (177)

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 12 december 2022

§ 6 Budget 2023 för Stockholms stad och inriktning för 2024 och 2025 samt ägardirektiv 2023–2025 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Ändring av de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna gällande förorening efter hund, dnr KS 2022/590

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 samt framställan om sociala merkostnader år 2023 för SHIS kärnverksamhet samt uppdraget om nyanlända (Stiftelsen Hotellhem), dnr KS 2022/632

Beslut om arbetsmarknadsinsats för vissa målgrupper som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag, dnr KS 2022/759

Beslut om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen, dnr KS 2022/412

*Utredning gällande svenska för invandrare (sfi) – En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2, dnr KS 2022/959
KS 2022/1045*

Anförande nr 1

O r d f ö r a n d e n : Ni är alla hjärtligt välkomna hit, i synnerhet ledamöter och borgarråd som är med om sin första budgetdebatt! Det här är demokratins högborg. Jag vet att vi alla är stolta över att vara invalda i Stockholms stads kommunfullmäktige och vet också att vi vill göra stockholmarna stolta och vara en förebild för andra demokratiska sammanhang i hur man kan föra en tydlig och konstruktiv debatt med respekt för sina motståndare.

Det har skett ett antal avtackningar den senaste tiden, och under de avtackningarna har många viktiga, varma ord sagts mellan personer som har tjänstgjort under den förra mandatperioden, de som tar vid och de som byter roller. Det har varit väldigt fint att lyssna och vara med om det, och jag hoppas att även den här debatten kommer att präglas av den respekten för varandra. Som det sades på en av avtackningarna är ordnade maktskiften det viktigaste som kännetecknar en demokrati som vår, och när det nu är budgetdebatt och en ny mandatperiod är det också ett viktigt steg.

Vi har en tydlig tradition i Stockholm att fästa i skrift vad vi tycker. Många kan tycka att nämndsammanträden går väldigt fort, några minuter bara, men alla medborgare kan ta del av vad de olika partierna tycker antingen man är enig om ett förslag eller om man har en reservation. Den här budgetdebatten är allas vårt tillfälle att möta medborgarna som finns på läktaren och som följer oss via internet, radio och så vidare

och muntligt redogöra för de olika alternativ som finns kring Stockholms stads utveckling.

Vi i presidiet kommer att göra allt för att det ska bli absolut bästa förutsättningar för er som ska debattera att göra det, och vi har i nära dialog med gruppledarna tagit fram ett förslag till behandlingsordning.

Jag vill också passa på att säga att jag vet att det är många som under den här budgetdebatten kommer att göra sin premiär i någon av talarstolarna. Jag vet av egen erfarenhet att det kan vara lite läskigt, men det är också väldigt roligt att få göra det och får det gjort. Till er som är gamla rävar här i salen vill jag bara uppmuntra er att vara lite extra sjysta mot dem som, ibland på lite darrande knän, går upp och gör sitt första inlägg.

Det är också många tjänstemän och medarbetare som gör hela detta tvådagars sammanträde möjligt, och vi är väldigt tacksamma för ert stöd på olika sätt.

1. Gruppleddardebatt

Anförande nr 2

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Väljarna i Stockholm gav tydliga besked: Stockholmarena ville se en öppen och demokratisk stad, en stad där grundläggande mänskliga rättigheter hävdas, en stad där mångfalden, kulturen och möten människor emellan är något som är stort och fritt. Väljarna avfärdade kraftfullt besparingar på och begränsningar av kulturen. Stockholmarena ville inte se en högerpopulistisk sörja. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet lägger nu fram en budget som stärker Stockholms roll som en levande och dynamisk kulturstad med öppenhet och frihet som grund.

Stockholmarena vill se en stad som stärker sina klimatambitioner. När regeringen gör det billigare med fossila utsläpp och dyrare med elektrifiering röstade stockholmarna för en annan politik. När oppositionen här i fullmäktige vill sakta in omställningen till klimatsmarta transporter ökar tvärtom det rödgröna styret investeringarna i kollektivtrafik, cykling och gångtrafik. Tillsammans med en massiv koldioxidlagring blir vår stad klimatpositiv 2030.

Stockholmarena har fått nog av bostadsbrist och en stad som bara är till för de rika. Vår stad ska vara en stad för alla, med fler bostäder till rimliga hyror. Det blir inte lätt med en nationell politik som ökar subventionerna av de dyraste villorna men stoppar stödet till hyresrätter. Trots det ska vi bygga – inte sälja ut!

Stockholmarena vill ha ordning och reda i välfärden. I äldreomsorgen ska inte stora koncerner kunna strunta i viktiga kvalitetskrav, försöka tysta medarbetare och efter det tro att man får fortsätta att driva verksamheten. Det första beslut vi tog var därför att ta tillbaka Sabbatsbergsbyn i egen regi. Att det inte skedde under Kristdemokraternas och Moderaternas styre är obegripligt. Vi behöver tvärtom modiga och engagerade medarbetare i omsorgen. För oss är det självklart att öka antalet trygga anställningar.

Stockholmarna röstade för trygghet och för att inga unga ska rekryteras till gängen. Väljarna röstade både för fler poliser och mer förebyggande arbete. Därför prioriterar vi nu satsningar på barn och unga, skola, fritid och sociala insatser. Alla barn, oavsett var i staden de växer upp, ska ha samma jämlika möjligheter att växa och utvecklas. Med vår budget finns det fältassistenter, familjestöd och avhopparverksamheter när och där det behövs.

Och kanske viktigast: Stockholmarna röstade för högre ambitioner för skolan. Vi var oroad över att barn inte får det stöd de har rätt till. Många hade sett de sjunkande skolresultaten i de tidigare årskurserna och tröttnat på vallöften om extra undervisningstid som aldrig blev verklighet. En seriös politik för mer lärtid i skolan efterlystes, och nu börjar den rödgröna majoriteten att leverera just det med prioritet för lägre årskurser. Vi jobbar för tvåläraresystem och genomförandet av läsa-skriva-räkna-garantin.

Ordförande! Vi lever med hög inflation och risk för lågkonjunktur. Det drabbar stockholmarna, och det drabbar även många av stadens verksamheter. För oss har det varit självklart att också i svåra tider ta ansvar för ekonomin. Trots att statsbidragen är helt otillräckliga är vårt budgetförslag i balans, och de ekonomiska målen följs. Vi kompenserar verksamheterna fullt ut för ökade pensionskostnader, och vi stoppar dyra privatiseringar och OPS-lösningar. Därför klarar vi också oförändrad kommunalskatt och sänkta avgifter på barns och ungas fritid.

Stockholmarna röstade för öppenhet, en levande stad, trygghet, klimatomställning, bostadsbyggande och en välfärd att lita på. Budgeten är ett första steg i att leverera detta. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 3

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Ordförande! Jag skulle vilja ställa sex frågor till Karin Wanngård. Men jag känner mig generös och tänker att hon kan få välja vilken hon vill besvara. Det är ändå jul snart.

1. Varför talar ni om historiska satsningar på skolan när ni tvingas att spara på grund av hyreshöjningar och inflation?
2. Tror Karin Wanngård att stockholmarna blir mer eller mindre positiva till att det byggs, med ert fokus på att bygga kommunala hyresrätter i ”områden som präglas av villabebyggelse”?
3. Stämmer det att 120 av 180 ordningsvakter har varslats om uppsägning som en konsekvens av er budget?
4. Varför är koldioxidutsläppen i Gamla stan och city mer prioriterade än i andra delar av staden nu när det ska bli fossilfritt först av allt?
5. Är inte koldioxidutsläpp ett lika stort problem oavsett var de sker?

6. Tycker Karin Wanngård fortsatt att man ska skippa julbelysningen i stadens verksamhetslokaler?

Anförande nr 4

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det här är historiska satsningar på skolan. Ni har lovat att utöka undervisningstiden, men ni har ingen budget för det. Det kostar 350 miljoner kronor; ni har ingen budget för det.

När det gäller allmännyttan behöver det byggas mycket och massivt. Ni lämnade efter er en skuld på 10 000 bostäder för stockholmarna. Det är dags att bygga stad.

När det gäller ordningsvakter låter vi stadsdelsnämnderna göra ett aktivt arbete för tryggheten, och det handlar om förebyggande insatser, fältassistenter och också ordningsvakter.

När det gäller bilarna är det där utsläppen är som störst som vi börjar med insatserna. Vi ska vara en fossilbränslefri stad 2040.

Det här med julbelysningen är en vantolkning. Det ska vara julbelysning där människor vistas, men man ska se över det så att man inte belyser tomma utrymmen.

Anförande nr 5

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag noterar att Karin Wanngård talar mycket om mycket men lite om brottsbekämpning. Jag ska ställa en direkt fråga: Anser Karin Wanngård att Stockholm är tillräckligt tryggt? Tillräckligt tryggt för att nämna ord som börjar med ”trygghet” närmare 200 gånger i sin budget men drar i handbromsen när vi borde växla upp arbetet. Tillräckligt tryggt för att minska budgeten för ordningsvakter med 76 miljoner kronor, vilket vi vet kommer att innebära att antalet ordningsvakter som komplement till polisen kommer att gå från närmare 200 till drygt 50. Tillräckligt tryggt för att skjuta ifrån sig ansvaret ut på stadsdelsnämnderna, som om man inte förstått vid det här laget hur viktigt det är med ett centralt grepp.

Anser Karin Wanngård och Socialdemokraterna att Stockholm är tillräckligt tryggt? Varför sparar man annars in på just trygghetsarbetet?

Anförande nr 6

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det här var lustigt. Kristdemokraterna har ju lyckats lägga en budget där ni skalar bort 14 miljoner kronor på just trygghetsarbetet i stadsdelsnämnderna, och ni har samma budgetförslag som vi har under central medelsreserv.

Nej, det är inte tillräckligt. Vi behöver jobba mer med tryggheten, och då handlar det om att faktiskt motarbeta nyrekryteringen till kriminella nätverk. Vi behöver fler poliser i Stockholm, men vi kommunpolitiker måste ansvara för de förebyggande insatserna. Under ert styre i staden fanns det noll fältassistenter i Skarpnäck. Ni lade ned fritidsgårdar. Vi kommer att ha öppna ungdomsverksamheter, vi kommer att ha

fältassistenter i hela staden och vi kommer att öka på arbetet med lokala trygghetsinsatser.

Anförande nr 7

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Karin, det finns en hel del saker i er budget som är bra. Ni behåller en del av de viktiga satsningar som vi drev igenom under den förra mandatperioden. Men det finns en sak som oroar mig, och det är att ni i princip slaktar vår idrottsinvesteringsbudget. Du står här och pratar om satsningar på barn och unga, men i själva verket saknar er budget finansiering för många av de viktiga idrottsprojekt som vi måste göra för att fler barn och unga ska få möjlighet att idrotta i Stockholm. Det saknas finansiering för friidrottsanläggningen på Bällsta IP, det saknas finansiering för de tre fullstora hallarna i Kristineberg och det saknas finansiering för multihallen på Vårbergs IP.

Föreningarna som trodde att Stockholm äntligen var på väg åt rätt håll får nu en tvärnit. Vad är Karin Wanngårds svar till alla de idrottsföreningar som nu är mycket besvikna?

Anförande nr 8

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack, Karin Ernlund, för möjligheten att förtydliga!

Vi lägger stora idrottsinvesteringar i budgeten. Vi säger nej till de fördyrande OPS-lösningar som ni vill genomföra, eftersom vi vet att det blir dyrare för Stockholms skattebetalare över tid med OPS-lösningar när det är ett privat företag som ska skära emellan. Det är klart att det blir dyrare när vi vill ha kvar nolltaxa och när vi vill att fler barn och unga ska idrotta. Därför ökar vi på idrottsinvesteringarna.

Det behöver gå fort. Vi ligger efter, och det är en stor skuld att bära. Därför bygger vi fler idrottsanläggningar. Jag hoppas verkligen att vi kan komma överens om att vi behöver bygga mer.

Anförande nr 9

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag funderade länge på vilket tema jag skulle ta upp med finansborgarrådet, för det finns mycket att diskutera, till exempel den rekordlåga prioriteringen av stöd och service till personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri och även borttagandet av snabb reaktion när unga begår sina första brott.

Sedan valde jag faktiskt ändå en fråga av både principiell och reell betydelse, och det är kampen mot antisemitismen. Antisemitismen är en tusenårig destruktiv kraft som har skördat miljontals liv och som nu dessvärre återigen är på frammarsch även i Stockholm i alla möjliga konspirationsteorier och politiska grupperingar som verkar i en samhällshotande anda.

Jag tror att vi båda ser farorna i det här, och ord i budgeten spelar roll. Därför undrar jag om Karin Wanngård kan tänka sig att göra en rättelse och skjuta in ordet "antisemitism" på de tre ställen där detta har strukits.

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi är rungande överens om att arbetet mot antisemitism är oerhört viktigt. Vi kommer att ta fram handlingsplanen mot rasism, där fler naturligtvis ingår.

När det gäller arbetet mot antisemitism specifikt finns ju en oro att om man är ett barn av judisk härkomst så blir man retad och helt enkelt utstött i vissa sammanhang. Staden har inte tagit detta på det allvar som det förtjänar, och vi kommer att ta fram den här handlingsplanen. Jag förutsätter att vi även kommer att ha med antisemitism, liksom andra former av rasistiska beteenden, i handlingsplanen mot rasism och hoppas verkligen att vi hittar enighet om det.

När det gäller personer med funktionsnedsättning kommer vi att följa det noga. Jag erkänner att det inte är tillräckligt bra; vi kommer att följa det.

Slutligen är det inte så att man inte får hålla allvarssamtal, men polisen måste ha resurser så att det hjälper till.

Anförande nr 11

G a b r i e l K r o o n (SD): I er budget har ni räknat på att staden ska spara 20 miljoner kronor på försörjningsstöd. Detta motiveras med att ni satsar på arbetsmarknadsåtgärder så att fler kommer i arbete. Men om man ser till vilka åtgärder det är ni satsar på direkt, konkret i år, så är det Stockholmsjobb för 35 miljoner kronor. Om vi översiktligt går igenom siffran kan vi få fram att varje Stockholmsjobb i genomsnitt kanske kostar 300 000 kronor. För de här 35 miljonerna kan ni alltså skapa ungefär 120 jobb.

Om vi tar de här 120 jobben och drar bort dem från det ekonomiska biståndet blir besparingen ungefär 10 miljoner kronor, alltså 10 miljoner kronor mindre än vad ni har räknat på att ni ska spara. Min fråga till finansborgarrådet är därför: Hur har ni lyckats trolla fram dessa 10 miljoner kronor? Eller är det så att ni faktiskt inte har täckning för den här besparingen?

Anförande nr 12

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Gabriel Kroons matematik går oavkortat ut på att alla ska vara i åtgärder i staden. När staden förbättrar de arbetsmarknadspolitiska insatserna är jag väl medveten om att privata företag också hänger på.

Det är dock väldigt spännande med Sverigedemokraternas politiska syn när det gäller detta. Ni lägger mer pengar på försörjningsstödet och drar bort 120 miljoner kronor från jobbskapande åtgärder. Ni vill alltså hellre se människor i utanförskap på bidrag

än att ge dem möjlighet till egen försörjning. Det säger allt om er politik och människovärdet.

Anförande nr 13

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Vi som är samlade här i dag vill alla göra Stockholm bättre. Men hur vet vi hur vi lyckas? Svaret på det måste vara om människor vill bo här och tyvärr: Just nu är det fler som lämnar Stockholm än som flyttar hit. Jag tycker att det ger anledning till självrannsakan. Det är en självklarhet för oss som har styrt, och det borde även vara viktigt för er som tagit över.

När vi utformar vår budget tittar vi på dem som har röstat med fötterna och valt bort Stockholm och har försökt utforma en budget för att vinna dem tillbaka, en budget för barnfamiljerna. Därför måste vi tänka om när det gäller hur vi bygger. Vi måste bygga för barnfamiljerna och bygga större stadsradhus, större lägenheter som fyror och femmor och värna de grönytor vi har i staden – inte bygga små kommunala hyresrätter insprängda i våra trädgårdsstäder. Sådant skapar motsättningar, riskerar stadens ekonomi och är helt enkelt dålig stadsbyggnadspolitik. Stadsbyggnad får inte längre vara en tävling i att räkna ytterdörrar. Vi borde räkna sängar, och därför vill vi revidera översiktsplaner, markanvisningspolicyn och se över byggnormen. Vi vill nämligen bygga för stockholmarna och inte för statistiken.

Samma sak gäller trafikpolitiken. Den måste utgå från stockholmarnas behov och val. Det är politiken som ska anpassa sig till stockholmarna, inte stockholmarna som ska tvingas anpassa sig till politiken.

Stockholmarnas behov är alla olika. Därför värnar vi framkomligheten för alla trafikslag, även bilen. En politik som endast har som mål och medel att bli av med bilen, och då även elbilen, missar att konflikten i Stockholmstrafiken i dag ser annorlunda ut. Det är cykel mot gående, cykel mot cykel eller gående mot elsparkcykeln! Stockholm ska ha fler platser, fler gator och tider som är bilfria, men alla stockholmare måste kunna ta sig till hela Stockholm även om de behöver göra det med bil. Återigen: Det handlar om barnfamiljen som ska kunna köra barnen till landet eller hockeymatchen eller ta den där växasängen som man har köpt på Blocket och få den hela vägen till porten.

Så till skolan. Stockholms skolor ska vara så bra att barnfamiljer väljer att stanna i eller flytta till Stockholm, aldrig vara en orsak till att flytta här ifrån. Det kräver fullt fokus på kunskap, mer lektionstid för att lära sig att läsa, skriva och räkna och en insikt om att skolan inte är en schweizisk armékniv som kan förväntas lösa alla samhällsproblem. Skolan måste få ett smalare uppdrag för en vassare utbildning. Ni talar om historiska satsningar på skolan, men verkligheten är att skolorna tvingas att spara på grund av att satsningarna äts upp av hyreshöjning och inflation. Även med en moderat budget hade det varit tufft, men vi lägger mer pengar än ni på barnens utbildning.

Detta för mig till ekonomin. Ni tömmer skattkistan och lånar allt mer, lån som framtida stockholmare – barnen – tvingas betala. På bara något årtionde har soliditeten i kommunens bolag gått från 60 till 40 procent. Ändå fortsätter ni lånekarusellen med

större uttag än någonsin ur de kommunala bolagen och lånar mer när ni av ideologiska skäl och till varje pris ska bygga i egen regi. Vi gör tvärtom: Vi minskar uttaget från de kommunala bolagen och minskar lånebehoven. När ni vill låna mer vill vi börja betala tillbaka.

Avslutningsvis skulle jag vilja lyfta något som jag har jobbat med i 15 år i Europaparlamentet och i EU, och det är miljöpolitiken. Jag är nämligen särskilt stolt över en sak i vår budget, och det är satsningen på klimatinvesteringar. När ni vill satsa 2 miljarder på framkomlighet för "allt utom bilen" satsar vi 1 miljard på framkomlighet för alla och tar er nya extra miljard och satsar den på klimatinvesteringar i stället. Därför investerar vi dubbelt så mycket som ni gör för att möta klimatförändringarna. Och 1 miljard gör skillnad. Till exempel kan vi täcka stadens tak med över 100 fotbollsplaner solceller som inte bara trycker undan det fossila utan även ger energisäkerhet och intäkter till staden. Vi kan bygga ut laddinfrastrukturen dubbelt som mycket som ni gör, göra mer för att plantera träd och återställa våtmark och skapa grönytor på platser som i dag präglas av asfalt och betong. När ni vill stoppa bilen, även elbilen, vill vi stoppa klimatförändringarna. Och jag tror att skillnaden och konflikten i miljöpolitiken i Stockholm inte blir tydligare än så.

Den enskilt viktigaste insatsen som en privatperson kan göra för klimatet är faktiskt att bo i Stockholm. Ur ett klimatperspektiv är Europa bäst i världen, Sverige bäst i Europa och Stockholm bäst i Sverige. Här kan man inte bara leva ett gott liv utan dessutom ett klimatsmart liv, detta tack vare investeringar och miljöåtgärder som företrädare till oss i den här salen har gjort och beslutat om, inte sällan moderater. Men i dag flyttar människor ifrån Stockholm till andra delar av landet där deras klimatpåverkan blir större, och därför är utflyttningen från Stockholm även ett klimatproblem.

Detta för mig tillbaka till barnfamiljerna. Vår budget är givetvis bra för långt fler än barnfamiljer. Men det är dem vi förlorar. Och en stad med färre barn är en döende stad. Det är därför vi har valt att lägga en budget för barnfamiljerna. Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! När det gäller skolan hade ni ett vallöfte om en extra timmes undervisningstid. Ni levererade inte på era fyra år, och nu dammar ni av det och lovar det igen. Det är inte trovärdigt. Ni lägger 100 miljoner kronor mindre på skolan än i den budget som ligger på fullmäktiges bord i dag.

Vi vill bygga större lägenheter och framför allt lägenheter med fler rum. Men varför ska bara ytterstaden och segregerade områden stå för integrationen medan villaområdena slipper? Vi behöver bygga stad, och vi behöver bygga i hela staden. Men det viktigaste för barnfamiljer är ju att ungdomar själva inte hamnar i arbetslöshet eller ser sina föräldrar gå arbetslösa.

Varför ökar ni det ekonomiska biståndet med 20 miljoner kronor? Vill ni att fler ska gå på försörjningsstöd, eller vill ni öka stödet för dem som nu går på försörjningsstöd?

Anförande nr 15

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag tycker att det låter fantastiskt om vi kan vara överens om att vi ska bygga större bostäder. Problemet är att jag inte tycker att det har gjorts hittills, i alla fall inte i tillräckligt stor utsträckning i Stockholm. Jag söker egentligen inte någon konflikt i sakfrågan som sådan, men jag tycker att ett problem har varit att vi jagar ytterdörrar snarare än sängar i vår stadsbyggnad. Det här är någonting som egentligen har varit ett problem i hela stadsbyggnadspolitiken, alltså att vi har börjat göra det till någon form av tävling, en sifferexercis där jag säger att jag bygger 40 000, och då säger du 50 000. Vi säger 60 000, och då säger du 70 000 bostäder. Men det är att bygga för statistiken och inte för stockholmarna. Den resan gör jag gärna tillsammans med alla här inne, för jag tror att vi behöver en helt annan syn på byggande. Och på den resan tror jag inte att lösningen är att börja säga nej, nej, vi ska spränga in fler kommunala hyresrätter i villakvarteren. Jag tror att det skapar de motsättningar och den dåliga ekonomi för staden som sabbar förutsättningarna för att lägga om politiken.

Anförande nr 16

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Stora lägenheter får vi diskutera senare, Christofer. Jag kan bara konstatera att det inte byggdes speciellt många sådana under de gångna åren när ni styrde, och vi har ingenting i vår budget om att vi bara ska bygga små lägenheter.

Men det var inte det jag tänkte säga. Vi står ju inför ett väldigt tufft ekonomiskt läge i Sverige med en kommande lågkonjunktur, och då är det viktigare än någonsin att kommunerna upprätthåller sina investeringar, inte minst genom allmännyttans byggande. Vi har ett enormt stort behov av hyresrätter. Vi har också behov av andra typer av boendeformer och inte minst stora lägenheter. Men det är också så att ni sänker byggmålen för allmännyttan. I en tid när det kommer varsel och konkurser inom byggsektorn sänker ni alltså allmännyttans byggande. Min fråga är: Hur kan ni göra det när vi är på väg in i en lågkonjunktur och därmed riskera att bidra till att ännu fler inom byggindustrin blir av med jobbet? Det handlar om snickare, rivare, målare – deras försörjning och deras familjers försörjning. Hur kan ni bidra till att förstärka lågkonjunkturen?

Anförande nr 17

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag noterar bara att vi nu är precis där igen: att det är byggstatistiken snarare än stockholmarnas behov som står i fokus. Men låt oss lägga det åt sidan.

Problemet med hela den här föreställningen som åtminstone retoriken – i värsta fall rentav budgeten och byggpolitiken – verkar bygga på är att ni nu vill projektera och planera för att bygga kommunala hyresrätter och att de ska projekteras nu. Men det är ju inte så att de här målna som Clara Lindblom pratar om kommer att bli sysselsatta under lågkonjunkturen, vilket ser ut att vara nästa år. Det här är precis standardproblemet 1A med all keynesiansk politik, nämligen att man säger att nu

blåser vi på! Men problemet är ju det att hela ekonomin kommer att vända, och när du väl har gjort den stimulansen kommer det att visa sig att det inte behövdes.

Jag tycker dock att det döljer en viktigare fråga, och det är för vem du egentligen bygger. Clara Lindblom vill uppenbarligen bygga för Byggnads och inte för stockholmarna!

Anförande nr 18

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jag läser Moderaternas budgetförslag och undrar om Ulf Kristersson har lyft luren och ringt till stadshuskansliet och bett dig att kopiera den nya regeringens klimatstrategi, nämligen att göra ingenting eller kanske snarare backa in i framtiden.

När vi i den rödgröna majoriteten vill fortsätta det offensiva klimatarbetet som bedrivs i Stockholms stad vill ni stryka avgörande reformer i vår budget. Ni vill inte mäta och få ned konsumtionsutsläppen, och ni vill inte ha något cirkulärt centrum trots att byggsektorn står och stampar och vill få igång cirkulärt byggande. Ni tar bort vår satsning på energirådgivning till stockholmarna och näringslivet, och ni stryker nästan hela vår investering i gång, cykel och kollektivtrafik.

Christofer Fjellner står här och slår sig för bröstet för att ni har flyttat pengar, klimatmiljarden. Men har ni noll koll på var utsläppen i Stockholm kommer ifrån? Hälften av utsläppen i Stockholm kommer från trafiken, och här vill ni göra ingenting!

Men om vi inte når våra klimatmål då? Ja, gör vi det inte så gör vi det inte – det kanske är den moderata strategin även på kommunal nivå!

Anförande nr 19

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Tack, Åsa! Låt mig börja med det du sa om de konsumtionsbaserade utsläppen. Det tycker jag är genuint intressant, och jag hoppas egentligen att vi har goda förutsättningar att diskutera det och kanske få det senare. Vad ni menar med det är inte helt klart utifrån vad ni har skrivit, men det är någonting som jag tycker är viktigt och intressant.

Sedan är det nästan lite töntigt att komma och säga ”ni vill inte göra någonting”. Vi är oense om en sak, och det är att vi inte vill bekämpa även elbilar. Där har vi en konflikt oss emellan. Men jag är stolt över att vi lyckas göra andra prioriteringar, som att vi vill satsa mer på klimatet än vad du har lyckats förhandla dig fram till med det där gänget. Dubbelt så mycket pengar till klimatinvesteringar! Ta till exempel solceller. Jag tror inte att Åsa Lindhagen och jag är osams i sak om det, men det vore ju en fantastisk möjlighet om vi kunde använda 1 miljard i stället för att bekämpa bilar, även den dagen de går på el, till att sätta solceller på stadens tak eller fördubbla hastigheten för att få ut laddinfrastrukturen. Se möjligheterna och inte bråka för sakens skull!

Anförande nr 20

Borgarrådet Lindblom (V): Åhörare, fullmäktige! När jag var liten och växte upp i Tensta visste jag inte så mycket om hur det såg ut i andra delar av staden. Förutom området där jag bodde bestod min värld av Tensta centrum, Kista galleria om man skulle julhandla och McDonalds i Rissne om man hade tur.

Men i takt med att jag blev äldre började jag se och förstå att det finns skillnader i hur staden ser ut och fungerar. Hela Sverige och hela Stockholm såg inte ut som mitt Tensta eller mitt Rinkeby där vi hade bott innan. Tvärtom insåg jag så småningom att skillnaderna mellan olika delar av staden snarare var avgrundsdjupa. Det gällde även stadsdelar som bara låg några få busshållplatser från varandra.

När miljonprogrammet byggdes var det förknippat med så mycket framtidstro. Men under de åren jag växte upp blev det väldigt påtagligt hur samhällsservicen i stadsdelar som Tensta och Rinkeby sakta men säkert började monteras ned. Banken, Systembolaget, posten och Arbetsförmedlingen försvann. Mindre handlare och butiker följde efter. Förvaltningshuset flyttades, centrum såldes ut och ännu fler handlare fick lägga ned när de inte fixade hyreshöjningarna.

Och i takt med att stadsdelarna gradvis tömdes på offentlig service, arbetsplatser och kundunderlag bredde också uppgivenheten och otryggheten ut sig. Det är därför till exempel Fokus Järva är så viktigt under den kommande mandatperioden.

De här avgrundsdjupa skillnaderna mellan olika stadsdelar i Stockholm avspeglar sig såklart även när det kommer till livschanser. Det är helt enkelt så att det barn som, precis som jag, föds på Karolinska i Solna och sedan växer upp med sina föräldrar i Tensta har betydligt sämre chanser än det barn som föds av föräldrar som bor på Norrmalm. Och dessa skillnader mellan barns livschanser har bara ökat i takt med att inkomstklyftorna har vuxit de senaste decennierna. Det är en ojämlikhet som inte bara är djupt orättvis; den är dessutom skadlig för hela vårt samhälle.

För oss i Vänsterpartiet är arbetet för en mer jämlik stad en av de absolut viktigaste uppgifterna för den nya majoriteten att ta sig an under den kommande mandatperioden. I den rödgröna majoriteten är vi också helt överens om att barns framtid och livschanser inte ska avgöras av vilka deras föräldrar är eller i vilken del av staden de växer upp. Och vi är överens om att det är politikens ansvar att det också ska bli så.

För att utjämna barns och ungas livschanser krävs såklart en ekonomisk politik för full sysselsättning, ökad jämlikhet och minskade klassklyftor. Men det handlar också om en förskola som hinner se alla barn, om att likvärdigheten i den svenska skolan måste återupprättas, om att tidigt fånga upp familjer i behov av stöd och ge alla ungar en meningsfull framtid, även veckan innan barnbidraget betalas ut. Därför är den gemensamma välfärden också en så central fråga för oss i Vänsterpartiet.

En grundbult i välfärden är rätten till bostad. Utan en bostad är det svårt, nästintill omöjligt, att skapa sig ett tryggt liv. Det är därför vi i den rödgröna majoriteten kommer att prioritera byggandet av bostäder, inte minst allmännyttiga hyresrätter. Det är inte av ideologiska skäl, för att vi jagar sängar eller hur det har låtit de senaste veckorna,

utan det är för att de behövs. För var ska alla undersköterskor bo? Var ska poliserna bo? Busschaufförerna? Sjuksköterskorna? Var ska de bo om vi inte har tillräckligt med bostäder i den här staden som vanligt folk faktiskt har råd med? Att bygga just fler bostäder som inte kräver att man har ett stort sparkapital eller en familj med jättemycket pengar är helt avgörande för jämlikheten och för möjligheten för fler stockholmare att kunna skapa sig ett tryggt och gott liv.

Alla här inne vet att vi står inför mycket tuffa ekonomiska tider. I det här läget tycker jag att våra prioriteringar i det rödgröna styret är väldigt tydliga: Det här är en budget för välfärden och för klimatomställning. Jag yrkar bifall till det rödgröna styrets förslag till budget för 2023.

Anförande nr 21

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Vi hörde här att solidaritet och rättvisa är viktiga ord för en vänsterpartist – solidaritet med människor som kanske inte alltid har det lika lätt i livet och rättvisa för samhällets mest utsatta.

Jag undrar därför varför just Vänsterpartiet i så många år intensivt motverkat snabba reaktioner när unga som inte sällan kommer från utsatta hem begår sina första brott. Nu är allvarssamtalen inom 48 timmar bortstrukna ur budgeten. På vilket sätt är det att visa solidaritet med unga som riskerar att fastna i kriminalitet att försvåra möjligheterna till snabba stödinsatser? På vilket sätt är det rättvist att tillämpa en låtgång-princip som går ut över både brottsutsatta och förövare?

Anförande nr 22

Borgarrådet Lindblom (V): Om det är någonting vi gör i den här budgeten är det att prioritera tryggheten, förebyggande insatser och stadsdelarnas välfärdsverksamheter. I dessa tuffa tider när vi har en regering som inte höjer statsbidragen med ens hälften av det behov som finns pressar vi ut alla resurser vi kan till stadsdelarna. Allvarssamtalen är *en* metod, men jag tror också på tillit och på att respektera professionens yrkeskunnande. Vi satsar på att förstärka socialtjänsten, förstärka de trygghetsskapande åtgärderna och ge stadsdelarnas socialsekreterare förtroendet och verktyg att själva utforma sitt arbete.

Allvarssamtalen är viktiga, och där de behövs som en viktig grundbult i arbetet är jag helt säker på att de kommer att fortsätta tillsammans med polisen. Men jag tror inte på detaljstyrning, Jan. Jag tror på att ge välfärden de resurser och de förutsättningar som de behöver för att utföra sitt viktiga arbete.

Anförande nr 23

Nike Örbriuk (KD): Jag måste säga att jag blev glad när jag läste budgeten och fokuset i äldrepolitiken, för det är ju faktiskt så att den nya majoriteten mer eller mindre fortsätter med hela den goda och viktiga äldrepolitik som vi bedrev när vi var ansvariga under de föregående fyra åren.

Vad jag däremot inte blev glad över var att se att man nu lägger den minsta höjningen av hemtjänstpengen på över två mandatperioder – endast 1,1 procent i höjning trots att vi vet att alla kostnader just nu ökar. Det här kommer att slå särskilt mot de ungefär 60 procent av våra äldre som har valt hemtjänst i privat regi. Är ni stolta över att den första prioritering ni gjorde var att lägga den minsta höjningen av hemtjänstpengen på över två mandatperioder?

Anförande nr 24

Borgarrådet **L i n d b o m** (V): Jag vill börja med att säga att det förra äldreborgarrådet fortsatte med det arbete som vi startade när jag var äldreborgarråd. Jag tror att antalet nya reformer som Kristdemokraterna drev igenom under den förra mandatperioden kan räknas på fem fingrar. Annars var det nog väldigt mycket att man fortsatte ett arbete som Vänsterpartiet drog igång. Gott så – jag är väldigt glad över det också.

Jag vill bara förtydliga något som jag har sagt flera gånger: Sveriges Kommuner och Regioner beräknade att statsbidragen till kommuner och regioner behövde höjas med 20 miljarder kronor för att ens komma upp till nuvarande nivå. Nike Örbrinks regering höjde statsbidragen med 6 miljarder. Det är mindre än hälften av behovet.

Vi kompenserar hemtjänsten fullt ut för de ökade pensionskostnaderna. Men har vi en regering som prioriterar elkompensation till Leif Östling och andra miljardärer i stället för att satsa på välfärden är det klart att det blir tufft ute i landets kommuner.

Anförande nr 25

G a b r i e l K r o o n (SD): Vänstern har varit ivriga motståndare till försäljning av kommunala förskolor, grundskolor och gymnasieskolor under den senaste mandatperioden. Vi instämmer i att staden ska äga strategiska samhällsfastigheter. Marken är begränsad, och de privata bolagens ekonomiska intresse är kortsiktigt, medan kommunens välfärdsintresse ska bestå i hundratals år. I tider när räntan höjs för fastighetsbolagen, där fastighetsbolagen måste minska sin skuldsättning och behöver sälja av fastigheter finns ju en intressant potential för Stockholms stad att faktiskt köpa tillbaka några av de fastigheter som såldes ut – några av de fastigheter som ni var negativa till att de skulle säljas.

Vi sverigedemokrater har föreslagit att man ska utreda den här idén, och jag undrar om Clara Lindblom och Vänsterpartiet också är beredda att undersöka om Stockholms stad kan återköpa strategiska samhällsfastigheter som skolor, grundskolor och gymnasieskolor som sålts under föregående mandatperiod.

Anförande nr 26

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Det här var ju väldigt intressant, för jag kan inte minnas att Sverigedemokraterna motsatte sig särskilt många utförsäljningar under den gångna mandatperioden vare sig det handlade om människors hem genom ombildning eller idrottshallar som vi skulle sälja och sedan hyra in oss i eller äldreboenden. Sent ska syndaren vakna.

Vi har historiska satsningar på byggande av idrottshallar. Vi kommer att ta ett större ansvar för att bygga äldreboenden och skolor i stadens regi just för att säkra kostnadskontroll och framtida rådighet. I de fall där det finns möjlighet att köpa tillbaka och det gynnar skol- och äldreboendeplaneringen ser jag inget problem med det. Men jag tycker att det är lite anmärkningsvärt att ni först går med på utförsäljningar och sedan propagerar för återköp. Det är alltid svårare att köpa tillbaka än att sälja.

Anförande nr 27

K a r i n E r n l u n d (C): Clara, jag tyckte att det lät väldigt bra, det här som du beskrev kring satsningar på Järva. Men tyvärr blir det bara många fina ord, för i själva verket är den här satsningen en tummetott. Ni satsar totalt 2 miljoner kronor i er budget, och de pengarna ska läggas på en samordnare.

Det här duger inte. I Centerpartiets budget föreslår vi en ytterstadssatsning på 10 miljarder. Vi måste bygga nya bostäder och åstadkomma mer idrott, mer kultur, fler arbetsplatser och skapa framtidstro.

Er budget innehåller inte detta. Tvärtom innehåller er budget färre idrottshallar, där ni totalt saknar finansiering för några av våra väldigt viktiga projekt. Det saknas också ett totalt fokus på jobb och företagande. Det här riskerar att bli ett tomteblöss – var finns långsiktigheten?

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Långsiktigheten finns ju inte i tillfälliga projekt, för är det någonting som Järva har haft nog av under de senaste decennierna är det politiker som kommer ridande på höga hästar och säger att nu satsar vi det här under den här mandatperioden och nu blir det ännu ett tillfälligt projekt. Det är inte det Järva behöver.

Vi behöver en långsiktig kraftsamling, att staden i dess ordinarie verksamhet och befintliga strukturer kraftsamlar och fokuserar på Järva, därav just Fokus Järva, som kommer att innefatta bostadsbyggande och idrottsinvesteringar.

Jag tycker dock att det är lite anmärkningsvärt att Karin Ernlund hänger upp sin argumentation på idrottshallar som Bällsta och Kristineberg som ryms inom idrottsmiljarden. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt att hon pratar om arbetsmarknadsåtgärder när ni nästan slaktar stadsdelarnas arbetsmarknadsåtgärder och för övrigt skär ned med över 100 miljoner kronor på stadsdelarnas välfärdsverksamheter. Det är inte så vi skapar trygghet och framtidstro, Karin – det gör vi genom att prioritera välfärden och våra ytterstadsförorter.

Anförande nr 29

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det är ju lite knepigt att hålla liv i julstämningen här inne. Men jag ska fortsätta att ställa sex frågor och låta Clara Lindblom välja vilken av dem hon vill besvara.

1. När soliditeten i stadens bolag minskat från 60 procent till 40 procent på ett årtionde, är det då ansvarsfullt att låna mer och till varje pris bygga i egen regi?
2. Tror du att det blir fler eller färre som är positiva till bostadsbyggande när du uttalat vill bygga ”hyresfastigheter i områden präglade av villabebyggelse”, som Bromma, Enskede och Hässelby strand?
3. Varför är det viktigare än att bygga ägarlägenheter eller stadsradhus i till exempel Järva?
4. Varför avsätter ni inte mer pengar till solceller på stadens tak?
5. Varför lämnar Svenska Bostäder den nationella samarbetsorganisationen för solenergi?
6. Varför ska stockholmarna tvingas att betala Hyresgästföreningens anställdas löner och lokaler?

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag måste erkänna, Christofer, jag går just nu en utredning för koncentrationssvårigheter, så jag hängde med i kanske två av de där sex punkterna. Jag tar den första, för sedan zoomade jag ut om jag ska vara helt ärlig.

Vad gäller byggandet sätter vi ett byggmål på 3 500 bostäder över mandatperioden, och det finns ju två skäl till det – eller det finns egentligen 60 000 skäl, för det är ungefär så många som akut saknar en bostad.

Vi behöver de här bostäderna. Vi behöver dem för näringslivet, vi behöver dem för paren som ska separera, vi behöver dem för kvinnan som behöver lämna en våldsam make och vi behöver dem för pensionärerna i villakvarteret som kanske vill bo kvar i området men som behöver en mer tillgänglig bostad.

Borgarrådet Fjellner förlitar sig helt och hållet på privata aktörer, och jag kan berätta för dig: De varslar. Det börjar komma konkurser. Och om vi inte möter upp från allmännyttan under mandatperioden, för det är ett mandatperiodsmål, då kommer vi att se ett kraftigt minskat byggande, ökad arbetslöshet och ännu mer ekonomisk utsatthet i Stockholm. Det är inte en ansvarsfull politik.

Anförande nr 31

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är onekligen så att Stockholm är mitt inne i tuffa tider, och svårare kommer det att bli. Mat, energi och nästan allt annat fördyras. Hyran för hyresrätter förväntas öka med uppemot 10 procent. Bostadsräntorna stiger, och ökade lånekostnader slår undan benen för barnfamiljerna. Reallönerna utvecklas svagt, vilket leder till att stockholmarnas köpkraft minskar. I praktiken blir vi alla fattigare.

Samtidigt innebär de ökade kostnader som inflationen för med sig att vi måste satsa våra skattemedel och behålla ett normalläge i våra välfärdsverksamheter. Görs inte

detta sker en de facto-besparing. Rätt satsningar på förskola och skola som ger barnen bättre förutsättningar att utvecklas är alltid värt pengarna. Detsamma gäller för vuxenutbildningen. Lyckas vi få in fler i rätt utbildning som är eftertraktad på arbetsmarknaden kommer arbetslösheten att minska, oavsett konjunkturläge som Sverige och Stockholm befinner sig i.

Den sociala omsorgen som riktas mot unga måste ges tillräckliga medel. Det förebyggande arbetet mot kriminalitet och utanförskap ska ske redan i förskolan. Detta förutsätter rätt verktyg för personalen men även rätt möjligheter för barn att utveckla sin språkliga och kognitiva förmåga. Att personal och barn ska tala god svenska på förskolan måste vara en självklarhet.

Våra äldre som har slitit och byggt upp vår stad och välfärd ska inte avtackas genom att få sina vinterljus släckta på äldreboendet och möta julen i mörker. I stället ska äldreomsorgen uppnå en kvalitet i världsklass. Nyckeln till detta är att säkerställa att alla personal talar god svenska. Därför ska språkraven höjas, språktest ska införas och samtidigt ska fler anställda vidareutbildas i svenska.

Likaså måste det förebyggande hälsoarbetet bli mycket bättre, eftersom vi för varje krona som vi investerar i dag kan spara två kronor i morgon som ett resultat av minskad ohälsa och minskade vårdkostnader. Varje fallolycka som sker på grund av dålig snöröjning leder till ohälsa för individen och samhället. Här behövs en tydlig strategi mot fallolyckor.

Stockholm är en växande stad. Men samtidigt innebär den begränsade markytan att staden tvingas växa tätt och högt. Här måste politiken våga ta ett steg tillbaka och börja lyssna in de närboende, för det är inte rätt att bygga modernistiska höghus i city eller förtäta grönskande villaområden med hyresrätter. I stället måste staden växa varsamt och väl uttänkt, med projekt som är förankrade i närområdet. Vi sverigedemokrater vill se mycket mer byggnation i klassisk arkitektur och utmana den rådande synen att allt ska vara tidsenligt, modernistiskt och högt.

I Stockholm är framkomligheten helt avgörande. Framkomligheten måste vara god, och transporterna ska kunna flyta på. Det ska kunna finnas en blandning av trafikslag, där nyckelordet för alla ska vara valfrihet. Oavsett om du föredrar kollektivtrafik, gång eller cykel, buss eller för den delen bil ska möjligheten finnas. Det är vår skyldighet som politiker att tillgodose att medborgarnas valfrihet och resebehov uppfylls. För korta transporter i innerstaden är självklart bilen i många fall utbytbar för många. Men för längre transporter är bilen helt oundgänglig.

Det är även viktigt att tryggheten ska stärkas. Vi ser nu resultatet efter ett socialdemokratiskt regeringsstyre. Vi har 72 poliser färre i Stockholm. Det här sätter stor press på vår kommun att täcka upp de brister som Polismyndigheten i dag har. Vi måste satsa mer på ordningsvakter, mer på väktare, mer på trygghetskapare och framför allt arbeta med ett preventivt trygghetsarbete som är baserat på evidens och inte bara på drömmar och viljor.

Vi sverigedemokrater står för ett tryggt och vackert Stockholm. Därför yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 32

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Redan i den första meningen i Sverigedemokraternas budget blir det tydligt vad skillnaden är mellan sverigedemokrater och liberaler. Där står det nämligen att var och en som vistas i eller bor i staden ska göra sitt yttersta för att bidra till att staden når sin fulla potential. Vi liberaler ser på detta lite omvänt, det vill säga att stadens verksamheter finns till för människorna, alltså för att vi som bor här ska kunna leva självständiga, goda och gärna roliga och upplevelserika liv.

I år har jag dock fastnat för en lite märkligare mening. För första gången, Gabriel, har ni faktiskt lyckats peta in konventionen för de mänskliga rättigheterna i er budget, men detta görs i en mening där ni har slagit ihop det med att avveckla de normkritiska och genuspedagogiska satsningarna, såsom hbtq-certifiering. Jag undrar: Varför nämns hbtq-perspektivet bara i en mening som handlar om avveckling?

Anförande nr 33

G a b r i e l K r o o n (SD): Man måste hålla isär genuspedagogiken, genusteorin och den normkritiska teoribildningen. Det är en helt separat fråga som jag skulle vilja påstå till stor del saknar evidens.

Det vi vill trycka på för är likabehandling, lika rättigheter och lika möjligheter, och där kommer de mänskliga rättigheterna in. Vi sverigedemokrater vill stärka möjligheten för barn att ta del av och förstå de mänskliga rättigheterna. Detta måste vara ett absolut grundfundament, och därför är vi i vår budget väldigt tydliga med att vi lägger olika normkritiska teorier och genusteorier åt sidan och fokuserar på det absolut mest fundamentala, nämligen konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Anförande nr 34

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Du pratar mycket om vikten av en god ekonomi, Gabriel, och då behövs företag som anställer och ser till att staden får in skattemedel. Om man frågar Stockholms företag vad de behöver säger de att de behöver mer arbetskraft från andra länder, fler bostäder, färre regler och minskade kostnader. På detta område har ni noll förslag. I stället vill ni göra det svårare för företagen att rekrytera den kompetens de behöver från andra länder, och ni vill göra det svårare och mer tidskrävande att bygga bostäder.

En av de besparingar som ni gör i er i övrigt ganska sossiga budget är att spara in på inkubatorn Sting, som är en verksamhet som verkligen skapar innovationer och fler jobb. Jag undrar därför: Har ni över huvud taget lyssnat på vad näringslivet behöver?

Anförande nr 35

G a b r i e l K r o o n (SD): Inkubatorn Stings syfte är att förmedla riskkapital. Jag tror inte att vi behöver ha kommunala skattemedel i Sveriges huvudstadsregion som agerar riskkapital. Det kan de privata aktörerna sköta själva, så den socialistiska teorin vill vi komma bort ifrån.

Sedan, Karin, vill jag påpeka att ni under er tid vid makten byggde bort viktiga verksamhetsområden i Stockholms stad, vilket gör att företag inte längre kan verka och ha arbetsplatser. Farsta verksamhetsområde håller på att byggas bort bit för bit när viktiga industritomter konverteras till bostadsområden.

Vi sverigedemokrater har föreslagit ett företagarråd, eftersom vi har lyssnat in företagarföreningen. En av deras främsta besvikelser är att de inte har blivit tillräckligt hörda under de senaste fyra åren under bland annat ert styre. Därför har vi föreslagit att man ska inrätta ett företagarråd som är tydligt och demokratiskt förankrad hos Stockholms företagarförening så att vi tillsammans kan utveckla näringslivet i staden.

Anförande nr 36

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Det är intressant att ta del av Sverigedemokraternas budget. Ni vill ha kärnkraft i Stockholm, Gabriel – sådana där SMR. Jag tänker att det är bra om stockholmarna får veta att det kanske kommer ett litet kärnkraftverk vid barnens förskola eller utanför huset där de bor. Så kan det bli om Sverigedemokraterna får bestämma.

Jag vill också lyfta upp några problem som finns med SMR. För det första finns tekniken inte ens på marknaden, och vi har lite bråttom. Klimatkrisen är akut, och vi kan inte sitta vänta på att det ska komma en lösning som kan hjälpa oss med elektrifieringen någon gång i framtiden, om kanske 10 eller 15 år. Vi behöver agera nu. Kärnkraft är också väldigt dyrt, och avfallet är farligt. Det är snabbare och billigare att satsa på havsbaserad vindkraft, men det skriver ni ju i er budget att ni absolut inte vill ha.

Varför denna kärnkraftsvurm, och varför detta nästan religiösa motstånd mot vindkraft?

Anförande nr 37

G a b r i e l K r o o n (SD): Om vi hade agerat 2014 när Miljöpartiet satt i regeringen hade vi kanske hunnit komma en bit på vägen. Vi måste verkligen agera nu, för annars blir det för sent. Och var ska vi bygga vindkraft – i Östersjön, där har vi väldigt begränsad rådighet som kommun?

När det kommer till SMR, småskaliga modulära kärnkraftverk, handlar det framför allt om att vi ska kunna utreda möjligheten. Det pågår ett lagstiftningsarbete och ett forskningsarbete, och här tycker vi att det är intressant om Stockholm kan vara med som kommun på ett tidigt stadium. Detta innebär såklart inte att vi kan bygga SMR i morgon i Ågesta eller något annat lämpligt område, men vi skulle tillsammans kunna

gå fram och bidra med det kommunala perspektivet när lagstiftningen och företagsamheten håller på att utveckla denna nya intressanta energiform.

Anförande nr 38

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Sverigedemokraternas politik går ut på valfrihet för några få på bekostnad av alla andra.

Inte nog med att det är otillräckliga statsbidrag från er budget på nationell nivå, Gabriel, utan nu vill ni också spara på jobben på kommunal nivå. På väg in i den värsta lågkonjunkturen vill ni särskilt spara på riktade insatser för ungdomar. Det ska sparas 120 miljoner kronor på jobbinsatser, och i stället ska försörjningsstödet öka. Ni har blivit ett bidragsparti. Ni tror mer på att ungdomarna ska söka sig till kriminella nätverk än på att göra en riktig jobsatsning. Hur ska tryggheten och sammanhållningen kunna öka om vägen dit inte går via egen försörjning utan via kriminalitet?

Anförande nr 39

G a b r i e l K r o o n (SD): Mina vänner här inne! Sommarjobb är alltså lösningen på kriminaliteten – här hör vi den formel som vi alla måste eftersträva. När det gäller sommarjobb kan man dock läsa forskningen från till exempel IFAU, vilket jag beklagar att varken du eller dina partikamrater verkar ha gjort, Karin. Rapport efter rapport visar att sommarjobb har en ytterst begränsad effekt. Den effekt som finns gäller en liten grupp som kanske har svårt att klara sig i grundskolan, som ligger efter på olika sätt och som är den så kallade prioriterade målgrupp ett i stadens verksamhet. Det är ungefär 1 000 personer, men därutöver har ni 9 000 ytterligare arbeten som ni försöker pumpa in.

Jag ifrågasätter verkligen att ni slänger bort skattemedel på sommarjobb som varken har bevisad evidens eller en effekt när det gäller att få bort ungdomar från långsiktig arbetslöshet. Snarare visar forskningen att de till och med kan ha en kontraproduktiv effekt och försämrar vissa ungdomars anställbarhet. Detta tycker jag är en oseriös och slösaktig arbetsmarknadspolitik.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Behovet av nya bostäder i Stockholm är som sagt akut. Speciellt finns det ett uppdämt behov av hyresrätter med hyror som även en sjuksköterska, en polis eller en ensamstående förskollärare har råd att betala, för att inte tala om hur viktig hyresrätten är för att bekämpa hemlöshet.

Om vi på allvar ska lyckas få ett blandat Stockholm där människor med olika bakgrund och inkomst kan bo i alla delar av staden behöver vi öka byggandet av hyresrätter, men vi behöver också hålla väldigt hårt i de gamla billiga hyresrätter som finns.

Något som inte vi behöver i den här staden är ännu fler utbildningar. De lägenheter som i första hand försvinner är nämligen de billiga hyresrätterna. Jag undrar därför varför Sverigedemokraterna i sin budget öppnar upp för ännu fler utbildningar när

poliser, undersköterskor och sjuksköterskor skriker efter billiga lägenheter. Det är just dessa som ni vill ombilda bort.

Anförande nr 41

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi tycker i grund och botten att det är en jätteavgörande fråga att på sikt kunna äga sitt eget boende. Framför allt när det är boendeombildningar av hyresrätter tycker vi att det finns stora möjligheter med den formen.

Vi har föreslagit förtur för poliser i den kommunala bostadskön. Vi har också föreslagit att man ska utreda ytterligare förtur för särskilda yrkesgrupper, men samtidigt kan vi inte bortse från den grundläggande fundamentala anledningen till att vi har en stor bostadsbrist. Vi har faktiskt haft en mycket stor migration till Stockholms stad och till Sverige under de senaste 20 åren. Det är en migration som ni inte har varit förberedda för, Clara, och som leder till att vi har brist på hyresrätter och övriga boendeformer. Detta är den grundproblematik vi ser. Vi kan inte bygga bort vartenda grönområde i vår stad bara för att bygga ännu fler hyresrätter. Detta saknar helt och hållet lokal förankring, och därför är vi starkt emot det.

Anförande nr 42

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande, åhörare! Liberalismens viktigaste värdering är frihet. Det handlar om allas rätt att självständigt eller i gemenskap med familj och vänner forma sitt liv efter egna önskemål och egna värderingar. Oavsett om ens förfäder har bott i Stockholm sedan generationer eller om man kom hit nyligen bidrar alla till att Stockholm blir en rik stad. I möten mellan människor och med kulturyttringar från hela världen utvecklas den stockholmska och svenska kulturen.

Vi ska genom goda kommunikationer säkerställa att långt borta alltid är nära, oavsett om det gäller att vi stockholmare kan resa inrikes eller utrikes eller att människor från andra delar av världen besöker oss. Resande och kulturutbyte gör Stockholm till en spännande plats att bo på. Vi liberaler bejakar mångfalden. För oss är det en självklarhet att alla sätt att leva och verka som inte skadar någon annan eller kränker någon frihet finner sin plats utan diskriminering eller utanförskap. Frihet är rätten att bestämma över sig själv och att bemötas med värdighet när det gäller de livsval man gjort som individ.

Stadens viktigaste framtidsuppgift är skolan, och skolans huvuduppgift är att förmedla kunskaper och värden, med stark tilltro till alla elevers förmåga. Vi liberaler vill därför fortsätta det framgångsrika arbete som bedrivs på Järva för att öka gymnasiebehörigheten, men fler behöver också ta sin gymnasieexamen. Därför måste utbyggnaden av de särskilda undervisningsgrupperna fortsätta och de skolsociala teamen vidareutvecklas med föräldrarådgivare och fältassistenter. Vi måste också ta särskilt ansvar för att följa upp och stärka kunskapsresultaten för barn som är placerade på institution.

Stadens sociala stödinsatser ska ge människor förutsättningar att leva sina liv utan myndigheters inblandning. För att stärka förtroendet ska socialtjänsten finnas där

hjälp efterfrågas – på polisstationer, familjecentraler och boenden för hemlösa. Men vi vänder oss emot att den nya majoriteten tar bort snabb reaktion inom 48 timmar när unga begår brott, och vi ser också med oro på nedskärningarna av stöd och service till personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri. I ett ekonomiskt tufft läge prioriterar Liberalerna alltid de mest utsatta.

Kulturen är en angelägenhet för alla stockholmare, och liberal kulturpolitik syftar till att människor ska få tänka själva, inte att de ska tänka rätt. Ryggraden i bildningssamhället är biblioteken, och vi kommer därför aldrig att acceptera att bibliotekens utbud censureras av ideologiska, politiska eller religiösa skäl. Det fria ordet och den konstnärliga friheten är grundbulten för den liberala kulturpolitiken.

Både innerstaden och ytterstaden ska bevaras och utvecklas. Hus som är över 100 år gamla ska inte rivas, och stadens karaktär som Nordens Venedig ska bevaras. Därför inrättar vi en kulturhistorisk fond för att rädda värdefulla byggnader som staden äger.

Vi ser dessvärre hur illiberala idéer breder ut sig. Allt fler unga hbtq-plus-personer upplever ett försämrat, diskriminerande socialt klimat. Detta är oroande och behöver bekämpas av stadens alla verksamheter. De illiberala krafterna vill begränsa många människors frihet, dra tillbaka kvinnors rättigheter och konstnärers frihet att experimentera och provocera, censurera arrangemang och böcker på biblioteken och uppmana människor som har kommit från andra länder att lämna Sverige. Steg för steg vill dessa krafter minska den mångfald som är en viktig förutsättning för allas vår frihet.

Liberalerna i Stockholm verkar i helt motsatt riktning. Vår budget slår vakt om frihet, kunskap och öppenhet. Jag yrkar därmed bifall till Liberalernas budgetförslag i dess helhet.

Anförande nr 43

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej Jan! Den strukturella hemlösheten har ökat betydligt under de senaste decennierna, det vill säga personer som egentligen inte har behov av stödinsatser från socialtjänsten men som helt enkelt inte kommer in på den ordinarie bostadsmarknaden. Det kan till exempel handla om ensamstående mammor med barn, som visserligen har ett jobb och kanske bostadsbidrag men som inte har råd att köpa en bostadsrätt eller inte klarar inkomstkraven för nybyggda hyresrätter.

Samtidigt vet vi att de lägenheter som ombildas ofta är just sådana i äldre fastigheter, vilket betyder att ombildningarna aktivt bidrar till att minska antalet hyresrätter med låga hyror, något som vi redan har brist på i denna stad. Jag undrar mot denna bakgrund och utifrån ditt långa engagemang i hemlöshetsfrågan: Hur och varför vill ni fortsätta att möjliggöra ombildningar av hyresrätter, som så uppenbart behövs i denna stad?

Anförande nr 44

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Låt mig börja med att säga att vi låter bostadsbolagens bostadsmål ligga kvar på 3 500 under denna mandatperiod och att vi vill att hälften ska

vara just Stockholmshus, som har varit ett sätt att bygga hyresrätter med billigare hyror.

Varför tycker vi att det är viktigt att man kan göra små ombildningar i vissa utsatta områden? Jo, därför att det handlar om att bekämpa segregation. Genom att skapa en mer blandad bebyggelse får vi områden som har en bättre blandning av socioekonomiska grupper. Detta är vad det handlar om i grund och botten. Vi har också ett förslag om att förturen hos Bostadsförmedlingen ska flyttas tillbaka till socialnämnden så att det blir ett tydligare socialt perspektiv på vår förtursverksamhet. Detta tror vi också kan motverka det som Clara nämnde.

Anförande nr 45

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag blir imponerad av Jan Jönssons engagemang i ett Stockholm som håller samman. Du är en rakryggad politiker som står upp för mänskliga rättigheter, och när du pratar om kultur och biblioteken blir man lycklig.

Något som också förenar oss är bostadspolitiken. Vi vet att det skapar problem för vår stad när vi har en sämre fungerande bostadsmarknad med trångboddhet, barn som inte kan studera hemma, ingen lugn studiemiljö och våldsutsatta som inte har möjlighet att lämna en dålig relation. Vi behöver fler bostäder i Stockholm, och det är därför väldigt olyckligt med regeringens politik som inte omfattar investeringsstöd för fler hyresrätter. Jag vill därför fråga Jan Jönsson: Hur ser du på en ny nationell bostadspolitik?

Anförande nr 46

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag tackar så mycket för de vänliga orden som följdes av en fråga om regeringspolitiken.

Vår uppfattning är att investeringsstöden egentligen inte har lett till så mycket mer än att de bolag som har använt dem ofta har kunnat tjäna mer pengar. Det finns många andra sätt som är mycket bättre om vi vill få fram bostäder. Inte minst har Björn Ljung, som länge har varit ordförande i Stockholmshem, lyckats få fram många av Stockholmshusen, och detta vill vi fortsätta med. Vi lägger oss fortsatt på 3 500 bostäder i allmännyttan, precis som majoriteten, varav hälften ska vara just Stockholmshus.

Anförande nr 47

G a b r i e l K r o o n (SD): På Liberalernas hemsida, Jan Jönsson, finns en äldre artikel från 2018 där ni kom med ett vallöfte om att bygga Östlig förbindelse eller i alla fall stå bakom bygget. I er budget för Stockholms stad står ingenting om Östlig förbindelse, så min fråga till dig är väldigt simpel och rak: Står ni i Stockholms stad bakom att utreda Östlig förbindelse? Är ni positiva eller negativa till förslaget?

Anförande nr 48

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för denna fråga! Vi tror i och för sig att man behöver en östlig förbindelse, men detta förutsätter statlig finansiering. Såvitt jag vet har Stockholm inte lyckats få med det i några förhandlingar hittills. Under nuvarande rödgröna styre tror jag inte att det blir aktuellt. Jag är faktiskt tveksam till om det skulle kunna gå under ett grönblått styre heller, vilket vi gärna ser återkommer.

Detta är en fråga som kommer att dröja långt fram i tiden, men då kanske vi å andra sidan har en massa andra transportlösningar som gör att vi inte behöver bygga denna stora motorväg.

Anförande nr 49

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jag vill också börja med att säga tack till dig, Jan, för dina inledande ord och för att ni liberaler i Stockholm ibland är ett ljus i ett ganska mörkt politiskt landskap.

Med detta sagt tänker jag gå in på konsumtionsutsläppen i Stockholm. Det är jättebra att ni också tar upp det i er budget. Tanken är att vi ska ta nya steg framåt och kraftigt få ned konsumtionsutsläppen framöver. En stor del av dessa utsläpp kommer från byggsektorn, och något som är lite konstigt i ert budgetförslag och som jag skulle vilja fråga om är att ni stryker vår satsning att inrätta ett centrum för cirkularitet, som kan stötta inte minst byggbranschen i att ställa om. Branschen står och stampar och vill börja bygga cirkulärt. Om ni nu vill få ned konsumtionsutsläppen, hur kommer det sig då att ni inte vill införa ett centrum för cirkularitet som kan stötta både stadens förvaltningar och, inte minst, byggsektorn och näringslivet?

Anförande nr 50

Borgarrådet J ö n s s o n (L): När vi granskade er budget, Åsa, tyckte vi att det var en ganska liten summa pengar som ni hade avsatt för detta. Vår tolkning är att det mest är en symbolhandling. Centrumet kommer förmodligen inte att få någon större betydelse för den cirkulära ekonomin. Det kan möjligtvis bli en intressant artikel i någon tidning och kanske ett tv-inslag, men det kommer nog att stanna därvid.

Det viktigaste är att jobba på helt andra sätt med att få människor att delta i den cirkulära ekonomin, och där tror vi inte att de 2 miljonerna, eller vad det var, kommer att hjälpa särskilt mycket.

Anförande nr 51

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Ett kvinnofridshus – det vill den privata byggaktören Olov Lindgren bygga för att våldsutsatta kvinnor ska få en trygg bostad efter tiden på skyddat boende. Förslaget har tagits fram tillsammans med en kvinnojour i syfte att fler kvinnor och barn ska få trygghet. Men det skulle inte bara bli ett nytt tryggt bostadshus. Det skulle också vara en manifestation som visar att vi står på de våldsutsattas sida och att vi i vår stad tar våld mot kvinnor och barn på allvar och vågar agera men också att vi vågar tänka nytt och att vi kan hitta nya sätt att

tillsammans med näringsliv, föreningsliv och eldsjälar skapa en bättre och tryggare stad.

Huset skulle också vara en manifestation över Stockholms dåligt fungerande bostadsmarknad, där det är svårt att lämna en relation därför att man inte har 1 miljon på banken eller elva år i bostadskö, där ungdomar inte kan flytta hemifrån därför att trösklarna för att få en bostad är så höga och där inte heller företag kan rekrytera därför att det är svårt att få en bostad. Detta måste vi göra något åt. I vår budget har vi flera konkreta förslag, såsom en ny politik för markanvisningar, fler utpekade områden för stadsutveckling och en lång rad regelförenklingar för att detta hus och många fler hus ska bli byggda.

Ordförande! Nu väntar två dagar med budgetdebatt med åtta partier, en majoritet och två oppositionsgrupper. Det mesta är vi överens om, och man kan fråga sig varför vi ska ägna två hela dagar åt att lyfta fram våra olikheter. Jo, därför att det är viktigt. Det är demokrati. Det är sättet att granska hur skattepengar används, hur makten utövas och hur myndighetsbeslut fattas. Detta är faktiskt två högtidsdagar. Mina liberala kollegor i Belarus kan inte göra det. Lokalpolitikerna i Ukraina kämpar för att rädda sina egna och sina invånares liv från kyla och bomber. I Iran mördas kvinnor i kampen för frihet. Och mina vänner i Hongkong vittnar om hur friheten de en gång hade strypts för var dag som går.

Vi måste därför stå upp för det fria ordet och för rätten att opponera sig, och vi måste fortsätta att manifesteras, protestera och agera. Stockholm ska vara en fristad för människor på flykt från krig och förtryck. Vi ska också vara en tydlig och aktiv röst i internationella sammanhang för frihet och demokrati.

Ordförande! I denna sal kan vi göra skillnad. De beslut vi fattar här kan ibland tyckas små, men det är de små besluten som är helt avgörande. Klimatkrisen kan inte stoppas om vi inte agerar lokalt. Det handlar om att ställa krav i våra upphandlingar på att vi vill ha hållbara produkter, produkter som kanske inte ens finns på marknaden men som kommer att utvecklas om vi ställer sådana krav. Det handlar om att bygga fler laddstolpar så att fler stockholmare kan ställa om till elbil, och det handlar om att köpa in och servera god och hållbar mat. Och när vi köper in mer svensk lokalproducerad mat minskar vi inte bara klimatpåverkan, utan vi stärker också beredskapen, ökar självförsörjningsgraden och gynnar de svenska matproducenterna.

Ordförande! Det finns mycket kraft i vår stad. Det är byggaktörer som vill bygga bostäder för våldsutsatta kvinnor, föräldrar som vill nattvandra, företag som vill anställa unga och nyanlända och ett näringsliv som vill investera i grön teknik. Det finns idrottsföreningar som vill välkomna nya barn att börja idrotta, och det finns föräldrar som vill lösa problemet med den dåligt fungerande skolplattformen genom att skapa en egen app.

Jag tror att den största skillnaden mellan Centerpartiets politik och vänstermajoritetens politik handlar om just denna kraft. Ska vi låta kraften frigöras, eller ska vi styra mer och göra mer själva? Ska vi låta detta hus bli byggt? Bifall till Centerpartiets förslag till budget!

Anförande nr 52

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! När det gäller Tjurbergsparken, Karin, fanns det planer när jag lämnade över till ditt styre 2017. Ni stoppade det, men detta kanske vi i nya majoriteten kan resonera om.

Men det som vi, tillsammans med Centern, vill göra är att värna demokrati, mångfald och det öppna samhället. Vi vet att det är ekonomiskt tuffa tider, och vi oroar oss mycket för vad som händer på nationell nivå just nu. Men vi är inte överens när ni i Centerpartiet massivt, genom osthyvelseffekten, skär ned på stadsdelsnämndernas välfärdsverksamhet. Ni sparar på äldreomsorg, förskola, barnkultur, fritid, feriejobb och socialtjänst – allt för att kunna behålla mer pengar i koncernen.

En gång i tiden var Centerpartiet ett parti som gillade decentralisering. Min fråga är därför: Varför är det viktigare att spara på välfärden än att värna det lokala inflytandet?

Anförande nr 53

K a r i n E r n l u n d (C): Tack, Karin, för frågan! I vårt förslag till budget gör vi en tydlig prioritering. Vi satsar på välfärdsverksamheterna, och vi sparar på central administration och byråkrati. Genomgående i hela budgeten värnar vi välfärdsverksamheterna och gör tuffa prioriteringar genom att våga se över stadens stora administrativa verksamheter.

I stället för att använda vår starka koncern till att finansiera ett enskilt budgetår ser vi hellre långsiktigt hållbara investeringar, till exempel vår ytterstadssatsning på 10 miljarder men också byggande av fler idrottshallar.

Anförande nr 54

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tänkte att jag skulle berätta att stockholmarna släpper ut 1,6 ton koldioxid per person och år. Det är faktiskt bland de lägsta utsläppen i världen. Det tror jag inte att alla vet. Under de senaste åtta åren, när Miljöpartiet har haft ansvar för dessa frågor, har utsläppen minskat med 40 procent till 1,6 ton, där vi alltså ligger i dag. Det gäller dock bara om vi inte räknar med konsumtionsutsläppen, det vill säga de utsläpp som sker utanför stadens gränser på grund av saker som vi i Stockholm gör. Om vi räknar med konsumtionsutsläppen släpper vi ut mycket mer än 1,6 ton, kanske så mycket som fem gånger så mycket. Dessa utsläpp måste ned.

Jag har en fråga till er i Centerpartiet. Ni har inte med konsumtionsutsläppen i er budget – inte mätande av dem och inte åtgärder för att minska dem. Min fråga är till er är: Varför vill ni inte göra något åt dessa utsläpp?

Anförande nr 55

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Åsa, för frågan! Jag är jätteglad att du ställer den, för jag är på riktigt oroad över den nya miljöpolitik som ni har nu här i Stockholm, där ni fokuserar alldeles för mycket på nya mål och nya strategier i stället för att fokusera på det som vi verkligen har makt över.

I Centerpartiets budget fokuserar vi på saker där vi verkligen kan uppnå resultat för miljön. Vi ska se till att varenda parkeringsplats i Stockholm är en laddplats. Vi ska se till att det installeras fler solceller på taken i Stockholm. Vi ska se till att det blir regelförenklingar så att fler kan investera i solceller. Vi satsar på mer svensk hållbar och klimatsmart mat.

Det är klart att man kan inrätta nya center och tillsätta nya mål, men jag tycker att kommunpolitiken ska fokusera på saker där vi kan skapa verkliga resultat. När vi gör det sätter vi också press på andra, och det är så vi räddar klimatet.

Anförande nr 56

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): I ert budgetförslag, Karin, satsar ni 73 miljoner kronor mindre på stadsdelarna, netto. Detta gör ni genom olika så kallade generella effektiviseringar men också genom andra diffusa sparkrav. Men som så ofta när det gäller olika effektiviseringskrav är väldigt sällan politiker har gjort någon form av analys av om det överhuvudtaget finns potential att dra ned på verksamheterna. Väldigt ofta är det, om man ska helt ärlig, en ren nedskärning, men man använder lite snyggare ord.

Vi är överens om att det kommer att bli väldigt tuffa år. Vi fick långt mindre statsbidrag än vad välfärden behöver, och det kommer att bli tufft för våra stadsdelar. Men ni tycker ändå att det finns en effektiviseringspotential. Nu pratar jag om stadsdelarna, inte bara om fackförvaltningarna, där ni också skär ned.

Min fråga till dig är: Har du något förslag på vad äldreomsorgen, funktionshindersonsorgen eller barnavården ska spara på ute i stadsdelarna? För det är vad de skulle behöva göra med din budget.

Anförande nr 57

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för frågan, Clara! Jag är glad att du ställer den.

I tertialrapport 2, som vi tog upp här i fullmäktige för bara några veckor sedan, såg vi att stadsdelarna faktiskt redovisar ett överskott just när det gäller administrationen. När det är tuffa tider behöver vi göra tuffa prioriteringar. Jag tycker inte att det är ansvarsfull ekonomisk politik att ta överskottet från våra starka bolag och lägga det på att finansiera verksamheten ett enskilt budgetår. Om man gör så år efter år behöver man till slut göra nedskärningar i välfärdsverksamheterna. Det tycker inte Centerpartiet att vi ska göra. Vi ser hellre att vi använder vår starka bolagskoncern till att göra långsiktigt hållbara investeringar, till exempel att investera i fler idrottshallar men också att investera i ytterstaden för att skapa fler jobb och framtidstro.

Anförande nr 58

G a b r i e l K r o o n (SD): Ett av välfärdens viktigaste områden är skyddsnetet för personer som har en funktionsvariation. Vi sverigedemokrater ökar den offentliga servicen genom att möjliggöra fler personliga ombud. Vi satsar på fler nummer av stadens taltidning, och vi satsar på en utökad digital fixartjänst.

I Centerpartiets budget, Karin, sparar ni in på LSS-hälsan, drar in på ledsagningen och slopar friskvårdskortet för personer med en funktionsvariation. Totalt sparar ni 20 miljoner kronor på riktade insatser för LSS-målgruppen. Jag har en fråga till dig, och jag tror att alla som lever tillsammans med någon som har en funktionsvariation eller som själv har en vill veta svaret: Tycker du att staden lägger för mycket pengar på satsningar för personer med en funktionsvariation?

Anförande nr 59

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Gabriel, för frågan! Precis som jag svarade Clara här alldeles nyss har vi granskat var det finns möjligheter att göra besparingar i staden. Då har vi sett att det har redovisats ett överskott för stadsdelarna när det gäller administration, och det är där som vi lägger våra besparingar.

Vi gör inga besparingar på välfärdsverksamheterna över huvud taget. Så är det genomgående i Centerpartiets hela budget. Men vi ser att vi nu, i det tuffa ekonomiska läge vi har, måste se över om vi kan göra besparingar när det gäller stadens administration.

Vi tycker inte att vi ska ta ut 340 miljoner kronor från vår starka bolagskoncern och använda dem ett enskilt budgetår, som Sverigedemokraterna vill. Man kan inte göra så år efter år. Då urholkar man stadens ekonomi, och då behöver man göra besparingar.

Anförande nr 60

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare, stockholmare! Vi befinner oss i en akut miljö- och klimatkris. De senaste åren har vi kunnat följa i medierna hur hus och hela samhällen brinner ned i Grekland och Turkiet, hur vägar och städer svämmar över i Tyskland och Belgien, hur barn i Somalia dör av hunger på grund av torka som har slagit ut skördarna och hur en tredjedel av hela Pakistan ligger under vatten. Vi har kunnat läsa om indiska barn som blöder näsblod på väg till skolan på grund av hettan, hur de befinner sig i en bastu men att det inte går att öppna bastudörren och kliva ut därför att bastun är hela den värld de lever i. Allt är en bastu.

Också här i Sverige kommer vi att påverkas alltmer av klimatkrisen. Skogsbränderna kommer att bli fler, regnen häftigare, översvämningarna värre och värmeböljorna farligare. Skadorna vid skyfall kommer att kosta enorma summor om vi inte klimatanpassar vår stad.

Ordförande! Det vi ser i dag är bara en mild västanfläkt jämfört med vad som väntar om vi inte agerar. Trots detta har den svenska regeringen ihop med Sverigedemokraterna valt att driva en politik som ökar våra utsläpp och gör att vi missar klimatmålen. Här ska Stockholm vara en motpol – vi ska göra precis tvärtom. Vi ska i stället öka satsningarna på miljö och klimat och skärpa våra klimatmål. Det går att välja en annan väg än regeringens.

De senaste åtta åren har vi minskat utsläppen i Stockholm med 40 procent. Vi har visat att vi kan få ned utsläppen, och vi ska fortsätta det offensiva arbetet. I den rödgröna budgeten slår vi fast att Stockholm ska vara klimatpositivt redan 2030 i stället för det

tidigare målet 2040. Vi ökar klimatinvesteringarna till 1,2 miljarder under mandatperioden, jämfört med 1 miljard tidigare. Vi växlar upp arbetet med klimatanpassning för att bättre stå emot värmeböljor och skyfall. Vi sätter upp ett helt nytt mål om att vi ska halvera våra konsumtionsutsläpp till 2030. Vi investerar 2 miljarder under mandatperioden jämfört med tidigare 1 ½ miljard för att göra det lättare och bekvämare för stockholmarna att cykla, gå och åka kollektivt. Vi fortsätter att rena stadens vattendrag så att vi får friska vatten. Vi utreder och ska inrätta fyra nya naturreservat, och vi inrättar fem nya biotopskyddsområden, alltså små mininaturreservat där vi skyddar värdefull natur.

Ordförande! Detta är en budget som stärker den biologiska mångfalden och tar krafttag för att få ned utsläppen. Det är också en budget som gör Stockholm till en härligare stad. Vi ska visa att den hållbara staden inte bara är möjlig utan också något att längta till. Det är en stad där bilvägarna inte gräver djupa sår i stadsmiljön, där det finns plats för uteserveringar, caféer, krogar och kulturscener, där fler människor får en chans att vandra i naturreservat, där fåglarna fortsätter att kvittra, där man får andas ren och frisk luft och där våra sjöar är så rena att man kan bada utan att bli sjuk. Den hållbara staden är helt enkelt en härligare stad att leva i.

Ordförande! Stockholm ska vara en hållbar stad, och det innebär också att vi ska vara en medmänsklig stad, en stad där människor som har det tufft får stöd och hjälp, där alla barn får växa upp och känna hopp och framtidstro, där man fritt kan älska vem man vill och vara den man är och där vi tar krafttag mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Därför avskaffar vi nu avgiften för skyddat boende. En kvinna som har tvingats fly från en våldsam man ska inte få en räkning från kommunen. Och vi skjuter till mer pengar till stadens relationsvåldscentrum. Vi ska göra mer mot våldet. Alla ska kunna vara trygga i Stockholm.

Ordförande! Det är en stark budget, för en tryggare, härligare och mer medmänsklig stad och för en hållbar stad där vi tar miljö- och klimatkrisen på allvar.

Anförande nr 61

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Som jag minns det från vår förra grönbå majoritet och under tiden då du själv var socialborgarråd, Åsa, ansåg Miljöpartiet att stöd och service till personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri och tillgänglighet för funktionsnedsatta var viktiga frågor. Men nu ser vi rekordlåga höjningar av schablonerna inom stöd och service och socialpsykiatri, och trafikbudgeten är enligt vår mening i mångt och mycket en budget för dem som är starka, friska och modiga nog att ge sig ut med cykel i denna stad.

Vi liberaler fördubblar schablonerna till stöd och service och mångdubblar dem till socialpsykiatri, och vi har också lagt 120 miljoner på att öka investeringsvolymen inom programmet för tillgänglighet. Jag undrar: Varför tycks Miljöpartiet efter valet ha cyklat vilse i frågor som är viktiga för personer med funktionsnedsättning?

Anförande nr 62

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack, Jan Jönsson, för att du lyfter upp dessa viktiga frågor!

Vi gör en större höjning när det gäller stöd och service till personer med funktionsnedsättning i konkret summa jämfört med den höjning som gjordes mellan 2021 och 2022. Däremot ser vi att det finns stora utmaningar när det gäller inflationen. Jag tycker att detta är en viktig fråga. Det läggs en hel del pengar i budgeten, och vi gör inga generella effektiviseringar. Detta är nytt i vår budget – vi ska inte spara på välfärden.

När det gäller tillgänglighetsfrågan har vi gått upp till 2 miljarder i tillgänglighetssatsningar på gång-, cykel- och kollektivtrafik. Det var en halv miljard tidigare. Där ligger också satsningar på tillgänglighet.

När vi gör denna utbyggnad och förändrar staden och gör det lättare så att man inte bara kan åka bil utan också cykla på ett tryggt och bra sätt och gör så att bussen till exempel inte bara ska gå 10 kilometer i timmen i genomsnitt, då finns det förstås ett ansvar att göra detta med ett tillgänglighetsperspektiv. Detta ska finnas med i arbetet.

Anförande nr 63

N i k e Ö r b r i n k (KD): Under vår gemensamma ledning före valet intensifierades arbetet med fordonshinder mot attentat kraftigt. Vi avsatte medel till fler hinder och uppdrog åt stadsledningskontoret och trafikkontoret att åtgärda varje plats som polisen och Säpo pekat ut som särskilt sårbara samt såg till att fordonshinder certifierades för att kunna stoppa tyngre fordon, till skillnad från betonglejonen.

Till min förvåning, Åsa, saknas nu uppdraget till nämnderna att åtgärda platser som pekats ut som sårbara. I stället skär ni ned på satsningen på permanenta funktionshinder. Varför gör ni det?

Anförande nr 64

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för denna viktiga fråga! Det är otroligt viktigt att vi hela tiden jobbar med att se hur kan Stockholm vara tryggt. Vi vet att det finns terroristhot, och det gjordes ett stort jobb under den förra mandatperioden med att skapa mer trygghet utifrån det perspektivet.

Vi kommer att fortsätta att ha en dialog med polisen och Säpo för att höra vad de ser för behov och vad vi behöver göra. En sådan dialog är såklart oerhört viktig. Den kommer inte att upphöra, utan vi kommer att lyssna och vara öppna för att se vad vi kan göra mer och bidra med från vår stad när det gäller konkreta hinder för terrorism, vilket såklart är jätteviktigt. Men det handlar också om att se vad vi kan göra till exempel när det gäller socialtjänsten och skolan för att se till att barn och unga är trygga och inte hamnar på fel väg i livet.

Anförande nr 65

G a b r i e l K r o o n (SD): Målet om minskat bilåkande verkar vara en ideologisk princip för er, Åsa, snarare än en vetenskapligt förankrad strävan mot minskade utsläpp och renare luft. Exempelvis vill ni införa miljözon klass 3, där enbart elbilar tillåts, därför att ni hoppas att luften ska bli renare. Men flera studier har visat att elbilar väger mer och framför allt att de, när de framförs med vinterdäck under torra vinterdagar, faktiskt släpper ut mer partiklar än motsvarande bensin- eller dieselmotorer. Detta är ett jättestort problem om man ska införa miljözon klass 3, som kan riskera att bli helt kontraproduktiv och öka utsläppen ytterligare.

Samtidigt läser vi om att reglerna för miljözon klass 1 inte uppfylls över huvud taget i stort sett. Var tionde lastbil bryter mot regelverket. Min fråga till dig är därför: Tycker du att det är en effektiv miljöpolitik när man inte har en bra kontroll av miljözon klass 1 att samtidigt införa en tveksam miljözon klass 3?

Anförande nr 66

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tackar för att denna fråga kommer upp. Vi har en fråga som nästan är skrämmande osynlig, tycker jag, och som Gabriel Kroon nu tar upp, nämligen stockholmarnas hälsa. Varje år dör 1 000 stockholmare i förtid på grund av den dåliga luften. Det är fruktansvärda siffror, och då har vi ett politiskt ansvar att agera. Själva kärnan i miljözonen är att förbättra luftkvaliteten.

Spädbarn som är sex månader gamla och som bor vid trafikerade gator har sämre lungkapacitet. Vi har ett ansvar att göra vad vi kan för att förbättra luften i Stockholm, och det är vad miljözonen handlar om. Vår bedömning är att den kommer att förbättra luften och att det är en oerhört viktig åtgärd för stockholmarnas hälsa.

Anförande nr 67

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Vi två gröna partier har drivit igenom mycket bra politik genom åren, Åsa, för miljö och klimat. Därför hade jag verkligen hoppats på mycket mer från er. Nu gör du ju precis som vår nya miljö- och klimatminister, nämligen sätter dig med armarna i kors och hoppas att ny teknik ska kompensera för fortsatta utsläpp.

I er budget har ni ett nytt mål om att vi ska vara klimatpositiva till 2030, men vi ska fortsätta att vara fossilberoende till 2040. Då blir ju det nya målet 2030 bara ett nytt fint mål som gömmer undan fokus för de konkreta åtgärderna för att bli fossilberoende. Du har pratat jättemycket om cirkularitet här i replikskiftena och om ett centrum för cirkularitet, men vad händer med att Stockholm självt ska bli cirkulärt?

Anförande nr 68

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är ju olika mål. Klimatpositivt innebär inte att vi har fasat ut allt fossilt, utan det innebär att vi samlar in mer koldioxid än vi släpper ut. Däremot måste vi få bort det fossila också, och det målet har vi. Vi ska få bort det fossila till 2040 i hela staden, och detta kommer vi att jobba aktivt för.

Vi vidtar nu en rad åtgärder. Vi vill ha solceller på stadens tak. Vi vill energieffektivisera och lägger ett väldigt ambitiöst beting på stadens verksamheter när det gäller den aspekten. Vi investerar 2 miljarder för att få ned trafikens utsläpp och göra det enklare att röra sig hållbart i trafiken, som är den stora utsläppskällan utöver konsumtionsutsläppen.

Titta bakåt på vårt track record! Vi har fått ned utsläppen med 40 procent. Vi kommer att fortsätta detta offensiva arbete och fortsätta att pressa ned siffrorna. Vi har också den politik som krävs i budgeten. Det är en offensiv klimatpolitik.

Anförande nr 69

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag tänkte först inte ta replik på dig, Åsa, för jag tycker egentligen att det som vi är oense om i synen på bilen är pretty obvious – om den går på el och om man ska vara emot det. Men jag har en fråga som – håll i dig nu – faktiskt inte är retorisk utan där jag faktiskt är genuint intresserad av att få veta hur ni har tänkt och vill förstå ert förslag. Det gäller målet för de konsumtionsbaserade utsläppen, där jag vill veta: Gäller det för staden eller för stockholmarna? Och vilket basår tänker ni er? Det hittar jag ingenstans.

Jag satt i den parlamentariska utredning där vi tog fram ett nationellt mål för konsumtionsbaserade utsläpp. Något som kanske är kontroversiellt i detta sammanhang och i denna sal är att vi där, från Sverigedemokraterna till Vänsterpartiet, var fullständigt eniga om den linje som vi landade i.

Det är en väldig skillnad. Det är en sak om man säger att man gör det för staden, men om säger att man gör det för alla stockholmare blir rådighetsfrågorna ganska knepiga, om man kan reglera vad som finns på Ica eller inte. I en alternativ verklighet hade vi kanske suttit på ditt eller mitt rum och diskuterat detta, men nu får vi göra det här istället.

Anförande nr 70

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Borgarrådet Fjellner är förstås välkommen på kaffe framöver, om det skulle vara intressant att diskutera vidare. Tack för att du lyfter upp denna fråga!

Det viktigaste när det gäller konsumtionsutsläppen är att få ned dem. Vi vill få ned dem i hela staden, men då måste vi göra det lätt för stockholmarna att leva hållbart. Där har vi ett politiskt ansvar för hur kan vi stimulera återbruk, till exempel, och hur man kan transportera sig på ett hållbart sätt och så vidare. Där finns ett starkt politiskt ansvar, men sedan gäller det förstås också stadens verksamheter.

Det som är grejen när det gäller konsumtionsutsläppen är att vi inte riktigt vet hur vi ska mäta dem, så vi bryter ny mark nu. Det är därför det finns ett uppdrag i budgeten att ta reda på vilka mått och mätmetoder vi ska använda och vilka åtgärder vi sedan kan vidta för att få ned dessa utsläpp. Här hoppas vi att vi kan ligga i framkant och också vara ett exempel för andra kommuner. Men det är ny mark som bryts, och den måste brytas.

Anförande nr 71

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag älskar Stockholm – vattnet som rinner under broarna och parkerna där människor samlas varma sommarkvar. Jag älskar engagemanget i denna stad och hur tusentals människor en morgon som denna har vaknat upp, ätit sin frukost och valt att gå till jobbet och bidra till att göra Stockholm till en bättre stad för andra.

Kristdemokraternas vision för Stockholm är i grund och botten ganska enkel, möjligtvis lite kaxig: Det ska inte finnas någon anledning att flytta någon annanstans, utan man ska kunna leva i Stockholm hela livet.

Just denna måndagsmorgon kramade tusentals föräldrar runt om i staden sina barn och sa ”Lycka till på förskolan i dag!”. Just nu är tusentals barn mellan ett och fem år ute på rast eller sitter inne och leker, och många av dem kanske räcker upp en hand just nu och väntar på att få hjälp. En stor del av deras första år i livet händer just nu, just i stunder som dessa, ute i staden. Det är därför det är så viktigt att Stockholms föräldrar kan lita på förskolan, att deras barn blir sedda och lyssnade på och att den där handen i luften i väntan på hjälp inte behöver hållas uppe särskilt länge. Därför prioriterar vi början av livet på förskolan.

Men Stockholm behöver inte bara hjälpa dem som håller på att lära sig att gå utan även dem som kanske återigen behöver hjälp att stå. Just nu är det 13 000 äldre runt om i staden som väntar på hemtjänst av olika slag, för matlagning eller hjälp att handla. Detta är viktigt för att äldre ska kunna leva och inte bara överleva vardagen men också för att det blir en social kontakt, men då är det viktigt att de blir förstådda och förstår språket som talas. Äldre förtjänar bättre, och därför prioriterar vi dem i vår budget.

Just i dag går också tusentals elever till skolor runt om i Stockholm. Många av dem sitter just nu på en lektion och får byggstenarna till sin framtid så att de kan bygga ett eget liv eller bygga idéer som kommer att bygga vår stad bättre. Dessvärre mår alltför många av eleverna dåligt. Om skolan ska kunna vara en plats med kunskap i centrum måste skolan vara en trygg plats. Om elever som mår dåligt under förmiddagens svensklektion ska kunna fokusera på eftermiddagens mattelektion måste hjälp finnas att få hela tiden, varje dag. Därför prioriterar vi i vår budget eleverna och elevhälsan och ungas rätt att få hjälp i tid.

På fredag kväll kommer tusentals stockholmare att röra sig in mot staden, där barer fylls med skratt och berättelser som blir till historier som får leva vidare. Tusentals stockholmare kommer att ta del av vårt rika kultur- och nöjesliv, och tillsammans skapar de en puls som ger vår stad karaktär.

Stockholm är värd så mycket mer än bara de timmar vi spenderar på väg till jobbet, på jobbet eller på väg från jobbet. Därför ska Stockholms kultur- och nöjesliv värnas och få förutsättningar att bidra till att göra Stockholm till en attraktiv stad att leva i. Men då måste Stockholm vara tryggt. Just en måndagskväll som den vi går till mötes kommer stockholmare runt om i staden att känna sig otrygga när de går hem i decembermörkret på platser och i områden som tagits över av dem som inte vill bidra till att göra Stockholm till en bättre stad.

När föräldrar ser sina barns lekplatser bli till brottsplatser kan vi inte ha en politisk majoritet som lägger större fokus på att motverka bilister än ligister. Vi inte bara ska utan måste bryta kriminaliteten i Stockholm, för tusentals stockholmare som känner sig otrygga förtjänar mycket bättre. Därför prioriterar vi kristdemokrater att bekämpa brott.

Avslutningsvis: Jag älskar Stockholm, och det är måndagar som denna, när vi står här inne och debatterar den politiska inriktningen för de kommande åren, som tusentals stockholmare utanför detta hus får staden att gå runt. De förtjänar bättre. De förtjänar att veta att när de har lämnat barnen på förskolan för att åka till jobbet kommer deras barn att bli sedda och lyssnade på. De förtjänar att veta att deras son eller dotter kan vända sig till elevhälsan och få hjälp i tid när de behöver det. De förtjänar att inte behöva oroa sig för om deras farmor eller farfar kommer att bli värdigt bemött inom äldreomsorgen. De förtjänar att kunna vara ute och njuta av Stockholms rika kultur- och nöjesliv efter en tuff arbetsvecka och inte behöva vara oroliga för huruvida de kan promenera hem.

Stockholm förtjänar en politik som ser hela livet för att man ska kunna leva i Stockholm hela livet.

Anförande nr 72

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Hej Nike! Inte minst eftersom jag är småbarnsförälder delar jag ditt engagemang för förskolan. Det är därför vi inrättar en egen förskolenämnd. Vi har inga generella effektiviseringar för förskolan, och det blir i princip full pris- och lönekomensation trots det tuffa läget.

Vi väljer också att ge ett rejält tillskott till stadsdelarnas barn-, kultur- och fritidsverksamhet, eftersom vi vet hur viktiga öppna förskolan, parklekarna, föräldrastödsprogrammet och så vidare är för barn och deras familjer, för att utjämna livschanser och för att fånga upp familjer som har behov av särskilt stöd.

Det står många bra saker i er budget, men det som bekymrar mig är att ni halverar det stöd som vi satsar på barn, kultur och fritid. Detta skulle i klartext innebära kraftiga nedskärningar eftersom stadsdelarna inte ens skulle klara att täcka upp för pris- och löneökningar. Min fråga till dig är helt enkelt: Varför vill ni skära ned på barns och ungas fritid, särskilt i en tid då familjer inte kommer att ha råd med äventyrsbad eller Leos lekland och har en mer pressad ekonomi än någonsin?

Anförande nr 73

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack så mycket för frågan! Jag skulle inte säga att det där stämmer. Vi satsar till exempel på bokbussar som kan åka runt på skolans förskolor för att fler ska ha möjlighet att läsa och ta del av den fantastiska litteratur som berikar våra liv. Vi satsar mer på föräldrastödsprogram och på att inrätta fler föräldracentraler så att fler föräldrar kan få kunskap och vara den trygga, värmande famn som vi vet att familjen är.

Därutöver satsar vi på lägre taxor inom till exempel föreningslivet och idrotten för att fler idrottslag och fler inom föreningslivet ska ha råd att bedriva sin verksamhet och ha sin viktiga civilsamhälleliga roll. Jag delar därför inte riktigt din bild, Clara.

Vi omprioriterar och nischer, men vi satsar på barns och ungas fritid och på förskolan.

Anförande nr 74

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag har en fråga om modersmålsundervisningen, Nike, där ni vill dra ned med nästan 100 miljoner. Det är en slakt av modersmålsundervisningen i er budget, trots att all forskning visar hur viktig modersmålsundervisningen är för barn, dels för att de ska kunna bygga en god relation med sina föräldrar, eftersom relationen försämras om barn och föräldrar inte kan kommunicera bra på ett gemensamt språk, dels för att kunskap i modersmålet underlättar för barnet att lära sig svenska och ta del av alla andra skolämnen också. Det går alltså bättre för barn i skolan om de får modersmålsundervisning.

Ändå vill ni slakta modersmålsundervisningen i Stockholm och kraftigt försvåra för barn att få god tillgång till kunskap. Min fråga är: Varför vill ni göra så?

Anförande nr 75

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack så jättemycket för frågan! Då har man faktiskt inte riktigt läst vad forskningen säger. Den säger att om modersmålsundervisningen ska få effekt krävs ungefär fyra timmar i veckan, men om man tittar på det nationella genomsnittet i dag ser man att det som erbjuds är ungefär 40–60 minuter. Väldigt mycket pengar går alltså till något som inte ger den forskningsmässiga effekt som man påstår att det ska ge.

I dag erbjuder Stockholm modersmålsundervisning i större utsträckning än vad lagen kräver. Vi ger detta till förskolan. Här kan man tycka olika. Antingen kan man tycka att det är rätt att lägga en massa pengar på något som inte har vetenskapligt stöd och fungerar, en verksamhet där hela 40 procent av lärarna saknar behörighet och där många skolor har fått påpekanden från Skolinspektionen. Jag tycker inte att det är rätt prioritering, utan jag tycker att det är viktigare att lägga en kvarts miljard på att minska barngrupperna i förskolan i stället så att alla barn blir sedda och lyssnade på och får den tid och det stöd som de behöver.

Anförande nr 76

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Om ny forskning nu visar att vi ska ha mer modersmålsundervisning kan ju inte svaret bli att man ska ha ännu mindre.

Jag noterar att Kristdemokraterna tillsammans med Moderaterna och Sverigedemokraterna är väldigt överens. Jag noterar också att varken Kristdemokraterna eller Moderaterna tog replik på Sverigedemokraterna i budgetdebatten, och detta tycker jag är en olycklig utveckling.

Det vi kan konstatera är att du pratar dig varm för ordningsvakter och trygghet, Nike, samtidigt som du inte lägger en extra krona på det. Detta ser vi om vi tittar i den centrala medelsreserven. Du gör däremot en neddragning på 14 miljoner. Vi kan konstatera att statsbidragen är otillräckliga. Din företrädare är numera kommunminister. Min fråga är: När kommer du att ringa din företrädare och säga att vi klarar inte budgeten utan behöver mer statsstöd?

Anförande nr 77

N i k e Ö r b r i n k (KD): Det är andra gången jag hör att de generella statsbidragen används som ett argument därför att majoriteten inte har klarat av att lägga fram en budget som satsar på det allra viktigaste. Bara för att ni inte klarar av det, Karin, innebär det inte att vi inte gör det.

Om man tittar på trygghetsarbetet ser man att vi satsar på trygghetsbelysning och på att öka antalet ordningsvakter. Samtidigt drar ni ned på ordningsvakterna med 76 miljoner, som om ni inte vet vad effekten av detta blir.

Grunden i trygghetsarbetet är att det behövs en central samordning av och en central övergripande blick för detta arbete, i rak motsats till vad ni har valt att göra genom att skjuta bort ansvaret från dig, från ert styre och från kommunstyrelsen ut till stadsdelsnämnderna. Detta kommer att bidra till ökad ojämlikhet och till att greppet om trygghetsfrågan går förlorat. Jag vill göra något annorlunda.

2. Rotel VI Äldre- och kulturroteln

Äldrenämnden

SDN Äldreomsorg

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Anförande nr 78

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Stockholm ska vara en bra stad att åldras i, en äldrevänlig stad med ett äldreperspektiv i stadsplaneringen och med stora möjligheter till social gemenskap. Alla äldre ska också ha rätt till en trygg och bra äldreomsorg. De äldres inflytande över sin äldreomsorg samt medarbetarnas arbetsvillkor och yrkesmässiga kompetens är avgörande för kvaliteten i äldreomsorgen. Därför kommer vi att fokusera på ramtid i hemtjänsten, arbetsvillkor och kompetensutveckling samt ett utvecklingsarbete på äldreboendena i syfte att stärka äldres inflytande.

Pandemin visade vikten av att staden har rådighet över sin äldreomsorg. Under pandemin blev de utmaningar som Stockholm har med sin höga andel privatiserade äldreomsorg uppenbara. Det blev också uppenbart att en hög andel timanställda bidrog till smittspridningen, och kohortvård blev plötsligt ett ord på modet.

På ett äldreboende på Norrmalm fanns brister i verksamheten som förvärrade smittspridningen under pandemin. Vårdföretaget försäkrade att äldreboendet tillämpade kohortvård, men det var inte sant. När ett vårdbiträde slog larm bröt företaget mot lagen om meddelarfrihet och försökte hota medarbetaren till tystnad. För oss ska vårdbitrådets lojalitet ligga hos omsorgstagaren, inte hos företaget. Därför var en av våra första åtgärder att återta äldreboendet i kommunal regi. Det var en tydlig signal om att verksamheter som inte sköter sig inte kommer att slippa undan.

Med detta sagt är mitt löfte till Stockholm att äldreomsorgen i kommunal regi ska bli bättre. Det är där mitt huvudfokus kommer att ligga. Det är där vårt huvudansvar finns. Stockholm ska ha en stark kommunal äldreomsorg med hög kvalitet.

Anförande nr 79

F e l i x F i n n v e d e n (S): Ordförande, kommunfullmäktige! År 2007 fick jag jobb på ett äldreboende i Stockholms stad. Det var ett sjyst jobb. Vi som jobbade där var yrkesstolta därför att vi tog hand om de äldre. Vi såg till att de hade det bra varje dag. Efter något år blev boendet privatiserat, och arbetssättet förändrades i grunden. Vi slutade att ta ansvar för helheten, och i stället började vi utföra uppgifter. Det privata företaget var ju tvunget att redovisa för staden vad den köpte.

Samtidigt blev vi av med städarna och med centralköket, och trots att arbetsuppgifterna ständigt ökade blev vi inte fler, tvärtom. Passen kneps lite i början och lite i slutet, och vi fick fler vakanta rader. Till slut kände jag att jag inte kunde jobba kvar därför att kraven på oss som jobbade inte matchade arbetsvillkoren. Det var på detta boende som det under pandemin avslöjades att de fuskade med kohortvården. Det var där cheferna

straffade den som larmade. Detta gjorde mig personligen väldigt ledsen, för det innebär att de taskiga villkor som gjorde att jag slutade finns kvar. Det innebär också att taskiga villkor alltid går ut över de äldre.

I denna stad ska alla kunna åldras med värdighet. För att detta ska fungera krävs att personalen har sjysta arbetsvillkor. Det är vårt ansvar att se till att det är så, och detta ansvar tar vi nu i den nya majoriteten. Vi ska återta kontrollen över de äldreboenden som inte håller måttet, och vi ska se till att 90 procent av de anställda har anställningar på heltid.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 80

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Stockholm ska också vara en stad för de äldre. Vår stad står för en demografisk utmaning framöver då antalet äldre ökar kraftigt. För att klara denna utmaning krävs samverkan och långsiktig planering mellan stadens olika delar.

Vi moderater uppmuntrar även fristående aktörer att vara med och bygga fler äldreboenden. Den nya majoriteten prioriterar tyvärr bort satsningar på näringsliv och företagande, och detta oroar oss moderater. Stockholm är faktiskt Sveriges motor.

Valfrihet ska vara en viktig ingrediens i stadens erbjudande till våra äldre. Vi moderater vill att den enskilde ska få välja, inte att någon annan ska fatta det viktiga beslutet om vem man ska få hjälpinsatsen från. Vi vill även fortsätta det arbete med välfärdsteknik som vi sjösatte under vår mandatperiod, och där kan vi nämna införandet av smarta lås och digitala inköp. Men det är viktigt att personalen också får ordentlig utbildning i hur detta ska hanteras.

Ledarskap är viktigt, och stadens chefer ska ges bra förutsättningar för ett närvarande ledarskap inom äldreomsorgen. Alla som får anställning inom äldreomsorgen ska göra språkstest och få språkutbildning för att klara jobbet. Det är viktigt att klara svenskan i både tal och skrift.

Ett aktivt arbete mot äldres ensamhet och sociala isolering ska prioriteras. Vi moderater har under mandatperioden infört bland annat det populära Matlyftet, som gör att de äldre kommer ut och träffar andra för en enkel lunch, till exempel.

Stockholm ska självklart vara en trygg och säker stad att åldras i, och vi moderater väljer människan i stället för ideologi, inte som vänsterblocket. Bifall till Moderaternas budget!

Anförande nr 81

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Fru ordförande! Det är vårt ansvar som politiker i Stockholms stad att göra vad vi kan för att skapa en värdig ålderdom för våra äldre. Jag vill särskilt lyfta fram några saker som vi sverigedemokrater anser är viktigt för våra äldre.

Sverigedemokraterna satsar bland annat på bättre svenskkunskaper hos personalen inom äldreomsorgen. Vi vill ha språkstest vid nyanställning samt höja språknivån hos redan anställda. Att kunna göra sig själv och sina behov förstådda och samtidigt förstå vad personalen vill kommunicera borde vara ett grundläggande krav som genomsyrar all verksamhet i Stockholms stad, i synnerhet inom äldreomsorgen.

Vi vill också höja kvaliteten på maten i äldreomsorgen, och maten bör tillagas på plats. I kombination med en väl utbyggd uppföljning, utvärdering och utveckling av äldreomsorgen kan vi arbeta för att säkerställa god kvalitet.

Inspektioner av stadens äldreomsorg, oavsett utförare, bör vara mer regel än undantag. Vi vill också satsa på förebyggande insatser mot psykisk ohälsa hos äldre, som bland annat orsakas av för mycket hemmasittande och ensamhet. Här kan vi ta ett större ansvar som politiker för att skapa positiva effekter för individens välmående och en mindre belastad vård och omsorg, då den psykiska ohälsan med stor sannolikhet blir lägre.

Vi strävar efter att ha en äldreomsorg i världsklass. Vi vill ha en äldreomsorg präglad av samvaro och gemenskap. Med Sverigedemokraternas politik i Stockholms stadshus tar vi några kliv närmare en sådan verklighet på riktigt. Det ska vara roligt att bli gammal.

Anförande nr 82

R a s m u s J o n l u n d (L): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Att leva livet hela livet, att få ha friheten att fatta sina egna beslut och forma sin egen vardag så långt och så länge det är möjligt och att få omgivningens och vid behov omsorgens stöd i detta är grunden för liberal äldrepolitik.

För att förverkliga denna frihet behövs inte minst ett bra och tryggt boende där man kan leva självständigt men också enkelt ta emot det stöd man kanske så småningom behöver. Därför behövs fler anpassade boenden och fler vård- och omsorgsboenden men också seniorboenden. För oss liberaler är det viktiga att det blir fler bra boenden, inte vem som bygger, äger eller driver dem. Vi motsätter oss vänsterstyrets besatthet av driftsform, där det kommunala alltid är bäst. Lika lite hävdar vi i varje stund att det privata alternativet alltid är bättre. Det är kvalitet och valfrihet som ska råda.

Men att leva livet hela livet handlar om mycket mer än vård och kroppslig omsorg. Själens och andens måste få sitt för att det ska skapas mening i livet. Denna mening ser precis lika olika ut för oss människor, oavsett ålder. Vi ska arbeta med kultur, måltider och utevistelser, hela tiden utifrån individens önskan och behov. Vi ska ta hjälp av eller snarare riva hinder för civilsamhället för att motverka att äldre upplever ensamhet och social isolering.

Kommunens roll i allt detta är viktig men begränsad. Som liberaler ser vi kraften i politikens möjlighet att förändra, men vi ser också dess faror. Vi som är välfärdens varmaste vänner ska alltid med högögon bevaka att omsorgen inte leder till omhändertagandementalitet och inskränkt frihet. Och vi som är valfrihetens vassaste

vapenförare ska alltid vara beredda att granska och kritisera alla former av missförhållanden. Det är de äldres frihet vi är här för att försvara.

Med detta vill jag yrka bifall till Liberalernas förslag till budget för Stockholms stad.

Anförande nr 83

T h o m a s W i h l m a n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skulle vilja lägga perspektivet på de äldre och deras livskvalitet, även om jag tycker att det har sagts en hel del bra saker redan här i talarstolen. Livskvaliteten är väldigt betydelsefull för hälsan. Vi tycker att den kan förbättras genom olika typer av insatser, och där spelar till exempel idéburna organisationer en viktig roll.

Vi vill att alla äldre ska få möjlighet till så god fysisk och psykisk hälsa som möjligt, och detta arbetar vi för. Det kan genomföras med olika typer av aktiviteter, men vi vill också göra satsningar på en god och näringsrik kost och på kulturupplevelser av olika slag. Detta kan vara viktigt; det finns det mycket stöd för i forskningen. Därför föreslår vi stöd till idrottsföreningar som genomför riktade aktiviteter för äldre. Vi satsar på god och närproducerad mat, och vi vill ha mer friskvård på recept, vilket i och för sig är en regionfråga. Vi tror att detta är bra mot alla former av ohälsa, såväl psykisk som fysisk. Liksom många här vill vi förebygga ensamhet, men jag tycker att det saknas en del insatser där. Det är också en del av livskvaliteten.

Medarbetarna ska vara i fokus, men det är vanligt att vi glömmer bort de äldre i sig och vilka vi är till för. Vi behöver därför satsa både på de äldre och på medarbetarna. Detta arbete behöver vi utveckla, gärna med hjälp av idéburna organisationer. Friskvård för medarbetare är självklart, men det är viktigt att vi också satsar på de äldre.

Jag yrkar bifall till Centerns budgetförslag.

Anförande nr 84

F e l i x K ö n i g (MP): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det är väldigt roligt att få vara här och göra mitt första inlägg i talarstolen. Jag tycker också att det är väldigt roligt att äldrefrågorna är det första blocket efter gruppleddardebatten, så att vi kan sätta äldre i centrum även här i Stadshuset.

Att känna trygghet på sin ålderdom är något som alla har rätt till. Vi behöver öka äldres självbestämmande och livskvalitet men också bemöta de äldre med respekt. För detta behövs till exempel en likvärdig äldreomsorg i Stockholm.

Majoriteten prioriterar välfärden i tuffa tider, och särskilt viktigt att lyfta fram är att vi ska implementera ramtiden i hemtjänsten fullt ut så att vi kan bli av med den minutpassning som har plågat hemtjänsten alldeles för länge. Vi ska också jobba med kvalitetsarbete på äldreboenden. Det handlar om utevistelser och sociala aktiviteter men också om bättre mat, för att kunna stärka livskvaliteten.

För Miljöpartiet är det också viktigt att vi nu får till en satsning för att kunna utreda äldres psykiska ohälsa inom vård- och omsorgsboenden. Situationen är alarmerade. Vi har frågor om ensamhet, och vi vet att särskilt äldre män har betydligt sämre psykisk hälsa än genomsnittsbefolkningen. Detta bör vi ta krafttag emot. Vi kan inte acceptera att situationen ser ut som gör den gör.

Genom satsningen kommer vi att kunna få mer kunskap om hur problemen ser ut så att vi sedan kan sätta in rätt åtgärder under mandatperioden. Detta har de äldre rätt till, och vi i politiken behöver ta vårt ansvar för att det ska vara möjligt. Med detta sagt vill jag yrka bifall till majoritetens förslag till budget.

Anförande nr 85

N i k e Ö r b r i n k (KD): Kära åhörare, stockholmare och särskilt Stockholms äldre! Man ska kunna leva i Stockholm hela livet – födas, växa upp och möta ålderdomen med trygghet. När de som genom livet har bidragit till staden när vi behövde dem själva behöver staden ska de kunna lita på att vi bidrar till dem tillbaka. Jag undrar dock om Stockholms äldre kan vara säkra på detta med den nya majoritetens inriktning för äldrepolitiken.

Jag är visserligen glad att man fortsätter med många av de satsningar som vi gjorde, men jag är desto mindre glad över att man skär ned på det brottsförebyggande arbetet när det gäller äldre, som om vi inte senast förra veckan kunde läsa om hur gängkriminella utnyttjar äldre. Man skär också ned på de ideella krafterna inom äldreomsorgen och volontärverksamheten, och man gör den minsta höjningen av hemtjänstpengen på 15 år. Vi vet vad resultatet av detta blir. Det är de äldre som en gång fattade beslutet att privat hemtjänst skulle passa dem bäst som nu riskerar att bli tillrättavisade av den röda majoriteten, som ger sig på deras frihet.

Vi behöver i stället en politik som prioriterar de äldre. Därför vill vi göra satsningar på minskade arbetsgrupper för att förbättra arbetsmiljön. Vi fortsätter det brottsförebyggande arbetet för äldre. Vi satsar på att förbättra språkkunskaperna hos personalen inom äldreomsorgen därför att äldre har rätt att förstå och bli förstådda på det språk de talar. Och vi skiljer inte på de generella statsbidragen för att vi gör en låg höjning av hemtjänstpengen, utan vi gör raka motsatsen och dubblar satsningen på hemtjänstpengen.

Stockholms äldre ska kunna lita på Stockholm. Bifall till Kristdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 86

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Ordförande, ledamöter! I majoritetens budget kan vi läsa att det eftersträvas en 60/40-fördelning när det gäller driftsformen för vård- och omsorgsboenden. På Kungsholmen är fördelningen redan 67 procent i egen regi. Endast två boenden drivs i enskild regi, och ett av de befintliga boendena kan inte få förlängt när kontraktet går ut den 31 januari 2024. Boendet uppfyller de

krav som ställs enligt äldreförvaltningens anvisningar, och en uppföljning gjordes 2021 med utmärkta resultat.

Socialstyrelsens enkät 2022 visar en brukarnöjdhet på 87 procent, att jämföra med 77 procent för staden i dess helhet och riket. Det liggande förslaget om en ny upphandling drogs tillbaka efter majoritetsskiftet, och på det senaste nämndmötet drevs återtagande i egen regi igenom. Detta betyder att fördelningen 60/40 blir ännu skevare.

Trots höga värden för brukarnöjdhet och en bra konkurrensutsatt verksamhet väljer majoriteten att återta i egen regi. Under pandemin såg vi hur sjukfrånvaron steg, vilket medförde kraftigt höjda kostnader. Dessa kostnader har man inte i verksamhet i en entreprenad. Det blir också tydliga signaler till de entreprenörer som normalt sett skulle vara intresserade av att lämna anbud när brukarnöjdhet och effektivitet inte är avgörande. Det är olyckligt när vi inte får en fri konkurrens på ett område där vi skulle behöva det. Vi önskar att man nu inte följer det som står i budgeten om 60/40 ytterligare.

Anförande nr 87

Borgarrådet B o u c h e r (V): Hej Lou-Ann, och tack så mycket för denna möjlighet! När det gäller 60/40 handlar det egentligen om hus som staden ska ha huvudmannskapet för, inte om huruvida den verksamhet som bedrivs i husen är i egen regi eller upphandlad.

Jag tror att vi nästan har en blocköverskridande kritik mot lagen om offentlig upphandling och att det vore bättre om vi hade det privata inom LOV snarare än inom LOU. Om vi hade gått ut med en ny upphandling nu vet vi av erfarenhet att det inte alls är självklart att det jättebra företaget hade vunnit denna upphandling. Lika troligt är att ett helt annat företag hade vunnit upphandlingen. Därför tror jag att vi ska hitta ett sätt att avsluta formen när det gäller LOU.

Anförande nr 88

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Helt kort kan jag säga att jag inte delar din uppfattning helt, Torun. Framför allt tror jag att det finns många olika driftsformer som väl kan matcha den kommunala vården. På Kungsholmen, som jag känner till bäst, är det tyvärr så att de vård- och omsorgsboenden som vi driver i egen regi har väsentligt lägre brukarnöjdhet än de övriga.

Förhoppningen är naturligtvis att man ska hålla en jämn och hög kvalitet över huvud taget, oavsett form, men jag vänder mig emot det som står i budgeten, där det talas om 60/40. Där har vi uppenbarligen en tolkningsskillnad. Jag tycker att man ska försöka efterleva det så att inte fler av våra boendeformer drabbas.

Anförande nr 89

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag heter Johan Heinonen, och jag är socialdemokrat. Det är med glädje som jag står denna talarstol för att prata om några viktiga delar i det budgetförslag som vi behandlar i dag.

Som ordförande i Bromma stadsdelsnämnd brinner jag för att skapa ett Stockholm och ett Bromma som är till för alla. Att jag brinner för detta innebär inte att jag tänder eld på mig själv varje morgon när jag vaknar, utan jag vill skapa ett Stockholm där varje människa ges det stöd som hen behöver för att utifrån sina förutsättningar kunna växa och utvecklas som människa och individ.

Till att börja med vill jag instämma i Felix Finnvedens inlägg och utveckla några konkreta delar utifrån detta.

Det första handlar om vår personal som arbetar inom vård, skola och omsorg i dag. De är vår största tillgång för att vi ska kunna erbjuda en hög kvalitet i våra verksamheter. De anställda förtjänar att vi visar dem vår uppskattning. Detta kan göras på flera sätt. I vårt budgetförslag finns höjda ambitioner för såväl rätten till heltid som fasta anställningar, men det är också viktigt att vi arbetar med arbetsscheman, bemanning och arbetsvillkoren för de anställda. Vi behöver skapa bättre arbetsförhållanden och därmed öka intresset för att arbeta med både barn- och äldre frågor i framtiden. Med fler fast anställda kan man också öka kontinuiteten för de äldre, vilket leder till att det blir färre personer att träffa under en enskild vecka.

Det andra handlar om implementering av ramtid. Det är dags att det införs fullt ut nu så att vi får bort minutstyrningen inom hemtjänsten. Jag vill med detta yrka bifall till majoritetens förslag till budget.

Anförande nr 90

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Kontinuiteten ska stärkas i egen energi, skriver ni i ert budgetförslag, Johan, men vad händer med resten? Ska man inte sträva efter ökad kontinuitet för alla äldre, eller vad menar ni? Vad är viktigast – människan eller ideologin?

Anförande nr 91

J o h a n H e i n o n e n (S): De äldre är viktigast. Det är självklart viktigt att arbeta med kontinuiteten inom alla våra omsorgsverksamheter, oavsett om det är privat verksamhet eller kommunal verksamhet. Den verksamhet som vi själva kan bestämma över är den kommunala verksamheten.

Anförande nr 92

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vill rikta mig till det rödgröna gänget och ställa en rak fråga till er: Är det viktigaste en god medicinsk kvalitet, god omsorg och hög brukarnöjdhet, eller är det att ha verksamheten i egen regi? Jag tror ändå att ni kommer att svara det förstnämnda, men ert agerande visar på raka motsatsen.

Ett exempel är Kungsholmens stadsdelsnämnd, där man eventuellt skulle upphandla ett nytt vård- och omsorgsboende. Den tidigare aktören hade som vi hörde tidigare här en mycket hög nöjdhet, 87 procent, jämfört med 77 procent, som är genomsnittet för stadens övriga verksamheter. Det är alltså en mycket bra och uppskattad aktör. Trots detta var ett av era första beslut att ta tillbaka verksamheten i egen regi. Om man hade

frågat de närboende och de boende på det enskilda vård- och omsorgsboendet är jag ganska säker på att de gärna hade sett att aktören fick driva boendet vidare. Men denna möjlighet fick inte aktören, inte ens möjligheten att lägga anbud.

Det verkar tyvärr som att det för er del är driftsformen som är det avgörande, inte hur pass nöjda brukarna är. Jag väntar på ett svar från någon av er som kan förklara varför vi inte ska tillåta duktiga privata aktörer att fortsätta att driva uppskattade verksamheter.

Anförande nr 93

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vet inte om du är bekant med lagen om offentlig upphandling. Där finns nämligen vissa stoppregler som gör att man inte får förlänga avtal hur många gånger som helst. I det aktuella fall du pratar om skulle vi helt enkelt ha brutit mot lagen om vi hade förlängt med den här aktören.

Så här blir det ganska ofta: Det blir hela havet stormar där aktörer byter plats med varandra. Det är därför vi vill se över upphandlingstillämpningen just för äldreboenden. Det finns ingen chans att gynna en privat aktör om LOU har löpt ut. Tvärtom mot hur det ser ut i dag är faktiskt egen regi den driftsform som ger de äldre högst kontinuitet, där de kommer att kunna känna igen personal, verksamhet och sammanhang.

Vi vill som sagt gärna se över hur man tillämpar LOU och LOV i den här staden, men det som du föreslår är helt enkelt inte lagligt.

Anförande nr 94

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vet inte om du missförstår mig med illvilja, men det jag föreslår är att man när man upphandlar boendet gör en upphandling som även privata aktörer kan vara med i. Det är fullt lagligt. När det gäller att ni tillämpar LOU felaktigt är det beklagligt att man inte har en bättre administration och att din rotel inte arbetar bättre med de här frågorna.

Jag tycker ändå att det är viktigt att säkerställa att de äldre ska bli hörda. Om du går till det här boendet, Clara – och jag uppmuntrar dig verkligen att göra det ...

(Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag har varit där.)

... och frågar dem om det viktigaste för dem är att kommunen ska driva boendet eller att de ska fortsätta att vara nöjda med sin omvårdnad garanterar jag dig att de kommer att säga: Det viktigaste är omvårdnaden. De privata aktörer som har drivit boendet har gjort det väldigt bra. Så varför inte släppa in fler privata aktörer i kommande framtida upphandlingar? Varför ska man vara så här tunnelseende? Nu tänker man bara: Kommunen är bra, och privat är dåligt. Jag tycker att det är en väldigt låg nivå.

Låt oss behandla både kommunala och privata aktörer seriöst! Låt oss ställa hårda kvalitetskrav och möjliggöra utvärderingar och noggranna uppföljningar!

Anförande nr 95

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Jag ägnade mig tidigare åt att kolla hur det hade gått med upphandlingarna när det gäller de vård- och omsorgsboenden som gick ut. När vi var i majoritet förra gången upphandlade vi ett antal gånger.

Man kan konstatera följande: Mellan 2014 och 2020 var det ett boende där den som drev det tidigare också fick fortsätta. I alla andra fall blev det nya utförare. Det som fick fortsätta var det boende på Södermalm där först IVO och sedan en enig nämnd i förra månaden valde att återta det i egen regi därför att kvaliteten inte var tillräckligt god. Om man vill ha ett kommunalbyråkratiskt haveri ska man titta lagen om offentlig upphandling. Den belönar aldrig den som har skött sig. Det är godtyckligt vem som får avtalet nästa gång. Är det någonting vi behöver göra är det faktiskt att komma bort från den modellen.

Jag hade egentligen tänkt lyfta fram exemplet på Södermalm och Östermalm och konstatera att vi var överens, för i både fallen valde eniga nämnder att inte ge en förlängning utan att i stället avsluta upphandlingen och återta i egen regi. I stället känner jag mig nödgad att läsa verksamhetsplanen 2010, aktivitetsplan för upphandling och konkurrens. Det här är från Södermalm, och det fanns i alla stadsdelsnämnder. Det står så här: Stadens konkurrenspolicy syftar till att på ett ansvarsmässigt och ansvarsfullt sätt genomföra majoritetens beslut att allt som inte är myndighetsutövning ska upphandlas i konkurrens eller erbjudas brukarna genom ett valfrihetssystem. Sedan konstaterar man året senare att om konkurrensen är för låg kan man lägga egenregianbud. I grund och botten var det bara vem som styrde som gällde. Den modellen har tagit slut, och det är väldigt bra.

Anförande nr 96

N i k e Ö r b r i n k (KD): Att alla äldre får ett värdigt bemötande inom äldreomsorgen är en grundläggande princip för oss kristdemokrater – att den äldre ska ha möjligheten att fortsätta att påverka sin vardag och sin omsorg och att de blir behandlade med respekt och värme. Stockholms äldreomsorg är efter fyra år med grönbått styre och med Kristdemokraterna som ansvariga god men kan självklart bli bättre. Just ett sådant område är kunskaperna i svenska bland personalen inom äldreomsorgen.

Ta mig på orden – vi har fantastiska medarbetare inom Stockholms äldreomsorg! Det är människor som vaknar på morgonen för att gå till jobbet med det viktiga ansvaret att rå om våra äldre. Men ska de kunna ha förutsättningar att göra detta viktiga jobb är kunskaperna i svenska helt avgörande, dels för att den äldre ska få ett värdigt bemötande och för att vi vet att mötet mellan äldreomsorgen och den äldre är så mycket mer än bara ett möte, dels för att förbättrade kunskaper i svenska språket är avgörande för att man ska kunna minimera risken för fel vård. Det måste vara glasklart vilka medicinska och levnadsmässiga behov den äldre har och hur staden och vården ska agera för att möta dem.

Majoriteten lägger inga nya satsningar för att förbättra språkkunskaperna hos personalen inom äldreomsorgen. Faktum är att nya språksatsningar inom

äldreomsorgen över huvud taget lyser med sin frånvaro i majoritetens budget. Vi kristdemokrater vet bättre. Vi vill se ett tydligt språkrav, och vi föreslår ett tredubblat språklyft för att förbättra språkkunskaperna inom äldreomsorgen. Därutöver gör vi en satsning på mindre arbetsgrupper och på 30 miljoner för att kunna förbättra arbetsmiljön. Vi vet att möjligheten att bli förstådd och förstå och en god arbetsmiljö är grunden till ett tryggt, säkert och värdigt bemötande.

Anförande nr 97

Borgarrådet B o u c h e r (V): Staden har sedan lång tid ett jättebra arbete både under förra och förrförra mandatperioden och även tidigare, som också har utvecklats, när det gäller kompetensförsörjning och språkutbildning av personal inom äldreomsorgen. Detta riktar sig dock bara till personal inom den egna äldreomsorgen, enligt kommunallagen. 70 procent av alla arbetar i den privata äldreomsorgen, så den enkla frågan är: Om vi nu ska klara vår budget på egen hand utan statsbidrag och utan de statsbidrag som förut har gått till både den privata och den kommunala äldreomsorgen för kompetensförsörjning – hur ska vi göra då?

Anförande nr 98

N i k e Ö r b r i n k (KD): Man kan faktiskt inte gå igenom en hel budgetdebatt och skylla på bidragen som kommer från staten! Det är ändå prioriteringar som ni har valt att göra och som vi i våra alternativ har valt att göra. När det gäller till exempel hemtjänstpengen, som vi pratade om tidigare, hade vi möjligheten att räkna på det. Vi hade möjligheten att exempelvis dubbla er satsning eller, för den delen, titta på Språklyftet.

Jag ska vara helt ärlig: Jag ska ge er att detta nämns. Problemet är att ni inte finansierar det. Ni kommer inte med några nya satsningar för hur vi ska få upp kunskaperna i svenska språket inom äldreomsorgen. Det går inte att skjuta ifrån sig ansvaret till regeringen. Jag hoppas att den kommande en och en halva dagen inte kommer att handla om det, för det är möjligt att göra egna politiska prioriteringar. Problemet är att ni inte har gjort dem. Vi har gjort dem.

Anförande nr 99

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Vi står i ett väldigt tufft ekonomiskt läge med den största inflationen sedan tidigt 90-tal. Vi kan inte ducka för det faktum att det bara är 6 miljarder i generella statsbidrag som tillsätts. Enligt SKR:s bedömningar behövs minst 20 miljarder. I Vänsterpartiets skuggbudget satsar vi 33 miljarder. Det är den verklighet vi står inför när ni kritiserar vår budget.

Det är regeringens politik som är otillräcklig för välfärden, inte vår. Ni kanske frågar er hur otillräcklig den är. Till Stockholm kommer 393 miljoner kronor. Det är en droppe i Mälaren. I allt väsentligt är det ett dystert ekonomiskt klimat, där vi fredar äldreomsorgen. Det är vi väldigt stolta över. Vi ökar totalt budgeten, utöver volymförändringar, med drygt 303 miljoner kronor till stadsdelsnämnderna. Vi har

inte heller några generella effektiviseringskrav, vilket vi också är stolta över. Vi ligger även nära pris- och lönekomensation – så nära vi kan komma.

Kort och gott: Vi skyddar äldreomsorgen från regeringens välfärdsfientliga politik.

Anförande nr 100

N i k e Ö r b r i n k (KD): Senast i förra veckan kunde vi läsa hur gängkriminella skor sig på äldre. Det är bedrägerier som göder kriminaliteten och som får förödande konsekvenser för våra äldre. Ni pratar om prioriteringar och om satsningar. Jag har noterat att ni har valt att lägga 40 miljoner på biblioteksverksamheten i ett hus. Men ni väljer att dra ned på det brottsförebyggande arbetet mot brott mot äldre. Varför väljer ni att göra det när vi veckovis kan läsa om hur särskilt äldre utsätts för bedrägerier och gängkriminalitet?

Anförande nr 101

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Tack så mycket för frågan, Nike! Äldreförvaltningen bedriver brottsförebyggande arbete inom ett flertal områden. Det handlar om välfärdsbrottslighet, som vi förmodligen kommer att komma in på lite senare i dag. Det handlar även om våld i nära relationer och bedrägerier, i synnerhet mot äldre. Äldreförvaltningen deltar också i stadsövergripande samverkan kring trygghet och säkerhet. Äldres trygghet kommer precis som under tidigare majoritet att vara en fråga som är central för oss. Allt annat vore ett generalfel.

Anförande nr 102

R a s m u s J o n l u n d (L): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Låt mig börja med att slå fast min övertygelse att vi alla i den här salen delar kärleken till vår stad och viljan att göra det här älskade Stockholm till en trygg plats för alla äldre stockholmare. Men jag vill påstå att vi har olika uppfattningar, inte bara om vägen utan även om hur själva målet egentligen konkret ter sig.

För oss liberaler är tryggheten starkt kopplad till friheten – att få vara fri även på äldre dagar att forma sitt liv och att till exempel kunna välja sitt boende. Den liberala äldrepolitiken ser alla äldre, även dem med behov som kanske är lite knepiga att tillgodose med gängse verksamhet och rutiner. Stockholms stad behöver bli bättre på att erbjuda omsorg till dem som lever i utsatthet, hemlöshet och missbruk. Även de är värda frihet och en värdig ålderdom. Vi ser alltid det glömda Stockholm och det glömda Sverige.

Som äldre ska man ha friheten att bo kvar hemma så länge man kan. Men man ska också kunna få plats i särskilt boende när man behöver det. Vi är alla, förefaller det, ense om att det behövs fler boenden för äldre i Stockholm. Men för vänsterstyret verkar det vara överordnat att detta arbete sker i kommunal regi.

Mitt mål som liberal är att äldre ska kunna välja själva, att kvalitet, patientsäkerhet och valfrihet ska vara utslagsgivande – inte driftsform. För vänsterstyret tycks driftsformen vara överordnad. Man återför, som vi har hört, målet om att det ska byggas eller ägas

i fördelningen 60-40 procent i kommunal favör. Man har redan efter några veckor inlett en kommunalisering av boenden som tidigare drivits av fristående aktörer. Om vi lyssnar på debatten här inne verkar det vara det som nämndernas och förvaltningarnas energi nu och framgent ska koncentreras på.

Hur blir det fler boenden av att befintliga boenden kommunaliseras? Svaret är förstås att det inte blir några fler boenden alls. Men det riskerar att bli ett minskat utbud och en minskad valfrihet för Stockholms äldre.

Anförande nr 103

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja börja med en sakupplysning. Den här 60-40-principen gäller alltså fördelningen för nybyggnation och hur många boenden vi ska ha med kommunalt huvudmannaskap. Det betyder alltså inte att man ska drifva allihop, utan det handlar om andelen fastigheter man ska äga. Den här principen infördes faktiskt av Sten Nordin runt 2010, och anledningen var att man såg att det var oerhört viktigt att ha en bra fördelning för att behålla kostnadskontroll och rådhighet över äldreboendeplatserna. Principen har alltså varit blocköverskridande och funnits under väldigt lång tid. Men sedan ändrade man den under förra mandatperioden, och det var olyckligt. Principen ger oss en betydligt större möjlighet att ta ansvar för kommande års behov av äldreboendeplatser.

Du invänder mot att vi gör återtaganden. Menar du då att vi till exempel inte borde ha tagit tillbaka Attendos boende i Sabbatsbergsbyn, där två chefer har dömts för brott mot meddelarskyddet och därmed även brutit mot Stockholms stads riktlinjer vid upphandling?

Anförande nr 104

R a s m u s J o n l u n d (L): Som sagt: För mig och för oss är driftsformen ingen principfråga. Men man ska ju också klara av målet, och som det ser ut nu när vi har ett starkt ökat behov av att bygga fler boenden är vi tveksamma till detta och tror inte att det här är rätt uppgift att lägga på Micasa och kommunen. Vi tror inte att man klarar av att göra detta 60-40.

När det gäller Sabbatsbergsbyn har jag tydligt sagt här att det handlar om kvalitet, patientsäkerhet och valfrihet. Men ni har en rätt tydlig inriktning som man också hör här i debatten om att det kommunala är bättre och att det ska kommunaliseras bara för att.

Jag hör också att ni pratar en del om att det är LOU som är problemet och att ni gärna skulle vilja se mer, eller i alla fall lika mycket, i fristående regi. Det låter nästan så, och i så fall är det utmärkt. Att LOU har sina problem kan vi alla enas om. Tyvärr har vi begränsad möjlighet att ändra lagstiftningen här i salen, men det kan vi väl jobba på gemensamt i så fall så att vi kan få fler fristående aktörer – om det är det som vi är ense om.

Anförande nr 105

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Herr ordförande! På vilket sätt bidrar lagen om offentlig upphandling till att säkerställa människors valfrihet om det blir en ny utförare varje gång vi upphandlar, utom den gången då både IVO och staden uppfattade att utföraren inte höll måttet? Det är den första frågan. Jag hade en fråga till, som jag nu tyvärr har glömt.

Anförande nr 106

R a s m u s J o n l u n d (L): När det gäller kontinuitet är det ett oerhört viktigt mål. Där är det till exempel viktigt att man jobbar med en verksamhetsövergång i de fall man byter utförare. Men det handlar förstås om hur man lyckas utföra upphandlingarna med de begränsningar som LOU innebär. Det viktiga är att om man hela tiden med detta argument ska återta vartenda boende som är aktuellt i kommunal regi kommer det till slut inte att finnas någon valfrihet. Det är det som är problemet: Om allt kommer att drivas i kommunal regi finns det ingenting att välja på och ingen konkurrens mellan olika vård- och omsorgsidéer, som också kan göra att verksamheten utvecklas.

Anförande nr 107

N o r m a A r a n d a d e G u t i é r r e z (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Det var någon som sa i salen att allt i livet inte är ideologi, men det tycker jag. Någon sa någonting om ideologi och att vi socialdemokrater pratar om ideologi. Men jag tycker att allt i livet är det. Det som vi väljer eller inte – det handlar alltid om ideologi.

Vi pratar om upphandling av äldreboenden och kommunala äldreboenden. Vad är skillnaden? Personalen på ett kommunalt äldreboende brukar ha handledning. De har fasta tjänster och fin kontinuitet. Det ger trygghet till våra äldre. Jag har jobbat i både och, och jag kan jämföra. Jag kan se vad som är problemet, och jag ser att problemet med de boenden som är upphandlade är att man måste tjäna pengar. Och det förstår jag! Om jag har ett företag vill jag tjäna pengar. Och vad gör man då? Man minskar tiden för personalen. Då görs inga överlämningar, och då finns ingen kontinuitet. Det blir fler visstidsanställda. Det finns inte heller någon bra dokumentation.

Det finns problem, och det är inte bra för de äldre och inte heller för dem som jobbar. De som jobbar måste ha fasta tjänster och bra arbetsmiljö. Annars fungerar det inte, och det fungerar inte för våra äldre. Om man har en bra personalpolitik fungerar allt. Då mår personalen bra, och de äldre mår också bra. Det är jätteviktigt. Det är en cirkel. Detta är ideologi, för om man har skattepengar och använder dem för våra äldre är det kommunala alternativet jättebra. Men om vi upphandlar betyder det att man måste tjäna pengar, och det är klart att man måste göra det.

Anförande nr 108

H a n n a E g e l t o f t (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Vintern är här, vilket särskilt drabbar de äldre hemlösa i vår stad som far mycket illa. Jag pratade med ett ombud på Stadsmissionens öppna verksamhet för hemlösa för några dagar sedan. Hon berättade att kön är lång in till deras verksamhet och att de totalt hade 170

personer incheckade häromdagen. Även Stockholms stads uppsökare berättar att det är väldigt många som sover på Centralen just nu.

Det är inte rimligt och rättvist att höginkomsttagare får bidrag för att värma upp sina pooler medan vi har människor som sover ute under vintern i Stockholm. Socialnämndens senaste kartläggning visar att 175 personer över 65 år är hemlösa i Stockholm och att antalet hemlösa har ökat mellan 2018 och 2020. Hemlöshet bland äldre är ett komplext problem som kräver åtgärder på både strukturell och individuell nivå. Vänsterpartiet har länge krävt en nollvision för äldre hemlösa. När vi var i majoritet 2014–2018 inrättade vi en äldrelots och satsade på uppsökare. Vi utformade olika boendeanternativ för äldre hemlösa, som platser på det drogtoleranta stödboendet Monumentet. Dessutom öronmärkte Micasa 25 seniorlägenheter till äldre hemlösa. Under den borgerliga majoriteten 2020 förmedlades endast 8 av Micasas 25 öronmärkta lägenheter.

Vi ser från den senaste kartläggningen att antalet äldre hemlösa återigen ökar. Nu inför vi äntligen en nollvision för hemlöshet och fortsätter att utveckla det sociala arbetet för den här gruppen. Vi tar även bort de generella effektiviseringarna inom socialtjänsten.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 109

T h o m a s W i h l m a n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När jag tänker på åhörare är det kanske en del av dem som tar till sig denna webbsändning. Men det gäller inte riktigt dem som jag nu tänkte prata om. Det handlar nämligen om dem som är lite yngre.

För att vi ska kunna planera och jobba för en bra framtid i äldreomsorgen behövs också en rekrytering där vi får tag på de yngre som är intresserade av den här typen av arbete. Om man tittar på värderingar som finns bland många yngre märker man att de tycker att detta är ett meningsfullt arbete som är till stor nytta för samhället. Det är säkert någonting som många skulle kunna vara intresserade av. Därför vill vi satsa på att nå den här gruppen. Det kan vi göra på olika sätt, med korta utbildningar, med informationsträffar och på annat sätt. Så kan vi visa de positiva möjligheterna. Sedan måste vi självklart jobba med de medarbetare vi har, för de spelar också en viktig roll i sammanhanget. Det gäller inte minst cheferna.

När nu åldersbalansen är ofördelaktig behöver vi redan nu planera och jobba intensivt med rekryteringen. Så kan vi få med de yngre på ett tidigt stadium så att de väljer den här vägen för sitt framtida yrkesliv. Det här har jag inte sett mycket av i den budget som nu ligger på bordet från kommunstyrelsen, och jag tror att det finns anledning att återkomma. Det här är en viktig fråga framöver. Korta insiktsutbildningar, informationsträffar och olika typer av incitament behövs för att få med de yngre.

Ja till Centerpartiets budgetförslag!

Anförande nr 110

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Hej Thomas! Kul att se dig här! Jag tror att vi egentligen är ganska överens om de här frågorna. Vi har väl lite olika ingångspunkter till hur:et, bara. Jag tror att det är av allra största vikt att vi gör yrkena inom äldreomsorgen ännu mer populära, och det tror jag att vi gör främst genom att fokusera på att man har det bra på jobbet. Det är den huvudsakliga ingångspunkten. Om man inte har det bra på jobbet är man inte intresserad av att ta ett jobb med osäkra anställningsvillkor, långa arbetspass och så vidare.

Anförande nr 111

T h o m a s W i h l m a n (C): Jag delar Roberts uppfattning, så det finns nog ingen sakskillnad mellan oss där. Det handlar om ledarskap, det handlar om arbetsmiljön och om arbetsvillkoren. Vi kan prata tillitsstyrning och så vidare. Alla de där aspekterna är viktiga. Men precis som jag nämnde tror jag att vi har tappat bort de yngre lite grann. Börja tidigt!

Anförande nr 112

F e l i x K ö n i g (MP): Ordförande och ledamöter! Jag tänkte fortsätta på samma tema. Mitt första jobb i Stockholm var på ett av våra kommunala äldreboenden på Söder. Det var en fantastisk upplevelse. Detta boende är också fortfarande kommunalt, och det ligger på Tantogatan.

Jag tycker att det som är så viktigt när vi pratar om hur vi kan utveckla äldreomsorgen är personalens villkor. Jag tror att det kan komma många olika typer av satsningar och idéer från politiken. Men om man i arbetet kämpar för att få in en timvikarie därför att någon har blivit sjuk eller att man behöver kompensera för annan personal som inte jobbar lika mycket och inte känner de boende på äldreboendet på samma sätt som man gör om man är stadigvarande personal kommer kvaliteten att bli sämre.

Satsa på arbetsvillkoren inom äldreomsorgen! Det kommer att göra att äldreomsorgen blir bättre och får högre kvalitet generellt. Därför tycker vi från Miljöpartiet att det är viktigt att vi nu höjer kraven på utförarna så att de blir lika höga när det gäller arbetsvillkor för både offentliga och privata utförare. Jag nämnde tidigare att vi kan implementera ramtiden fullt ut. Det handlar inte bara om respekt för den äldre utan såklart också om att den som gör jobbet ska ha rimliga arbetsvillkor, kunna tänka kreativt och se vad man kan göra bättre och hur man kan utveckla sitt stöd.

Att vi kan minska antalet timanställningar och få en bättre kontinuitet i anställningarna tror jag också är väldigt viktigt. Det är också självklart att vi inte ska ha några generella effektiviseringar i arbetet. Vi har stora utmaningar när det handlar om äldreomsorgen i Stockholm. Behoven ökar, och kompetensen behöver stärkas. Vi tror att det finns mycket viktigt i den här budgeten som kommer på plats nu.

Anförande nr 113

J o n a s N i l s s o n (M): Herr ordförande! Det här med Södermalm har nämnts tidigare här. Jag var med och stängde ett kommunalt boende mellan 2002 och 2006,

när jag var gruppleddare för Moderaterna och hjälpte Socialdemokraterna att lägga ned boendet. Det hade blivit en helt ohållbar situation med informella beslutschefer, och det hela påminde lite om en Catcher in the Rye-situation. Då gjorde vi också en gemensam, helt blocköverskridande, överenskommelse om att detta hade gått alldeles för långt. Vi kunde inte behålla vård- och omsorgsboendet eller äldreboendet, som det var på den tiden, utan var tvungna att lägga ned det. Senast rekommenderade vi ju att inte förlänga den privata utförarens avtal

Jag har också varit i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, där vi hade en situation där vänstermajoriteten bytte utförare och tog in den kommunala. Sedan sjönk kvaliteten brutalt, så nästa mandatperiod ändrade vi på det och tog tillbaka det. Jag tycker egentligen inte att det här är så dramatiskt, för det vi på båda sidor är angelägna om är att det ska vara så bra som möjligt för de äldre som bor på de här boendena. Det var samma utförare på Östermalm, och Andrea Hedin förberedde att avsluta avtalet för en privat utförare. Det är samma utförare här på Södermalm som vi har stängt ned för. Det är det som är det viktiga.

Det som är bra med mångfalden är att man inte står med byxorna nere och inte har någonstans att vända sig. Exempelvis kan man nu komma igång mycket snabbare med en ny utförare. Det är bra.

Anförande nr 114

Borgarrådet H e d i n (M): Nu när det inte är så många talare anmälda tänkte jag att det finns utrymme för en nyfiken fråga. De senaste åren har äldreomsorgen haft det väldigt tufft i och med den svåra pandemi som har rått. Trots det har äldreomsorgen i Stockholm mäktat med att bedriva utvecklingsprojekt, något som de ska ha en stor eloge för. Jag tänker naturligtvis på arbetet med Äldrevänlig stad och att få ett äldreperspektiv på alla områden inom Stockholm.

Man har också haft olika spetsprojekt i olika stadsdelar, bland annat i Enskede-Årsta-Vantör och på Östermalm, där man har jobbat fram nya digitala smarta lösningar för att öka integriteten. Min fråga till majoriteten gäller Äldrevänlig stad och det arbete som har dragits igång. Det är ett treårsprojekt som avslutas under nästa år. Ingenstans har jag kunnat läsa mig till hur man vill gå vidare med Äldrevänlig stad och det digitala utvecklingsarbetet. Min fråga är: Hur tänker man sig det framöver?

Anförande nr 115

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack så hemskt mycket för en intressant debatt! Jag vet inte om jag hinner svara, men Äldrevänlig stad är en av mina hjärtefrågor. Vi startade det senast jag var med och styrde den här staden. Jag utgår från att vi kommer att fortsätta med det. Det var ett snabbt svar.

Jag tänkte ta tillfället i akt att ägna mig åt lite folkbildning. Vi har LOV inom äldreomsorgen – lagen om valfrihet. Många äldreboenden går på LOV-kontrakt. Vi har flera stycken väldigt populära, som Suomikoti i Enskede, ett finskt äldrecentrum, Pouvres Honteux i Nockeby och Borgerskapet på Södermalm. De har funnits i många

år – en del av dem i egna hus och en del som hyresgäster i Micasa. De upphandlas inte outhyrbara. Jag är helt säker på att vi alltid kommer att ha den typen av valfrihet i Stockholm. Men vi ska avsluta LOU och övergå till LOV – detta sagt för att ni ska förstå vad det innebär.

När det gäller kompetensutveckling inom privat äldreomsorg är vi beroende av de statliga stöden eftersom vi inte får bekosta utbildning för privata på det sätt som vi kan göra inom den egna regionen. Där är vi beroende av de statliga stöden, inte för att vi inte har tillräckligt med pengar utan för att kommunallagen ser ut som den gör. Intresset har ibland varit förvånansvärt lågt från de privata när vi har erbjudit den här typen av stöd med hjälp av statsstöd.

Slutligen: Jag kommer att göra mitt bästa med de förutsättningar jag har för att äldreomsorgen ska stå sig stark även genom den här finansiella utmaningen utan det statliga stöd som vi ändå fick under pandemin.

3. Rotel III Utbildnings-, arbetsmarknads- och personalroteln

3:1

Utbildningsnämnden

Grundskola och grundsärskola

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Anförande nr 116

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och stockholmare! Jag vill börja med att rikta uppmärksamheten till alla lärare, rektorer, fritidspedagoger, måltidsbiträden, skolkuratorer och annan personal i skolan. Det är era insatser som varje dag ger våra elever i Stockholm en utvecklande skolgång och hjälper till att förverkliga drömmar om framtiden.

Nu står 2023 för dörren, och det kommer att bli ett tufft verksamhetsår. Vi lever med hög inflation, stigande lokalkostnader, höga pensionsavsättningar, minskat elevantal och otillräckliga statsbidrag. I dessa tider är det än viktigare att den politiska kompassen är tydlig. I Stockholm ska alla elever oavsett bakgrund, bostadsort eller särskilda behov ges de bästa förutsättningarna att klara kunskapsmålen. Vi ska ha en kompensatorisk skola med fokus på kunskap och höga förväntningar på alla elever. Det duger inte att mer än vart tionde barn i dag lämnar skolan utan behörighet till gymnasiet och att föräldrarnas utbildningsnivå fortfarande har stor betydelse för hur det går för våra barn. Därför kommer vi att arbeta för att höja kunskapsresultaten för alla barn genom en tydlig satsning på läsa-räkna-skriva-garantin. Alla elever ska få det stöd de behöver med särskilt fokus på insatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik utformat efter varje elevs behov. Så lägger vi grunden för att vända den negativa utvecklingen av skolresultaten i årskurs 6.

Elevhälsan är en av nycklarna för att säkerställa att alla elever får just det stöd de behöver. Därför satsar vi extra på elevhälsans förebyggande arbete. Vi behöver fler skolkuratorer, skolsköterskor och skolpsykologer. Skolan ska vara jämlik. Barn ska aldrig behöva avstå från verksamheter av ekonomiska skäl. Därför sänker vi avgifterna till fritidsklubbarna samtidigt som vi höjer schablonen. Alla barn i Stockholm ska våga drömma stora drömmar om sin framtid.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 117

Borgarrådet **H e d i n** (M): Ordförande! Jag ska erkänna att det känns speciellt att stå här i dag och företräda Moderaternas skolpolitik med vetskap om att vi också kommer ha vice ordförandeposten i utbildningsnämnden. Det är nämligen första gången på 22 år som Moderaterna tar en ledande position i skolfrågor i Stockholm, och vi är verkligen redo.

Vi kommer att använda de här åren i opposition till att lyfta fram kunskapsuppdraget i skolan. Uppdraget behöver bli smalare, och utbildningen behöver bli vassare. Därför är vår budget för i år ett första steg mot att införa tvåläraresystem, införa en timmes mer undervisning per dag samt en viljeinriktning som visar på att antalet uppdrag som riktar sig direkt till rektorer och lärare ska minska. Men, och det här är viktigt, om en elev ska klara skolan är det tre parter som måste ta sitt ansvar. Det är skolan, det är vårdnadshavarna och det är eleven själv.

I den här budgeten lyfter vi särskilt fram de tusentals barn som i dag är hemmasittare och inte kommer i väg till skolan på morgonen. Kunskaper och goda skolresultat skapas i klassrummet, och det blir svårt att klara skolan utan att vara där. Gränsen för vad som görs för att få en elev till skolan behöver flyttas fram. Men för de elever som inte förmår att ta sig till skolan under en period av sin skolgång behöver möjligheten till digital undervisning finnas. Kunde vi lösa det under pandemin kan vi göra det nu för de elever som behöver det mest.

Bifall till Moderaternas budget!

Anförande nr 118

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande, åhörare, ledamöter! Vi i den rödgröna majoriteten vill ha en skola som fungerar i ett samhälle som håller ihop, och jag instämmer i allt det som Emilia sa alldeles nyss. Barn ska gå till skolan med glädje och lust att lära. Det ska vara målet för oss politiker. De ska gå till en skola som maktar med att ge varje elev de bästa möjligheterna att nå sin fulla potential. Vi ska ha en skola som är likvärdig och klarar sitt kompensatoriska uppdrag, som tar hänsyn och som anpassar undervisningen efter elevernas speciella behov.

Tyvärr är det alltför många barn och unga som tar sig till skolan i dag med långsamma steg, sänkt blick och oro i magen. Det är fantastiskt när man som pedagog lyckas få elever att känna sig bra nog att inse sin förmåga och att lära sig – när de ser att de kan utvecklas och kan lära sig alltmer. Kompetensen att lyckas med detta har våra lärare, pedagoger och personal ute i skolorna runt om i våra kommunala skolor – och alla skolor, för den delen. Men det krävs rätt resurser och förutsättningar för att de ska kunna lyckas.

Därför är det skönt att i dag kunna prata om en budget där vi inte effektiviserar och inte skär ned – en budget som i stället ökar med mer än 1 miljard till skolorna. Det är en budget som investerar i barn och unga. Ännu bättre hade det känts om inte en del av dessa pengar hade försvunnit ut till vinster. Men när det gäller de pengar vi råder över ska vi se till att de verkar för att förbättra lärarnas och elevernas arbetsvillkor. Det ska finnas tid och plats att tänka efter i skolan. Vi i den rödgröna majoriteten vill göra vad vi kan för att fortsätta utveckla stödet till elever med särskilda behov både i klassrummen och i de särskilda undervisningsgrupperna. Vi vill satsa på modersmålsundervisningen och språkutvecklingen, där vi ser att många språk stöttar varandra.

Vi i den rödgröna majoriteten vill ha ett Stockholm som håller ihop, där skolan fungerar och där alla barn som behöver stöd fångas upp i tid.

Bifall kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 119

L i n n é a V i n g e (SD): I Stockholms skolor ska alla barn och unga kunna känna sig trygga. Tyvärr är det inte alla föräldrar som varje morgon släpper iväg sina barn med den vetskapen. Nästan hälften av Stockholms grundskoleelever går på en skola där det har skjutits i närheten under de senaste tre åren. Det är alltså drygt 50 000 barn och deras föräldrar som lever med den vetskapen varje dag.

Det krävs kraftfulla åtgärder för att ta tillbaka tryggheten i den här staden. Under tiden behöver vi göra allt som står i vår makt för att skydda de barn som växer upp här. Sverigedemokraterna lägger fram en rad olika förslag för att öka tryggheten både i klassrummet och i anslutning till skolan. Därtill måste staden särskilt fokusera på arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ingen flicka ska behöva gå hem från skolavslutningen med rädsla för att giftas bort under sommarlovet, och ingen ska riskera att utsättas för hot eller våld på grund av vem man älskar.

Det här är ett ansvar som lärare och annan skolpersonal känner varje dag. För att kunna fånga upp de här barnen måste de vara fler. Därför satsar vi på att öka personalförsörjningen, förbättra lärarnas arbetsmiljö och stärka elevhälsan. Alla barn ska ha rätt att nå sin fulla potential. Men trots det finns det föräldrar till barn med särskilda behov som varje dag kämpar för sina barns rätt till utbildning. Det här är inte värdigt en stad som gör anspråk på att vara Skandinaviens huvudstad. Därför vill vi bland annat NPF-säkra alla stadens skolor för att stärka förståelsen för barn med särskilda behov och för alla barns rätt till en fullgod utbildning.

Anförande nr 120

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det viktigaste vi kan göra för att alla barn som växer upp i Stockholm ska bli starka och självständiga individer med förmåga att ta ansvar och tänka fritt och kreativt är att ge dem en bra skolgång. Det här gäller inte minst de elever vars föräldrar inte kan hjälpa till med läxor eller åka på resor och som inte har ett stort kontaktnätverk. Men för att eleverna ska klara kunskapsmålen måste lärarna få fokusera på sitt lärande uppdrag – på undervisningens kvalitet. Det är inte lärarnas uppgift att vara psykologer eller socialsekreterare.

För tredje året i rad blev ungefär 80 procent av eleverna på skolorna på Järva behöriga till gymnasiet från att tidigare i tiotals år har legat kring 50–60 procent. Lärarna är förstas en jätteviktig komponent bakom framgången. Men det gäller också erfarna lektorer, speciallärare, kuratorer, skolsköterskor och inte minst skolsociala team, som alla har gjort sin del för att ge lärarna möjlighet att bedriva undervisning.

Däremot har olika välvilliga projekt utanför det lärande uppdraget flyttats bort för att fokusera på undervisning. Men medan skolornas uppdrag har renodlats under Liberalernas tid på skolroteln gör den nya majoriteten nu tvärtom. Borgarrådet med

ansvar för skolan ska nu också ansvara för arbetsmarknad och personal. Det blir ett splittrat engagemang, som vi varken har råd eller tid med. Kunskapsresultat, skolnärvaro, studiero och undervisningskvalitet är det som behöver vara i fokus för skolorna i Stockholm. Då behöver det även vara så för Stockholms nya alltialloborgarråd.

Jag yrkar bifall till Liberalernas budgetreservation.

Anförande nr 121

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare, utbildningsförvaltning och särskilt alla förskollärare, lärare, fritidspedagoger, skolledare och förskolechefer som lyssnar! Jag är stolt över det vi åstadkom den gångna mandatperioden, där vi på allvar startade en vändning för den kommunala skolan med stigande kunskapsresultat. Den tydliga vändningen på Järva behöver nu vara mall för arbetet i andra stadsdelar som har större utmaningar.

Centerpartiet kommer att fortsätta att fokusera på det som gör skillnad i praktiken ute i verksamheterna med ett strategiskt förhållningssätt där vi värderar alla resurser vi satsar. I vårt förslag till budget intensifierar vi arbetet med att höja kunskapsresultaten, där vi vill fortsätta den utbyggnad för särskilt stöd vi har varit pådrivande för under den gångna mandatperioden. Vi satsar därför extra medel i strukturersättning till fristående resursskolor. För att elevhälsan ska bli ett tydligare strategiskt verktyg vill vi se den representerad i ledningsgrupperna på samtliga kommunala skolor.

Familjerna i Stockholm vill kunna välja skola. Men med det stora utbud vi har blir det system vi har svårt att navigera i för många. Det gör det också svårt för den som flyttar in kortare tid än något år före skolstart att göra sitt val på ett likvärdigt sätt. Därför vill vi i Centerpartiet, med Uppsala och Nacka som förlagor, införa ett gemensamt ansökningssystem för skolvalet för både kommunala och fristående skolor.

Den administrativa bördan för lärare och skolledare måste nu börja minska när reformer tas fram och utvecklas i samarbete med dem som jobbar i skolan så att de är förankrade och fungerar i praktiken. Detta uppdrag har vi noterat är helt borttaget i majoritetens budget. Även skolan ska bidra till klimatomställningen. Centerpartiet vill därför som ett led i detta öka andelen närproducerad mat och servera mer viltkött med lokalt ursprung i samtliga skolor.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 122

A i d a B a d e l i (MP): Jag tror att alla här inne tycker att alla barn och unga ska ha samma möjligheter att klara av skolan. Men verkligheten ser annorlunda ut. Under de 30 senaste åren har vi sett hur klassklyftorna har ökat markant i Sverige. Det är också någonting som märks av i skolan. Forskning visar klart och tydligt att många elever med höga studieresultat har kunnat få det för att de har föräldrar som har en akademisk bakgrund. I dagens Sverige är det väldigt många barn och unga som ärver sina skolresultat av sina föräldrar. Så ska det inte vara.

Skolan ska vara en plats där varenda unge har möjligheten att klara av skolan och göra den där klassresan. Nu behöver vi driva på för en politik som bryter skolsegregationen. Därför är jag väldigt stolt över att den rödgröna budgeten satsar pengar på att genomföra en läsa-och-skriva-garanti för att vi ska kunna höja skolresultaten och skapa en jämlik skola.

Men för att kunna klara av skolan måste man också må bra. Under de senaste åren har vi sett hur den psykiska ohälsan har ökat bland stadens unga. Om vi på allvar vill sätta stopp för den psykiska ohälsan, som faktiskt ökar, måste vi också satsa ännu mer pengar på elevhälsan. Jag är väldigt stolt över att den rödgröna budgeten gör detta. Alla har rätt att må bra.

Jag yrkar bifall till den rödgröna majoritetens budget.

Anförande nr 123

N i k e Ö r b r i n k (KD): För dem som undrar om jag kommer att stå och babbla i varje block under två dagar är svaret på det nej. Det här blir mitt sista. Sedan får ni lyssna på andra i stället!

Kära stockholmare, åhörare och såklart Stockholms elever! Stockholms elever ska kunna lita på skolan. De ska kunna lita på att de när de går in genom porten på morgonen kliver in i trygga miljöer, att kunskapen står i centrum och att skolan är en miljö där de får förutsättningar att utveckla sig själva. För vi vet att när vi investerar i skolan investerar vi också i framtiden. Det där papperet som någon skissade på under rasten kanske i framtiden blir till konst som människor reser till för att titta på. Den där ritningen någon gjorde på en dator blev grunden till ett hus en barnfamilj i framtiden kanske flyttar in i. När någon blandade de där ämnena på kemilektionen kanske det uppstod ett intresse som i framtiden blev till forskning som läker och botar.

Men Stockholms skolor har utmaningar. Fokus för oss kristdemokrater är att stärka likvärdigheten. Därför vill vi till exempel utreda möjligheten att utreda centralt rättade prov för att säkerställa att alla elever erbjuds en rättvis bedömning och öka jämlikheten mellan skolorna. Fokus för kristdemokrater är också tryggheten i skolan. I en tid när vi vet att onda krafter rekryterar allt lägre ned i åldrarna behöver våra sociala insatsgrupper matcha upp. Därför vill vi att grundskolan i tidigare åldrar ska samverka med de sociala insatsgrupperna, som också bör rikta sig till barn mellan åtta och elva år.

För när fler väljer skolan, och när fler klarar skolan, minskar risken för utanförskap och risken för att dras in i kriminalitet. En fungerande skola är verkligen det starkaste vaccinet mot ett brustet samhälle i framtiden. Fokus för Kristdemokraterna är att alla elever som mår dåligt ska få hjälp i tid. Därför vill vi se över möjligheten att påbörja arbetet för en elevhälsogaranti och påbörja arbetet för att göra en årlig hälsoscreening i skolan. Stockholms elever ska kunna lita på att deras framtid är vår prioritet i dag.

Bifall till Kristdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 124

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Det är inte en slump att det är Liberalerna som har ansvar för skolfrågorna när vi är med och styr i staden. Vi är skolpartiet, både i Stockholm och i hela Sverige. Det beror på att vi tar utbildning på allra största allvar. Vi vet att framtiden avgörs i klassrummet. Vi har visioner och väldigt högt satta mål när vi styr skolan i Stockholm. Det ställer höga krav på oss som politiker.

Stockholms skolor hör nämligen till landets bästa, och vi har oerhört skickliga lärare och rektorer som gör ett fantastiskt jobb varje dag. Jag är extra stolt över att vi lyckades vända utvecklingen på Järva under vår tid när vi styrde den här staden. Nu är det fler Järvaelever som går ut grundskolan med fullständiga betyg, och vi kan se att fler fortsätter till gymnasiet. Det beror på att vi ställde om undervisningen. Det är i klassrummet det händer. I dag har vi höga förväntningar på alla elever, och det är kvaliteten i undervisningen som vi har i fokus. Extra pedagogiska resurser, lönelöft, ett tätt samarbete mellan lärare, skolläring och elevhälsa är några av de åtgärder som gav resultat.

Men vi förlorade som bekant makten till vänsterblocket med Socialdemokraterna i spetsen. Det är ett parti som under hela förra mandatperioden ropade efter mer resurser men helt saknade idéer om vad vi skulle göra för att göra skolan bättre i Stockholm. Så upp till bevis nu, Emilia Bjuggren! Den lagda miljarden visade sig vara ett luftslott. 1 miljard, som ni ropade så högt om, blev 200 miljoner kronor efter avdrag för barnantalsökningen och pensionskostnaderna. Inga pengar, inga visioner – allt är som vanligt från vänsterblocket! Stockholms skolor förtjänar bättre.

Anförande nr 125

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller med det tidigare skolborgarrådet om att satsningen och fokuset på Järva har varit bra och viktigt och att det behöver fortsätta. Jag är övertygad om att du också vet att en stor anledning till att man kunde göra de här stora satsningarna var det likvärdighetsbidrag som regeringen införde och som det nu inte blir mer av. Trots att planerna var att det skulle fortsätta att öka kommer tyvärr inte fler barn i Stockholm i andra delar, som Hässelby och Rågsved, att kunna ta del av detta på samma sätt som man har gjort på Järva.

Men om vi lägger den statliga politiken åt sidan finns det som sagt saker att berömma från din tid som skolborgarråd. En sak som däremot oroar är den negativa utvecklingen i de tidigare åldrarna, där vi har sett resultaten falla i årskurs 6. Vad är din egen resolution av detta arbete? Varför orkade ni inte hålla fokus även på resultaten i de tidiga årskurserna? Vad är det som har gjort att resultaten har fallit hos våra yngsta barn i Stockholms grundskolor?

Anförande nr 126

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag är glad att du nu fokuserar på de här frågorna, för det här har varit ett bekymmer hela tiden i debatten. Så var det när vi hade diskussioner med oppositionen när vi satt i majoritet. Vi hade ingen dialog

kring vad era viktiga prioriteringar är. Jag är väldigt glad att ni prioriterar den frågan. Jag ser att det också behövs, och jag delar den uppfattningen.

Det som stör mig så oerhört i debatten är att ni går ut i medierna och säger att ni lägger 1 miljard till skolan. Det är på riktigt en lögn, för det är inga miljarder ni lägger på skolan. Vi lägger exakt samma pengar på vår skolbudget i Liberalerna, men vi säger som det är. Av den där miljarden som ni ropar så högt om går 800 miljoner till andra saker än till eleverna. Det tycker jag är lögn, och det borde ni inte gå ut med till medierna. Det ger helt felaktiga förväntningar ute på skolorna.

Anförande nr 127

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande, åhörare och ledamöter! Det var riktigt kul att höra alla nämna alla olika yrkesgrupper som finns i skolan. Det är jättebra. För att vi ska lyckas fullt ut med skolans uppdrag är det viktigt att se skoldagen som en helhet. De olika ämnena och de olika professionerna behöver alla värderas och samverka för att kunskapsresultaten ska nås, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas hela vägen och för att alla barn och unga ska må bra och vara trygga.

Det är genom tilltro till sin egen förmåga och en god självkänsla som vägen till lärandet går. Det måste vara roligt i skolan också. Därför vill jag förutom lärarna som en viktig nyckel – och vi satsar verkligen på att förbättra deras arbetsvillkor – också lyfta fritidshemmen. De spelar en avgörande roll i skapandet av en skola som kan möta eleverna utifrån deras olikheter och skiftande behov. De berikar alla elevers mångsidiga utveckling och lärande, vilket för många elever är avgörande för att de ska nå kunskapsresultaten. Fritidshemmen spelar en avgörande roll för det sociala klimatet på skolorna.

Med en aktiv och organiserad rastverksamhet har det visat sig att man kan öka både tryggheten och glädjen. Det är viktigt att barn och unga har roligt i skolan för att de ska må bra och för att de ska ta till sig av undervisningen. Alltför länge har vi dock dragit ned på detta. Jag har själv gjort en resa från när jag började jobba på Draklyan 1989. Det var 3 pedagoger och 15 barn. Tio år senare kom jag tillbaka, och då var vi 3 vuxna på 43 barn. När jag kom tillbaka för fyra år sedan var det närmare 4 personer på 90 barn. Det har alltså skett en stor förändring, och därför tycker jag att det är viktigt att vi nu satsar den här mandatperioden på att stärka fritidshemmens verksamheter. De har en ovärderlig kompetens som vi måste ta till vara. De bygger tryggheten, de förebygger mobbningen och de ökar elevernas fysiska och psykiska välmående.

Återigen: Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 128

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! I början av föregående mandatperiod hände som många av oss varnade för, när den tidigare rödgröna regeringen ändrade lagen för tilläggsbelopp till elever i behov av särskilt stöd. Det blev allt svårare att tilldela de resurser som behövs till fristående resursskolor. När även staden gjorde den hårdaste tolkningen av rättspraxis i Stockholmsregionen arbetade vi intensivt i den blågröna

majoriteten för att hitta en lösning både för stadens enheter och fristående skolor, alltmedan den S-ledda regeringen satt på händerna en hel mandatperiod utan att göra någonting alls.

Nu hopar sig oron i mejl och samtal från föräldrar med barn i behov av särskilt stöd igen. Jag får många sådana samtal just nu. Därför är min fråga till den nya vänstermajoriteten: Kan de vara säkra på att ni kommer att fortsätta satsningarna på utbyggnad av resursenheterna och ge fristående resursskolor långsiktiga förutsättningar?

Anförande nr 129

T i n a K r a t z (V): Jag kan börja med det. Precis – det är exakt vad vi ska fortsätta att göra. Vi började också redan i slutet av mandatperioden innan den föregående att bygga ut och förstärka CSI och särskilda undervisningsgrupper. Det är en satsning som vi vill göra. Vi vill satsa på att stötta upp i skolorna. Jag har själv jobbat på en liten undervisningsgrupp i skolan, och jag ser vikten av det, för då kan man jobba inkluderande samtidigt. Man kan nämligen se elever gå från de små undervisningsgrupperna tillbaka till klassrummen under enskilda lektioner och så.

Det vore också jättebra om den nuvarande regeringen kunde se de behov som vi har här ute i kommunerna. Men man lägger ju ingenting på kommunerna. Man satsar 6 miljarder när vi behöver närmare 20, kanske mer än det. Däremot satsar man på att sänka skatten för höginkomsttagare.

Anförande nr 130

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Bra, Tina, att du lyfter fritidsverksamheten! Jag tycker att det är en jätteviktig verksamhet, och som du vet är det också rektors ansvar att säkerställa att verksamheten efter skolan också fullföljer samma kvalitet.

Jag är väldigt mån om detta, och därför blir jag alltid så bekymrad när Vänsterpartiet pratar om skola och styrning. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi håller fast vid den styrning som vi har haft under en lång tid i Stockholm, nämligen att det är rektorerna som bestämmer hur deras verksamhet ska se ut. Vi ska inte hålla på och peta i deras verksamhet, utan vi ska lita på professionen. Inte minst när det gäller hur man vill utforma fritidsverksamheten tror jag att det är oerhört viktigt för rektor att få göra det på det sätt som han eller hon tycker att det ska se ut. De har kompetensen – vi politiker ska bara ge förutsättningarna.

Anförande nr 131

T i n a K r a t z (V): Jag har stark respekt för professionerna ute i skolorna. Jag skulle verkligen vilja att de fick större möjligheter att också utöva sin fulla kraft i att vara de som vet hur det här går till.

I budgeten pratar vi om att vi vill styra med tillit till professionerna. Vi vill inte detaljstyra, men vi vill se att det kommer resurser dit. Vi kan inte bara återkommande

skriva väldigt vackra ord och sedan inte skicka med de resurser som krävs för att uppfylla det. Vill man satsa på skolan måste också skolan ha möjlighet att till exempel satsa på att höja kompetensnivåerna på fritidshemmen. Det vill rektorerna göra, men då måste de ju också ha pengar att kunna anställa de personerna.

Jag håller med om att fritidshemmen är jätteviktiga, och vi ska absolut inte detaljstyra, för kompetensen finns på skolorna.

Anförande nr 132

J o n a s N i l s s o n (M): Ordförande! Jag är ingen skolpolitiker, och jag tänkte heller inte ge mig på någon av majoriteterna kring detta. Men jag vill ändå säga någonting om resursskolorna.

Det är min iakttagelse att vi här i Stockholm med jämna mellanrum, vart fjärde år ungefär, på olika sätt försöker lägga ned resursskolorna och kväva dem, strypa dem och så. Det har inte så mycket med politiken att göra utan kanske snarare att det finns skolideologer på andra håll i vår organisation. Det är hemskt tråkigt, och jag har varit väldigt frustrerad över hur resursskolorna har fått kämpa för sitt liv. Den senaste mandatperioden var det väl tredje gången som jag har fått uppleva det.

Jag är otroligt stolt över att majoriteten den förra mandatperioden fick till en finansieringslösning för resursskolorna som också oppositionen var med och slöt upp kring så att vi fick en enhällighet kring dessa viktiga skolor. Man ska nämligen komma ihåg att de resursskolor som vi har är inte dyrare än CSI-lösningarna, utan tvärtom är de mer resurseffektiva. Och i och med att de är mindre har de ännu högre fokus på de enskilda barnen, något som jag själv och många vänner har väldigt lång erfarenhet av.

Det skulle jag också vilja skicka med: Har man ett barn som behöver resursskola är det inte så att man okynneskonsumerar resursskolor. Alla föräldrar vill ju att deras barn ska kunna gå i en vanlig skola med vanliga elever och vanliga lärare och få en helt vanlig skolgång.

Låt er därför inte luras under de fyra år som kommer att resursskolor är någonting som man okynneskonsumerar, utan håll ögonen öppna och var vaksamma!

Anförande nr 133

T i n a K r a t z (V): Tack, Jonas, för att du lyfter frågan om de här eleverna som på olika sätt behöver särskilt anpassade undervisningsgrupper. Vi började när Olle Burell satt som skolborgarråd och vi fortsatte när Isabel blev skolborgarråd att utveckla arbetet mot just dessa elever genom satsningar på resursskolorna för att stärka och möjliggöra dem. Jag kan inte se att vi i vår budget har förändrat det på något sätt, så jag tror inte att Jonas Nilsson behöver vara orolig för det. Vi kommer att behålla dem. Men vi har också byggt ut de kommunala möjligheterna för att få starkare rådgivning och för att vi såg att det fanns ett behov av mer.

Vad tycker du, Jonas, om de kommunala satsningar som har gjorts med särskilda undervisningsgrupper i de kommunala skolorna och regionala särskilda undervisningsgrupper, med en utökning av de CSI-grupper som vi har i staden?

Anförande nr 134

J o n a s N i l s s o n (M): Det är naturligtvis jättebra, men det får inte bli ett argument för att lägga ned de fristående resursskolorna eftersom de har en så otroligt lång och gedigen kunskap på området. Man jobbar både med dem som är lite udda, om jag får uttrycka mig så, och högintelligenta och med dem som är lågintelligenta, och de har verkligen stor kunskap kring det här när man lyssnar på dem. Det är så de själva uttrycker det.

Jag tycker att det var väldigt tragiskt både 2011 och 2013 när förvaltningen började dra ned andelen som får bidrag och dessutom drog ned bidragen till hälften för dem. Man gick från kanske nio av tio godkända till fem av tio godkända, och sedan drog man dessutom ned från 100 procent till 50 procent. Det var ju ett sätt att försöka strypa de här skolorna, vilket var väldigt dåligt.

CSI-satsningarna är bra, men det får inte bli ett argument om tre år för att sätta kniven i resursskolorna.

Anförande nr 135

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare! Vi vet att den viktigaste skyddsfaktorn man kan få i livet är en lyckad skolgång. Men i dag klarar vi inte av det kompensatoriska uppdraget. Alldeles för många barn sorteras ut redan i grundskolan.

Många av de problem som måste åtgärdas för att alla barn verkligen ska få en riktig chans rör vi inte på med kommunala beslut. Den marknadsskola vi har med fri etablering och samma skolpeng oavsett kvalitet, där skolornas vinster tillåts sättas över elevernas kunskap, är riksdagens uppdrag att förändra. Vi har dock ett ansvar att göra vad vi kan lokalt för att ge alla barn en bra start. Därför prioriterar vi i det rödgröna styret satsningar på att vända kunskapsresultaten, stärka elevhälsan i grundskolan och göra fritidsklubbarna mer tillgängliga.

En av skolans stora utmaningar är kompetensförsörjningen, och samtidigt vet vi lärare lämnar yrket på grund av en tuff arbetsmiljö. Andra yrkesgrupper i skolan vittnar om samma sak. Jag har själv hunnit träffa lärare som berättar om hur stressade de är över att inte kunna ge alla barn det stöd som de har rätt till och därmed behöver.

Om man menar allvar med sina löften om att satsa på barnen och göra något åt det är det läge att använda de resurser vi har, inte att smeta ut generella effektiviseringar på våra skolor. Tvärtom behöver vi påbörja arbetet med att ge fler elever ett klassrum med två lärare.

Vi sätter också stopp för de ideologiska utförsäljningarna av våra skolor. Alla utvärderingar pekar tydligt på samma sak, nämligen att försäljning av offentliga

byggnader på sikt leder till att mer skattemedel går till hyror, vilket gör det svårare med den långsiktiga skolplaneringen. Vi behöver mer demokratisk kontroll av vår skola, inte att våra barns skolpeng ska finansiera utdelning till internationellt riskkapital.

Politik handlar till syvende och sist om att prioritera, och vi prioriterar Stockholms barn och unga.

Anförande nr 136

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är väldigt viktigt, tror jag, att vi sätter förväntansnivån rätt ute i skolorna. Det här är ju en väldigt stram skolbudget. Ni lägger 997 miljoner kronor till utökning av utbildningsnämnden. 114, 6 miljoner går direkt bort till volymökning, och 561 miljoner går bort till personalkostnadstillägget som är bland annat pensioner. Till de kommunala grundskolorna återstår 144 miljoner, och eftersom det centrala avdraget till utbildningsförvaltningen höjs försvinner ytterligare i väg.

Kvar är 102 miljoner. Bara en löneökning för alla ungefär 5 000 på låt säga 2,5 procent motsvarar 104 miljoner kronor. Det här är alltså inte en budget som ger väldigt mycket bättre förutsättningar för skolan. Det är ett tufft ekonomiskt läge, och jag tycker att man ska vara väldigt tydlig med det.

Anförande nr 137

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är glad att borgarrådet uppskattar att jag var tydlig i mitt inledningsanförande med att det är ett tufft verksamhetsår som väntar. Det hade självklart inte behövt vara riktigt lika tufft om den regering som dina partikamrater sitter i hade haft respekten att faktiskt se till att fördela de stöd som behövs ut till kommunerna. Det vore också välkommet om regeringen hade modet att faktiskt se över skolpengen, för precis som Jan Jönsson nämner lägger vi en stor del av våra skolpengar på ökade pensionskostnader. Men det gäller ju bara de skolor där vi är huvudmän. Andra skolor som inte har samma pensionsavsättningar kan göra vad de vill med de här pengarna.

Jag hoppas att varje förälder ute i Stockholm kräver av sin skolhuvudman, om det inte är Stockholms stad, att de pengarna läggs på mer lärare, mer läromedel och bättre elevhälsa och att inte en enda av dessa kronor tillåts gå till ökad vinstutdelning av våra barns skolpeng.

Anförande nr 138

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! I över två mandatperioder har Skolplattformen varit ett gemensamt sorgebarn, oavsett majoritet, med allvarliga och ständiga säkerhetsproblem, låg funktionalitet, minimal involvering av dem som direkt berörs av den i sin vardag och inte minst skenande kostnader som ständigt passerar alla tidigare prognoser. Efter sjösättningen i början av den förra mandatperioden framkom så allvarliga fel att plattformen fick stängas ned under en period.

Bristerna har varit djupare och mer långtgående än vad som tidigare framkommit, och stadens medarbetare, elever och elevernas vårdnadshavare har inte involverats i arbetet i tillräcklig omfattning, vilket har inneburit mycket stora mängder extra arbete för dem.

I grunden handlar det här om förtroende mellan staden och medborgarna, god hushållning med arbetstid och god hushållning med skattemedel. Min fråga är därför vad den nya vänstermajoriteten tänker göra för att säkerställa en skolplattform som utgår från användarnas förväntningar och inte stoppar innovation och samarbete.

Anförande nr 139

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Som Claes är väl medveten om har majoriteten i utbildningsnämnden, eller den gemensamma utbildningsnämnden redan innan jag tillträdde, fattat beslut om den upphandling av Skolplattformen som nu är igång. Den ägs i betydligt högre utsträckning i dag än tidigare av personal på utbildningsförvaltningen, det vill säga man har inte lagt ut upphandlingen på konsulter i lika stor utsträckning som tidigare, och man jobbar mer med redan etablerade lösningar och försöker att också jobba för att ha så mycket öppna data som möjligt.

Demokratiska beslut som utbildningsnämnden fattar är ju fattade i den upphandling som kommer nu, och jag kommer såklart att följa det extremt noga. Jag delar helt den uppfattning som Claes ger uttryck för, nämligen att vi ska ha en fungerande skolplattform för lärare, elever och vårdnadshavare precis som all övrig personal i skolan och också en som är kostnadseffektiv. Jag hoppas verkligen att den grunden ni lade kommer att ge oss detta.

Anförande nr 140

L i n n é a V i n g e (SD): Emilia Bjuggren pratade tidigare om att kunskapsresultaten behöver öka, i synnerhet i årskurs 6, och enligt era indikatorer kommer 80 procent av eleverna i årskurs 6 att bli godkända i alla ämnen. Det är alltså 1 procent fler än den förra majoritetens mål. Jag undrar därför om Emilia Bjuggren kommer att vara nöjd med detta.

Anförande nr 141

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag kommer inte att vara nöjd förrän alla elever i Stockholm faktiskt klarar målen. Det är självklart att alla elever har rätt att få en riktigt god start i livet, vilket grundskolan är en förutsättning för. Däremot måste vi hela tiden arbeta för att det ska bli bättre än det ser ut i dag. Det duger inte att så många barn sorteras ut ur Stockholms skolor.

Jag vill också understryka, eftersom jag har noterat att Vinge inte står på talarlistan, att en del i det också är att alla elever kan känna sig trygga i Stockholms skolor. Och ett problem som vi har är ju våld, hat och hot i skolan. Det förvånar mig starkt att Sverigedemokraterna som så ofta vill prata om trygghet i sin budget helt stryker arbetet mot negativa normer i skolan liksom mot arbetet för att hbtq-certifiera våra skolor. Det om något kommer att skapa större otrygghet och också riskera att färre barn kan tillgodogöra sig den kunskap som är nödvändig för att klara skolan.

Anförande nr 142

Borgarrådet H e d i n (M): Under förra mandatperioden ökade skolresultaten på flera håll, framför allt i Järva. En viktig del för att kunskapsresultaten ska öka är ordning och reda och studiero, och vi gjorde mycket på området och satte in elevassistenter och specialpedagoger. Trots det ser man att studieron inte är vad den borde vara. Vi ser bland annat i Stockholms elevenkät från tidigare år att endast 18 procent av femteklassarna uppger att de har studiero i klassrummet.

Detta har ni från den dåvarande oppositionen påpekat, men trots det hittar inte jag någon kraftsamling för att verkligen säkerställa studiero och ordning och reda i klassrummet. Min fråga är: Vad kommer ni att göra

Anförande nr 143

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ni moderater vill gärna prata om trygghet, och en förutsättning för att elever ska klara kunskapsmålen är att man är trygg i sin skolgång. Samtidigt handlar det förebyggande arbetet om hela skoldagen, och arbetet kring en sammanhållen skoldag är en jätte viktig del. Där ökade ni i den tidigare grönblå majoriteten faktiskt avgifterna till fritidsklubbarna, vilket vi såg fick som direkt resultat att färre deltog i fritidsklubbarna efter avslutad skoldag. Jag är helt övertygad om att en liten del i det viktiga förebyggande arbetet är att se till att fler barn får tillgång till fritidsklubbar, och nu sänker vi avgiften så att färre barn ska stängas ute.

På samma sätt ska vi såklart jobba med hela skoldagen för att se till att även våra klassrum är lugna och trygga miljöer. Det pågår ett stort arbete ute bland lärarna och hos rektorerna som kommer att fortsätta med full kraft.

Som sagt: Man kan inte bara titta på den lilla stund som eleverna är i klassrummet, utan hela skoldagen och det som kommer därefter behövs också.

Anförande nr 144

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Som lärare i förskoleklass i mer än 20 år möter jag varje höst nya glada sexåringar – glada, för nu ska de få börja skolan. De tycker att det är spännande och lite läskigt men mest roligt.

Men möter man dem några år senare är det inte ovanligt att se dem som hänger med huvudet och ser modstulna ut. Vad är det som har hänt under resans gång? Jo, de har stött på patrull i form av stora klasser, svårigheter hemma eller i skolan och olika förutsättningar för att klara av skolan som de inte fått stöttning för. Vi ser också i elevenkäter att elever mår sämre i dag än tidigare år och att den psykiska ohälsan går allt längre ned i åldrarna.

Så kan vi inte ha det. Men vad ska vi göra åt det? I de rödgrönas budgetförslag ligger ökade satsningar på elevhälsoteamen för bland annat förebyggande arbete och på skolorna ökade satsningar med tyngd lagd mot de yngre åldrarna. Vi vill också sänka avgiften för fritidsklubbarna. Varför? Jo, för vi inser vikten av att lägga en stabil grund, en grund som eleverna kan bygga vidare på under sin fortsatta skolgång, en grund som fyller dem med trygghet och framtidstro, detta i kombination med att vi låter förskolan

få en egen nämnd där de kan utforma arbetet för sin åldersnivå för att ge bra förutsättningar till alla barn. Det är en ny organisation som också gör att fritidshemmen får utökat utrymme i utbildningsnämnden så att de kan bygga vidare på arbetet för elevernas trygghet, stimulera deras utveckling och erbjuda en meningsfull fritid.

På så sätt får vi bättre förutsättningar att skapa en likvärdig utbildning för alla, en likvärdighet som bygger på skolans möjligheter och inte på elevernas bakgrund. Detta kommer att förbättra måendet hos Stockholms barn och unga.

Bifall till det rödgröna styrets förslag till budget!

Anförande nr 145

C l a e s N y b e r g (C): Jag ställde en fråga tidigare till Tina Kratz om särskilt stöd. Hon gav en del av svaret men inte hela svaret.

Frågan var om även den nya vänstermajoriteten kommer att ge de fristående resursskolorna långsiktiga förutsättningar utifrån det. I vår budget utökar vi strukturstödet med 12 miljoner. Kommer ni att säkerställa att även de fristående resursskolorna får långsiktiga förutsättningar och en stabil finansiering såsom vi säkerställde under slutet av den förra mandatperioden?

Anförande nr 146

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Vi tycker att det är viktigt att man har närhet mellan de olika skolformerna. Vi tycker att det är viktigt att vi har egna skolor där vi kan ha barn som behöver särskild undervisningsgrupp och sådant. Där lägger vi pengar.

Anförande nr 147

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag blir så glad att det finns lite högre ambitioner den här mandatperioden! Jag ska verkligen följa och se hur ni arbetar med de här frågorna, inte minst när det gäller elevhälsan som Cecilia lyfter så starkt. Jag vill bara påminna om att vi lägger mer pengar på elevhälsan än vad ni gör, och det gör vi för att vi tror att det är en av de absolut viktigaste framtidsfrågorna.

Precis som du beskriver, Cecilia, har vi ett problem med den psykiska ohälsan i skolan. Framför allt är det flickor som drabbas. Men jag ser inte vad ni ska göra. Vad vill ni göra mer? Jag ser inga ambitioner kring de här frågorna. Kan du svara på vad ni ska göra?

Anförande nr 148

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): I elevhälsan är det viktigt med förebyggande arbete och att jobba mot mobbning. Alla ska få synas och ses, och det ska finnas tillräckligt många vuxna runt eleverna. Det är också viktigt att man jobbar mot machokulturen.

Anförande nr 149

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Alla elever i Stockholm ska oavsett bakgrund, bostadsort eller särskilda behov ges de bästa förutsättningarna att klara kunskapsmålen i skolan. Därför måste vi inte bara höja undervisningens kvalitet utan också stärka elevhälsan.

Jag har tidigare jobbat som ombudsman på ett fackförbund som organiserar skolkuratorer. För min del innebär det att jag har träffat många skolkuratorer och sett deras arbete. Jag är imponerad över det arbete som de gör ihop med övriga elevhälsan. De erbjuder en så viktig funktion för de ungas hälsa och deras prestationer. Men det är också många som vittnar om otillräckligheten som de känner, och det som är särskilt tydligt är att om det är för lite personal och resurser för elevhälsan så kommer alltid det åtgärdande arbetet först medan det förebyggande arbetet prioriteras bort. Det här vittnar både professionen och forskningen om.

Vi vet att ungas psykiska mående också påverkar deras prestationer i skolan, även om förhållandet är komplext, för det går åt bägge håll. Därför är det svårt att inte reagera på de siffror som framkommer gällande den psykiska ohälsan i den senaste Stockholmsenkäten. Det har visats en stadig trend under flera år – den är alltså inte ny – att unga mår sämre. Men i den senaste rapporten uppgav hela 47 procent av tjejerna i årskurs 9 att de känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför. Det är den hittills högsta andelen som har svarat så. Det är alltså i princip varannan tjej i årskurs 9, och det har ökat markant sedan 2018.

För att alla elever ska klara skolan måste vi därför ha en starkare elevhälsa som också hinner med att arbeta förebyggande. Därför lägger vi 25 miljoner kronor örönmärkta för att stärka elevhälsan i grundskolan. Vi vill också ta ett helhetsgrepp för att utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation. Det här är viktiga steg för att nå det, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 150

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är förstås jättebra att lägga 25 miljoner kronor på elevhälsan; jag har ingen kritik mot det. Vi själva lägger nämligen 50 miljoner. Men då ska man vara medveten om att det finns 140 grundskolor i Stockholms stad. Slå ut dessa 25 miljoner på dessa 140 så blir det 170 000 kronor. Det räcker inte till nästan någonting.

Det beskrivs här som om detta är en revolutionerande reform för elevhälsan. Det är förstås bra att elevhälsan får mer pengar, och det kommer förmodligen att täcka löneökningarna. Men mycket mer bidrar det liksom inte till.

Vi har lovat från vår sida att vi ska lägga minst 100 miljoner på detta under mandatperioden. Jag har en känsla av att det kommer att bli ännu mer. Vi har börjat med 50 nu, så vi behöver växla upp, men ni gör liksom inte någon jätteambitionshöjning.

Anförande nr 151

A r v i d V i k m a n (S): Tack, Jan! Jag tycker att jag var tydlig med att inte lova några stora siffror eller säga precis hur många nya personal detta ska innebära för elevhälsan. Jag pratar om riktningen och om att vi gör den här satsningen. Jag tycker att det bra att ni i er budget också visar att det finns ett parti på den borgerliga sidan som vill lägga ännu mer pengar. Det kan gärna vara en tävling som vi kan ägna oss åt framåt.

Det här är förstås inte hela summan, utan det här är nya satsningar. Elevhälsan har totalt mer än 300 miljoner i budget, så det här är en ökning som är ganska stor i förhållande till tidigare anslag.

Jag är väl mer orolig, Jan, för att det inte finns en enad opposition som säger samma sak som du gör, nämligen att det här är viktigt och någonting som vi måste satsa mer på. Jag kan vara orolig för de budgetar som dina samarbetspartier presenterar med stora neddragningar som vi vet skulle få direkt dåliga konsekvenser för elevernas psykiska mående.

Anförande nr 152

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Ordförande! Kul att ses här igen, Arvid!

Jag måste bara bemöta det här med elevhälsan. Det är jättebra att ni satsar på det, och det gör även vi moderater i vår budget. Nu när ni styr även i regionen är det ett medskick till dig och dina kamrater att fortsätta det arbete som vi påbörjade med en väg in för elevhälsan, det vill säga att man ska kunna ta ett samlat grepp om de här eleverna både i skolan under skoltid och utanför.

Men det var inte det jag skulle fråga om. I juni i år hade vi ett ärende i utbildningsnämnden där vi fick redovisning kring en kartläggning av hemmasittare som vi från den grönbå majoriteten hade initierat under mandatperioden. Där kan vi läsa att ungefär 1 000 elever i dag är hemmasittare i Stockholm, och många av dessa har npf-diagnoser.

Min fråga är: Hur kommer ni att jobba för att se till att de här eleverna kommer tillbaka till skolan eller får rätt till sin utbildning?

Anförande nr 153

A r v i d V i k m a n (S): Jag delar din glädje över att vi har en ny majoritet i regionen, och jag hoppas att vi kan göra ett bra arbete ihop mellan dessa två delar.

Jag har inte läst det ärende som Sophia pratar om. Jag har inte varit med, men jag tänker att den debatt som jag vill ha nu handlar om elevhälsan och den satsning som vi kan göra. Jag tycker att det är viktigt, och det som gör mig orolig, som sagt, och som jag hade hoppats att du hade kunnat svara på när vi pratar om elevhälsan i det här sammanhanget är hur den stora neddragning som ni gör på skolan ska kunna ge motsvarande trygghet och bättre elevhälsa jämfört med det vi gör.

Det handlar alltså om en effektivisering på motsvarande ungefär 200 miljoner kronor. Sedan pytsar ni ut pengar åt lite olika håll, så det blir en total neddragning om 100 miljoner kronor på skolan med er budget. Vi vet att det är pengar som hade behövts för att stärka elevhälsan och även för att stärka den målgrupp som du pratar om.

Anförande nr 154

Claes Nyberg (C): Ordförande! Jag vet att den förra majoriteten under den förra mandatperioden ökade ramen till elevhälsan med ungefär 40 miljoner om året – ett perspektiv till det som Arvid Vikman sa. Det är inget mot satsningen i sig alltså, men framför allt i ljuset av att ni sänker schablonen direkt ut till skolenheterna med 1 procent så är det ganska mycket pengar som försvinner från skolenheterna i er budget.

Men det jag egentligen tänkte fråga om är det du sa någonstans om att det gäller att de som jobbar i skolorna får fokusera på rätt saker. Vi noterar ganska tydligt att ni helt har tagit bort det uppdrag som fanns till förvaltningen och skolorna att faktiskt arbeta med att sätta fokus på lärarnas tid och att de ska göra rätt saker. Jag har själv jobbat på Lärarförbundet, och vi vet att det administrativa trycket jämförelsevis är skyhögt i Stockholms skolor. Det vittnar även många skolledare om.

Varför har ni tagit bort uppdraget som skulle säkerställa att administrationstrycket minskar?

Anförande nr 155

Arvid Vikman (S): Jag tycker att frågan som Claes lyfter är viktig. Problemet är dock att han gör det i en replik där vi pratar om elevhälsan och hur vi stärker den. För det är precis som jag sa i mitt anförande: Varannan ung tjej i årskurs 9 mår i dag dåligt och kan inte förklara varför. Det ville jag möta i mitt anförande och säga att det måste vi satsa på och det måste vi nå. Då måste vi jobba med elevhälsoteam som tillsammans kan göra det och få resurser att lyfta arbetet till att också bli förebyggande. För det är det som är så viktigt med att få mer resurser till precis det här området: Det handlar också om det förebyggande.

Det skulle jag önska att vi kan ha ett gemensamt fokus på och hitta vägar framåt. Jag har sett förslag som är bra, men frågan är om vi gynnar dem behöver. Vi har ju haft en utveckling de senaste fyra åren som har gått åt fel håll vad gäller många av de faktorer som vi ser i Stockholmsenkäten, och det måste vi kraftsamla för att klara.

Anförande nr 156

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det har sagts här tidigare: Skolan är den främsta skyddsfaktorn för unga människors liv och framtida livschanser. Och för att lärarna ska kunna uppfylla skolans kunskapsuppdrag är det viktigt med ett verksamt stöd från andra funktioner, till exempel socialtjänsten, med fokus på skolnärvaro och en lugn lärandemiljö.

Under Liberalernas tid vid makten inledde vi därför ett paradigmskifte där socialtjänsten började flytta in i skolmiljön. Barnens skolgång och skolresultat lyftes som central framgångsfaktor i socialtjänstens arbete.

För att hjälpa elever med hög skolfrånvaro finns i dag flera skolsociala team i Stockholms ytterstadsområden. Skolnärvaro är deras fokus för att eleverna ska gå ut skolan med godkända betyg. De skolsociala teamen hjälper hemmasittarna tillbaka till klassrummet, och i vår liberala budget bygger vi ut arbetet med skolsociala team till alla stadsdelar. Det kommer också att komma statsbidrag från regeringen för att bygga ut sådana team.

Vi menar att socialtjänstens medansvar för barns skolframgång måste utvecklas ytterligare. Stockholm måste bland annat bli bättre på att se till att barn som är placerade eller omhändertagna också får en fungerande skolgång. Stadsdelsnämnderna ska ta ansvar för att följa upp deras kunskapsresultat. Problem i skolan leder ofta till utanförskap, kriminalitet och missbruk. Samtidigt är skolan den främsta skyddsfaktorn mot utanförskap. Den viktigaste tidiga insatsen vi kan göra för att lägga grunden för ett självständigt liv är att eleverna klarar skolan.

Anförande nr 157

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för ordet! Jag ska också prata om elevhälsan, och jag kan upplysa Arvid Vikman som oroade sig över oppositionen att inte bara Liberalerna, inte bara Moderaterna utan även Kristdemokraterna lägger dubbelt så mycket som ni gör på elevhälsan i skolorna.

Det duger inte att hälften av flickorna i årskurs 9 kände sig nedstämda. Det duger inte att den psykiska ohälsan bland barn och unga konsekvent växer. När dessutom möjligheten till digitala besök hos UMO stängs ned efter årsskiftet och det röda styret i såväl kommun som region yrvaket inser det här och håller på och skyller ansvaret på varandra duger det inte att man inte kan garantera en tillgänglig elevhälsa på stadens skolor. Då duger det inte att majoriteten satsar 25 miljoner för att täcka elevhälsan på Stockholms alla skolor, medan man satsar 40 miljoner på bibliotek i ett enda hus.

Vi vet vad konsekvenserna blir när barn och unga inte får hjälp i tid. De får svårare att klara skolan och svårare att delta i sociala aktiviteter. De riskerar år av utanförskap. Vi måste göra bättre.

Därför vill vi se en utredning av möjligheten att införa årliga hälsoscreeningar. Därför vill Kristdemokraterna lägga dubbelt så mycket som majoriteten gör på elevhälsan. För en sak måste vara tydlig: Vi måste bryta trenden med växande psykisk ohälsa, och då måste skolan få verktygen att vara med i det arbetet. Majoritetens satsning är god men inte nog.

Anförande nr 158

E l l e n W i l l i a m - O l s s o n (S): Ordförande! Kristdemokraterna talar väldigt varmt om sin ambitiösa skolbudget och att er så kallade garanti kommer att innebära 25 miljoner mer till elevhälsan jämfört med vår budget.

Men då ska man också komma ihåg att partiet samtidigt slaktar modersmålsundervisningen i Stockholm genom en besparing på nästan 100 miljoner kronor. Det är för mig är fullkomligt obegripligt, eftersom vi vet att modersmålsundervisningen är bra för språkutvecklingen.

Det enda som garanteras med Kristdemokraternas politik är att barn med invandrarföräldrar får sämre språkförutsättningar i skolan. Varför väljer Kristdemokraterna att slakta modersmålsundervisningen i Stockholm genom en besparing på nästan 100 miljoner kronor?

Anförande nr 159

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag har inga problem att ta den här frågan en gång till: Var fjärde skola får underkänt av Skolinspektionen när det kommer till modersmålsundervisning. Det råder brist på kompetenta lärare. Hela 40 procent av lärarna saknar behörighet, och elevunderlaget är ofta för litet.

Den forskning som ni pratar om gäller ju om man skulle ha fyra timmars modersmålsundervisning i veckan. Ni kanske tycker att det är rätt, men då får ni också börja avsätta pengarna för att erbjuda fyra timmar i veckan. Tills dess stöder inte den evidensbaserade forskningen resultaten.

Då kan man prioritera. Vi har ett läge med för stora barngrupper i förskolan. Att då lägga modersmålsundervisning utöver lagkraven som inte klarar av att leverera det som den säger sig göra och inte heller har tillräckligt med behöriga lärare är inte rätt prioritering. Då tycker jag att det är viktigare att lägga en kvarts miljard på att få ned barngrupperna så att alla barn blir sedda och lyssnade på och får den tid och hjälp som de behöver.

Anförande nr 160

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! När jag gick i skolan fördes en progressiv kulturpolitik i vårt land. Det gjorde att vi som inte hade kulturvanor med oss naturligt hemifrån fick tillgång till musik, konst och teater. Ibland var det i gymnasalen, och några gånger fick vi till och med åka in till centrum, till Stadsteatern i vår stad – en av alla dessa fina lokaler som tillhör alla oss medborgare. Förutom att vi fick till oss och blev inspirerade av olika kulturuttryck var det även ett slags social träning. Vi fick också uppleva och förstå på riktigt att de där kulturlokalerna och berättelserna också tillhörde oss. Vi fick lov att växa som människor, och vi har många vackra minnen från den tiden.

Det är så värdefullt för våra unga i dag att få tillgång till professionella kulturupplevelser i skolan – live, ofta. Målsättningen med det rödgröna styrets budget är att alla barn och unga långsiktigt ska få minst en professionell kulturupplevelse per termin. Där och då kan de bli inspirerade, tilltalade, sedda och till och med kanske provocerade.

Något som också är otroligt viktigt med kultur är att få träna sig att referera, recensera och framför allt det allra viktigaste, att reflektera – reflektera tillsammans med andra.

Vad gjorde den här bilden med mig? Vad gjorde den här berättelsen med dig? Vad betydde det här? Hur tolkade du det, och vad kan konstnären ha menat? Att tillsammans få vända och vrida på perspektiven.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 161

Claes Nyberg (C): Jag hade inte tänkt ta replik, men jag känner att jag blir lite orolig. Det finns bara en socialdemokrat kvar på listan, så jag måste ställa frågan till någon i S. Nu har jag ställt frågan till Vänsterpartiet två gånger.

Jag skulle vilja få ett rakt svar. Kommer den nya vänstermajoriteten att säkerställa resurser till de fristående resursskolorna? Nu vet jag att några sitter och tittar, och jag fick just en fråga i inboxen från en av de föräldrar som just har lyssnat på debatten: Är det så att de inte kommer att göra det?

För medborgarnas skull vill jag ställa den frågan även till Socialdemokraterna så att ni har möjlighet att svara.

Anförande nr 162

Ewa Carlsson Hallberg (S): Tack för frågan, som jag blir lite förvånad över eftersom det skulle vara en replik på mitt inlägg.

Jag tror att Claes Nyberg kan vara säker på att vi i det rödgröna styret vill se till att alla elever får en så bra skolgång som möjligt.

Anförande nr 163

Eva Risberg (S): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens budgetförslag.

När jag började i första klass var den närmaste skolan den bästa skolan. Inga föräldrar kände oro eller förvirring angående vilken skola man skulle välja till sina barn. Så är det inte längre. I Stockholm är det en tydlig skillnad mellan höger och vänster i skolpolitiken. Skattesänkningar, sparkrav och prioritering av skattemedel till fristående skolor har under den förra majoriteten fått gå före satsningar och skolro. Det har gett sämre skolresultat, och skillnaderna utifrån elevernas bakgrund är tydliga.

Men alla elever har rätt till god och likvärdig utbildning, så det här vill vi ändra på. Vi kommer att arbeta för att höja kunskapsresultaten i alla skolor bland annat genom tidiga insatser i grundskolan. Vårt styre står för en kompensatorisk skolpolitik med fokus på kunskaper.

Fritidsklubbarna är som sagt ofta en underutnyttjad resurs och kan stödja skolans kunskapsfokus. Trots det valde den förra majoriteten i sin budget för 2021 att höja avgiften för barn som går i de kommunala fritidsklubbarna. Vi vill nu i stället öka tillgängligheten genom att sänka avgiften med 600 kronor per år. Vi tycker inte att de

barn som kanske mest skulle behöva gå där ska tvingas avstå av ekonomiska skäl. Fritiden präglas ofta av ojämlikhet eftersom alla barn i staden inte har samma möjligheter att delta i meningsfulla aktiviteter. I socialt utsatta områden är en tillgänglig fritidsklubb dessutom en viktig faktor i stadens brottsförebyggande arbete.

Vi behöver ett Stockholm som är mindre segregerat med större jämlikhet, och här kan skolan och fritidsverksamheten spela en viktig roll. Den närmaste skolan ska vara den bästa även i dag.

Anförande nr 164

Borgarrådet Jönsson (L): När jag gick i skolan var man faktiskt tvingad att gå i den närmaste skolan med det märkliga resultatet att många som hade en mormor eller farmor som bodde centralt i staden skrev sig där i stället för att de skulle kunna gå någon annanstans. Jag vet inte om det var det bästa sättet att skapa en jämlik skola.

Eva nämnde också att resultaten skulle ha försämrats. Det har de ju inte gjort i Stockholm, utan resultaten har faktiskt förbättrats i Järva. Det är till och med så att några av Sveriges främsta skolforskare beskriver det som i det närmaste ett mirakel att man nu tre år i rad har legat på en behörighetsnivå på omkring 80 procent när man tidigare i flera årtionden har legat på 50–60 procent. Till och med Karin Wanngård själv har sagt det i tidningen.

Vad gäller avgifterna på fritidsklubbar håller vi liberaler med er, men vi tycker att man borde ha gjort en differentiering så att jag som är höginkomsttagare inte ska få en sänkt avgift. Det ska de som har en låg inkomst få.

Anförande nr 165

Eva Risberg (S): Det var ju jättebra att höra att vi är överens när det gäller fritidsklubbar och så vidare. Vi kan diskutera det här med differentieringen. Jag tror att det kan vara svårt att genomföra. Dessutom behöver nog alla gå på fritids och fritidsklubbarna, inte minst med tanke på brottsförebyggande åtgärder och att man inte alltid har tillgång till vettiga sysselsättningar. Det har inte alla familjer, och det kan bero på annat än pengar ibland.

Det här med att man kunde skriva sig någon annanstans och så vidare, visst, men det var inte den stora skillnaden mellan skolor på den tiden. Jag upplevde det som att skolorna egentligen var lika bra, och jag vill understryka att den närmaste skolan i allmänhet var den bästa. Det var inte de diskussionerna.

Det är viktigt att man satsar på alla och, förstås, att man satsar på utsatta områden och lägger mycket resurser där och ser till att alla skolor ska vara lika bra. Det ska finnas en jämlikhet.

Anförande nr 166

Borgarrådet Hedin (M): Att vi ska sträva efter att alla skolor ska vara bra skolor tror jag att vi är helt överens om. Men att det förr inte fanns diskussioner och personer

som önskade gå i en annan skola än den politiken valde har vi helt olika uppfattning om. I grunden handlar det om ifall vi anser att Eva Risberg och jag vet vad som är bäst för alla barn och vårdnadshavare, eller om det faktiskt är eleverna och deras föräldrar som ska få göra valet. Vi pratar om valfrihet, men för mig är det också en viktig rättighet.

Precis som Jan Jönsson sa om nyss finns det många skolor, både kommunala och fristående, där resultaten har höjts de senaste åren. Det finns också skolor som har sämre resultat, och det är därför Moderaterna är tydliga med att då ska en annan aktör kunna ta över dem. Min fråga är: Kommer ni att driva härifrån att vi ska avskaffa fritt skolval? Och är ni beredda att stänga dåliga kommunala skolor

Anförande nr 167

E v a R i s b e r g (S): Jag tror att man ska ha en ordentlig kontroll över att skolorna verkligen fungerar rätt och att det inte försvinner pengar och vinster i friskolorna i privata fickor.

Vi vill inte att man ska göra vinster i skolorna på det sätt som görs. Vi vill ta bort marknadstänkandet från skolan och i stället arbeta för att systematiskt och kontinuerligt hela tiden stötta de områden där de utsatta skolorna finns. Elever som inte har så lätt för sig ska kunna få extra stöd. Vi vill hela tiden arbeta för en utjämnad skola, eller det är fel ord – en *jämlig* skola där alla har lika möjligheter att klara skolan för att kunna gå vidare så långt det är möjligt utifrån sina förutsättningar. Det är vårt mål att det ska gälla alla barn och alla områden där man bor. Vi vill minska segregationen alltså.

Anförande nr 168

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det är roligt att stå här i mitt första anförande i budgetdebatten!

Alla elever i Stockholm, oavsett bakgrund, ska ha en bra och fungerande skola. I dag står vi i ett tufft ekonomiskt läge, och det är viktigt att vi prioriterar rätt och underlättar för familjerna så att de klarar sig den här svåra tiden. Ofta tvingas familjerna att spara in på viktiga aktiviteter som barnen skulle behöva. Den nya majoriteten vill därför underlätta för familjerna och sänka fritidsklubbarnas avgifter till 900 kronor om året. Det är nämligen viktigt för oss att ge barnen en bra och fungerande pedagogisk verksamhet. När den förra majoriteten höjde avgifterna i fritidsklubbarna ledde det till att många barn slutade, och det skedde ofta i eftersatta områden som det har skett.

Fritidsklubbarna är en jätteviktig aktivitet som kan fungera brottsförebyggande, och de lyfter också den sociala biten. Bifall till den rödgröna budgeten!

Anförande nr 169

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Stockholm är en väldigt dynamisk skolregion. Föräldrar och elever kan här i större utsträckning än någon annanstans i Sverige använda sin valfrihet för att söka till den förskola eller skola som passar dem bäst

utifrån egna önskemål och behov, allt utan att behöva betala mer eller mindre oavsett vilket utfallet blir av skolvalet.

För grundskolan är dock överblickbarheten och transparensen sämre än för gymnasiet vid skolvalet. Det gör det svårt för en majoritet av föräldrarna att faktiskt kunna göra ett val på ett förutsägbart sätt. För den som flyttar till Stockholm närmare skolstart är det ännu svårare att få välja under likvärdiga förutsättningar. Det är därför dags för Stockholms stad att följa andra kommuner som gått före och göra skolvalet reellt för fler.

Vi i Centerpartiet föreslår därför att Stockholms stad inför ett obligatoriskt skolval för alla. Det fungerar väl i andra kommuner och ger tidig information om familjer som ännu inte tagit del av hur skolan fungerar. Med inspiration från Uppsala och Nacka tycker vi att man ska införa en gemensam plattform för skolval, där alla grundskolor finns med, även de fristående. Till exempel i Uppsala deltar redan alla friskolor frivilligt. Teknik och system som uppfyller alla lagkrav och funktionaliteter finns redan och behöver inte tas fram från scratch, vilket vi annars gör lite för ofta i den här staden. Alla skolor ska ha jämförbara fakta och sin specifika information på plattformen så att familjer kan få den överblick de i dag frågar efter. Val ska kunna göras tidigast två år före skolstart och i rangordning. På så sätt får både skolor och familjer goda och mer likvärdiga planeringsförutsättningar.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets budget där det här finns med, och om detta inte vinner bifall här i dag kommer vi att återkomma med en motion med detta och lite annat innehåll inom kort.

Anförande nr 170

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag har tittat lite på det här, och faktum är att redan under er tid, Claes, så hade och har friskolorna rätt att vara med i vårt antagningssystem. Det handlar just om att de då också måste vara beredda att vara med i den gemensamma antagningen och skippa sin kö, vilket hittills inte jättemånga har velat. Men de är välkomna.

Några snabba svar också: Vi håller fast vid det resurstilldelningssystem till resursskolorna som du frågade om tidigare för att inte skapa någon oro. Det finns inga nya beslut, och det kommer inte att komma några nya beslut kring detta.

När det gäller det administrativa uppdraget tror jag att Claes också vet att alla de här aktiviteterna som vi har som är tillfälliga, år för år, inte betyder att arbetet inte fortsätter när den särskilda aktiviteten är slut, utan det är många saker man gör i skolan som inte är särskilda aktiviteter. Att minska lärarnas administrativa börda är ett sådant arbete som pågår efter att det initierades förra året.

Men vad ska ni spara 74 miljoner på? Är det upphandling av skolplattform? Är det kompetensutveckling av elevhälsan? Var tas de 74 miljonerna i effektiviseringar?

Anförande nr 171

Claes Nyberg (C): Jättebra att du gav svar om resursskolorna – jag tror att det är en trygghet för många. Vi satsar 12 miljoner mer än ni på det strukturstödet.

När det gäller arbetstidsuppdraget är det ändå besvärligt att det tas bort. Vi vet ju hur svårt det var under hela den förra mandatperioden att få förvaltningen att ens påbörja det här uppdraget. Synen har varit att det här inte riktigt stämmer. Därför tycker jag att det är viktigt att det finns ett uppdrag till förvaltningen att fortsätta att göra det, och det kommer vi att följa upp.

När det gäller den totala budgeten har vi totalt sett en något mindre ram än vad ni har. Precis som Karin Ernlund ska i sitt inledningsanförande är vi noggranna med att alla resurser ut till själva verksamheterna är intakta. Det handlar alltså om de centrala resurserna, och vi tycker att de centrala förvaltningarna har haft en förmåga att växa. Där vill vi ta resurserna. Sedan skjuter vi till 12 miljoner mer för strukturstödet och 30 miljoner i en satsning på mer klimatsmart mat.

Anförande nr 172

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Kvaliteten i Stockholms skolor ska vara så bra att det är ett skäl för barnfamiljer att flytta till Stockholm och bo här. Vi tror på den lilla skolan mitt i staden. Med minskat barnantal och mindre undervisningsgrupper skapas en social dynamik där elever, lärare och vårdnadshavare känner igen varandra, kan varandras namn och kan följa varje barns utveckling på nära håll. I den lilla skolan ökar omgivningens möjligheter att upptäcka den elev som plötsligt börjar må dåligt eller tappar sin studiemotivation. Gång på gång har skolpersonal vittnat om att tecken på att ett barn är på glid syns tydligt och går att urskilja, men då måste det finnas tid att se barnet och att agera.

Det är ledarskapet och samarbetet med vårdnadshavare som hjälper elever att lyckas. Men då måste också rektorer och lärare få vara just ledare och mängden andra uppgifter minska. Det överordnade uppdraget ska vara att varje elev klarar sin skolgång och att lärarna har en god arbetsmiljö. Deras mandat ska vara glasklart oavsett om det handlar om att införa mobilfri undervisningstid eller be en elev som stör att lämna klassrummet.

När skyldigheterna har blivit för många för Stockholms skolledningar behövs ett smalare men vassare uppdrag. Bifall till Moderaternas budget!

Anförande nr 173

Borgarrådet Buggren (S): Det har varit ett tema nu i dag att Moderaterna gärna vill prata om barnfamiljerna. Men det är tydligt att i den här salen är Moderaterna det parti som lägst prioriterar just skolan. Våra satsningar på att vända kunskapsresultaten, stärka elevhälsan och göra fritidsklubbarna mer tillgängliga står i stark kontrast till era besparingar på över 100 miljoner kronor just på våra barns skola.

Ett tydligt löfte som återkommer i er budget som har funnits med också tidigare inför 2018 och som verkar eka lika tomt nu är satsningen på mer undervisningstid, en extra

timme som vi vet skulle kosta ungefär 350 miljoner per år men som följs upp av besparingar och mindre pengar till skolan.

Den väldigt enkla frågan är: Det är mycket fina ord, men var finns pengarna för utökad undervisningstid?

Anförande nr 174

Borgarrådet H e d i n (M): Då får nog borgarrådet Bjuggren läsa budgeten lite noggrannare, för det är trots allt så att vi lägger 116 miljoner mer på schablonerna än vad ni gör. Skillnaden är att vår effektivisering ligger på central nivå för att minska administrationen. Vi höjer alltså pengarna som går direkt till eleverna, för det är där vi vill fokusera och satsa.

Jag blir jätteglad att borgarrådet tar upp fritidsklubbarna igen, för jag blev rätt chockad i vår förra ordväxling när jag lyfte problematiken med ordningsstörningar och studiero i klassrummet och Stockholmelever som vittnar om att de inte kan hänga med i undervisningen. Då fick jag svaret att ni sänker avgiften till fritidsklubbarna. Det är faktiskt inte ett värdigt svar från ett skolborgarråd som ska ha ansvar för studieron.

När det gäller undervisningstiden är det som jag sa i mitt inledningsanförande: Vi börjar nu och kommer år för år att lägga pengar för att införa tvålärarsystem och mer undervisningstid.

Anförande nr 175

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Välkommen in i skolpolitiken och skoldebatten, Andréa! Det är spännande att se Moderaterna här.

Jag ber om ursäkt för att jag upprepar den fråga som ställdes nyss, men jag kan inte låta bli. Folk ute i skolorna undrar verkligen hur det här ska gå till. Hur ska man liksom lägga på en timme till på lärarnas arbetsbörda? För att leverera en bra lektion behöver man förbereda och efterarbeta. Eleverna ska vara pigga och glada för att orka med det och för att det ska ha en funktion.

Vi är många som undrar hur ni egentligen har tänkt kring det här, när det i dag är en lång arbetsdag för elever i klassrum med 30 elever och så vidare. Hur ska det här gå till rent praktiskt? Hur har ni tänkt?

Anförande nr 176

Borgarrådet H e d i n (M): Tack för bra frågor! Ska svenska elever klara skolan behövs två delar. Det ena är att höja kvaliteten i den befintliga undervisningen, och det andra är att också öka undervisningstiden. Det gäller framför allt matematik och svenska, för det är där vi ser att våra elever halkar efter.

Jag blir väldigt nyfiken när ni kommer upp och ställer de här frågorna, för ni pratar ju om er läsa-skriva-räkna-garanti. Där har jag utgått från att man skjuter till mer

undervisningstid för elever som behöver det, men så är det kanske inte alls? I så fall blir jag ännu mer oroad över hur eleverna ska klara skolresultaten.

Tina Kratz är inne på något väldigt viktigt, nämligen arbetsmiljön för lärarna. Det är därför vi pratar om ett smalare uppdrag för lärarna. Vi kommer att behöva andra funktioner som avlastar. Samma sak ligger i regeringens framlagda politik med avlastning för lärarna så att de ska kunna säkra undervisningen.

Anförande nr 177

Felix König (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! För oss i Miljöpartiet är miljö- och klimatfrågorna väldigt viktiga; det är ingen hemlighet. Under den här mandatperioden är vi glada över att vi kommer att kunna fortsätta viktiga satsningar som har gjorts men också kunna ta nya steg. Det berör även utbildningsområdet.

Vi är glada över att vi kan få på plats en cykelnaturskola den här mandatperioden men också över att vi kommer att kunna utreda möjligheten till en fast naturskola under mandatperioden. Vi tror att det är väldigt viktigt för lärandemöjligheterna och för att alla barn och unga ska kunna komma till sin rätt och få lära sig på olika sätt.

Skolans miljöpåverkan behöver också minska, och vi ser att det är många insatser som görs till exempel kopplat till mat. Även när skolor byggs vill vi prioritera miljöperspektivet i att vi ska kunna ha miljöcertifierade nya byggnader inom Miljöbyggnad Silver, som det kallas.

En annan sak som är ny är att vi under mandatperioden kommer att jobba med att ta fram en strategi för gröna skolgårdar så att vi ska kunna byta ut hårda ytor. Det ska bli mer naturmaterial, och man ska också kunna använda skolgårdarna för undervisning på plats men också odling på plats och annat för att vi ska kunna utveckla lärandet för hållbar utveckling.

Det är några av de viktiga prioriteringar som vi ser på utbildningsområdet under den här mandatperioden.

Anförande nr 178

Isabel Smedberg - Palmqvist (L): Ordförande! Det finns signaler som vi politiker måste visa tydligare än några andra, och det är signaler som rör frågor om antisemitism. När vi satt vid makten tog vi ett viktigt initiativ, som vi faktiskt var överens om oavsett partifärg, om att vi skulle kartlägga frågan om antisemitism i stadens skolor, vilket vi gjorde. Det var en forskare som följde detta arbete, och vi har fått en väldigt fin rapport som vi förväntade oss att kunna göra mycket utifrån.

Nu får vi inte fortsätta med det här arbetet, så nu har jag verkligen sträckt ut en hand till Emilia Bjuggren att göra någonting mer av detta. Men ack vad besviken jag blev när jag läste er budget där ordet "antisemitism" inte finns med. Jag förvånades oerhört, och jag kommer att ställa frågan här: Varför?

När det finns vuxna i skolan och säkert även på andra platser som bortförklarar heilningar och nazistiska skämt som pojkestreck medan man samtidigt hör hur eleverna uppfattar det som ett knivhugg i magen, då måste man som politiker ta detta på allvar. Då måste vi fundera på vilka åtgärder vi kan vidta. Vi vet hur det tar sig uttryck och vad vi skulle kunna göra. Det finns goda rekommendationer på hur vi skulle kunna öka kompetens kring de här frågorna hos lärarkåren.

Tillbaka till frågan, Emilia Bjuggren: Varför finns inte antisemitismen omnämnd i er budget?

Anförande nr 179

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! Tack, Isabel, för att du lyfter den här viktiga frågan! Antisemitism ska självklart inte tolereras i våra skolor, och precis som du säger har vi och jag, inte minst som skolborgarråd, precis som alla lärare och elever ett ansvar att säga ifrån när man hör eller ser hat, trakasserier eller någon form av antisemitism. Kartläggningen visar att vi har problem i våra skolor och att många judiska barn upplever sig otrygga. Tyvärr känner jag igen från min egen skolgång att konspirationsteorier lever och att barn blir utsatta, och vi ser också att hatbrotten på grund av just antisemitism ökar i samhället i stort.

Därför pågår det ett arbete med att ta vidare den här kartläggningen kring hur vi ska kunna arbeta med kompetensförstärkningen i våra skolor och hur fler lärare och elever ska bli ambassadörer och kunna utbilda om antisemitism. Vi har också en diskussion om hur kartläggningen kan fullföljas. Där finns det önskemål som går ut på att den inte är heltäckande, utan den behöver tas vidare och få större spridning. Arbetet kommer alltså att fortsätta med full kraft.

Anförande nr 180

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Tack, Emilia, för svaret! Jag vet att du tar det här på allvar; vi känner varandra väl på det sättet. Men det som bekymrar mig är att det är en sak att säga någonting och en annan sak att göra någonting. Men ni har inte lagt en enda krona på de här frågorna i budgeten. Vi har lagt 3 miljoner, för vi tror att det behövs extrapengar för att göra detta.

Ni säger att ni ska göra det inom ram, men du och jag vet vilken extremt liten budget skolan har under de kommande åren och sannolikt under hela mandatperioden. Man måste avsätta pengar, annars blir det ingenting. Det kommer inte att hända någonting. Skolorna har inte resurserna att göra någonting av de här frågorna hur mycket vi än skulle vilja kompetenshöja dem, för de ska ta det inom sin egen budget, och det finns så mycket hål att täcka i den budget som ni har lagt.

Anförande nr 181

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Som ni märker är Liberalerna väldigt aktiva i skoldebatten här.

Vi har dock blivit lite fundersamma, och jag skulle därför vilja ställa en fråga till skolborgarrådet och alla övriga titlar som hon har. Vad gäller egentligen kring den nya majoritetens syn på valfrihet? Vi har hört talare efter talare gå upp och prata om att det är problem med vinster och att den närmaste skolan egentligen är den man ska gå i och det ena med det andra. Jag har dock inte sett att ni föreslår att skolpengssystemet ska avskaffas. Jag har inte sett att ni tycker att alla friskolor ska stängas eller läggas ned. Men likväl hör vi det här hela tiden, och då kan man ju som lyssnare och medborgare bli väldigt bekymrad över vad ni egentligen vill.

Jag instämmer helt och hållet i att vi behöver ha mer av inspektion. Vi behöver få kontroll på en del av övervinsterna. Om man öppnar en ny friskola tycker vi liberaler att man inte ska få ta ut någon vinst under de första fyra åren. Byter man ägare ska man inte heller få ta ut vinst de kommande fyra åren, och det här är saker som ligger på regeringens bord att jobba för.

Vad gäller egentligen lokalt här i Stockholm? För mig har den här debatten blivit väldigt förvirrad och oklar, och jag tror att den är det för många andra också. Står ni för familjers valfrihet att kunna välja vilken skola man vill gå i, eller gör ni det inte? Ska man kunna välja friskolor eller ska man inte kunna göra det? Nu behöver vi får svar på denna fråga.

Anförande nr 182

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Man kanske måste vara alltiallo-borgarråd för att klara av att hålla reda på vad som är kommunala kompetenser och vilka beslut som rör statlig nivå.

Ganska mycket av den debatt som Jan Jönsson nu vill ha måste jag tyvärr säga att han får ha med sin kollega och partikamrat Lotta Edholm. Det är nämligen hon som bestämmer över de här sakerna – inte själv såklart – kring hur skolpengen ska fungera och på vilket sätt det fria skolvalet ska regleras.

Jag tycker absolut att det är orimligt på det sätt som det ser ut i dag, och det var jag väldigt tydlig med. Jag tycker inte att man oavsett kvalitet ska ha rätt till samma skolpeng. Jag tycker inte att vi ska ha ett system där vår skolpeng går till vinstutdelning. Jag tycker inte heller att man ska ha ett system med väldigt långa skolköer.

Men det som verkligen förvånar mig och som är min fråga tillbaka till Jan Jönsson är: Tycker inte du att alla ska ha en riktigt bra skola i sitt närområde? Ska de inte kunna välja sin närmaste skola på grund av att den inte håller rätt kvalitet?

Anförande nr 183

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Låt mig börja med att konstatera att det är glädjande att vi redan i dag har myntat begreppet alltiallo-borgarråd. Det där ska vi fortsätta med i fyra år framöver!

Det är lite lustigt att jag hänvisas till regeringsnivån när det faktiskt är talare efter talare bland annat från Socialdemokraterna men även från Vänsterpartiet som just har gått upp och pratat om hur illa det är med valfrihet, ett skolpengssystem med vinster och så vidare. Men tydligen är det bara en diskussion som har handlat om den statliga nivån.

Jag tycker självklart att varje skola ska vara bra, och jag är helt övertygad om att varje skola kan bli bra även om man har valfrihet. Jag har själv jobbat som rektor på en skola som man från början valde bort, men när vi höjde kvaliteten så valde man den. Det är den modell jag tror att man ska jobba med.

Anförande nr 184

T i n a K r a t z (V): Ordförande, åhörare! Jag vill säga att vi ändå måste påminna oss att den här regeringen har gett våra kommuner ett stålbad. Vi har inte fått det vi behöver för att kunna leverera en riktigt bra politik och ge de resurser vi behöver till våra verksamheter. Ändå har vi lyckats leverera en så pass bra skolbudget som vi har gjort i Stockholm. Vi skulle ha behövt 20 miljarder till Sveriges alla kommuner – vi fick 6 miljarder. Med Vänsterpartiets politik hade vi fått 33 miljarder att dela på. Det hade verkligen kunnat leverera hela vägen.

Nu gör vi så mycket vi kan det här året och har en hög ambition för hela mandatperioden.

Eftersom man nu är så oansvarig och försöker sprida oro bland föräldrar med barn i resursskolorna, tänkte jag svara och säga att vi inte tänker förändra någonting. Vi har också varit med på den här resan tillsammans med Isabel Smedberg-Palmqvist och övriga i den föregående majoriteten. Vi började också en process perioden innan. Vi tycker att strukturbidragen som vi har jobbat fram är bra, även om det tog en stund och vi verkligen fick prova oss fram. Det är otroligt viktigt för elever som har särskilda svårigheter.

Jag har också tagit del av alla berättelser om hur tufft det är att försöka hitta och nå fram till en fungerande skolgång för barn och elever med särskilda och ibland extremt särskilda behov. Det är en process, och där fortsätter vi, samtidigt som vi vill bygga ut och utveckla de särskilda undervisningsgrupper som vi har byggt ut i skolorna. Där finns också en jättebra möjlighet att fånga upp fler hemmasittare och kunna hitta olika nivåer och möjligheter att nå fram. För varje elev med särskilda behov är de särskilda behoven väldigt individuella och specifika, så där behöver man jobba på flera olika plan.

Anförande nr 185

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är ju väldigt bra att resursskolorna värnas och även att våra särskilda undervisningsgrupper värnas. Det är ju någonting som inte minst Isabel Smedberg-Palmqvist jobbade väldigt hårt med under sina fyra år.

Dock ska man väl ändå konstatera att resursskolorna i princip allihop är friskolor, och vad jag vet vill Vänsterpartiet inte ha några fristående skolor över huvud taget. Hur går det egentligen ihop med detta värnande som vi nu i och för sig gör i Stockholms stad, vilket är väldigt bra?

Detta leder till min andra fråga som är densamma som jag hade till Emilia Bjuggren. Just Vänsterpartiet har ju varit uppe här i talarstolen och pratat om att det är farligt med valfrihet och skolpeng och sådant. Hur är det egentligen i Stockholm? Vill ni ha kvar skolpengen? Ska friskolorna få finnas kvar och ha rimliga förutsättningar här i staden även i fortsättningen?

Anförande nr 186

T i n a K r a t z (V): Vi är absolut för att det ska finnas olika sorters skolor. Vi har ingenting emot fristående skolor per definition. Det vi har något emot är vinstincitamentet, och de förslag som nu har kommit från Lotta Edholm kommer tyvärr inte att nå fram. Vi ser ju hur vinstincitamentet utvecklas till spöklärare som skriver betyg, och vi ser en betygsinflation som är oroväckande. Skola efter skola rapporteras inte leva upp till det som de ska göra.

Jag ser en stor fara med detta för elever som går på de skolor som inte levererar utan bara ser sina elever som kunder och gör en check – du fick ett A. Sedan kommer de till gymnasiet och slår huvudet i väggen, för ojdå, detta A var inte värt det. Kompetensen och kunskapen där bakom finns inte.

När det gäller resursskolorna kan jag återigen försäkra att de kommer att vara kvar för våra elever med särskilda behov så länge skolorna är bra, även om de är fristående.

Anförande nr 187

C l a e s N y b e r g (C): Tack, Tina, för att du kom upp och klargjorde detta med resursskolorna! Jag tror att det är många föräldrar som är väldigt tacksamma för det, så även jag.

Jag har dock två andra frågor som jag har ställt tidigare, och jag tänkte att du skulle få chansen att svara på dem. Det handlar om att ni har tagit bort uppdraget i er budget att man verkligen ska minska det administrativa trycket på lärare och skolledare. Jag vill ha en förklaring till att ni inte tycker att det är värt att det finns med som ett väldigt tydligt fokus, för jag vet ju att väldigt många lärare och skolledare efterfrågar det.

Min andra fråga gäller schablonen. När vi tittar lite mer noggrant på den schablon som ni säger att ni ökar så trycker ni mer eller mindre ut schablonen helt till central förvaltning och inte till skolenheterna. Ni sänker faktiskt schablonen per elev som går ut till skolorna med 1 procent till 71 procent. Jag försökte räkna, och en uppskattad löneökning på bara 2 ½ procent, vilket inte är orimligt i dessa tider, kommer att vida överstiga de här tillförda resurserna med 3 miljoner, och högstadierna kommer att drabbas hårdast. Hur ser ni på detta?

Anförande nr 188

T i n a K r a t z (V): Vi har ju ingen effektivisering eller generell osthyvel i vår budget, utan det här är rakt ut och exakt vad de ska få. Sedan har vi lokalkostnader som återigen ökar. Vi har dock verkligen ansträngt oss det allra mesta för att inte göra det ännu sämre, utan vi försöker se till att skolorna får ut så mycket pengar som möjligt.

Vi ser också att det är väldigt viktigt att lärare inte ska få fler administrativa bördor och kommer att jobba hårt för att ta bort det. Vi tycker att det som verkligen gör skillnad är om lärarna kan få fokusera på undervisningen och ge lektioner med hög kvalitet. Det är då vi når fram.

Jag har glädjande nog hört att flera av er pratar om tvåläraresystem eller om att stötta upp med fler lärare så att man kan jobba med mindre grupper där eleverna kan få en mycket lärartätare undervisning. Det tror jag på.

Anförande nr 189

E v a R i s b e r g (S): Ordförande, fullmäktige! Betydelsen av en fritidsklubb med en lägre avgift så att familjerna inte prioriterar bort det utan har råd att låta barnen gå där kändes lite ifrågasatt här nyss.

En sammanhållen skoldag med fritidsklubbar är viktigt, för där kan barnen till exempel få läxhjälp och stöd på olika sätt. Där finns roliga och vettiga aktiviteter som skulle kunna hålla barnen borta från gängen och kriminalitet. Man kan hitta ett intresse, en förening och till exempel att spela instrument. Ett samarbete med olika föreningar och kulturskolan kan betyda mycket för elever som annars inte har det med sig hemifrån.

Vi lever i en tid när dataspel och Tiktok fyller barnens eftermiddagar, och då kan välutbildad personal på en fritidsklubb betyda oerhört mycket och ge eleverna helt nya intressen. Just de elever som inte har det intresset och stödet med sig från familjen förut har ju det största behovet av meningsfulla intressen, just de som sitter böjda över skärmarna hela eftermiddagarna när de har kommit hem. De eleverna behöver fritidsklubbarna och den sammanhållna skoldagen, för då blir skoldagen mycket mer vettig och meningsfull vilket kan hjälpa barnet väldigt mycket.

Där har faktiskt avgiften en viss betydelse. Jag har en ensamstående dotter med två barn, och hon har egentligen inte råd att låta sonen gå på fritidsklubben när hon måste jobba. Jag som pensionär är tvungen att hjälpa henne med den avgiften. Jag förstår betydelsen, för jag vet också vad Samuel gör under eftermiddagarna på de här fritidsklubbarna. Det har gett många fina intressen för honom!

Anförande nr 190

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Tack, Eva, för att du brinner så mycket för fritidsklubbar! Det gör vi också. Vi brinner så mycket för dem att vi tycker att avgiften ska vara inkomstbaserad så att inte människor med höga inkomster ska få de här avdragen. Det tycker vi är helt orimligt. De reducerade avgifterna ska vara för familjer med låga inkomster och för ensamstående mammor, till exempel din dotter som du nämner.

Med de strama ekonomiska förutsättningar som vi har i Stockholm måste vi lära oss att prioritera, och jag tycker att det är viktigt att vi hittar ett sätt att finansiera våra fritidsklubbar. Det är vi helt överens om, men vi ska inte reducera avgiften för alla.

Det jag gick upp för att säga är att jag känner mig jätteorolig när jag lyssnar på Eva Risberg och andra från den vänstra sidan. Ni tappar ju bort uppdraget! Uppdraget är att se till att våra elever går igenom grundskolan, klarar gymnasiet och börjar ett liv utanför skolan. Det är vårt viktigaste uppdrag, inte en massa annat strunt. Det viktiga är att ha fokus på kunskapen och se till att eleverna kommer in på gymnasiet och ut därifrån med examensbevis.

Anförande nr 191

E v a R i s b e r g (S): Jag kan nog inte hålla med om att till exempel ett samarbete med kulturskolan, vettiga föreningar och en social gemenskap skulle vara strunt. Det är oerhört viktigt i barns och ungdomars utveckling att man får ta del av det och särskilt just de som inte har det med sig. Det är ett kulturellt kapital som bara vissa har.

Jag tror heller inte på att man ska göra avgiften olika, därför att det har återigen att göra med segregering. Då delar vi återigen upp barnen. Jag har en känsla av att det är bra att barn från alla håll ska kunna mötas och utväxla idéer och samarbeta. Det är bara stimulerande. Dessutom vet jag att vi hade samma diskussion om barnbidragen för många år sedan.

(I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det tycker jag också vore rimligt.)

Anförande nr 192

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tror faktiskt inte att jag någonsin har fått komma upp så här många gånger under en fullmäktigedebatt. Det är väldigt roligt att få betona att Liberalerna verkligen är aktiva i skolpolitiken.

Jag har en fråga som är mer för intressets skull. Vi har ju tyvärr ganska många barn som av olika skäl behöver omhändertas och placeras på institution, i familjehem och liknande. En del andra barn får tyvärr placeras på skyddat boende med sina mammor, eftersom de har män som utsätter dem för brutalt våld och övergrepp.

Jag undrar dels hur skolborgarrådet har tänkt sig att följa upp de omhändertagna barnens betyg, eftersom det nu finns en indikator kring måluppfyllelse för just dessa barn, dels hur man har tänkt kring lärteamet och om möjligheten att utöka undervisningstiden för barn på skyddat boende. Det är nämligen så att i dag får de ungefär en till en och en halv timme per dag, om de har tur att omfattas av ett skyddat boende som lärteamet går till. Det är ganska lite, och vi från Liberalerna skulle gärna se minst tre timmar, förstås gärna mer, men det kanske tar lite tid att bygga ut i så fall.

Det vore intressant att få veta lite hur det är tänkt, eftersom det är två reformer som vi från Liberalerna har vurmat för men inte riktigt lyckades gå i land med förrän det blev val.

Anförande nr 193

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag har en känsla av att Jan Jönsson egentligen mest vill berätta om allt bra som Liberalerna lyckades få igenom i den tidigare majoriteten, och det tackar vi också för. Allt som är bra ska vi ju ta vidare och göra mer av och, där det går, göra bättre, och eftersom det finns en indikator på plats blir det lättare att följa upp.

Den andra frågan var väldigt specifik, och jag tar den med mig också. Som sagt, det som vi gör ska vi fortsätta att göra om det inte är specificerat i budgeten att vi ska sluta med det, och det är det inte i de här fallen. Det finns extremt många ömmande frågor att följa upp, och vi ska göra vårt allra bästa för att hålla fokus på dem allihop det kommande verksamhetsåret och under resten av mandatperioden.

Anförande nr 194

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Precis som borgarrådet påpekar gör Liberalerna alltid bra saker, och vi vill förstås alltid berätta om det. Ännu roligare blir det förstås när vi får medhåll. Det kan förstås också vara roligt om man inte får medhåll, för då kan man hålla på och tjafsa om det.

Jag tror i alla fall att det här är två väldigt viktiga frågor. De tar inte så stor plats i debatten, mycket därför att de här barnen är ganska osynliga, men barn som är på institution är samhällets ansvar. Jag har ofta upplevt att inte bara Stockholm utan över huvud taget kommuner runt om i landet inte tar sitt ansvar när det gäller de omhändertagna barnens skolgång, som är nog så viktig för dem som för andra barn. Samma gäller för dem som är på skyddade boenden.

Vi kommer därför att noggrant följa frågan under året, både när det gäller lärteamet och uppföljningen av betygen.

3.2

Arbetsmarknadsnämnden

SDN: arbetsmarknadsåtgärder

Anförande nr 195

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I Stockholm ska alla som kan arbeta få möjlighet att göra det. Det är grunden för en jämlik stad och för att bryta segregationen. När fler arbetar blir samhället starkare samtidigt som välfärden ges bättre förutsättningar och individen gynnas.

Vi har haft flera goda ekonomiska år med hög tillväxt och låg inflation. Men med start efter pandemin och framåt ser det annorlunda ut. Vi är på väg in i en lågkonjunktur, och arbetsmarknadsprognoserna ser dystrare ut. Som alltid när konjunkturen vänder nedåt kommer det att drabba dem som har svagast ställning på arbetsmarknaden, alltså nyanlända, ungdomar och kvinnor som står långt från arbetsmarknaden.

Ordförande! Därför måste vi satsa på en aktiv arbetsmarknadspolitik där vi gemensamt ställer upp. Det är bra för individen som får jobb men också för samhället om vi har färre i försörjningsstöd och färre med a-kassa. Jag är stolt över att vi gör precis de här satsningarna i vår budget.

Utöver det slopade effektiviseringskravet och en bra schablon gör vi en rad viktiga satsningar i vår budget. Jag vill nämna några av dem. Vi satsar nästan 12 miljoner på vuxenutbildningen så att de som blir av med ett jobb kan ställa om till en ny sektor där deras arbetskraft behövs. Det här ger också förutsättningar för företagen att lyckas hitta kompetens. Här ser vi också att kommunen måste ta ett större ansvar och att mer måste drivas i egen regi.

Vi återinför också 90-dagarsgarantin för unga, vilket betyder att alla unga stockholmare får ett löfte om att de inom 90 dagar kommer att ha fått ett jobb eller praktik eller har kommit igång med en utbildning. För många går det förstås snabbare, men ett sådant här löfte blir särskilt betydelsefullt i de tider som kommer. Vi gör även en stor satsning om 47 miljoner mer till Stockholmsjobb och feriejobb.

Det här tillsammans är en politik som är bra för medborgare, samhället och företagen – en politik för Stockholm. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 196

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Ordförande! Stockholm står inför tuffare tider vilket kräver en arbetsmarknadspolitik som är på tårna. De som redan i dag står utanför och har stått utanför under en lång tid kommer tyvärr att få det svårare.

Men trots att det fortfarande finns många stockholmare som behöver mer hjälp, mer stöd och stöttning för att ta sig in på arbetsmarknaden har vi ändå fyra väldigt framgångsrika år bakom oss när det gäller hur vi har jobbat med arbetsmarknadspolitiken. Vi har satt företagande i fokus, vi har satt aktiva insatser i

fokus, vi har stängt ned den 90-dagarsgaranti som inte en enda gång under de fyra föregående åren innan oss lyckades. Nu kommer den tillbaka. Om jag hade varit arbetslös i dagens Stockholm hade jag varit orolig inför de tider som kommer.

För det handlar inte om att hitta garantier. Det handlar inte om det, utan det handlar om ett evigt, dagligt gnetande i våra stadsdelsnämnder och arbetsmarknadsförvaltningen. Det handlar om att följa upp – vad har man gjort, hur ska man bli anställningsbar och vad ska man göra för att bli självförsörjande?

Det handlar om ett tydligt gott samarbete med näringslivet, och vi vet tyvärr hur det gick förra gången som den här majoriteten styrde i Stockholm.

Det är bra att man fortsätter feriejobbsarbetet, någonting som vi med stor framgång, inte minst under Karin Ernlunds ledning, lyckades få till även under pandemin.

Det finns alltså goda saker att stå på. Det finns goda erfarenheter att göra, men ändå kan man inte vara annat än något orolig. Det går nämligen inte att frikoppla arbetsmarknadspolitiken och insatser för att få fler i arbete från den övergripande ekonomiska inriktningen. Då är man tillbaka till en låna-och-glömma-politik i Stockholms stad. Det hördes mycket om fina satsningar, och mycket av det var bra – kanske inte det här om att man skulle flytta tillbaka allt i egen regi – men ansatsen på en del annat och att bygga vidare på våra goda erfarenheter.

Men vad händer med Stockholms arbetslösa när räntorna och lånen stiger och kostnaderna pressar ut de insatser som behövs för dem som behöver det mest? Då behövs en annan arbetsmarknadspolitik, och därför vill jag yrka bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 197

M a r i a L j u s l i n (V): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Jag vill passa på att tacka för den goda debatt som har varit här hittills. Det är alltid en härlig puls de här dagarna.

Men vi delar också ett gemensamt allvar inför ett oroligt omvärldsläge, en kall vinter och en tuff kommande lågkonjunktur som slår mot människors vardag. Då väljer jag att inte kommentera det otillräckliga statsbidraget.

I ljuset av detta är jag ändå nöjd med vår budget och extra stolt över vårt fokus på att nå stockholmare som nu står längst från arbetsmarknaden. Inte minst är jag stolt över en inriktning som menar allvar med att Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla. Det innebär också att uppmärksamma företagens ansvar att bidra till socialt hållbar utveckling och för att möjliggöra att fler stockholmare får en chans att etablera sig på arbetsmarknaden.

Vi vill stärka samverkan med civilsamhällesorganisationerna som bedriver ovärderlig verksamhet för nyanlända. Alltför ofta hamnar kvinnor och nyanlända i kläm, och där ser vi nu till att göra skillnad för ett Stockholm för alla.

Det gäller att få möjligheten att bli en uppskattad kollega på arbetsplatsen. Vi måste helt enkelt öppna dörrarna. Vi måste sänka trösklarna så att fler kan få en första chans och öppna dörrarna för fler flexibla lösningar, exempelvis att kombinera sfi med föräldraledighet och introduktionsförskolorna. Det ska vara lättare att kombinera sfi med ett arbete, och det ska bli enklare att stärka kopplingen till arbetsmarknaden inom sfi.

Sfi har ständigt varit föremål för tyckande under alltför lång tid. I stället för att lägga kraft på att ställa krav på utbildningsanordnarna har ständigt hårdare krav lagts på studenterna – helst gärna krav som redan finns, men det låter liksom slagkraftigt på den politiska spelplanen. Nu är det dags att rikta fokus på just utbildningsanordnarna. Med stärkt kvalitets- och avtalsuppföljning och med samma krav på verksamhet i egen regi som i upphandlad form ska vi stärka och värna sfi:s viktiga verksamhet. Vi ska också säkerställa större rådighet över vuxenutbildningen över lag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 198

G a b r i e l K r o o n (SD): Ansvaret för arbetsmarknadsinsatserna är i grund och botten nationellt, som vi ser det. Däremot ges såklart kommuner viss möjlighet att erbjuda parallella och kompletterande tjänster. I Stockholm har det under ett antal år byggts upp en dyr apparat som visar på delar av ett identiskt uppdrag som Arbetsförmedlingen faktiskt har. Vilken effekt det har är delvis oklart och delvis inte helt belagt. Vissa rapporter från IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, visar på ett varierande stöd för kommuners olika insatser. Då blir det någonstans tydligt att stockholmarna blir dubbelbeskattade – först genom att betala statlig skatt som bekostar Arbetsförmedlingens insatser och sedan genom att betala kommunal skatt som bekostar jobbtorgens insatser.

Det som är väldigt viktigt att fokusera på, anser vi, är framför allt studievägledningen och inriktningen av individer i ett arbete. Och inte vilket arbete som helst utan ett arbete och en studieinriktning som efterfrågas på arbetsmarknaden. Jag vill sticka ut hakan och säga att vi inte behöver fler kulturarbetare, utan det vi behöver i dag är fler lärare, fler undersköterskor och fler industriarbetare. Det är den prioritering som arbetsmarknaden sätter. Jag bara konstaterar detta faktum som redan finns i Stockholm i dag. Här måste kommunen bli bättre och vassare. Hur ska vi utveckla våra studievägledande insatser redan på grundskole- och gymnasienivå så att barn och unga inte slösar bort sin värdefulla studietid utan anpassar sitt hårda slit till de yrken och möjligheter som arbetsmarknaden efterfrågar?

Med det sagt yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 199

C h r i s t i n a T u f v e s s o n (L): Liberalismens viktigaste värdering är frihet, och alla människor har rätt att leva ett liv i frihet. För oss liberaler innebär det inte bara att man har rätt att göra vad man vill utan att man också har kapacitet att styra sitt eget

öde. En egen försörjning, ett eget arbete, är nog en av de absolut viktigaste förutsättningarna för verklighet frihet.

Stockholm är inte bara en stad i världen utan en världsstad. Arbetskraftsinvandring är bra för Stockholms ekonomi och välfärd. Det ska vara lätt att driva företag här och det ska vara enkelt för företag att anställa människor från andra länder. Det ska vara attraktivt för människor med nyckelkompetens att välja Stockholm. Därför vill vi liberaler satsa på stärkt samverkan med näringslivet för fler kvalitativa jobb.

Friheten att forma sitt eget liv ska gälla alla, även dem som kanske har minst frihet, nämligen nyanlända kvinnor. För oss liberaler är det därför särskilt viktigt att nyanlända kvinnor som står långt från arbetsmarknaden får hjälp. Därför vill vi att jobbtorgen och stadsdelsmammorna jobbar tätare ihop för att stötta just nyanlända kvinnor.

Vi liberaler har tagit fram en budget för ett Stockholm med god ekonomi och som slår vakt om de mänskliga rättigheterna, öppenhet och valfrihet. Föga förvånande yrkar jag därför bifall till Liberalernas budgetreservation.

Anförande nr 200

J o h a n K l i n g (C): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Tack för ordet! Det känns spännande att stå här på sitt första kommunfullmäktige, och jag kan börja med att konstatera att vi i Centerpartiet vet att det är i växande företag som de nya jobben skapas, även om den nya majoriteten, precis som förra gången man fick chansen att styra, tror att det går lika bra att skapa hållbara, långsiktiga insatser med tillfälliga visstidsanställningar för dem som står utanför arbetsmarknaden. Till skillnad från dem tror jag och Centerpartiet att det Stockholm behöver är en näringslivsfrämjande politik som skapar förutsättningar för företagen att skapa nya jobb, för vi vet alla att fyra av fem nya jobb skapas av de små och medelstora företagen. Därför vill Centerpartiet införa ett näringslivsråd i stadens alla stadsdelar.

Vi får dock inte glömma bort att det finns de som hamnar mellan stolarna och behöver fångas upp i den svenska byråkratin, där det är lätt att gå vilse. För att de ska få rätt stöd behöver jobbtorgen i staden vara effektiva och arbeta individuellt för att se till att det blir den kortaste vägen för alla till ett arbete.

Andra viktiga insatser vi gör i vår budget för dem som står långt från arbetsmarknaden är bland annat att dubblera resurserna för insatser till kvinnor som står just långt från arbetsmarknaden. Vi satsar på fler stadsdelsmammor, vilket inte bara är en arbetsmarknadsinsats utan ett viktigt arbete för att nå kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden och kanske inte alltid litar på Myndighetsverige.

Vi satsar på fler introduktionsförskolor, och vi satsar 7 miljoner mer i de utsatta stadsdelarna jämfört med vad majoriteten gör i sin budget, där det är jämnt skägg i fråga om detta.

Med detta vill jag yrka bifall till Centerpartiets budgetreservation.

Anförande nr 201

M a g n u s R u n s t e n (MP): Kära ordförande, ledamöter, åhörare! Vi befinner oss i en orolig tid och en orolig omvärld. Inflationen slår redan nu hårt mot människors och företags ekonomi, och den kommer att driva många i arbetslöshet. Det kan vi vara säkra på, och därför behövs en ambitiös och framtidsinriktad arbetsmarknadspolitik. För att möta de ökade behoven ökar vi anslagen till kommunens arbetsmarknadsinsatser med 73 miljoner kronor totalt sett, i det också reella anslag till komvux. Det innebär mer pengar till vuxenutbildningen, jobbtorgen och Stockholmsjobben. På så vis erbjuds fler människor chansen att ta sig tillbaka till arbetslivet när man har tappat jobbet.

Stockholm ska förbli en öppen stad. Så är det, och så ska det förbli. Det innebär att vi ska vara en tillflyktsort för människor som drivs på flykt. Allt fler och fler gör det nu under krigstider, och det ska finnas goda möjligheter att påbörja ett nytt liv här. Därför ska vi fortsätta arbetet som har inletts med att förbättra integrationsinsatser för nyanlända. Det handlar om kombinationsutbildningar, att lära sig yrkesutbildning och svenska samtidigt, vilket är en framgångsrik metod, och att utveckla samhällsorienteringen med fortsatt samverkan med relevanta statliga myndigheter, socialtjänst och civilsamhälle. Det är viktiga insatser för att skapa så bra möjligheter som möjligt att etablera sig.

Utöver det höjer vi också blicken mot framtiden. Vi vill integrera ett miljö- och klimatperspektiv i fler utbildningar. Det har redan gjorts en kartläggning av kompetensbehov kopplade till klimatomställningen i Stockholms stad, och den lägger en bra grund för att gå vidare med att väva ihop arbetsmarknadspolitiken och klimatpolitiken.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till majoritetens budget.

Anförande nr 202

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Ordförande! Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet och trygghet. Fler arbetstillfällen lägger även grunden för ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd.

Vi har nu ekonomiskt tuffa tider, och det kommer sannolikt att bli värre innan det blir bättre. Stockholm går in i detta med en arbetsmarknad som är stark men samtidigt tudelad. Det går bra för många men inte för alla. Arbetslösheten är märkbart högre bland utrikes födda, särskilt kvinnor, än bland inrikes födda. Det finns grupper som har hamnat utanför samhällsgemenskapen och som riskerar att under långa tider vara i behov av försörjningsstöd om inte åtgärder och reformer som stärker deras chanser till jobb genomförs.

När arbetslösheten nu riskerar att växa i en kommande lågkonjunktur måste staden vara redo att stödja stockholmarna med omställning, utbildning och samarbete med

näringslivet för att korta vägen till de jobb som finns. Ledstjärnan ska vara att insatserna ska göra skillnad för den enskilde. Kvalitet ska gå före kvantitet på papperet.

Vi måste också komma ihåg var jobben kommer ifrån. Om fler stockholmare ska komma i arbete måste staden ha ett gott företagsklimat, inte minst för små företag. Stockholms fortsatta välstånd är helt beroende av företag som vågar investera och anställa även i tuffa tider. Stockholm ska fortsätta att sträva efter att ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Genom att inrätta ett Näringslivsforum Stockholm under kommunstyrelsen ska en kontinuerlig dialog mellan staden och det lokala näringslivets branschorganisationer formaliseras. Därutöver ska befintliga forum för samverkan mellan staden och näringslivet utvecklas.

Jag vill yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation i denna del.

Anförande nr 203

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag heter Johan Heinonen och är socialdemokrat. Med det budgetförslag från kommunstyrelsen som i dag ligger på vårt bord skapas förutsättningarna för att bygga ett Stockholm som håller samman, där det är behoven som styr och inte plånboken.

Till att börja med vill jag instämna i det som Arvid Vikman sa i sitt inlägg och förtydliga och utveckla en av frågorna lite ytterligare. Det handlar om vår satsning på feriejobb, där fler ungdomar ska ges möjlighet att få sin första kontakt med arbetsmarknaden och i och med detta många av våra verksamheter. Detta är ett sätt att väcka intresse hos våra ungdomar att i framtiden också eventuellt börja jobba inom våra verksamheter.

Förutsättningarna att själv kunna ordna ett feriejobb kan skilja mycket beroende på var man bor och vilket stöd eller kontaktnät man har tillgång till hemifrån. Därför kan det vara bra att man ser över möjligheten till ett större samarbete mellan olika stadsdelsnämnder för att kunna erbjuda feriejobb i ett annat område än där man bor.

Jag vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 204

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ordförande! Det är premiär för mig här, så det känns väldigt stort och lite nervöst.

Arbetsmarknadspolitik i all ära; jag saknar ändå en del saker i den här budgeten, och jag saknar faktiskt ett miljöpartistiskt avtryck. Hur kan då en moderat säga det? Jo, för var är tjänstesektorn? Var är foodtrucksen? Var är till exempel slopade avgifter för uteserveringar? Det är ju faktiskt i de små företagen i tjänstesektorn som vi sänker trösklarna. Det är så folk kommer in på arbetsmarknaden.

Allt det finns i Moderaternas budget, till exempel gigföretag. Det blir svårt med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, förstår jag, men jag yrkar bifall till Moderaternas förslag. Där finns detta, och det borde finnas även i majoritetens budget.

Anförande nr 205

A r v i d V i k m a n (S): Per, jag ska säga att jag hade förberett ett mer rasande inlägg mot den moderata sidan, men jag ska se vart vi landar i det hela.

Jag delar din uppfattning att vi måste jobba brett här i staden för att se till att hitta och skapa arbeten. En del av det är vår aktiva samverkan med näringslivet, där vi skapar många arbetstillfällen. Det är viktigt. Men jag tycker att problemet med er budget är att dessa förslag inte finns där. När jag öppnar er budget och tittar kan jag konstatera att den satsning på ungdomsgaranti och Stockholmsjobb som vi har lagt är borttagen, satsningen på återbruksdagen är borttagen, elevteam för unga är borttaget, förstärkning på vuxenutbildning är borttagen och satsningen på feriejobb är också borttagen. Därtill lägger ni generell effektivisering på ett antal miljoner kronor.

Då tänkte jag att det kanske kommer satsningar i alla fall på en aktivitet, att ni säger att det här ska ni göra och titta på. Men jag hittar inget sådant. Min fråga är därför: Vad är det ni vill?

Anförande nr 206

P e r R o s e n k r a n t z (M): Vi vill att fler ska komma i sysselsättning. Johan Paccamonti kommer säkert att ta ordet sedan och gå igenom arbetsmarknadspolitiken, men jag kan i alla fall säga att vi har förslag på det som jag pratade om här, vilket är slopade avgifter för uteserveringar och förslag kring foodtrucks. Vi har även förslag kring hur tjänstesektorn ska växa.

Anförande nr 207

M a g n u s R u n s t e n (MP): Det är inte så att vi pekar ut just foodtrucks som det stora som händer inom den gröna omställningen av tjänstesektorn, utan det är en väldigt stor och bred omställning som pågår. Vi tar ett ganska brett anslag i samverkan med näringslivet när det gäller att utveckla utbildningsutbudet så att man kompetensmässigt kan möta upp de företag som växer fram och som behöver anställa människor som kan ta sig an yrken i omställningen till att fler och fler branscher och yrken ska bli klimatneutrala. Det är så vi tänker – lite bredare alltså.

Anförande nr 208

P e r R o s e n k r a n t z (M): Mycket av det där är bra, men det handlar ju om högspecialiserade tjänster. Omställning handlar ofta om personer som har ganska höga kunskaper, inte personer som står långt från arbetsmarknaden. Jag tycker att det är två olika saker.

Jag ser ändå tendensen att ni har fått kompromissa bort er positiva syn på hur även de med lägre kompetens i tjänstesektorn ska kunna få ett jobb med det här styret. Det blir intressant att följa. Mandatperioden är lång.

Anförande nr 209

H a n n a W i s t r a n d (L): Ordförande! Även för mig är det premiär här i dag.

Frihet, jämlikhet och inkludering är ord som sammanfattar Liberalernas politik även när det handlar om jobb. Vi satsar på dem som står längst från arbetsmarknaden men även på dem som bär ett av våra viktigaste ansvarsområden på sina axlar, nämligen personalen inom äldreomsorgen. Med fast anställning som norm och långsiktiga, hållbara karriärvägar skapar vi bättre förutsättningar för dem och då också för våra äldre.

Både människor och företag måste kunna få växa och nå sin fulla potential. Med enhetligare regler för tillsyn och tillstånd och samsyn om dessa i regionen blir det lättare för företag att växa och på så sätt skapa fler arbetstillfällen och ge möjlighet för fler att bli självförsörjande.

Ungas första jobb är ofta som ungdomsledare. Genom att förbättra och förenkla för föreningslivet kan fler unga få inleda sin jobbkarriär med det de älskar. Vår ambition är att Stockholm ska få Sveriges bästa föreningsklimat.

Liberal politik är ideologisk men också politik som fungerar i praktiken. Jag yrkar därför bifall till Liberalernas förslag till budget 2023.

Anförande nr 210

G a b r i e l K r o o n (SD): Återigen tänker jag vända mig åt höger här i salen, alltså åt vänster politiskt.

Feriejobben är väl ändå en av era stora fina förslag på hur vi ska lösa arbetslösheten. Vi hörde Karin Wanngård prata om att det som är skillnaden mellan mig och henne är min människosyn, och den skulle vara dålig eftersom jag inte stöder feriejobben.

När jag läser på om feriejobben, och det har jag verkligen försökt att göra, och förstår vilket vetenskapligt belägg det finns för att det här är en effektiv insats som fungerar så att ungdomar som får ett sommarjobb också gynnas på lång sikt, har jag landat i att det knappt finns några belägg över huvud taget. De belägg som finns från IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, är väldigt tydliga med att det är väldigt oklart om det finns någon positiv effekt. Framför allt är effekten negativ för de allra flesta utom för de barn och unga som är allra mest utsatta – de med särskilda behov, de med funktionsvariation och unga flickor som har låga betyg i grundskolan. För alla övriga grupper är insatsen i stort sett värdelös och i vissa fall till och med kontraproduktiv. Det går till och med sämre för vissa av de grupper som får ett sommarjobb.

Då undrar jag: Vilka belägg, vilken vetenskap och vilken forskning baserar ni ert budgetförslag på? Det kostar ändå många miljoner kronor och är er stora lösning på arbetsmarknadspolitiken i Stockholm. Jag skulle gärna vilja höra en väldigt tydlig och specifik avgränsning så att vi får en saklig debatt och inte bara en debatt om värderingar, känslor och ideologier.

Anförande nr 211

A r v i d V i k m a n (S): Rapporten från IFAU som Gabriel Kroon refererar till har även jag läst. Jag tänkte att jag skulle svara något om den.

Det stämmer att man i rapporten skriver att det i Falu kommun, där man har lottat ut sommarjobben, finns en svag koppling för hela gruppen gällande vilken effekt det får för den långsiktiga försörjningen på arbetsmarknaden. Men det står också att det är tydligt när man jämför med yrkesprogrammen, där eleverna själva får välja och säga vad de är intresserade av, att det har en jättestor betydelse.

Som tur är lottar vi inte ut våra feriejobb i Stockholm, utan vi låter de unga söka jobben, och det är viktigt, för det gör den goda effekten som samma rapport också slår fast.

Kroons inlägg är ju någon typ av svepskäl för att prata om er budget, och det som är ordentligt problematiskt här är ju att ni gör en neddragning om 135 miljoner på arbetsmarknadsområdet. Vad finns det över huvud taget för belägg för att vi går någonting annat än arbetslöshet till mötes med den politiken?

Anförande nr 212

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi satsar fortfarande 1 miljard kronor på arbetsmarknadsåtgärder, så det är en väsentlig satsning.

Jag är glad att Arvid Vikman har läst rapporten; det är väldigt bra. Problemet är att det här är en rapport som också pekar på att det finns väldigt begränsad evidens. Den försökte landa i en slutsats, men det var från 2013, och sedan dess finns det egentligen inga större vetenskapliga utvärderingar som skulle visa på att Stockholmsmodellen fungerar och är effektiv.

Det enda vi i dagsläget vet och som också någorlunda är belagt är att feriejobben fungerar för de ungdomar som är allra mest utsatta: ungdomar med funktionsvariation och flickor med låga betyg i grundskolan. För övriga grupper är evidensen obefintlig.

Ni genomför ett experiment här, så jag hoppas att ni åtminstone kommer att följa upp det med en vetenskaplig utvärdering och inte bara gissa er fram till att det här faktiskt ger effekt.

Anförande nr 213

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vet inte riktigt varför ni är så emot feriejobben. Jag går tillbaka till min pappa, som är född på 40-talet. På den tiden var det normala att man plockade jordgubbar, jobbade på potatisodlingar och allt möjligt

sådant. Nu har vi ett lite annorlunda samhälle, och det är maskiner som sköter mycket av det där. Det går alltså inte att få den typen av sommarjobb.

Men det är ett väldigt bra sätt, inte minst utifrån socialtjänstens synvinkel, att låsa upp en hel del ungdomar som annars gör dumma saker. Man kan till och med se att det inte kommer in orosanmälningar om många av de här ungdomarna när de är sysselsatta i jobben om det sker strukturerat, under bra ledning och med vettiga arbetsuppgifter. Jag tycker nog att ni ska omvärdera detta lite, inte minst utifrån att det är en väldigt god svensk tradition att unga människor ska sommarjobba.

Anförande nr 214

G a b r i e l K r o o n (SD): Förstå mig rätt: Sommarjobb som koncept är mycket bra och mycket positivt, speciellt i privat sektor, när ungdomar har försökt erhålla ett arbete. Men när vi har skattesubventionerade sommarjobb med oklara effekter och där det egentligen, som jag ser det, inte finns något starkt vetenskapligt belägg för det du anför kan vi såklart gissa oss till att om ungdomar är sysselsatta ett par timmar under förmiddag och lunch kanske de inte gör dåliga saker. Men vi har även en kvällstid som kommer. Det kommer en tid efter jobbet.

Eftersom det vi vet är att sommarjobben inte ökar anställbarheten på sikt för alla grupper faller egentligen ditt resonemang helt och hållet. Vi bör i stället satsa på tidig studievägledning för grundskoleungdomar och hjälpa dem att förstå att om de är studietrötta finns det yrken att välja på – praktiska yrken med korta utbildningar, snabba jobb och även bra löner. Jag tror att det är vägen framåt.

Anförande nr 215

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Jag tycker att hela din argumentation, Gabriel Kroon, och det sätt som du uttrycker dig på om stadens feriejobb egentligen säger allt om hur Sverigedemokraterna ser på detta. Du kallar det bara för en insats. Våra feriejobb i Stockholms stad är inte bara en insats. För vissa ungdomar är det självklart viktigt att få ett feriejobb i kommunen, till exempel ungdomar som är nyanlända och ungdomar som har en funktionsnedsättning.

Men för de flesta ungdomar i Stockholm är feriejobb det första jobbet, den första chefen, den första lönen och den första referensen – det som sedan tar dig vidare ut på arbetsmarknaden. Det är också ett otroligt viktigt verktyg för oss i staden att visa upp våra verksamheter. Vi behöver locka fler unga som vill utbilda sig till förskollärare, till barnskötare och till jobb i äldreomsorgen.

Ser inte Sverigedemokraterna att det är viktigt att vi lockar fler att jobba i stadens verksamheter?

Anförande nr 216

G a b r i e l K r o o n (SD): Det var faktiskt Jan, och inte jag, som kallade det för insats från början. Men jag håller med om det du säger: Det är klart att vi måste hjälpa ungdomar att komma in på arbetsmarknaden.

Problemet är detta: Du verkar ha en värdering och en tro, men jag ser inte något vetenskapligt och evidensbaserat belegg där det finns forskning eller någon studie som mäter sommarjobben och visar att det du säger faktiskt stämmer. Det stämmer att prioriterade målgrupper, precis som du är inne på, som personer med funktionsvariation, kanske vissa nyanlända som inte har kommit in i samhället och flickor med låga grundskolebetyg, har nytta av sommarjobben. Det vet vi, och det är fastställt. Men för alla övriga grupper, som skulle kunna få ett eget sommarjobb om de hade sökt sig ut på den privata marknaden, finns det inget bevis för att det här fungerar.

Jag tycker att det är ett problem när vi satsar så mycket på en arbetsmarknadspolitisk åtgärd utan att ha handfasta konkreta bevis.

Anförande nr 217

M a g n u s R u n s t e n (MP): Nu har några förekommit mig här lite grann när det gäller nyttor och så vidare med feriejobben, så jag vet inte om jag har så mycket mer att tillägga där. Feriejobben är en bra språngbräda, en annan sorts lärande kring arbetslivet och så vidare.

Men när jag tittar på er budget ser jag att ni drar ned på hela arbetsmarknadsområdet med 135 miljoner, varav jag tror att 25 miljoner är på feriejobben. Den stora minskningen inom arbetsmarknadspolitiken handlar alltså om helt andra saker. Jag är lite fundersam kring hur ni kan ha denna ingång när vi går in i en lågkonjunktur. Vad tror du att den här jättestora minskningen på arbetsmarknadspolitiken i Stockholm kommer att leda till?

Anförande nr 218

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi har ju någonting som heter Arbetsförmedlingen. Det är någonting som du, jag och vi betalar skatt för och någonting som ska hjälpa våra arbetslösa att erhålla ett arbete och hjälpa de personer som behöver det att få rätt utbildning, rätt verktyg och rätt kunskaper för att erhålla ett yrke. Och samtidigt ska vi göra samma sak själva i Stockholm stad! Är det inte jättekonstigt att vi betalar dubbla skatter för en insats?

Det vi i Sverigedemokraterna säger är för det första: Låt oss stärka samverkan med Arbetsförmedlingen, och låt oss se till att de uppfyller det uppdrag vi – jag, du och alla stockholmare – betalar skatt för! För det andra: Låt oss göra vad vi kan i kommunen! Det är framför allt tydligare studievägledning så att ungdomar förstår vilka utbildningar de ska gå som passar dem och där det finns ett konkret arbete. Det finns nämligen en väldigt stor osäkerhet hos dem som är studietrötta och inte vill studera, för samtidigt missförstår många det hela. De vet inte om att det finns korta utbildningar, till exempel praktiska utbildningar, som efter en kort studietid leder till ett mycket vävlönat arbete. Det måste kommunen bli bättre på att trycka fram.

Anförande nr 219

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Alla stockholmare i arbetsför ålder som vill arbeta ska få möjlighet att göra det. Så får de

goda möjligheter att hitta en väg in till meningsfull sysselsättning och egen försörjning. Att ha ett arbete är inte bara viktigt för den egna försörjningen och för att ha ett sammanhang, utan det är även viktigt för familjens livsvillkor och för hela samhället.

Insatserna för att fler ska få ett arbete stärks i den här budgeten med 3,5 miljoner kronor jämfört med 2022. Stadsdelarna ska i enlighet med stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser samarbeta med Jobbtorg Stockholm för att stötta personer med ekonomiskt bistånd som befinner sig utanför arbetsmarknaden. Syftet är att stärka människors ställning på arbetsmarknaden och ge möjligheter till egen försörjning genom eget arbete. Det är avgörande för möjligheten att leva ett självständigt liv och förverkliga sina livsdrömmar.

För att utrikes födda kvinnor ska ta del av stadens arbetsmarknadsinsatser ska stadsdelsnämnderna alltså samverka med arbetsmarknadsnämnden för att stärka arbetet med insatser riktade till kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Vi ökar antalet sommarjobb och satsar på vuxenutbildningen för att fler ska komma in på arbetsmarknaden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 220

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Tack för att ni lyfter situationen för kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden i Stockholms stad i dag! Det är någonting som jag och Centerpartiet är mycket tacksamma för att ni gör. Men om man granskar er budget kan man konstatera att det saknas resurser. I Centerpartiets budget kan vi läsa om en dubblerad resurs för insatser till kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vi har en satsning på Stadsdelsmammor, som dels är en arbetsmarknadsinsats i sig, dels ett sätt att nå människor som står långt ifrån arbetsmarknaden i utsatta områden.

I Centerpartiets budget kan vi läsa om fler introduktionsförskolor och att vi riktar insatserna dit där de behövs. Vi satsar 7 miljoner mer i just de stadsdelar där det finns ett behov i stället för att göra som ni gör och lägga jämnt skägg över hela staden.

Min fråga är nu: Hur har ni tänkt finansiera satsningarna på kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden?

Anförande nr 221

R a s h i d M o h a m m e d (V): Det du tar upp är jätteviktigt. Kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har vi skrivit information om tidigare för att man ska inleda en utredning för att se hur de kan komma närmare arbetsmarknaden. Vi satsar på arbetsmarknaden i dess helhet flera miljoner kronor mer än vad ni gjorde under förra mandatperioden.

Anförande nr 222

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vuxenutbildningen är enormt viktig för Stockholm. Vi har i dag över 50 000 elever årligen inom

vuxenutbildningen, och i staden erbjuds 13 000 kurser och utbildningspaket för alla typer av stockholmare – från den med mycket kort utbildningsbakgrund till den som har doktorerat. Är inte det imponerande? Tack för applåderna!

Det finns totalt 70 skolor i staden, och Stockholms stad är huvudman för alla. I dag är det mellan 15 och 20 procent som bedrivs i egen regi, medan vi köper mellan 80 och 85 procent av all utbildning av privata aktörer genom upphandling. För snart två månader sedan tillträdde jag som ordförande för arbetsmarknadsnämnden. Under de här veckorna har jag hunnit med ett antal veckor med förvaltningen, fackliga representanter och företag som verkar inom vuxenutbildningen. Alla har en gemensam bild: Det nuvarande systemet med den upphandlade vuxenutbildningen måste bli bättre än det är i dag. Det handlar både om kraven som ställs vid upphandlingen och om att det är för många aktörer, vilket ger många halvtomma klassrum. Det går ut både över utförarna och över eleverna.

Därför måste vi se över nuvarande system, och jag tycker att det är bra och viktigt att vi har en upphandlad del av utbildningen. Det finns många varmt uppskattade aktörer som gör detta på ett bra sätt. Men det behöver bli färre aktörer, och det behöver också bli bättre villkor för de aktörer som är med. Vi behöver också jobba smartare med egen regi, och i dag är andelen egen regi för liten. Det ger oss en alltför dålig flexibilitet och för lite stordriftsfördelar.

I det läge vi befinner oss är jag därför glad att vi har en rödgrön majoritet i Stockholm som satsar på vuxenutbildningen. Det behövs, eftersom regeringen skär ned på densamma. Om borgerligheten i den här kammaren hade styrt hade det varit samma sak här. Totalt tillför vi därför 11,6 miljoner till vuxenutbildningen. Dessutom ska vi göra den viktiga förändringen att se över kraven och antalet aktörer.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 223

Oscar Karlsson (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tror att vi alla här inne kan komma ihåg vårt första jobb. Kanske var det under ett skollov, på kvällen efter skolan eller på helgerna. Även om vi inte visste det då var det ett viktigt steg i vår utveckling och ett minne vi bär med oss under resten av livet. För många är feriejobbet en möjlighet att tjäna sina första egna pengar, och feriejobben i kommunen är många gånger den första kontakten med arbetslivet.

Men våra satsningar på feriejobben handlar om mer än årets utförda arbete och om mer än de extrapengar som ungdomarna kan tjäna ihop för att köpa en cykel eller ett par nya skor eller kanske bjuda någon man är kär i på bio. Det är också ett tillfälle för 11 000 stockholmare att pröva på Stockholms stad som arbetsgivare. Det är en ökning med 2 000 feriejobb sedan förra året, och när det gäller bemanningen och framtidens personalförsörjning i välfärden är det en av många viktiga pusselbitar. För kanske är det de här feriejobben som gör att vi om ett par år återser de här ungdomarna som barnskötare, undersköterskor, lokalvårdare, det ädla yrket vaktmästare, som jag själv har haft, eller något av de andra viktiga jobben som håller igång välfärden och vår stad

365 dagar om året. Så, fullmäktige, 11 000 feriejobb är en satsning på ungdomen i vår stad, en investering i framtiden och ett av många steg som vi tänker ta för att visa att vårt Stockholm kan bättre.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 224

M a n s u r J a m a (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi står i ett läge där både långtids- och ungdomsarbetslösheten har ökat efter pandemin. Vi står inför svåra ekonomiska tider, och i en lågkonjunktur möter Stockholms stad detta med en aktiv arbetsmarknadspolitik för att fler i Stockholm ska få en väg in på arbetsmarknaden genom effektiva och individuellt anpassade insatser.

I Stockholm ska alla som kan arbeta få möjlighet att göra det. Det är grunden för en jämlik stad och för att bryta segregationen. När fler arbetar blir samhället starkare samtidigt som välfärden ges bättre förutsättningar. Vi rödgröna vill göra en kraftig utveckling av Stockholms feriejobb för att fler ska få en väg in på arbetsmarknaden. Vi inför 90-dagarsgaranti för att unga ska få studier, praktik eller arbete. Vi stärker vuxenutbildningen, och vi gör en riktad satsning för att öka kvaliteten i vuxenutbildningen. Andelen vuxenutbildning i egen regi ska också öka. Vi inför ett nytt elevteam för unga som varken arbetar eller studerar och som faller under det kommunala aktivitetsansvaret.

Därmed yrkar jag bifall till majoritetens budget.

Anförande nr 225

J o h a n K l i n g (C): Ordförande, presidium, fullmäktigeledamöter och stockholmare! Under den föregående mandatperioden har Centerpartiet tillsammans med den grönblå majoriteten under Karin Ernlunds ledning gjort en rad reformer, åtgärder och samarbeten för att fler unga ska få sin första rad på sitt cv. Det har gjort att grupper som står långt från arbetsmarknaden ska få hjälp att hyvla ner de uppsvällda och vattensjuka trösklarna som hindrar att man kan glänta på dörren till arbetsmarknaden. Det har gjort att fler barn har fått se sina föräldrar kliva upp på morgonen och gå till jobbet.

Jag kommer nu att ta över i arbetsmarknadsnämnden som Centerpartiets gruppleadare och vice ordförande – hej Arvid! Jag kommer att vara en blåslampa på dig vad gäller att säkerställa satsningar som Integrationspakten, som i dag samlar ungefär 400 företag och organisationer som är med och bidrar till Stockholms framtid och att fler kommer i arbete. Jag kommer att vara en blåslampa för den Sverigeunika satsningen på komvux och sfi, där vi har skärpt kraven i den senaste upphandlingen, inklusive sanktionsmöjligheter. Vi har också särskilda granskare av de externa anordnarna, och vi har infört resultatbaserad peng inom sfi. Det finns branschråd inom yrkesutbildning i komvux. Vi har ett Welcome house, som sammanför stadens alla verksamheter som jobbar med nyanlända. Det gäller även statliga myndigheter och, inte minst, civilsamhället och företagen.

Jag kommer att fortsätta att påminna dig, Arvid, och se till att vi ska fortsätta att släppa in civilsamhället i arbetsmarknadsinsatser genom ytterligare upphandlingar – inte bara Stadsmissionen och Yalla Rinkeby. Vi måste också fortsätta med jobbmatchningen av de nyanlända som bor på stadens boenden, vilket har visat sig ha mycket goda resultat, även bättre än Arbetsförmedlingen. Jag hoppas, Arvid, att du tycker att det är okej att jag kommer att vara en blåslampa på dig de fyra kommande åren och säkerställa att fler stockholmare kommer i arbete.

Anförande nr 226

M a r i a L j u s l i n (V): Ordförande! Tack för ditt inlägg, Johan, och välkommen till kommunfullmäktige! Även jag ska vara gruppleddare, för Vänsterpartiet, i arbetsmarknadsnämnden, och jag ser fram emot att sitta där tillsammans med dig. Det är härlig energi från dig just nu! Du lyfte det här med kvinnor tidigare, och jag vet att ni satsar just på kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är ett engagemang vi delar. Det lät faktiskt som att det finns mycket vi på ett sätt skulle kunna vara överens om.

Men om vi nu ska prata budget undrar jag lite grann över några saker. Ni lägger fram de generella effektiviseringarna, som verkar äta upp era satsningar. Det vi skulle vilja göra, som jag nämnde tidigare, är just fler flexibla lösningar när det gäller sfi. Kvinnor ska exempelvis kunna kombinera sfi med föräldraledighet. Det handlar också om introduktionsförskolorna och att det ska gå lättare att kombinera sfi med ett arbete. Det ska finnas en stark koppling mellan arbetsmarknaden och sfi, som jag nämnde tidigare.

Men detta kan man bara göra om man satsar. Med er budget, där ni lägger på de generella effektiviseringarna, undrar jag hur det ska gå ihop. Det är inte seriöst gentemot de målgrupper som ni säger er värna.

Anförande nr 227

J o h a n K l i n g (C): Nu är det så att jobb skapas av företagen. Om man anställs i företag genererar man skatteintäkter, och på så sätt genereras fler arbeten. Det är enkel marknadsekonomi.

För att nå ut till dem som står längst ifrån arbetsmarknaden har vi tydliga satsningar. Vi har satsningar på arbetsträning via civilsamhället. Vi har jobbmatchning för de nyanlända, och vi satsar mer än vad ni gör på introduktionsförskola och på att få kvinnor i förorten i arbete.

Anförande nr 228

A r v i d V i k m a n (S): Välkommen Johan – vad roligt! Jag delar verkligen er ambition att vi ska arbeta mer med uppsökande arbete, särskilt gentemot kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Jag kan också se att ni gör en prioritering i er budget på precis detta. Ni ger 6 miljoner kronor till Stadsdelsmammor och 5 miljoner till en satsning på kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Problemet är bara, precis som Maria just sa, att ni samtidigt med den andra handen skär ned på resurserna med en generell effektivisering motsvarande precis lika mycket pengar. Därtill tar ni bort 25 miljoner kronor för Stockholmsjobben, som är en insats som är bevisat effektiv för att nå precis den här målgruppen. Det vi gör är att i stället ge mer pengar till förvaltningen brett. Vi slopar effektiviseringskravet, och vi ger pengar till stadsdelarna som går att använda till det här. Vi satsar också på de effektiva sommarjobben.

Det blir tyvärr en dålig blåslampa, Johan, när det är för lite pengar. Det blir för lite tryck från er som opposition när ni inte kan trumfa de satsningar som ni gör. Jag ser fram emot blåslampan, men den behöver vara bättre än det här.

Anförande nr 229

J o h a n K l i n g (C): Arvid! Jag kan börja med att konstatera att majoriteten ökar målet för antalet Stockholmsjobb med ungefär 200. Men budgeten ökar ”bara” med 25 miljoner. 200 Stockholmsjobb kostade 2021 så mycket som 26 miljoner kronor, och då med bara sex månaders anställning givet att alla dessa subventionerades av staten. Jag ställer mig också frågande till var majoriteten ska hitta de här Stockholmsjobben. I majoritetens budget lyser reformerna med sin frånvaro. Det är bara samma gamla sifferexercis som förra mandatperioden.

En arbetsmarknadspolitik för fler i arbete kan aldrig bygga på att skapa fler och fler visstidsanställningar i stadens regi, särskilt inte när både vi och – gissar jag – också ni socialdemokrater vet att antalet meningsfulla arbetsplatser är begränsat. Det är svårt att hitta handledare.

Anförande nr 230

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Herr ordförande! Som jag var inne på i mitt inledningsanförande anser vi kristdemokrater att kvalitet i stadens insatser måste gå före kvantitet på papperet. Här löper majoritetens satsning på Stockholmsjobb med ungdomsgaranti och utökad satsning på feriejobb risken att bli kraftfulla slag i luften. Det räcker inte att bara skjuta till mer och mer pengar till de här insatserna utan att också ha en tanke kring innehållet.

Vi från Kristdemokraternas sida är i grunden positiva till Stockholmsjobb, men vi vet också att insatsens effektivitet hänger samman med vilken sorts arbetsplats man kommer till. På samma sätt är vi i grunden positiva till feriejobb, men vi vet också att det finns en utmaning med att säkerställa feriejobben. De ska vara meningsfulla, och det ska finnas tid hos verksamheterna att avsätta resurser till handledning för att se till att de här insatserna också blir meningsfulla för den enskilde.

Ett annat perspektiv som behöver lyftas i den här diskussionen är företagets utsatthet för brott. Vi är överens, tror jag, från Kristdemokraternas sida och majoritetens sida om att trygga och attraktiva stadsmiljöer är centrala för ett positivt och bra näringslivsklimat i Stockholm. Men då måste man också se till att sätta kraft bakom orden. När vi lämnade över efter våra fyra år hade antalet ordningsvakter gått från 18

till 180, ungefär. Nu lägger den nya majoriteten i backen i en tid när vi skulle behöva växla upp ytterligare. Med en bevarad satsning på ordningsvakter, fler trygghetskameror och satsning på klottersanering kommer vi att skapa en tryggare stadsmiljö även för småföretagare, till exempel butiksinnehavare, som riskerar att få sina verksamheter sönderslagna och genom att de utsätts för brott.

Anförande nr 231

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Ni tycker att det är positivt, Maurice, när det gäller Stockholmsjobben och feriejobben. Men ni har ju minskat anslaget i er budget till feriejobben med 44 miljoner kronor och anslaget till Stockholmsjobben med 15 miljoner kronor. När ni satt i majoritet under den förra mandatperioden använde ni Stockholmsjobben flitigt, och ni har sagt att det här är välfungerande åtgärder.

Anförande nr 232

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Det är ju precis som jag säger: Vi är i grund och botten positiva till Stockholmsjobb. Det är en modell som för många har kortat vägen från arbetslöshet in i sysselsättning. Det är klart att denna åtgärd ska finnas kvar. Men precis som jag sa måste den för att ha den här effekten också vara en åtgärd som är kvalitativ för den enskilde.

Det ser såklart handlingskraftigt ut för majoriteten att skjuta till ytterligare medel till denna insats, men man måste också säkerställa att den har ett innehåll som gör att den enskilde kan dra nytta av den. Vi vet genom utvärderingen av Stockholmsjobben att det är viktigt för den enskilde vilken typ av arbetsplats man är på, till exempel, under den tid man är i insatsen. Det här måste man ha en tanke om. Det ser snyggt ut att skjuta till mycket pengar i budgeten, men man måste också kunna ställa krav på innehållet och ha en tanke på det.

Anförande nr 233

A r v i d V i k m a n (S): Hej! Jag delar din uppfattning att man som generell strategi inte kan skjuta till mer och mer pengar till områden och hoppas att det blir bättre. Självklart är det så.

Däremot är Stockholmsjobben, som ni väljer att spara in på, ett av de områden som är bevisat effektiva för att se till att få fler i arbete, särskilt de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är helt okej att man för ett resonemang om att man inte kan föra till mer och mer pengar, men då tycker jag att man i alla fall bör visa någon riktning. Vad är det vi ska göra som ger resultat? Det saknar jag i er budget. Vi ser inte de förslag som kan ge fler stockholmare ett arbete att gå till. Det tycker jag är viktigt.

Jag tycker inte att vi ska föregå trygghetsdebatten, men det är klart att det påverkar hela staden när vi gör en rejäl satsning med trygghetspengar till våra stadsdelar. Där kommer man att kunna bestämma ihop med företagsråd eller företagsföreningar om det behövs ordningsvakter precis där.

Anförande nr 234

Maurice Forslund (KD): Arbetsmarknaden i Stockholm har under de föregående fyra åren utvecklats väldigt positivt. Det ska vi vara glada för, och det gör att vi står starkare rustade nu inför den situation med en svagare konjunktur som vi sannolikt kommer att se under 2023.

Grunden för en stark arbetsmarknad i Stockholm är att vi har ett starkt näringsliv. Man kan naturligtvis skjuta till pengar till Stockholmsjobb och feriejobb, men den stora tillväxten för sysselsättningen kommer att komma i det privata näringslivet. Det vore olyckligt om staden tog på sig att konkurrera med privat sektor inom till exempel servicesektorn, där vi vet att det finns en stark efterfrågan hos företagen i det privata näringslivet.

Är det majoritetens mening att staden ska skjuta till mycket resurser för att skapa jobb som staden inte ens nödvändigtvis klarar av att ta hand om, med handledning och så vidare, och på det sättet konkurrera med det privata näringslivet? Det vore olyckligt, tycker jag.

Anförande nr 235

Frida Bengtsson (S): Ordförande och fullmäktige! Pandemin slog hårt mot samhället på många områden, men ett som jag vill lyfta i dag är unga som just har tagit sina första steg ut på arbetsmarknaden. Det var de unga som hade de otryggaste anställningarna, som avslutades när företagen fick permittera. Det var de unga som stod utan a-kassa och utan andra arbeten som väntade på dem. Och det var de unga som lämnade skolan till en åtdragen arbetsmarknad utan någon utsikt om när det skulle vända.

Arbetslösheten för unga har tack och lov gått ned sedan pandemins värsta dagar, men vi fortsatte inte nere på nivåerna före pandemin. Och när vi i dag står i en lågkonjunktur med prisökningar och fortsatta svåra tider kan vi räkna med att arbetslösheten på nytt kommer att öka. Därför är jag stolt över att det i den rödgröna majoritetens budget görs extra satsningar för att snabbt hjälpa unga ut i arbetslivet, men samtidigt med en plan på långsiktighet. En av de största satsningarna är 25 miljoner till 90-dagarsgarantin och Stockholmsjobben. Vårt återinförande av 90-dagarsgarantin, där unga ska kunna studera eller få praktik eller arbete, är en viktig grund för att unga inte ska fastna i ett utanförskap. Det är ett verktyg för att få erfarenheter och kunskaper och få vara en del av ett sammanhang.

Genom Stockholmsjobben kan människor ta steget från försörjningsstöd och börja försörja sig själva i stället, med ett riktigt jobb och sjysta arbetsvillkor. Det ger möjligheter att få kollegor och en lön och samtidigt stärka individens koppling till arbetsmarknaden. IFAU kunde 2021 konstatera att satsningen hade effekt även tre år efter avslutat Stockholmsjobb och att det syntes särskilt bland ungdomar.

Vi satsar också 2 ½ miljoner på elevteam för unga som varken arbetar eller studerar. Det öppnar upp för möjligheten för särskilt anpassade insatser – ett nästa steg i arbetet som redan i dag pågår i kommunen. Insatser som dessa gör det möjligt för unga att

vara en del av samhället, att ta hand om sig själva och att kunna ge sig ut i vuxenlivet fullt ut.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 236

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! 90 dagar är en väldigt lång tid att gå arbetslös. I vänsterstyrets budget står det att läsa att aspiranter ska tas emot inte senare än en månad efter ansökan om ekonomiskt bistånd. Det här tycker jag är en absurd ambitionssänkning. Förra mandatperioden såg vi till att alla som får ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet skrivs in på våra jobbtorg direkt. Vi införde också ett krav på att det ska finnas en individuell handlingsplan inom en vecka. Enligt T2:an för 2022 har det här uppfyllts till 95 procent. För mig är det helt obegripligt varför majoriteten sänker ambitionen så här drastiskt. Vägen till arbete ska vara så kort som möjligt; det tror jag att både du och jag håller med om.

Kan ni utveckla hur ni tänker kring denna ambitionssänkning? Och håll med om att 90 dagar är en lång tid!

Anförande nr 237

F r i d a B e n g t s s o n (S): 90 dagar ska inte ses som en miniminivå, utan det är det som vi vill ha som längst. Det handlar inte om att sänka ambitionen från tidigare satsningar utan snarare om att bygga på den. Vi vill inte släppa det tidigare arbetet med detta, utan 90 dagar är absolut max.

Anförande nr 238

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Låt mig inleda med att glädjas åt att ordföranden är liberal. Det var väldigt trevligt att höra, tycker jag.

Sedan vill jag konstatera att det faktiskt står att vi under det här passet ska diskutera personal- och jämställdhetsfrågor. Jag hade då tänkt att personalborgarrådet skulle vara mer aktiv här uppe. Det har hon inte varit. Det har faktiskt inte hörts ett ljud om personal- eller jämställdhetsfrågorna, vilket gör mig lite förvånad. Men det kanske är ytterligare ett tecken på att det kan vara svårt att vara alltiallo-borgarråd.

Det jag ändå vill ta upp handlar om en väldigt allvarlig fråga. Det gäller den handlingsplan som finns för socialsekreterare och biståndsbedömare. Den ska ju ses över, och under min tid förde vi till både jämställdhetsperspektivet och perspektivet hot och våld. Tyvärr är det så att vi sedan en tid tillbaka har sett en kampanj mot svensk socialtjänst som också drabbar Stockholms socialtjänst och socialsekreterare med hot och trakasserier eller falska påståenden, både i sociala medier och på olika forum, och med demonstrationer, förföljelser och annat.

Jag skulle därför gärna vilja veta lite om hur personalborgarrådet ser på de här frågorna. Hur kommer handlingsplanen att uppdateras? Och framför allt: Hur kommer man att jobba med frågan om hot och våld? Det är ju inte minst är en viktig

jämställdhetsfråga för dem som jobbar som socialsekreterare. Det står nämligen inte så mycket om det i budgeten mer än att planen ska revideras.

Anförande nr 239

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Jan Jönsson! Eftersom den dåvarande blågröna majoriteten av någon obegriplig anledning valde att lägga ned personalutskottet har vi i dag inget sådant. Vi kommer i och med den här budgeten att fatta beslut om att instifta ett sådant, och det görs under blocket Kommunstyrelsen med mera i morgon. Jag är väl förberedd på att prata personalpolitik då.

Med det sagt tycker jag att det är väldigt bra att det kommer att instiftas ett särskilt personalutskott som kan belysa just de här viktiga frågorna. Tyvärr är det inte bara så att vi inte hade något personalutskott, utan de fackliga organisationerna vittnar också om bristerna i personalpolitiken under den gångna mandatperioden. Det behövs alltså ett nytag, och vi behöver absolut få upp frågor om den utsatta situationen för många av våra medarbetare i staden. Jag ser fram emot att ta den debatten ordentligt med dig och med andra i den här församlingen.

Anförande nr 240

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Nu står det faktiskt personal- och jämställdhetsfrågor i det program som presidiet har tagit fram. Därför blir jag lite förvirrad. Ska vi diskutera personalfrågor i morgon när vi inte ska diskutera personalfrågor? Det var lite konstigt. Det tror jag faktiskt inte att någon annan är förberedd för, om jag ska vara ärlig. Jag vet inte riktigt hur det där gick till.

Jag fick väl inte heller något riktigt svar på hur arbetet med handlingsplanen ska gå till. Jag vill ändå lyfta fram att det här verkligen är en jätteviktig fråga. Vi gjorde en workshop i våras, och den visade att så många som 80 procent – tror jag att det var – av cheferna har haft väldigt allvarliga hot- och våldsärenden att hantera i sina personalgrupper. Den frågan bör ges högsta prioritet.

Anförande nr 241

A r v i d V i k m a n (S): Jag delar uppfattningen om förvirringen, men jag tycker mig med anledning av hur många inlägg som har rört personalpolitiken så här långt se att det bör vara fler som har tänkt att den bör ligga under KS, där vi har den i morgon.

Jag skulle vilja säga att vi har en kultur i den här staden av att visa stor respekt för våra borgarråd och det ansvar som följer med detta uppdrag. Jag förstår att det finns en politisk poäng med att säga alltiallo-borgarråd, men jag tycker att det är viktigt att vi visar ämbetet respekt. Jag skulle därför vilja be borgarrådet Jönsson att visa borgarrådet Bjuggren den respekten.

Anförande nr 242

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det kan jag mycket väl ta till mig. Dock står det verkligen personal- och jämställdhetsfrågor i programmet nu, och inte i morgon. Det

är därför jag hade förväntat mig att den diskussionen skulle komma nu och inte när vi ska inrätta personalutskottet. Det är egentligen en organisatorisk fråga utifrån hur kommunstyrelsen ska organisera sig och har ingenting med exempelvis handlingsplanen för socialsekreterare att göra.

Anförande nr 243

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Du och jag, Jan, vet båda att det är de rödgrönrosa som har initierat handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetssituation. Samtidigt vet du ju själv att hot och våld inte är accepterat. Allt hot och våld mot vår personal, socialsekreterare och biståndshandläggare, polisanmäls. Där har du rätt.

Men det här är någonting som egentligen borde tas upp av både socialroteln och personalroteln. Det innebär att vi måste göra ett omtag och förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare och samtidigt lägga mer pengar på administrativt stöd för att socialsekreterarna och biståndshandläggare ska kunna arbeta. Det är ju det arbete de egentligen ska göra.

Anförande nr 244

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för det svaret! Nu bevisar du lite grann min poäng: Det blir lite förvirrat när skolborgarrådet både är arbetsmarknadsborgarråd och personalborgarråd. Men diskussionen om sådant som verkligen berör personalen, det vill säga handlingsplanen, ska alltså egentligen föras under socialroteln, som har ett annat borgarråd. Då blir det liksom oklart: Vem är det egentligen som ansvarar för olika frågor?

Jag konstaterar att vi kommer att kunna föra en debatt om den här frågan på nästan hela budgetfullmäktigesammanträdet, eftersom den verkar komma in under väldigt många olika punkter där det inte står att den ska diskuteras.

Anförande nr 245

M a g n u s R u n s t e n (MP): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! När vi bygger en grön och mer inkluderande stad finns det några gröna principer där vi försöker att vägleda och visa hur vi jobbar med politik ifrån Miljöpartiet. En av dem är att inte slita ut människor och en annan att inte slita sönder naturen och planeten.

I vår samtid ser vi alldeles för mycket av det här på olika sätt. Ibland tycks det råda en sorts slitochslängmentalitet både i arbetslivet, ibland, och när det gäller klimatkrisen. Vi vill byta fokus i det lilla och det stora på olika sätt. Det finns några inlag i budgeten här som vi har drivit på för. En är att utveckla Stocket, som är Stockholms stads Blocket. Vi ska bättre nyttja resurser i staden när det gäller inventarier, möbler och så vidare. Det kommer att expanderas med ett nytt lager så att vi kan fortsätta att utveckla detta och minska slöseriet med resurser.

Vi ska inte heller slösa med mänskliga resurser. Därför vill vi fortsätta att stötta arbetsintegrerande sociala företag, alltså företag som är specialiserade på att hjälpa

människor som har det extra tufft på arbetsmarknaden. Därför finns det uppdrag också kring att stötta dem på olika sätt. Arbetsmarknadsnämnden har ett särskilt uppdrag där det ingår att stötta olika andra nämnder när man gör upphandlingar. Vi tar social hänsyn, och det leder till fler jobb för människor som har det tufft på arbetsmarknaden. Detta är några av de gröna inslagen i den kommunala arbetsmarknadspolitiken för att bidra till en miljömässig och social hållbarhet.

Anförande nr 246

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Herr ordförande! Som många har nämnt står vi inför rätt bistra ekonomiska tider med en annalkande lågkonjunktur. Som jag nämnde i det inledande anförandet under första rundan är det dock svårt att se hur majoriteten har prioriterat när man väljer att liksom hänga upp hela sin arbetsmarknadspolitik på den klassiska 90-dagarsgarantin. Det här har varit uppe många gånger, men resultatet av den och erfarenheten av den kräver sin egen runda. Detta var ju det stora verktyget man skulle ha förra gången man styrde. Det misslyckades år ut och år in. Man kan gå tillbaks till tertialrapporter, årsredovisningar och dylikt och se att det här inte gav några resultat. Och inte nog med att det inte funkar, men det funkade ju inte heller under en högkonjunktur. Det funkade inte när ekonomin rullade som den skulle. Hur ska det då funka när det blir mycket svårare och mycket bistrare tider? Det låter bra, och det blir bra utspel. Man kan hänga fast i det här och säga att vi har den här garantin. Men det blir ju inget resultat.

I stället tycker jag att man ska titta på det som har gjorts under de här fyra åren. Vi behöver mer av språkkrav, för vi vet att det är en stor barriär för att komma in. Vi behöver mer av kravställande, där man varje dag följer upp försörjningsstödet. Det har bland annat lett till att man i stadsdelsnämnd efter stadsdelsnämnd trots den kärva ekonomin efter pandemin har sett att färre och färre lever på försörjningsstöd. Det är den politiken man behöver ha.

Vi behöver ett varmare och ett bättre företagsklimat. Vi vet hur det har gått tidigare när de här partierna har styrt. Då har vi sjunkit som en sten. Det är snarare så att vi behöver stiga, och det var ju även Per Rosenkrantz inne på tidigare. Vi har under de här senaste fyra åren lyckats pressa tillbaka, trots svåra tider vad gäller pandemin. Det är den politiken som hade behövt fortsätta och återvinnas. Den föregående talaren pratade om återvinning. Det verkar snarare som att man återvinner sina sämsta idéer.

Anförande nr 247

A r v i d V i k m a n (S): Jag måste säga att jag blev förvånad, Johan, när jag såg regeringens politik för att möta arbetsmarknadsläget: en neddragning motsvarande 1 miljard för vuxenutbildningen. Det blev mer logiskt när jag såg att det handlade om att man ville sluta satsa på dem som står långt ifrån arbetsmarknaden – unga, invandrare och särskilt kvinnor. Det var för mig tydligt att Sverigedemokraterna hade haft ett starkt inflytande på denna prioritering.

Men det jag inte förstår, Johan, är hur ni i era oppositionsbudgetar här i Stockholm kan välja att dra ned på arbetsmarknadsinsatserna så rejält i jämförelse med vår budget att

det i det här skedet, i den lågkonjunktur som kommer och när det behövs som mest, blir 67 miljoner kronor mindre för insatser som ska vara till för de ungdomar som vill jobba, för de kvinnor som finns i ytterstaden och som vi behöver arbeta mer aktivt för att nå och för företagen som behöver ha samverkan med oss. Vi behöver se till att de har den kompetens de behöver.

Anförande nr 248

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Herr ordförande! Man blir snarare mer orolig när man hör den repliken. Låt mig börja med en liten utflykt på det nationella planet eftersom du, Arvid, själv inledde med det. Arbetsförmedlingen skickar tillbaka åtskilliga miljarder år ut och år in. Det man gör nationellt är helt enkelt att se till att sätta stopp för denna rundgång och låta dessa pengar gå till annat. Det är meningslöst att skicka pengar till en myndighet som sedan betalar tillbaka; jag hoppas att vi kan vara överens om att det inte är ett effektivt användande av skattepengar.

När det gäller den andra delen – varför det skiljer sig åt – beror det på att ni tror att om en förvaltning bara får pengar och man skickar över och förändrar det kommer det att lösa sig. Men ni har ju provat det förr! Det är utdömt. Mycket av det som vi vill göra, det dagliga, tydliga uppföljandet från dem som jobbar i våra stadsdelsnämnder, behöver inte nödvändigtvis innebära att man måste bre på på detta sätt. Det handlar i stället om en arbetsmetodik och om ett evigt uppföljande och tydliga krav. Det är där vi skiljer oss åt. Det är inte bara budgetens storlek.

Anförande nr 249

H a s s a n J a m a (V): Ordförande, kära ledamöter och åhörare! Jag tänkte faktiskt börja där Arvid avslutade. Det blev lite konstigt här, och en del saker behöver klargöras i era budgetar.

Vi börjar med Sverigedemokraterna. Det är en ren slakt på arbetsmarknadsåtgärder. Gabriel Kroon sa att det är ett nationellt ansvar och en dyr apparat. Sedan hänvisade han till Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Senast 2001 tittade de på detta och såg att Stockholmsjobben är en beprövad arbetsmarknadsåtgärd som hjälper människor till arbetsmarknaden. Det säger en rapport från IFAU 2001. Detta visar att de här insatserna leder till att individer etablerar sig på arbetsmarknaden och till att behovet av försörjningsstöd minskar. När det gäller Sverigedemokraterna ska stockholmarna visst ringa Jimmie Åkesson och be honom att ge anslag till arbetsmarknadsåtgärder. Ni ska tydligen inte ta ansvar här.

Liberalerna skär oansvarigt ned 43 miljoner. Det blir 1 000 färre Stockholmsjobb och 2 000 färre feriejobb nästa år – i dessa tider! Kristdemokraterna skär ned med 44 miljoner, som Rashid sa. Det blir minskade feriejobb, och på Stockholmsjobben skär de ned med 15 miljoner.

Det här blir lite konstigt. Ska vi strunta i vårt ansvar? När det gäller kommande tider vet vi ju att vi går in i en lågkonjunktur och behöver hjälpa folk med arbetsmarknadsåtgärder.

Anförande nr 250

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag är ledsen, Hassan, men du har inte hittat framgångsformulan när det gäller arbetslösheten. Det är ett faktum. Du hänvisar till en rapport från 2001. Det finns nya rapporter också, från 2013 och 2016, och de är ganska tydliga med att effekterna av Stockholmsjobben är väldigt tveksamma. Inte minst kritiserar Stockholmsjobben för de skyfflar många människor mellan a-kassa och ekonomiskt bistånd och kommunal försörjning. Det pekas även ut i rapporter att en av de stora fördelarna med Stockholmsjobben faktiskt är att när man lämnar jobbet erhåller man statlig a-kassa. Det är alltså kanske lite bra för kommunen att det inte belastar vår kassa, men för staten och för individen blir det bara ett omkringbollande där personen till slut kommer tillbaka till det ekonomiska biståndet.

Stockholmsjobben kan alltså vara bra i viss liten skala, men de är inte alls tillräckliga som en arbetsmarknadsåtgärd. Det som behövs är konkreta utbildningar som leder till efterfrågade yrken, och där har Arbetsförmedlingen en mycket viktig roll som vi ska stödja mycket bättre.

Anförande nr 251

H a s s a n J a m a (V): Jag hoppas att jag sa 2021. Det är den rapport jag syftar på.

(G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tyckte att du sa 2001.)

Nej, 2021 är det. Men det gör ingenting.

Sverigedemokraterna vill alltså skära ned med 61 miljoner på arbetsmarknadsåtgärder. Det är till stadsdelarna. Sedan är det 62 miljoner till på arbetsmarknadsnämnden. Ni tycker alltså inte att vi ska ha något ansvar, utan ni lägger det på staten och hoppas på det bästa. Men vi vet ju att om de här människorna inte kommer i arbete blir det ekonomiskt bistånd, som är vårt ansvar. Som du ser blir det helt fel. Staten säger: Oj, de fick inget jobb! Men det är vi som behöver betala ut ekonomiskt bistånd. Jag vet att du inte får svara nu, men vi kan ta det nästa gång.

Anförande nr 252

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Herr ordförande! Det är alltid intressant att debattera med Vänsterpartiet, som ju alltid har ett ousinligt ymnighetshorn att ösa medel ur över diverse goda ändamål.

Vi vill ha kvalitet före kvantitet på papperet. Vi är för Stockholmsjobb och feriejobb när det är kvalitet. Det ska vara inom kärnverksamheten för staden. Det är positivt att ha feriejobb inom äldreomsorg, inom förskola, inom renhållning och inom parkskötsel. Frågan till Vänsterpartiet är om det är rimligt och kvalitet att få lön för att göra självporträtt, delta i det lokala föreningslivet eller gå på en kurs och sedan maskera det som ett första jobb. Feriejobb ska naturligtvis innehålla åtgärder som gör att den som deltar i insatsen faktiskt blir rustad att komma ut på arbetsmarknaden. De ska innehålla insatser som gör att personen har någonting att visa upp som arbetsmarknad och arbetsgivare efterfrågar. Det är det som ska prioriteras.

Anförande nr 253

H a s s a n J a m a (V): Maurice! Jag tycker att du måste be om ursäkt till våra förvaltningar och bolag när du nu anklagar dem för att inte erbjuda kvalitativt sommarjobb. Det är ett arbete som gjordes av den förra majoriteten, och vi fortsätter det. Det vi gör är att vi lägger mer pengar för att vi anar att fler personer behöver stöd genom Stockholmsjobben. Vad gäller feriejobben är de det första tillfället som våra ungdomar kommer in i arbete. Alla ni som värnar arbetslinjen – här har våra ungdomar en chans att komma in, få en struktur, få veta vad ett arbete är och få lön! Sedan kan de vidare börja uppskatta detta och kanske klara sig själva framöver.

Men självporträtt och sådant tror jag inte att vi håller på med, Maurice. Våra förvaltningar och bolag försöker hitta riktigt bra sommarjobb åt våra ungdomar.

4. Rotel VII: Förskole-, barn- och fritidsroteln

Förskolenämnden (kommande)

SDN: Förskola

SDN: barn, kultur och fritid

Anförande nr 254

Borgarrådet **M a t t s s o n** (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi visste redan i förskolan att det skulle gå dåligt för honom; det såg man ju. Föräldrarna verkade ha sina problem, han kom med trasiga kläder och ibland kom han inte alls. Redan då förstod man att det inte skulle gå så bra.

Fullmäktige! Det är inte så ovanligt att det är så här snacket går. Jag tror att ni kan känna igen det. Ojämligheten syns från tidig ålder, och alla barn har inte samma livschanser. Så kan vi inte ha det. Varje barn har rätt till en bra start i livet. Vi tror att förskolan är en viktig nyckel till att skapa ett mer jämlikt samhälle. År 2023 är det år då vi lyfter förskolans uppdrag i Stockholm och synliggör hur viktig förskolan är. Den har en central roll i det här samhällsbygget; det är lätt att glömma det. Den möjliggör förvärvsarbete för både kvinnor och män, den sysselsätter många av stadens medarbetare och framför allt ger den alla våra barn möjlighet till nya vänner, lärande och förberedelse inför skolstarten. Därför är förskolans verksamhet prioriterad i den här budgeten.

Vi etablerar nu en helt ny nämnd med ansvar för förskolan för att frågor som rör barnens möjligheter till utbildning, lek och lärande ska få den uppmärksamhet de förtjänar. Den nya förskolenämnden ska vara ett nav för verksamhetsutveckling och i nära samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för ökad likställdhet, ökad kvalitet och ökad inskrivningsgrad. Vi vet hur viktigt det är att få fler barn till förskolan och kommer därför att stärka det uppsökande arbetet gentemot barn som i dag inte kommer till förskolan. Vi i den rödgröna majoriteten vill skapa ett Stockholm för alla på riktigt. Vi vill bygga en stad där varje barn har en självklar rätt till en bra förskola, oavsett var de bor.

Bifall kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 255

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Herr ordförande, åhörare, fullmäktigeledamöter! Brant uppför promenerar jag och mina barn till förskolan. Det är en kort och inte alltid helt harmonisk stund i vardagen. Barnen frågar om allt möjligt, som barn gör, och det är inte alltid som jag har svar på tal. Men när de kliver in på förskolegården känner jag mig trygg med att barnen både får leka och samtidigt förberedas för skolan och resten på framtiden.

Barn som tar del av förskolans pedagogiska verksamhet ges bättre möjligheter att senare i livet klara både grundskolan och gymnasieskolan. Genom fler inskrivna i förskolan kan vi utjämna klasskillnader. Vi ger fler barn, oavsett bakgrund, chans att

förverkliga sina drömmar. Denna verksamhet är alltså avgörande samtidigt som den är frivillig – och det ställer höga krav på oss som huvudmän. Jag vill att alla barn i hela staden ska få samma goda skolförberedelse i förskolan, och vi ska fortsätta att kvalitetssäkra övergångarna från förskola till förskoleklass även nu när förskoleverksamheten får en egen nämnd.

Men i en alltför stor del av stadens förskolor möts barn av personal som inte har rätt utbildning, och så ska vi inte ha det. Alla barngrupper ska ha förskollärlärd undervisning, och Stockholm behöver både fler legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare. Därför gör vi nu en kvalitetssatsning på förskolan och utvidgar möjligheterna till fortbildning. Barn som börjar skolan utan ett tillräckligt språk får en tuff start. Det är genom språket som barn lär sig att förstå sig själva och sin omgivning och att sortera sina upplevelser. Därför görs också en särskild satsning på språket, och fler ska fortbildas och få nödvändiga kompetenser som specifikt stöder barns språkutveckling.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 256

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Herr ordförande! Alla barn har rätt till kunskap som skapar de bästa förutsättningarna för en hoppfull framtid. Alla barn ska kunna göra sina egna livsval, oavsett var i staden man bor eller var man kommer ifrån. Och den här resan börjar i förskolan. Det handlar om förskolepersonalen. Vi vill att alla som jobbar i förskolan ska få fler kollegor. Därför satsar vi på en bättre arbetsmiljö och stärker upp möjligheterna till kompetens och karriärtjänster för just förskolelärare.

Bra kunskaper i svenska är viktigt, och därför måste all personal med bristande svensk kunskaper få fortsatt utbildning. Varför är då det här så viktigt? Jo, därför att alla barn inte växer upp med samma villkor i hemmet. Mina barn går i en förskola där inte en enda pedagog pratar klockren svenska. Det är fel grammatik, meningsbyggnad och uttal. Däremot är personalen helt fantastiskt i alla avseenden och skapar trygghet och lekfullhet. De utbildar barnen på ett sätt som jag själv aldrig skulle lyckas med. Tack, ni är ovärderliga!

Men det finns många barn i Stockholm som inte har svenska i hemmet, och då kan förskolan och skolan bli helt livsavgörande i framtiden. Allt börjar i förskolan, och det är ett stort problem att inskrivningsgraden i förskolan i ytterstaden minskar. Skrämselpropaganda kring att socialtjänsten kommer att omhänderta barn gör att föräldrar blir rädda för att skriva in sina barn i förskolan. Det här är ett allvarligt problem. Därför måste vi jobba ännu mer uppsökande i dessa områden för att informera om förskolan och få föräldrar och vårdnadshavare att känna sig trygga med att vi vill familjernas och barnens bästa.

Jag är stolt över vår budgetreservation, där vi satsar mer pengar än majoriteten på barnen och inte på byråkrati.

Bifall till Moderaternas budgetreservation!

Anförande nr 257

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tror att vi alla här inne kan enas om att vi behöver göra vad vi kan för att skapa en bra framtid för våra barn. I detta är förskolan en viktig del som vi kommunpolitiker också råder över. Det är vi som ska se till att förskolorna ger barn en bra start i livet samt att barn som riskerar att fara illa skyddas och fångas upp. Det är barnen som utgör framtiden. Därför måste stadens förskolor vara trygga platser där barn tidigt får goda förutsättningar till en lyckad skolgång. Alla barn ska ges tid och utrymme att växa och utvecklas i sin egen takt och utifrån sina individuella förutsättningar. Jag är väldigt glad över att båda mina barn har fått möjligheten till den här förberedelsen inför sin framtida skolgång. Det är någonting som ska värnas.

För att inget barn ska ärva ett utanförskap spelar förskolan och det svenska språket en avgörande roll. Därför satsar vi särskilt på språkutveckling inom förskolan, men också på att höja svenskkunskaperna bland personalen. Vi ska säkerställa att personalen på stadens förskolor har goda arbetsvillkor, men också att de som arbetar med barn faktiskt är lämpade att göra det. Vi presenterar därför förslag för att växla upp det förebyggande arbetet mot sexualbrott mot barn i stadens verksamheter, bland annat genom årliga registerutdrag för personal. Vi vill också utöka barns inflytande över lekplatser och parklekar samt i större utsträckning möjliggöra för barn och unga med funktionsvariationer att idrotta och delta i fritidssysselsättningar. Detta vill vi göra för att säkerställa att alla barn i Stockholm har rätt till en meningsfull fritid.

Anförande nr 258

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Kommunfullmäktigeledamöter! I Stockholms stads förskolor talas det 160 språk. Vilken styrka! Vilken mångfald! Jag är övertygad om att det gör våra barn till mycket bättre världsmedborgare att möta denna mångfald av språk och kulturer tidigt i livet. Men för att bygga ett bra samhälle tillsammans måste vi också ha ett gemensamt språk. För oss liberaler är det mest grundläggande att varenda unge ska ha möjlighet att skapa det liv som hen själv vill. För att kunna bygga och leva det livet i Sverige behöver man kunna prata svenska. Därför satsar vi liberaler 5 miljoner på språkutveckling i förskolan.

Hur många gånger har man inte hört någon säga ”jag såg redan i förskolan att det skulle gå illa för honom”? Det värsta är att det är sant. Många förskollärare har sett riskerna men inte haft tillräckliga medel eller effektiva metoder för att förebygga. Med andra ord: Samhället har sett, men vi har svikit dessa barn. Detta måste få ett stopp. Förskolan har en viktig roll att spela i det våldsförebyggande arbetet. Därför satsar vi liberaler 6 miljoner mot negativa maskulinitetsnormer i förskolan.

Jag är glad att se att den nya majoriteten fortsätter vårt arbete med att öka inskrivningsgraden och att man satsar på utbildning för dem som jobbar i förskolan. Men sett till helheten satsar vi i vår budget 5 miljoner mer än majoriteten på förskolorna. Vår budget har rubriken Frihet, kunskap och öppenhet. För förskolan betyder det frihet att vara sig själv, kunskap varje dag och öppenhet för det nya.

Med de orden vill jag yrka bifall till Liberalernas budgetförslag.

Anförande nr 259

I s m a i l A l i (C): Fru ordförande, ledamöter och stockholmare! Stockholm är en växande och attraktiv stad. Många barn föds, och det flyttar hit familjer. Förskolan utgör en central del i Stockholms barnfamiljers liv. Den beskrivs som det första steget i barnens livslånga lärande. En likvärdig förskola är ett av de enskilt viktigaste verktygen för att alla barn ska få möjligheter att lyckas oavsett var de bor.

De olika förutsättningar som barn lever under måste kompenseras med ett anpassat, riktigt och rimligt stöd. Förskolan är en av stadens viktigaste verksamheter och kan skapa ett tryggare samhälle och ett jämlikt samhälle. Inga barn ska lämnas efter. En välfungerande förskola är oerhört viktig för barnens framtid och en förutsättning för såväl integration som kunskap. Språket är avgörande.

Att skapa en god arbetsmiljö och bra förutsättningar inför skolan möjliggör lek, lärande och pedagogik och ger föräldrar trygghet i att barnen tas om hand på bästa sätt medan de arbetar eller studerar. Forskning visar att barn som tidigt vistas i stimulerande läromiljö får bättre möjligheter att utvecklas och lära än andra barn.

Centerpartiet vill att både förskolenämnden och stadsdelsnämnderna ska jobba mer uppsökande och ha tidiga kontakter med föräldrar för att öka inskrivningsgraden på förskolan i områden där inskrivningsgraden i dag är låg. Förskolan ska vara en giftfri miljö och ha tillgång till en stimulerande inne- och utemiljö. Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa måste grundläggas redan i förskoleåldern. Det måste också finnas en stor valfrihet i barnomsorgen.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 260

A i d a B a d e l i (MP): Att få rida eller spela hockey är för väldigt många unga en dröm som aldrig kommer att kunna gå i uppfyllelse, då de lever i barnfattigdom. Faktum är att var åttonde ungdom avstår från aktiviteter på grund av sin ekonomiska situation. I svåra ekonomiska tider som dessa lär det tyvärr bli fler barn som tvingas välja bort en rolig fritidsaktivitet.

Det vi också vet är att det finns en tydlig koppling mellan att ha en hög psykisk ohälsa och att ha en låg aktivitetsgrad på fritiden. Om man på allvar vill bryta ungas psykiska ohälsa är det alltså väldigt viktigt att också satsa på fritidsaktiviteter. Av denna anledning har vi i politiken en skyldighet att säkerställa rätten till en meningsfull fritid för varenda unge. Jag är väldigt stolt över att det i den rödgröna budgeten satsas på att säkerställa en meningsfull fritid – både för barnen som bor i Bredäng och för barnen som bor i Bromma. Vi förstärker bland annat arbetet med öppen fritidsverksamhet. Vi satsar på lokala kulturhus med utökade öppettider och stärkt bemanning. Vi satsar också på fler fritidsbibliotek.

Detta är jag väldigt stolt över. Jag yrkar bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 261

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Inledningsvis vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Det är inte så många år som tillbringas i förskolan. Men även om förskoleåren är få är de mycket viktiga. Vår barndom påverkar oss resten av livet. Föräldrar vill ha den bästa förskolan för sina barn. De vill välja den själva, kunna jämföra service och känna sig trygga med att barnet är i en trygg miljö. De flesta föräldrar jag har pratat med bryr sig mindre om huruvida förskolan jobbar med digitalisering, lär barnen att hålla pennan rätt eller får ta del av professionell kultur, även om det såklart är bra. Man vill att förskolan ska vara trygg och att barnen ska trivas och vilja gå dit på morgonen.

Ofta är ett barn längre på förskolan än vad en förälder är på jobbet. Som förälder vill man att personalen på förskolan ska gilla och förstå sig på ens barn. Små barn mår bra av att vara i små sammanhang. Därför vill Kristdemokraterna att det ska vara små barngrupper i förskolan. Vi i Kristdemokraterna lägger 250 miljoner kronor i vår budget för att minska barngruppernas storlek. Det är 64 miljoner kronor mer än vad vänsterstyret lägger i sin budget. Vi har beräkningar på att vår satsning skulle minska barngrupperna med ett barn per grupp. Det vi vill satsa på är fler vuxna i förskolan – givetvis förskolepedagoger men också barnskötare. Barngruppernas storlek ska hållas nere för att man ska ge barnen en så trygg miljö som möjligt. I dag finns det riktlinjer från Skolverket som anger att barngrupperna för ett- till treåringar bör ha 6–12 barn. För åldern fyra till fem är riktmärket 9–15 barn per grupp. Dessa riktlinjer följs inte av alla. Därför är det så viktigt att minska barngruppernas storlek i förskolan.

Anförande nr 262

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det är inte bara förskolan som är viktig inom det här området, utan också barn, kultur och fritid. Jag är faktiskt väldigt stolt över den reform som vi genomförde under den gångna mandatperioden. Vi gav barn, kultur och fritid en samordnande fackförvaltning. Precis så är det för alla andra ansvarsområden som stadsdelarna har. Vi i Centerpartiet brukar konstatera att det här är en fråga som är viktig på riktigt men som aldrig kommer att ge oss några löpsedlar eller rubriker.

Varför är då en sådan här organisationsförändring viktig att lyfta fram i budgetdebatten? Jo, den har faktiskt lett till att vi har en fritidsgårdsstrategi. Som underlag till den tog man fram en mycket ambitiös utredning. Senast detta gjordes var i slutet av 1970-talet, det vill säga innan jag var född. Vi har också tagit fram en utredning om parklekarnas verksamhet samt lagt fram förslag för utveckling framöver.

Vi har även flyttat ansvaret för kolloverksamheten till kulturförvaltningen. Givetvis kommer det här att ge ökad kvalitet. Vi ska äntligen få bukt med problemet att barn från ytterstaden inte söker kolloplatser som barn i innerstaden gör.

Det ska också bli väldigt spännande att se om majoriteten vågar hålla den höga utvecklingstakten. Eller blir det bara ökade öppettider som hamnar i fokus i stället för att man fokuserar på kvaliteten på våra fritidsgårdar? Risken är stor att det med

föredragande borgarråd blir Vänsterpartiet som får hålla i taktpinnen. Då vet vi att det blir fokus på driftsformer i stället för verksamhetens innehåll. Det finns alltså risk att all kraft läggs på att återta verksamhet i kommunal regi i stället för att man fokuserar på utveckling och kvalitet.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 263

Borgarrådet **M a t t s s o n** (V): Ja, det är Vänsterpartiet som kommer att hålla i taktpinnen. Det stämmer. Jag kommer att vara ansvarig för barn, kultur och fritid. Det ska bli jättekul! Jag kan lova dig en högre utvecklingstakt framöver, Jonas Naddebo.

Det arbete som påbörjades förra mandatperioden är självklart bra. Exempelvis kom en fritidsgårdsstrategi. Vi kan nu utöka med en parkleksstrategi. Vi ska också ta fram nya riktlinjer för kolloverksamheten. Där hann ju inte ni hela vägen fram. Det ska bli lättare att få kolloplats om man kommer från ett socioekonomiskt utsatt område, vi kommer att öka antalet kolloplatser och så vidare.

Men trots era höga ambitioner för fritiden, som du lyfter fram här, lägger ni fram en budget som innebär en nedskärning på 31 miljoner i stadsdelarnas fritidsverksamhet. Jag tycker inte riktigt att det är helt trovärdigt.

Anförande nr 264

J o n a s N a d d e b o (C): Jag är glad att höra att du tar vidare delar av det som vi utvecklade under förra året, Alexandra Mattsson. Det här har verkligen varit ett område som inte varit i politikens absoluta fokus. Det ändrade vi under den förra mandatperioden. Nu går inte klockan att skruva tillbaka.

När det gäller resurserna gör vi effektiviseringar i verksamheten. Det behöver göras generella effektiviseringar. Vi anser att all verksamhet på den administrativa sidan ska effektiviseras. Det slogs jag för under hela förra mandatperioden. Sedan kan man också lägga resurser på att öka verksamhetens innehåll. Men det här vet jag att Vänsterpartiet inte har ögonen på. Ni tar också bort effektiviseringarna nu i er budget som ni fått igenom. Det förstår jag att ni är glada för. Men jag vet att man i tuffa tider, när resurserna inte kommer att räcka eftersom kostnaderna ökar, också måste vara beredd att effektivisera och prioritera.

Anförande nr 265

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Förskolan hör till stadens mest uppskattade verksamheter. Men det är ingenting som jag eller Liberalerna tar för givet. Vi vill fortsätta att förbättra förskolan, så att alla barn får en riktigt bra start i livet. Därför är vi väldigt positiva till att det skapas en förskolenämnd och en förskoleförvaltning i staden.

Under min tid som skolborgarråd blev det tydligt att vi behövde se över styrningen av förskoleverksamheten i staden. Att bryta ut förskolan från utbildningsförvaltningen är

enligt min mening helt rätt. Det ger förskolan den status och den vikt som uppdraget kräver. Det skapar också utökade möjligheter till ett mer strategiskt arbete med kvalitet och likvärdighet i förskolan över hela staden.

Målet måste vara att skapa en trygghet i ansvaret för stadens förskolor och inte bara ta över ansvaret från utbildningsförvaltningen. Det finns flera frågor som inte reds ut. En av dem är att detta kommer att ligga under två borgarråd. Vi undrar också vad som ska hända med språkutvecklingen i förskolan. Hur ska vi se till att stärka övergångarna från förskola till förskoleklass? Vad ska vi göra för att stärka den pedagogiska utvecklingen? Inrättandet av en nämnd i sig är ju inte en garanti för att det blir någon politik. I själva verket är en sådan nämnd ingenting för våra barn.

Jag ser att ni behåller mycket av texten och uppdraget från oss i den grönblå majoriteten. Det är jag tacksam för. Men nu får ni gå från ord till handling och även fylla politiken med lite innehåll. Förskolans likvärdighetsuppdrag är i dag viktigare än någonsin. Skillnaderna mellan stadens förskolor är problematiska. Med majoritetens väldigt smala budget och brist på idéer känner jag mig väldigt orolig inför framtiden. En nämnd får inte sakna visioner, och den måste också ha politik. Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 266

Borgarrådet **M a t t s s o n (V)**: Det är trevligt, Isabel Smedberg-Palmqvist, att du lyfter fram att det här är ett sätt att sätta fokus på förskolan och lyfta den verksamheten. Om vi ska kunna skapa en mer likvärdig förskola tror jag att vi behöver lite mer styrning från en förskolenämnd där vi kan samla stadsövergripande frågor på samma sätt som i exempelvis socialnämnden och äldrenämnden. Hela tiden kommer fokus att ligga på barnen och kvaliteten. Det ska inte vara ett forum för oss politiker, utan för att göra förskolan bättre för alla barn och höja kvaliteten i verksamheterna över hela staden.

Det är många frågor som man inte har tagit tag i under de senaste åren. Jag tänker till exempel på kompetensförsörjningen inom förskolan. Den största kategorin är utbildad personal som saknar utbildning för att jobba med barn. Vi tar nästa år fram en strategi på stadsövergripande nivå just för förskolan när det gäller kompetensförsörjningsfrågan, vilket är jätteviktigt för att höja kvaliteten.

Anförande nr 267

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det är bra, Alexandra Mattsson, att du har mycket ambitioner. Jag ser naturligtvis fram emot att följa dig.

Jag tycker att ni borde ha tagit ett steg till. Det kommer fortfarande att vara jättestora utmaningar med att vi har ett stort antal stadsdelsnämnder som har sina egna förvaltningar. På varje förvaltning finns det en förskolechef. Det blir 13 stadsdelsnämnder som du ska prata med. Det är det som är utmaningen. Man måste hitta ett sätt att styra tydligare. Annars kommer det att bli på precis samma sätt. Det är därför jag säger att man måste ha starka visioner för det här uppdraget.

Anförande nr 268

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller helt med Isabel Smedberg-Palmqvist om att orden måste fyllas med innehåll. Det är därför vi också fokuserar på att få ut resurserna till stadsdelarna hellre än att behålla dem inom centrala förvaltningar. Det arv vi nu ser är att inskrivningsgraden vid förskolan gått ned, kanske inte minst i de stadsdelar där det är allra viktigast att barnen går i förskolan. Det blir fråga om en balans. Även du, Isabel Smedberg-Palmqvist, talar dig varm för tillit när det gäller rektorerna. Det här är en verksamhet där vi vet att kompetensen i mångt och mycket finns ute i våra stadsdelar. Jag skriver absolut under på hur viktigt det är med våra centrala strategier, inte minst när det handlar om att säkra kompetensutvecklingen och språkkompetensen hos våra anställda, precis som Alexandra Mattsson sa. Men det handlar också om att ge resurser och frihet till stadsdelarna och se till att de kan förverkliga sitt uppdrag.

Anförande nr 269

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag håller helt och hållet med om detta. Jag hade många idéer om vad jag skulle göra på det här spåret om jag fick möjlighet att fortsätta som borgarråd. Jag tror att det finns en otrolig potential, till exempel när det gäller hur man höjer inskrivningsgraden. Jag tror absolut att man måste ha uppsökande verksamhet.

Att inskrivningsgraden gick ned tror jag inte hade att göra med att vi skulle ha haft dåliga förslag eller dåliga ambitioner, utan det berodde på pandemin. Det är många som inte har kommit tillbaka efter pandemin, och det krävs stora insatser där.

Jag vill även säga lite mer om övergången från förskola till förskoleklass. Jag har hittat manus till en massa anföranden som jag höll för 15 år sedan. Jag säger samma sak igen som jag gjorde då. Vi har samma utmaningar. Vi måste ta nästa steg. Hur får vi den där övergången att fungera bättre, inte minst med tanke på alla dessa friskolor vi har i dag? När man är på en förskola har man 20 skolor man ska välja mellan. Man ska möta lärare och så vidare. Det är stora utmaningar, men jag ser fram emot att följa dem. Lycka till!

Anförande nr 270

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den här budgeten visar tydligt att vi i den rödgröna majoriteten är överens om vikten av att satsa på barn och unga. Genom att satsa på trygga och bra verksamheter för barn i lägre åldrar förebygger vi många framtida problem och skapar långsiktigt en mer hållbar och jämlik stad.

De flesta partier i den här salen verkar överens om att en satsning på förskolan är bra, och det är glädjande. Det är en bra grund för vårt fortsatta utvecklingsarbete att det finns en majoritet i fullmäktige för den här satsningen på förskolan. Det är däremot ytterst beklagligt att det finns ett parti som nedprioriterar frågan och inte tycker att förskolan ska ha en egen nämnd och fackförvaltning som till exempel äldreomsorgen och socialtjänsten har. Det partiet är Moderaterna.

Ordförande! I den här budgeten prioriterar vi förskolan på riktigt och synliggör kopplingen mellan personalens arbetsvillkor och kvaliteten. Vi vill under kommande år satsa på förbättrade arbetsvillkor och öka andelen utbildad personal. Vi kommer redan under nästa år att starta arbetet med en strategi för kompetensförsörjningen i förskolan, för en sådan saknas sedan tidigare. För att kunna öka kvaliteten i förskolan vet vi att vi måste satsa på personalen och ge dem möjlighet till vidareutbildning och möjligheter att växa i sin yrkesroll, vilket de nu kommer att få större chanser att få.

En satsning på förskolan är en satsning på framtiden. Vi vet att barn som gått i förskola har bättre möjligheter att klara skolan och därmed skapa sig en bra framtid. Vi måste därför i den här staden ta krafttag för att alla barn ska få samma chanser att lyckas i livet. Inskrivningsgraden är därför prioriterad för oss. Vi kommer att öka det uppsökande arbetet där det behövs som mest och satsa på introduktionsförskolor, och nya metoder kommer att prövas. Från och med nästa år blir alla treåringar direktinskrivna i förskolan tack vare ny lagstiftning. I Stockholm ska vi göra allt för att se till att de nyttjar sin plats och väljer att stanna kvar i verksamheten.

Ordförande! Vi i den rödgröna majoriteten tar alla barns rätt till utbildning på största allvar. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 271

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Jag kände att jag var tvungen att gå upp och ta replik på Alexandra Mattsson, för jag har lite frågetecken baserat på det som även Isabel Smedberg-Palmqvist funderade kring. Ni har egentligen inte något tydligt förskoleborgarråd, utan det känns som att det finns en uppdelning mellan två olika borgarråd. Den nya nämnden ska inrättas från och med mars. Vad händer under månaderna fram till dess?

Jag vill också knyta an till det du säger om att vi väljer att inte satsa på förskolan. Det är faktiskt precis det vi gör. Det ser ni om ni läser vår budget. Skälet till att vi väljer att inte inrätta den här nya förskolenämnden är att vi vill lägga pengar på barnen och deras utbildning och inte på en massa administration och byråkrati. Vi lägger faktiskt till och med 35 miljoner kronor mer än majoriteten på just förskolan och 116 miljoner mer än majoriteten totalt på utbildningsnämnden.

Anförande nr 272

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Vi kan vara tydliga med att det finns ett borgarråd som är ansvarig för förskolan, och det är jag.

När man läser er budget ser man att det inte riktigt finns någon röd tråd. Ni framhåller vikten av kompetensutveckling och att ni ska satsa mer på själva förskoleverksamheten. Samtidigt gör ni nedskärningar och vill inte ha någon förskolenämnd eller förskoleförvaltning. De medel som ligger där är ju tänkta till vikarietäckning, ökade kompetensutvecklingsinsatser i bland annat svenska och så vidare, vilket ni påstår er tycka är viktigt. Jag förstår inte riktigt hur ni tänker att ni ska satsa på förskolan när ni skär ned på de satsningar som vi gör.

Anförande nr 273

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Forskning visar att barn som har gått i förskolan klarar sig mycket bättre i skolan. Störst skillnad gör det för dem som kommer från socioekonomiskt ofördelaktiga miljöer. Därför är det jätteoroande att man nu ser att den grupp som har lägst närvaro är barn med utlandsfödda föräldrar. Jag är väldigt glad att ni står fast vid det som även vi har sagt länge: att man måste öka inskrivningsgraden. Egentligen borde alla barn gå i förskolan.

Jag vill passa på att bidra med ett gott exempel. I Spånga-Tensta har vi skapat något som kallas för Familjens HUB. Det är ett ställe dit barn och föräldrar kan gå tillsammans och ha en trevlig stund. Men det finns också en öppen förskola och socialekreterare där, och det sänker tröskeln för att söka sig till förskolan och för att ta kontakt med socialtjänsten. Jag hoppas att ni i majoriteten vill titta vidare på det här och ta det med er till fler stadsdelar.

Anförande nr 274

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag var och besökte Spånga-Tensta och träffade er avdelningschef och direktör. Då hörde jag bland annat om Familjens HUB. Jag kommer absolut att åka dit och kolla. Jag tycker att det låter som en jättebra verksamhet. Det handlar om att bygga tillit mellan familjer och samhället i stort, inklusive de verksamheter vi har i stadsdelsnämnderna.

Inskrivningsgraden kommer att vara prioriterad. Det är också så att man blir direktinskriven i förskolan vid tre års ålder från och med nästa år. Vi måste verkligen använda den här möjligheten och göra så att så många familjer som möjligt väljer att behålla sin plats, för det är som du säger: Att gå i förskola är en skyddsfaktor. Alla vet att det går bättre i skolan för de barn som har gått i förskolan. Det kommer vi att prioritera.

Anförande nr 275

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Det är mycket i er budget som är bra vad gäller satsningar på förskolan, Alexandra Mattsson. Du talar om flera satsningar i ditt anförande. En sak som återkommer i er budgettext är att förskolan ska verka för att fler barn ska ges möjligheter att ta del av och upptäcka professionell kultur, läsning och eget skapande. Jag har två frågor om detta.

Den första frågan är: Vad menar ni med professionell kultur, och vad är i så fall enligt er oprofessionell kultur?

Min andra fråga gäller fokuset på läsning i förskolan. I förskolans läroplan nämns faktiskt inte läsning alls. Man kan när man läser er budget få uppfattningen att ett barn ska kunna läsa, räkna och skriva innan det ens har börjat förskoleklass. Är det så?

Anförande nr 276

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack för frågorna och för att jag får möjlighet att förtydliga detta! Vi har när vi skrivit fram den här budgeten haft som ambition att vi

ska utgå från de styrdokument som redan finns i förskolan. Förskolan har ju en egen läroplan där det står vad man ska jobba med där. Det är inte så att något annat är viktigare än det som står där.

När vi pratar om kultur och att barn ska få ta del av kultur inom förskolan menar vi till exempel satsningarna på Kulan, på förskolebibliotek och så vidare. Men det som förskolan framför allt ska arbeta med är ju sin läroplan. Därför trycker vi också mycket på att kvaliteten kan höjas om vi satsar på personalen.

Anförande nr 277

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Till att börja med vill jag instämma i Emilia Bjuggrens inlägg. Sedan vill jag fylla på med lite lokala exempel från Bromma. Våra beslut som vi fattar i dag gällande budgeten gäller ju för hela staden, men de besluten får också konsekvenser lokalt i verksamheterna. Jag vill ta två exempel utifrån att jag är ordförande i Bromma stadsdelsnämnd.

För det första handlar det om att säkerställa mötesplatser för både unga och äldre. Ett led i detta arbete är att starta upp Ungdomens hus i Bromma, en plats där ungdomar ska kunna träffas och mötas av utbildad personal. Detta är en viktig del i vårt förebyggande arbete. Vi arbetar även med att hitta lösningar för hur föreningslivet i stort ska kunna använda sig av andra lokaler som stadsdelen förfogar över när dessa inte används för övrig verksamhet.

För det andra behöver vi hitta arbetssätt med vars hjälp vi kan engagera ungdomar i viktiga samhällsfrågor och erbjuda sätt att kunna vara med och få både inflytande i samhället och förståelse för hur samhället fungerar. I Bromma har det inte funnits något ungdomsråd under de senaste åren, vilket har medfört att ett av verktygen för att skapa inflytande från ungdomar inte har möjliggjorts. Vi har för avsikt att under 2023 hitta en form för detta genom att starta upp ett ungdomsråd, en ungdomspanel eller något liknande.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 278

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Hej, Johan! Det var länge sedan. Jag tror inte att vi har setts sedan vi satt i stadsdelsnämnden tillsammans för hundra år sedan.

Jag blir väldigt nyfiken på hur du ser på bryggan mellan förskolenämnden och stadsdelsnämnden. Hur ska du som socialdemokratisk ordförande i Bromma stadsdelsnämnd styra upp förskolan, så att det blir en mer likvärdig förskola i hela staden? Det måste ju vara det som är hela syftet med det här. Jag skulle vilja höra hur du tänker. Hur går ni från ord till handling?

Anförande nr 279

J o h a n H e i n o n e n (S): Tack så jättemycket för frågan! Tanken med förskolenämnden är att vi ska hitta ett enhetligare sätt att hantera detta. Man ska behandlas lika oavsett vilken stadsdel man är bosatt i. Det är själva grundtanken med den nya nämnden.

Anförande nr 280

H a n n a W e r n e r (M): Jag hörde dig tala om ett ungdomsråd, Johan Heinonen. I Norrmalms stadsdelsnämnd, som jag tillhör, har vi provat det här med ungdomsråd några gånger. Det slutade med att det egentligen bara var vi som var lite unga i stadsdelsnämnden som var intresserade och fick försöka skapa det här ungdomsrådet själva. Jag tror inte att det riktigt var det som var syftet. Såklart brinner vi för att ungdomar ska få ta del av politiken och vara engagerade i samhället, men vi fick inget riktigt gehör. Det är lite jobbigt att tvinga på samhället någonting som det inte riktigt finns behov av.

Anförande nr 281

J o h a n H e i n o n e n (S): Jag tror att du underskattar de krafter som finns i exempelvis skolorna, Hanna Werner. Åtminstone ser det ut så i Bromma, men jag är övertygad om att det inte spelar någon roll vilken stadsdel man är i. Det finns ett intresse av att vara med och kunna påverka sin framtid, oavsett om det sker genom ett ungdomsråd, en ungdomspanel eller något annat. Vi ska se till i Bromma att hitta en form som fungerar för de ungdomar som bor i Bromma, precis på samma sätt som jag tycker att det är viktigt att se till att man hittar fungerande sätt för de ungdomar som bor i andra stadsdelar också.

Anförande nr 282

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Det här är en mycket angelägen debatt. Precis som flera här har varit inne på har förskolan en mycket viktig förebyggande roll. Andelen barn inskrivna i förskolan bör öka, särskilt i områden där inskrivningsgraden är låg. Samarbetet mellan förskolan och socialtjänsten behöver stärkas. Man behöver tidigt upptäcka barn som behöver stöd. Det ska finnas en bra brygga mellan förskolan och förskoleklass, men förskolan är också viktig för att lotsa in föräldrar i föräldrastödsprogram och i stöd.

För att förskolan ska kunna ha denna viktiga förebyggande funktion tror vi att barngrupperna måste vara mindre för att man ska kunna upptäcka alla barn och se varje barn. Vi i Kristdemokraterna lägger, som jag sa tidigare, 250 miljoner kronor i vår budget för att minska barngruppernas storlek. Det är 64 miljoner kronor mer än vad vänsterstyret lägger i sin budget. Vi har beräkningar på att detta skulle leda till att man minskar med ungefär ett barn per grupp. Vi vill satsa på fler vuxna i skolan – givetvis fler förskolepedagoger men också barnskötare. Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 283

A i d a B a d e l i (MP): Kristdemokraterna brukar ha ett ganska högt tonläge när det kommer till trygghetsfrågan. Vi alla vet – forskningen säger det också – att satsningar på en meningsfull fritid är väldigt viktiga för att minska risken för att unga hamnar i kriminalitet. Trots det väljer ni att slakta i satsningar som handlar om att säkerställa ungas rätt till en meningsfull fritid. Ni tar bort 4 miljoner kronor från fritidsbiblioteken. Ni satsar 20 miljoner mindre på barn, kultur och fritid. Ni tar också bort de utökade öppettiderna och den stärkta bemanningen för öppen fritidsverksamhet. Prioriterar inte ni en meningsfull fritid för alla barn oavsett plånbok?

Anförande nr 284

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Tack så väldigt mycket för frågan! Jo, jag tycker att vi prioriterar barn och unga och deras fritid. Vi satsar till exempel på bokbussar till förskolan. Vi har också valt att göra en större satsning på sociala insatsgrupper för barn. Där har vi gått ned till gruppen åtta till elva år. Vi gör en större satsning än vad ni gör. Vi har också en stor satsning på de grupperna generellt för att öka tryggheten. Det är det som vi har gjort i den delen.

Anförande nr 285

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Stockholm är fantastiskt. Här finns alla möjligheter till jobb, utbildning, kultur, idrott och en aktiv fritid. Men trots det väljer barnfamiljer att flytta från Stockholm, när vi egentligen borde ha en kraftfull inflyttning. Det här är ett problem. Om det inte är ett problem just nu kommer det ändå att bli ett problem att få ihop budgeten framöver, eftersom vi förlorar skattebetalare.

För att vi ska behålla barnfamiljerna, för att de ska vilja stanna kvar här eller flytta hit, måste vi ha de absolut bästa förskolorna och skolorna. Vi har bra förskolor och bra skolor, men de måste bli ännu bättre. Vi måste också se till att förskolepersonalen utbildar sig. Därför satsar vi på karriärtjänster.

I mina samtal med föräldrar, både i innerstaden och i Skärholmen, där jag själv bor, framkommer det ofta att man vill ha grönare utemiljöer för barnen och större gårdar. Det här är någonting som vi måste tänka på när vi bygger i framtiden. Vi kan inte bara trycka in förskolor överallt, utan vi måste också tänka på utemiljön för barnen. Det är en utmaning för innerstaden, men vi måste tänka annorlunda. Vissa föräldrar är till och med beredda att transportera sig lite längre för att få de här gröna utemiljöerna till sina barn.

Jag fick lite kritik tidigare från Vänsterpartiet angående att vi inte skulle ha någon röd tråd. Vi har kanske inte ett uppdrag som är så stort som det ni har i majoriteten. Vi säger nämligen att vi vill ha en vassare utbildning och ett smalare uppdrag. Men vi har satsningar på förskolebiblioteken som ska bli permanenta, Kulanpremien, karriärtjänster för personalen, svenskutbildning för personalen, språkförskola, bibehållen introduktionsförskola, ökad inskrivningsgrad genom uppsökande

verksamhet och en satsning på tryggare skolvägar. Det finns alltså en hel del satsningar i vår budget.

Anförande nr 286

Borgarrådet **Mattsson (V)**: Ordförande! Är det några som har en budget för barnfamiljerna här i Stockholm är det verkligen vi, som har vågat göra den här prioriteringen av barn och unga via förskola, skola, socialtjänst och så vidare. Att barnfamiljer flyttar från Stockholm är beklagligt, men det har också att göra med den bostadssituation som råder i Stockholm. Era fyra år vid makten har inte gjort den saken bättre, Sophia Granswed Baat.

Ni vill också ha de bästa förskolorna för att locka hit barnfamiljerna, säger ni. Men ni vill inte att vi uppvärderar förskolans verksamhet med en egen nämnd och förvaltning. Ni vill i stället skära ned med ett antal miljoner som skulle gå till kompetensutveckling för personal och vidareutbildning. Jag vet inte riktigt hur det hänger ihop. Om ni uppriktigt vill att fler av förskolans medarbetare till exempel ska få kompetensutveckling i svenska och andra saker är det ganska dumt att skära ned på betalda utbildningsplatser och vikarietäckning. Eller förväntar ni er kanske att förskolepersonalen ska täcka upp för varandra när man är på utbildning?

Anförande nr 287

Sophia Granswed Baat (M): Det finns en ganska stor skillnad mellan majoriteten och Moderaterna som jag är stolt över, nämligen att vi tillsätter pengar men inte sitter och petar och pillar och skriver exakt hur pengarna ska användas. Vi har väldigt tydliga prioriteringar i vår budget. Vi lägger 35 miljoner mer på förskolan än vad ni i majoriteten gör. Vi har alla de här prioriteringarna, men vi säger inte exakt hur stadsdelarna ska prioritera sina pengar, för det vet stadsdelarna själva bäst. Jag tittar på Johan Kling, som sitter här i salen. Vi sitter båda i Skärholmens stadsdelsnämnd. Vi vet exakt hur vi ska prioritera. Andrea Hedin, som har varit ordförande i Östermalms stadsdelsnämnd, har helt andra utmaningar. Därför ska vi inte centralstyra härifrån hur pengarna ska läggas. Men vi ska ha tydliga prioriteringar, och vi ska satsa pengar på barnen och barnfamiljerna.

Anförande nr 288

Borgarrådet **Bjuggren (S)**: Alexandra Mattsson tog upp frågan om boendekostnaden. Det framgår väldigt tydligt av den utredning som har gjorts att det är boendekostnaden som gör att barnfamiljerna lämnar vår stad. Därför är vi glada för att vi har fått ett majoritetsskifte här.

Jag vill tacka dig, Sophia Granswed Baat, för att du nästan höll ett brandtal för vår budget och lyfte fram hur viktigt det är med strategin för grönare skolgårdar. Det handlar om klimatet, dels om att våra barn ska ha ett drägligt klimat på sina förskolor, dels om klimatet i det stora. Det handlar också om lekvärdesfaktorn – att man ska ha någonstans att röra sig och leka. Det är kul att du uppskattar den strategi som vi nu ska ta fram.

Jag tänkte avsluta med att ställa om den fråga som Alexandra Mattsson inte fick svar på angående den viktiga kompetensutvecklingen i förskolan och problemet med att fylla upp med vikarier så att det finns full bemanning. Väldigt många förskolor vittnar om att det är väldigt många barn per pedagog om man inte kan ta in vikarier när personal är borta. Hur ska ni få ihop det?

Anförande nr 289

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Då kan jag vara väldigt tydlig med att ett jättestort problem under de senaste åren har varit att staden själv inrättat en vikariepool. Den inrättades förra gången ni styrde i staden, Emilia Bjuggren, och vi behöll den. Väldigt många fristående vikariepooler har inte möjlighet att konkurrera med stadens egen, vilket har gjort att man inte får tag i personal på morgonen när någon i personalen är sjuk. Jag tycker att ni ska tänka till och öppna upp vikariepoolen för fler igen.

Anförande nr 290

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Som ledamot i Stiftelsen Barnens Dag är jag jätteglad över att kolloverksamheten har lyfts fram så mycket som har skett i dag. Kolloverksamheten är viktig för många av stadens barn. Det är en verksamhet där barn från olika platser i staden får möjlighet att mötas. Barn från familjer med olika förutsättningar får chans till utbyte av erfarenheter. Detta möte är viktigt och främjar barnets utveckling.

Kolloverksamheten ger barn och ungdomar möjlighet till en stimulerande, utvecklande och trygg sommarvistelse. Därför måste vi i större utsträckning göra det möjligt för exempelvis barn och ungdomar med funktionsvariationer att ta del av kolloverksamheten. Det är också viktigt att kolloverksamheten utvecklas än mer, så att fler barn och ungdomar från underrepresenterade grupper och områden tar del av kollo. Därmed vill jag yrka bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 291

L i n n é a V i n g e (SD): Sverigedemokraterna föreslår åtgärder för att växla upp det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp mot barn i stadens verksamheter. Det här innebär bland annat årliga utdrag ur belastningsregistret för personer som arbetar med barn. Jag tycker att det är oerhört viktigt att göra vad vi kan för att skydda alla barn som växer upp i vår stad. Jag vill kunna säga att jag gör allt som jag kan för att förebygga att barn utsätts för övergrepp.

Jag skulle vilja ställa en fråga till förskoleborgarrådet. I er budget nämner ni ingenting om att skydda barn från sexuella övergrepp i förskolan. Jag tror inte att det innebär att ni inte tycker att det är viktigt, men jag undrar om det innebär att ni tycker att staden redan gör tillräckligt för att skydda barn mot sexuella övergrepp. Känner du att ni gör allt ni kan för att skydda dem, eller skulle du kunna tänka dig att ställa dig bakom de här förslagen?

Anförande nr 292

Borgarrådet **M a t t s s o n (V)**: För mig är det självklart högt prioriterat att arbeta förebyggande mot alla former av övergrepp i förskolan. Jag sysslade mycket med de här frågorna under min tid i socialnämnden.

När det gäller förslaget om årliga utdrag ur belastningsregistret kan jag säga att det mig veterligen inte är lagligt att som arbetsgivare kräva detta av sin personal varje år. Det är någonting man får göra när man anställer ny personal, och det är självklart också någonting som görs. Det är lagstiftning som styr det.

Anförande nr 293

L i n n é a V i n g e (SD): Då tror jag att skillnaden mellan dig och mig, Alexandra Mattsson, är att jag tycker att vi ska vända på varenda sten och hitta vartenda kryphål som finns för att skydda barn mot övergrepp. Om det skulle visa sig inte finnas stöd i lagen kan vi försöka lobba för att få den ändrad, men det är också möjligt för dem som arbetar med barn att frivilligt lämna ut registerutdrag. Jag känner mig säker på att alla med rätt intentioner kommer att vara villiga att göra det om det innebär att de är med och motverkar att barn utsätts för övergrepp.

Anförande nr 294

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Linnéa Vinge! Ni i Sverigedemokraterna för fram den här frågan ständigt och jämt i debatten, och det bekymrar mig oerhört mycket. Jag är precis som alla andra i den här salen naturligtvis mån om att det inte ska hända någonting med våra barn i våra förskolor och att det inte ska finnas risk för sexuella övergrepp.

Men ert misstänkliggörande av personalen, framför allt den manliga personalen, bekymrar mig väldigt mycket. Vi har många män som arbetar i våra förskolor. Vi ska vara väldigt tacksamma för det, med tanke på att det är ett starkt kvinnodominerat yrke. Jag undrar hur du tänker dig att vi ska kunna uppmuntra fler män att börja arbeta i förskolan när ni hela tiden arbetar med en form av misstänkliggörande av män i förskolan.

Anförande nr 295

L i n n é a V i n g e (SD): Många som arbetar inom förskolan, framför allt män, efterfrågar tydligare riktlinjer kring det här just för att undvika missförstånd och ifrågasättande av personal. Den typ av riktlinjer och handlingsplaner som vi föreslår syftar även till att skydda personalen inom förskolan. Det är för såväl barnens och föräldrarnas som personalens skull.

Anförande nr 296

E l v i r K a z i n i c (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag vill särskilt lyfta fram förskolan i debatten. Förskolan är otroligt viktig och lägger en bra grund för barn i livet. Vi ska vara tacksamma gentemot all personal som arbetar varje dag för att göra barnens dag till en lärorik upplevelse. De barn som går i förskolan är

bättre rustade inför skolan. Utvecklingen av inskrivningsgraden i vår stad går åt fel håll, och det är riktigt bra att det görs någonting åt det i den nya budgeten. En uppsökande verksamhet är också en bra politik för jämlikhet.

Utöver det vill jag lyfta fram ett par andra förslag som är otroligt viktiga. I budgeten tar vi bort generella effektiviseringar. Det är något som har stressat personal och dem som jobbar nära golvet. Nu slipper rektorer sitta och räkna på vad som ska bort. Jag vill också lyfta fram att den nya förskoleförvaltningen tillsammans med stadsdelsnämnderna kommer att se till att det blir en bra start för utvecklings- och kvalitetsarbetet. Vi har många som arbetar i förskolan. Många av dem kommer att gå i pension efter ett stolt arbetsliv. Vi har sett det, och vi kompenserar för pensioneringskostnader. Det handlar om en politik som är långsiktig. Med stabila steg gör vi ständiga förbättringar. I den kommande lågkonjunkturen börjar vi försiktigt. Stockholmarnas bästa är vår utgångspunkt. Med detta samlat är jag övertygad om att både barn och personal får det fint i det rödgröna Stockholm. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 297

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Kommunfullmäktigeledamöter! Förskolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Samarbetet mellan förskola och socialtjänst måste därför utvecklas ytterligare, så att insatser för att stödja familjer kommer redan då och inte senare, när en stor del av barndomen har passerat och problemen ofta förvärrats.

En annan del i det förebyggande arbetet är att motverka negativa maskulinitetsnormer. Det handlar om att arbeta mot våld och att utveckla förmågan att förmedla sina egna känslor och ta hänsyn till andras. Detta måste börja redan i förskolan. Därför vill vi i Liberalerna ge den nya förskolenämnden i uppdrag att utveckla pedagogiken kring detta och ge stadsdelsnämnderna i uppdrag att implementera densamma i de kommunala förskolorna. Till detta avsätter vi 6 miljoner för 2023.

Jag vill också passa på att nämna hur viktigt det är att barn inte begränsas av könsroller eller andra strukturella förväntningar. Det handlar om att öka möjligheterna för alla barn i stället för att begränsa dem. För att använda en fotbollsliknelse: Vi vill ge alla barn möjlighet att spela på hela planen. Bella från Bromma och Rashid från Rinkeby ska båda få chansen såväl att göra mål som att vara målvakt. Både Bella och Rashid ska få lov att leka med dockor, bygga lego och nörda ned sig i Star Wars-referenser – helt enkelt testa olika roller och leka för att komma underfund med vad de trivs bäst med. Det är liberal förskolepolitik.

Anförande nr 298

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Alla barn i Stockholm har rätt till en bra och likvärdig utbildning, men för att detta ska åstadkommas är det av vikt att de får en bra förskoletid och har de rätta förutsättningarna när de sedan börjar i förskoleklass. Vilka är då dessa förutsättningar?

Jo, trygghet, fungerande svenska och social kompetens, vilket till exempel handlar om lekregler, turtagning och samspel med andra.

I dag börjar en del barn i skolan med en väsentligt mindre pott av dessa sociala färdigheter än andra. Så varken vill eller kan vi ha det. Jag har arbetat som förskollärare i över 35 år inom både förskolan och förskoleklass. Jag har sett skillnaderna i barns förutsättningar och vad de innebär för deras fortsatta skolgång, en skolgång som riskerar att kantas av motgångar i stället för att bli en bra tid för utbildning som ger alla likvärdig kompetens inför fortsatt skolgång.

Hur kommer vi då närmare målet att alla ska ha en bra start? Jo, genom utveckling och träning av detta på ett naturligt och lekfullt sätt som lockar till utveckling, något som i dag erbjuds av stadens förskolor. Tyvärr ser vi dock en sjunkande inskrivningsgrad i förskolan i 9 av våra 13 områden. Lägst är det i ytterstaden. Denna trend måste vi ändra på. Vi vill göra det tillsammans med vårdnadshavarna och genom uppsökande verksamhet, inte med tvång eller skrämrelse.

För att kunna göra detta behöver förskolan prioritera mer och få en likvärdighet över hela staden. Det behövs en samplanering, en planering med kontinuitet. Därför vill vi inrätta en förskolenämnd i syfte att ge förskolan det viktiga utrymme den behöver. Då kan vi få fram en plan för att öka inskrivningen, en plan som gör att fler barn kan börja skolan med de bästa förutsättningarna och inneboende trygghet och tillit till vuxna i sin omgivning, en trygghet och tillit de även kan ha med sig ut i samhället i stort. Då blir det en ekonomisk vinst för samhället. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 299

I s m a i l A l i (C): Ni har skrivit ganska mycket om förskolenämnden, Cecilia Herrström. Ni ska göra en begränsning för förskolor som drivs privat av föräldrakooperativ eller enskilda pedagoger. Min fråga är: Hur ska ni ge de fristående förskolorna bra förutsättningar, så att de kan leverera bra utbildning till barnen? Du har sagt att de ska ha goda förutsättningar.

Anförande nr 300

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Vi har en läroplan där det står vad förskolan ska innebära. Följer man läroplanen blir man en bra förskola.

Anförande nr 301

A i d a B a d e l i (MP): Fru ordförande! Precis som många andra har pratat om är det väldigt viktigt att få en bra start i livet, och den börjar i förskolan. För att alla ska kunna få den där möjligheten att gå i en bra förskola måste vi också satsa på den fantastiska personal som arbetar där. Personalen i förskolan går redan i dag på knäna med oerhört hög arbetsbelastning. Därför satsar den rödgröna majoriteten på att anställa fler, att ha färre osäkra anställningar och att förbättra arbetsmiljön.

Vi satsar också på att få fram en strategi för gröna skolgårdar och förskolegårdar, som ska tillföras mer gröna ytor och naturmaterial. Vi vill även plantera fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer. Jag är också väldigt stolt över att majoriteten fortsätter satsningen på att utveckla en förskola på samiska och meänkieli. Som kommun har vi en skyldighet att säkerställa att dessa språk blir mer levande i Stockholms stad.

Anförande nr 302

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Här kommer lite historik. När jag var liten gick jag på krubban, som var den tidens förskola där jag växte upp. Krubban kanske mest innebar bevakning och passning av barn, ofta för ensamstående föräldrar. Jag tror att de var snälla i personalen, men jag gissar att de inte hade någon utbildning. Det var lite stökigt. Det var många barn och lite personal. När personalen berättade för min mamma att jag brukade gå in och sätta mig i en mörk garderob för att få lite lugn och ro plockade hon bort mig därifrån och ordnade med en bra och snäll men utbildad dagmamma, som det hette på den tiden.

Mina barn gick på dagis, som det kallades då. Då hade det i Stockholm och i Sverige skett en stor förändring och utveckling sedan jag var barn. Nu var det pedagogik av professionell personal. På det dagis vi var på – ja, jag säger vi, för jag syftar också på oss mammor och pappor – skojades det ibland bland föräldrarna: Det blir nog en unge till, så att jag får fortsätta att gå tillbaka hit. Det var en varm, omtänksam och ansvarsfull miljö där alla ville vistas.

I dag tar personalen i Stockholms förskolor hand om det bästa vi har. De har ofta tuffa förutsättningar i sitt arbete. Därför är det viktigt att vi bland alla andra åtgärder för att förbättra villkoren satsar på relevant utbildning för dessa grupper. Vi vill behålla personalen och höja kompetensen hos dem som redan skapar en trygg och stimulerande verksamhet och kraftfull språkutveckling för våra barn. Alla barn är allas barn. Vi vill också på så sätt göra det attraktivt för unga att söka sig till de här yrkena. Det ska vara självklart att personalen får möjlighet att utveckla sin kompetens med återkommande utbildning. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 303

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Vi är överens när det gäller vikten av förskolans arbete. Så pass viktig är förskolan att vi i den rödgröna majoriteten inrättar en ny förskolenämnd. För att det inte ska vara otydligt vill jag säga att det bara finns ett borgarråd som kommer att ansvara för förskolorna och för barn och fritid. Hon heter Alexandra Mattsson.

Det jobb vi nu gör med att inrätta en ny förskolenämnd hjälper också oss stadsdelsnämndspolitiker, för det sätter fokus på handlingsplaner. Man kan jobba lite mer strategiskt, så att de frågor som hör hemma i stadsdelarna kan få lite mer värde. Det är samma sak som vi gör med äldreförvaltningen och socialförvaltningen. Vi kan till exempel öka inskrivningsgraden, exempelvis i Rågsved, där det finns ett väldigt stort behov av det. Vi i den rödgröna majoriteten kommer att sätta stort fokus på

språkutvecklingen, så ni behöver inte oroa er. Jag ser i era budgetar att det ska språktestas till höger och vänster. Men vi värderar också det svenska språket i ett tidigt skede för barn.

Vad gäller barn, kultur och fritid förstärker vi och lägger in 50 miljoner kronor extra. Vi ska arbeta med att öppna fritidsgårdarna och fortsätta det arbete som bland annat Jonas Naddebo i den förra majoriteten startade med fritidsgårdsstrategin. Det ska vara hög kvalitet i det man gör. Vi kommer inte bara att ha en massa öppettider i parklekar och så vidare; det ska vara högkvalitativ tid när man är på fritidsgårdarna. Vi ska också kunna utöka öppettiderna där det finns möjlighet och öppna upp parklekar där det finns möjlighet.

Anförande nr 304

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag begärde replik för att jag tycker att det är en väldigt stor nonchalans från din sida, Hassan Jama, när du pratar om förskolan och det arbete som vi har utfört tidigare. Nej, det är inte på något sätt något slarv som vi har gjort med det språkutvecklande arbetet. Det är ingenting vi skriver i budgeten bara lite hit och dit, som du uttryckte dig, utan detta tar vi på allra största allvar. Vi vet att språket är nyckeln till att klara förskolan och sedan få en bra skolgång. Påstå inte att vi är slarviga med det arbetet! Det gäller både det arbete vi har utfört och det vi vill utföra. Vi tar det här på allra största allvar.

Jag är den första att säga att jag tycker att det är bra att vi startar en förskolenämnd och en förskoleförvaltning. Jag tycker också att det är bra att vi har ett borgarråd som är ensamt ansvarig för detta. Det finns inga problem med det. Men slarva inte med orden, för det här är viktigt! Förskolan är en viktig verksamhet för Stockholm.

Anförande nr 305

H a s s a n J a m a (V): Isabel Smedberg-Palmqvist! Jag vet att Liberalerna är det enda parti som är för den nya förskolenämnd som vi inrättat. Jag syftade faktiskt inte på er. Det finns andra partier som talat om att utreda språkförskola, bland annat Kristdemokraterna i den förra majoriteten och Sverigedemokraterna. De sätter väldigt mycket fokus på det. Det var inte riktat mot er. Jag blir lite förvånad över att du tog åt dig. Jag tror inte att jag nämnde Liberalerna. Språket är otroligt viktigt. Det står om att man ska utreda obligatorisk språkförskola med fokus på stadsdelar i utanförskap. Att språket är väldigt viktigt tror jag att de flesta tycker. Vi är helt inne på samma linje. Jag har lite svårt att förstå varför du tog illa upp av mitt anförande.

Anförande nr 306

H a n n a W e r n e r (M): Fru ordförande! Jag tänkte ta tillfället i akt och ställa en fråga till Hassan Jama. Vi har under dagen pratat om valfrihet, något som jag brinner extra mycket för, då jag är moderat. En tidigare talare nämnde dagmammor och pedagogisk omsorg. Jag tänkte kolla lite hur ni ska underlätta för att fler ska kunna starta pedagogisk omsorg och för att fler ska kunna välja sådan. Hur ska föräldrarna,

som ibland behöver all hjälp de kan få för att få ihop sin vardag, få större möjligheter att välja pedagogisk omsorg?

Anförande nr 307

H a s s a n J a m a (V): Andelen utbildad personal i förskolan ska öka. Fler medarbetare ska få möjlighet till kompetensutveckling. Vi bryter ut förskolan ur utbildningsförvaltningen, för vi har tyckt att förskolefrågorna mer eller mindre drunknat i skolfrågorna. Vi inrättar en förskolenämnd och en förskoleförvaltning. Det ska ske ett strategiskt arbete i stadsdelarna med både kompetensutveckling för personalen och språkutveckling för barn och personal. Vi sätter stort värde på förskolefrågor.

Anförande nr 308

I s m a i l A l i (C): Fru ordförande, ledamöter och stockholmare! Jag vill framföra ett varmt och stort tack till vår fantastiska personal i förskolan, som varje dag ger bästa möjliga omvårdnad och undervisning för våra kära barn. Förskolan är starten på våra barns karriär och en förutsättning för att föräldrar ska kunna arbeta eller studera. Det är verkligen viktigt att starten blir god och välutrustad. Välutbildade och engagerade pedagoger är betydelsefulla för verksamheten och bemötandet. Det är därför vi vill stärka personalen i förskolan. Fler barnskötare ska kunna vidareutbilda sig till förskollärare.

Förskolan ska ha en bra utemiljö. Dess utformning spelar en stor roll för hur barnen rör på sig. Barnen ska bli mer inspirerade till olika typer av aktivitet. Vi i Centerpartiet vill också öka inskrivningsgraden i förskolan. Därigenom kan fler utrikesfödda kvinnor komma i arbete och minska utanförskapet. Vi satsar på fler integrationsförskolor och har ett särskilt uppdrag om att uppmuntra fler pappor att vara föräldralediga, exempelvis genom riktad verksamhet i öppna förskolor. Jag yrkar bifall till Centerpartiets budgetförslag för 2023.

Anförande nr 309

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Tack så mycket för ditt anförande, Ismail Ali! Vi bor båda två på Järvafältet. Jag har jobbat i förskolan på Järvafältet under rätt många år. Jag är väldigt stolt över att ha en politiker som pratar så varmt om förskolan. Du har nu hållit tre inlägg här om förskolan och varit väldigt engagerad i den här debatten.

Inte minst är, som Ismail säger, språket i förskolan oerhört viktigt, och det är också vad föräldrarna på Järvafältet säger. Alla föräldrar på Järvafältet vill ju att deras barn ska ha den bästa förskola som finns. Där är språket också såklart grundläggande.

I Stockholm minskar i dag inskrivningsgraden i 9 av 13 stadsdelar. Jag hoppas att vi kan samarbeta och hitta fler metoder att uppmuntra fler att skriva in sina barn på förskolan. Här är Järvafältet en förebild. Jag vill tacka för engagemanget och fråga hur Centerpartiet tänker arbeta vidare med denna viktiga fråga.

Anförande nr 310

I s m a i l A l i (C): Tack för din fråga, Anders Österberg! Vi kommer verkligen att prioritera barnens språkutveckling, särskilt i de stadsdelar där många barn har ett annat modersmål. Vi ska satsa på mer välutbildad personal. Vi ska ge chans till vidareutbildning för personalen, särskilt personal som inte har tillräckliga språkkunskaper. Vi ska ge dem en stor chans att gå vidare och utbilda sig till barnskötare. Barnskötarna ska i sin tur kunna gå vidare för att utbilda sig till förskollärare. Genom det här sättet kommer vi att förbättra barns språkutveckling i de områden där det är väldigt svårt jämfört med andra stadsdelar, som har hög inskrivningsgrad och där barnen är väldigt bra på språket.

Anförande nr 311

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm är en segregerad stad där uppväxtvillkoren för barn och unga skiljer sig åt beroende på var man bor och vilka ekonomiska förutsättningar ens föräldrar har. Det har vi pratat om flera gånger i kväll. Under de senaste åren har dessutom flera parklekar stängts. Fritidsgårdar har fått reducerade öppettider. Satsningar på badbussar och fältassistenter har uteblivit. Det vill vi i det rödgröna styret nu ändra på.

Stockholm ska vara en stad där alla barn och unga ges möjligheter och förutsättningar att lyckas och ha ett aktivt liv. Men för att det ska bli möjligt måste vi också våga prioritera och våga satsa på rätt saker. Vi i det rödgröna styret har vågat. Vi har prioriterat satsningar på en meningsfull fritid för alla barn framför satsningar på fler ordningsvakter, eftersom vi lyssnar på forskningen. Vi prioriterar förebyggande åtgärder framför hårdare tag. Vi tycker att det är viktigare med fältassistenter, öppna fritidsgårdar och närvarande trygga vuxna än uniformerade vakter i en bil.

Just avgiftsfria aktiviteter för barn och unga, som att besöka fritidsgårdar och parklekar, är särskilt viktiga i dessa tuffa ekonomiska tider. Vi satsar därför 50 miljoner på stadsdelarnas öppna fritidsverksamheter, som i dag besöks i högre grad av familjer med låg ekonomisk nivå. I stället för att skära ned på öppettiderna vill vi erbjuda fler barn och unga platser att mötas på med meningsfulla aktiviteter.

Ordförande! Vi vill också lyfta fram alla barns möjligheter till ett aktivt och rikt sommarlov. För oss är det viktigt att alla oavsett tidigare vana kan söka sig till stadens sommarkollon. Vi kommer därför inför nästa sommar att öka antalet platser. Särskilt prioriterat för oss är att öka deltagandet från områden som i dag har lågt deltagande. Saker vi gör utöver att utöka kollektivverksamheten är att vi fortsätter att utveckla stadens fritidsbibliotek, skapar en ny strategi för stadens parklekar och ökar samverkan med civilsamhället.

Ordförande! Detta är en budget för stadens barn och unga och för ett samhälle som håller ihop.

Anförande nr 312

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Jag tänkte ta upp frågan om valfrihet, som vi inte har pratat så mycket om som vi kanske hade önskat. Precis som du var inne på är det en väldigt svår tid, särskilt kanske för de små verksamheterna i staden. Många möjliggör för nischer och ökad lekfullhet, som din kollega pratade om. Därför vill jag fråga dig: Vad vill ni göra för att underlätta för fler fristående alternativ inom förskolan, kanske framför allt för föräldrakooperativ?

Anförande nr 313

Borgarrådet M a t t s s o n (V): I dag är det ju stor valfrihet inom förskolan. Vi har ungefär en tredjedel som är fristående i form av både kooperativ – föräldrakooperativ och personalkooperativ – och andra fristående förskolor, som stora koncerner. Det finns alltså väldigt många olika former av förskolor i dag. Det stämmer att vi inte har något riktat uppdrag att underlätta etablering av nya förskolor, utan det är fri etableringsrätt som gäller.

Det jag dock möjligen skulle vilja göra är att kolla på om man kan skärpa tillsynen. Vi kan inte ha förskolor som dem vi har läst om i tidningen, som inte sköter sig – som inte följer läroplanen och som till exempel serverar barnen knäckebröd och vatten. Det ska vi inte ha i Stockholm.

Anförande nr 314

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Tack så mycket, Alexandra, för att du lyfter fritidsgårdarna och fritidsgårdsstrategin och för att ni nu jobbar vidare med en parkleksstrategi. Det gläder mig som centerpartist. Men jag vill återkoppla och ställa en fråga om förskolan. Förskolan är en viktig del av barnens uppväxt. Den är viktig för språkutveckling, som vi har hört här från talarstolen.

Men förskolan kan bidra med så mycket mer om vi nu i nämnden vågar lägga skarpa politiska förslag. Förskolan kan bidra till civilförsvaret, till självförsörjningsgraden. I Skärholmens stadsdelsnämnd har vi det gångna året testat en viltpilott och serverat viltkött i förskolan. Det ska vara närproducerad mat som är klimatsmart, hälsosam och god. Detta har tagits väl emot bland barnen, kockarna, pedagogerna och föräldrarna.

Min fråga till dig är: Skulle du inför nästa års budget kunna tänka dig att titta på den här viltpilotten som vi har provat i Skärholmen för att lyfta upp den i förskolenämnden och implementera den i hela staden?

Anförande nr 315

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack för frågan! En viktig anledning till att vi ska skapa en förvaltning och en nämnd är för att kunna sprida goda exempel och jobba med stadsövergripande frågor, till exempel kostsamordning, som vi kommer att arbeta med på ett annat sätt nu. Staden har ju redan i dag ett uppdrag att arbeta med mer klimatsmart mat och så vidare. Jag har sett Centerpartiets vurm för gåsjakt och viltkött i stadens olika verksamheter, så vi får väl se om det är en bra idé. Jag kan absolut tänka

mig att göra ett besök, och så får vi se om det är något att sprida. Men det är inget löfte jag ger nu.

Anförande nr 316

Borgarrådet H e d i n (M): Jag hade inte alls tänkt gå upp i den här debatten – men det kom så många nyfikna frågor och även påståenden om vår budget, så jag tänkte att jag ändå skulle göra det och reda ut några saker. Det första är karriärtjänsterna som vi skriver in i förskolan. Det handlar inte bara om kompetensutveckling, utan det är ytterligare ett steg, motsvarande förstelärare. Detta är kvinnodominerade yrken där vi behöver se till att vi kan få en bättre löneutveckling och lönespridning men också fokus på den pedagogiska kvaliteten.

Sedan har det kommit en del frågor kring det här med vikariepool. Det finns ju i vissa delar av staden – vi har hört lite blandade recensioner. Andra stadsdelar har utvärderat detta och valt att inte införa det. Om du har *en* vikariepool för en stadsdel med 30, 40 eller 50 förskolor med flera avdelningar får du nämligen inte en igenkänning när du har vikarier från vikariepoolen, utan det är lättare att använda andra alternativ.

Sedan tänkte jag också på frågan om hur vi höjer språkkvaliteten – svenska språket – och hur man hittar vikarier. Detta kan man göra på ett helt annat sätt. Man behöver inte skicka de här personerna på utbildning, utan man kan faktiskt göra som vi har gjort i vissa stadsdelar: anställa egna sfi-lärare som kommer och utbildar i förskolan och i äldreomsorgen, på plats, om man på riktigt tycker att detta är viktigt.

När det gäller ungdomsgårdar har vi också en särskild satsning i vår budget, motsvarande kulturpeng. Vi har under den gångna mandatperioden testat att man från ungdomsgårdarnas sida krockar arm med andra föreningar och på så sätt låter ungdomar testa olika verksamheter. Men allt måste inte vara i kommunal regi. Bevisbördan för den nya förvaltningen ligger alltså på Vänsterpartiet.

Anförande nr 317

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack, Andrea, för att du också går upp och för att det finns ett sådant engagemang i förskolefrågor, som vi har sett i kväll. Det är jättekul, tycker jag.

När det gäller vikariefrågan hanterar alla stadsdelar den lite olika i dag. Vi vill se om man i stället i stor utsträckning kan fastanställa vikarier lokalt. Vi kommer inte att detaljstyra exakt hur stadsdelarna ska göra, utan finns det goda exempel kommer man att kunna fortsätta på det sättet.

Du lyfter även fritidsgårdar och olika bra exempel, men med er budget skulle ju vissa fritidsgårdar nästan få reducera sina öppettider eller kanske behöva stänga eftersom ni skär ned på barn, kultur och fritid i stadsdelarna med 28 miljoner. Den budgeten är inte jättestor, som du vet, så det får en rak nedskärningseffekt.

Anförande nr 318

Borgarrådet H e d i n (M): Om vi jobbar tillsammans med föreningslivet och genom bättre lokalanvändning och olika IOP-lösningar behöver allting inte alltid kosta mer, utan vi kan ge stadens ungdomar ett bättre fritids- och kulturutbud. Vi har också haft en fantastisk samverkan när det gäller öppen parklek med förskolor och Kulan under hela sommaren, så det finns mycket om man vågar tänka till.

Nu ligger bevisbördan faktiskt på Vänsterpartiet. Ska det här bli en ny förvaltning och en stor koloss, eller blir det en modern verksamhet där man vågar tänka nytt, som vi har gjort i vår budget?

Anförande nr 319

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Jag hade inte heller tänkt gå upp i den här frågan, men nu fanns ju faktiskt tid. Barnfamiljerna lämnar Stockholm, och det är en väldigt negativ trend som vi måste ta på stort allvar. Jag tror att det är viktigare än någonsin att vi politiker gemensamt fokuserar på stadens kärnuppgifter i en svår tid och ger uppdrag som löser reella problem som föräldrar upplever. Det handlar till exempel om det vi har varit inne på: dåliga språkkunskaper, behov av utbildning av personalen etcetera. Symbolpolitik bör vi undvika, och framför allt måste vi titta på vad det får för effekter.

Jag tycker att tillämpningen av projektet Giftfri förskola på sina håll har gått lite till överdrift – säkert inte överallt, och självklart ska barnen inte ha giftiga leksaker. Jag vet också att det står i miljöprogrammet om detta. Jag har dock nåtts av berättelser från förskolepersonal som fått direktiv att slänga nya, fungerande leksaker som barnen tycker om, utan att på något sätt ha några bevis för att dessa skulle vara giftiga. Ska pedagogerna verkligen ägna sig åt att rensa leksaker i stället för att vara med våra barn? Är det miljövänligt och ekonomiskt försvarbart att slänga? Skolor och förskolor har, som det här blocket visar, enormt stora behov i kärnverksamheten, som jag tycker att man bör fokusera på i första hand.

Jag vill därför fråga Alexandra Mattsson: Vad är egentligen alternativet till en giftfri förskola? Är det en giftfylld förskola? Hur ser du på det här?

Anförande nr 320

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag tolkar det som att frågan handlade om det här med giftfri förskola, vilket är ett arbete som har pågått under flera års tid och genom olika majoritetsskiften. Jag tolkar det alltså ändå som att det finns en bred majoritet här i fullmäktige för att det arbetet är viktigt och ska fortsätta.

En annan fråga som jag har till dig handlar om att ni fortsätter att lyfta detta med att barnfamiljer flyr Stockholm, samtidigt som ni ju har varit ansvariga i fyra års tid. En sak som får barnfamiljerna att fly är bostadsbristen – att det inte finns någonstans att bo, helt enkelt. Folk har inte råd att bo kvar, så de flyr. Och det är allvarligt; vi vill ha barnfamiljer som bor här. Jag skulle gärna vilja att ni svarar på detta.

Anförande nr 321

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Vi kan prata bostadsfrågor, men det känns som att det ligger väldigt långt från det som frågan gällde. Det jag är inne på är hur vi gemensamt från olika partier nu tar ansvar för de utmaningar som familjer uppenbarligen upplever varje dag och som gör pedagogers liv i vardagen svårt. Jag tycker att vi har ett gemensamt ansvar att skapa konstruktiva lösningar. Jag vet att vi har en samsyn kring att minska miljögifter, och det står också i miljöprogrammet. Men ibland behöver man också lyfta berättelser från verkligheten i sådana här sammanhang.

Anförande nr 322

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tycker att det var ett lite oväntat och kanske något märkligt inlägg. Som du också underströk finns det en samsyn om att vi inte ska ha hormonstörande ämnen i våra förskolor. Jag tror att vi alla kan vittna om upplevelser då vi har grävt fram gamla leksaker som i bästa fall bara är lite kladdiga men i värsta fall nästan har smält så att man förstår att dessa plastleksaker innehåller ämnen som inte är bra för våra barn. Dessutom handlar de här vittnesmålen om att man slänger nya, fullt fungerande plastföremål uppenbarligen om något som har hänt under ert styre, med era direktiv.

Jag tror att den stora frågan i det här är: Har Moderaterna på något sätt ändrat sig? Var står Moderaterna i frågan om giffria miljöer i förskolan?

Anförande nr 323

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Självklart har vi inte ändrat oss; vi står bakom det som står i miljöprogrammet. Det är absolut ingen skillnad där. Jag skulle dock vilja efterfråga lite mer gemensamt fokus på de utmaningar som finns och att vi alla kanske ger oss ut mer och lyssnar direkt på personalen. Det är allt fler som har berättelser från verkligheten, och det är bra. Men just den här frågan handlar mycket om var vi ska lägga fokus när vi har bristande resurser och personalens tid är väldigt begränsad – och så får man höra att de lägger flera timmar i veckan på detta. Det här handlar inte om produkter från tidigt 80-tal, utan det gäller något helt annat.

5. Rotel IV Social- och trygghetsroteln

Socialnämnden

SDN: Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

SDN: Ekonomiskt bistånd

SDN: Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Överförmyndarnämnden

Stiftelsen SHIS Bostäder

Anförande nr 324

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag är stolt över att tillhöra arbetarklassen. Under min uppväxt arbetade min far som byggnadsarbetare, och min mor jobbade natt på ett bageri i Södertälje. De byggde landet tillsammans med alla andra LO-arbetare, som byggde och fortfarande bygger landet och staden. Det är för arbetarklassen jag gör min politiska gärning. För i min klasstillhörighet finns, förutom stolthet, också de problem i släkten som ofta hör min klass till. Någon drabbas av alkoholism och narkotikamissbruk. Någon tvingas att stundtals leva på ekonomiskt bistånd innan man har kommit tillbaka på banan igen. Någon fastnar i ett grovt självskaadebeteende.

För dessa människor och för många fler invånare i Stockholms alla samhällsklasser behöver skydds nätet vara finmaskigt, för även om arbetarklassen är överrepresenterad kan alla människor hamna snett och behöva stöd. Det är också för dessa människor som tryggheten måste vara som starkast. ”Trygghet för vanligt folk” stod det på det material jag delade ut på arbetsplatser under den fackliga valrörelsen. Arbetarklassen är inte bara överrepresenterad bland gärningsmän utan också bland brottsoffer. Det är trygghet i hela staden, inte bara i de fina kvarteren, som stadens trygghetsarbete ska sträva mot.

Skulle jag sammanfatta den budget vi i morgon tar beslut om i tre punkter skulle det vara: 1. Ett starkt skydds nät för dem som behöver det mest. 2. En decentralisering där Stadshuset får mindre makt och stadsdelarnas och professionernas inflytande ökar. 3. Ett trygghetsarbete som går från att vara reaktivt till att vara förebyggande.

Detta är en omläggning av politiken som syftar till trygghet för vanligt folk. Jag yrkar bifall till finansborgarrådets förslag till budget för 2023.

Anförande nr 325

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Socialtjänsten har en grundläggande roll i vårt välfärdssamhälle, och det ska finnas en särskild huvudperson inom socialtjänsten att titta efter. Ett perspektiv som aldrig får missas och som det aldrig får kompromissas med är barnet och barnperspektivet. Stockholms socialtjänst hjälper tusentals människor varje dag och gör ovärderliga insatser för människor. Men socialtjänsten får aldrig glömma att ställa frågan om det finns ett barn runt den klient man hjälper och göra en bedömning av om barnet eller barnen behöver egen hjälp.

Ju tidigare vi kan fånga upp den som är i behov av stöd och arbeta förebyggande, desto mer kan vi minska det mänskliga lidandet. Genom uppsökande arbete, öppna insatser och en hög grad av tillgänglighet inom socialtjänstens olika områden kan vi nå både barn och vuxna.

Avslutningsvis vill jag ta tillfället i akt och vara väldigt tydlig. Varken hedersrelaterat våld, könsstymning, barnäktenskap, våld i nära relationer, prostitution eller människohandel har en plats i vår stad. Här krävs kraftfulla insatser på alla nivåer och tillsammans med andra aktörer till dess att inte en enda individ utsätts för någon av dessa hemskheter. Stockholm rankades nyligen som världens fjärde bästa stad att bo i, och det ska också speglas i våra sociala skyddsnet.

Bifall till Moderaternas budgetreservation!

Anförande nr 326

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande och kommunfullmäktige! Stockholm ska vara en stad som håller samman, med likvärdig service till alla invånare, oavsett var i staden man bor. Trygghetsåtgärder vidtas bäst lokalt, utifrån lokala perspektiv. Därför har vi tillfört mer medel till detta i årets budget än tidigare år.

Vi vill ha fokus på förebyggande åtgärder. De som är mest utsatta ska räkna med att samhället ställer upp med stöd och skydd. Därför tar vi bort avgiften för våldsutsatta i skyddade boenden. Ingen kvinna ska behöva betala för att hon behöver skyddat boende.

Vi tar ett omtag när det gäller handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen samt tillför mer pengar för administrativt stöd till socialsekreterare och biståndshandläggare. När det gäller stadsdelarnas behov av placeringar ska socialnämnden påbörja arbetet med att öppna egna HVB-hem för barn och unga i syfte att tillgodose en större del av stadsdelsnämndernas behov av platser.

I Stockholm ska alla stadsdelar vara trygga, och i Stockholm ska alla vara trygga. Därför satsar vi på brottsprevention för att öka tryggheten i Stockholm. Vi vill att både brotten och brottens orsaker ska bekämpas. Den grova och organiserade brottsligheten är ett bevis på att samhället behöver göra mer. Vi lyssnar på polisen och akademien, som länge har pekat på vikten av att stärka det förebyggande arbetet för att förhindra att unga blir kriminella.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 327

G a b r i e l K r o o n (SD): Den som behöver stöd och hjälp från samhället ska självklart få det. Men det är också viktigt att stödet och hjälpen man får är av hög kvalitet – att det ger en effekt och att det finns bevisat belägg för just det stödet. I den medicinska disciplinen är det väldigt vanligt att man gör hälsoekonomiska utvärderingar av såväl läkemedel som interventioner – olika operationer, till exempel.

Men det är oroande att se att detta till stor del verkar saknas i den sociala omsorgen. Jag har läst flera revisionsrapporter som har pekat på en stark kritik mot att det saknas vetenskaplig evidens för många av de åtgärder och insatser som sätts in, som jag har varit inne på tidigare. Det saknas alltså belägg för att de faktiskt funkar. Samtidigt kostar dessa insatser stora mängder pengar, och de leder såklart också till en ökad administrativ arbetsbörda för socialsekreterarna. Här måste kunskapen stärkas och akademiseringen utvecklas inom socialtjänsten.

Det är också viktigt att börja arbeta förebyggande i större utsträckning. Vi vet att insatser i förskolan ger mycket bra resultat för det förebyggande arbetet. Vi vet också att satsningar på fler ordningsvakter och väktare, men även satsningar på bättre belysning och trygghetskameror i offentlig miljö, är effektiva medel för att avskräcka brottslighet. Mer insatser måste ske när det gäller dessa faktorer.

Men vi vet också att det ekonomiska biståndet kan svälla väldigt kraftigt om vi inte har ordentliga kontrollmekanismer som säkerställer att ingen någonsin kan fuska och sko sig på det gemensamma. De som kan arbeta och de som arbetar ska inte samtidigt ta del av ekonomiskt bistånd och ljuga vid inrapporteringen.

Sverigedemokraterna står för en budget med ordning och reda, både på våra gator och i våra siffror. Därför yrkar jag bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 328

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Där ofriheten är som störst måste också politikens engagemang vara som störst. Det är inte en slump att LSS och stöd till personer med funktionsnedsättning är en hjärtefråga för Liberalerna. Det handlar om varje människas rätt till frihet och ett självständigt liv.

Vi vet alla att vi befinner oss i ekonomiskt svåra tider, och då mer än någonsin måste man prioritera. Därför blir det obegripligt för mig att man väljer att höja schablonen för komvux med nästan 12 procent och anslagen till de politiska partierna med 15,2 miljoner, samtidigt som schablonen för LSS höjs med 1,16 procent och för socialpsykiatrin med rekordlåga 0,95. Visst har vi ibland tidigare haft låga uppräkningsar på en del områden i stadens budgetar, men dessa ska nu ställas mot kommunernas pris- och kostnadsutveckling på 6 procent 2023.

Det här kommer att påverka de människor som är beroende av samhällets stöd för att klara av sin vardag. Detta rimmar synnerligen illa med det första målet i de rödgrönas budget, om en stark och jämlik välfärd i hela staden. Jämlikhet och välfärd för vem, kan man med rätta fråga sig.

Vi liberaler dubblar stöd och service till personer med funktionsnedsättning och mångdubblar socialpsykiatrin. Dessutom lägger vi investeringsmedel på 25 miljoner kronor för att öka utbyggnadstakten för gruppboende, så att fler med en funktionsnedsättning ska kunna bo kvar i vår vackra huvudstad.

Jag yrkar därmed bifall till Liberalernas budgetreservation.

Anförande nr 329

Kristin Jacobsson (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Allt hon vill är att få vara sig själv – att få vara med på simlektionen, på klassresan och i handbollslaget och att få känna pirret i magen när han sträcker ut sin hand mot hennes. Allt hon vill är att ta på sig den där klänningen hon har trånat efter och att inte behöva oro sig för sommarlovet och tvingas åka till sina föräldrars hemland på semester. Varför hör ingen henne? Oron gnager i hjärtat.

Ordförande! Allt *han* vill är att få vara sig själv. Det tär att behöva leva upp till förväntningarna på att övervaka, kontrollera och hota. Allt han vill är att hänga med kompisarna efter skolan. Han är trött på att själv bli hotad och rädd att bli förskjuten, rädd att stå ensam kvar. Han behöver inte uppfostras, han behöver bara kunna andas fritt. Snart är det sommarlov, och oron gnager i hjärtat.

Ordförande! I Stockholm ska alla människor vara fria att leva och forma sitt eget liv. Tyvärr är det inte så för alla stockholmare. Många unga lever i ett förtryck som inte alltid syns men som begränsar den enskilda under kollektivets förtryck. Det är oacceptabelt i ett fritt samhälle.

Ordförande! Att förstå och se det hedersrelaterade våldet är centralt för att nå resultat. Därför är det rätt att som Centerpartiet föreslår utbilda all personal som jobbar med barn och unga så att de lättare kan upptäcka den som lever i en förtryckande hederskontext. Därför är det rätt att inrätta en särskild enhet som arbetar uppsökande mot hedersrelaterat våld och förtryck, i nära samarbete med och genom ökat stöd till Origo. Och det är rätt att fokusera på föräldrastöd som tar sikte på att förebygga hedersrelaterat våld. Det är också rätt att det görs en haveriutredning varje gång ett barn förs utomlands mot sin vilja. Staden måste ha nolltolerans mot våld och förtryck.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 330

Magnus Runsten (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Vi är på väg in i en ny period präglad av ökad social oro. Medan vi pratar här inne faller bomberna över städer i Ukraina. Det driver på en ekonomisk utveckling som är väldigt negativ – inflation, ökad arbetslöshet, social utslagning. I det läget har den svenska regeringen valt att vända ryggen till omvärlden och dra in på det internationella biståndet samtidigt som man maximerar antalet utvisningar när fler och fler människor är på flykt.

Därför är det extra viktigt att vi här i Stockholm gör något annat, nämligen tvärtom, och höjer ambitionsnivån när det gäller de sociala frågorna. Vi behöver erbjuda ett bättre alternativ. Därför är jag som miljöpartist glad över vissa av de satsningar vi gör inom det sociala området, som jag skulle vilja nämna här.

Det handlar bland annat om att socialnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS och bostadsförmedlingen kommer att utveckla arbetet för att säkerställa att barnfamiljer i akut hemlöshet ska få tillgång till trygga och mer långsiktiga

boendelösningar i stället för att placeras i vandrарhem. Vi stärker också arbetet mot våld i nära relationer och hedersförtryck och arbetet riktat mot personer utsatta för prostitution samt gör en översyn av stödet till den som utsätts för våld, sexuellt förtryck, prostitution eller människohandel. Dessutom stärker vi det lokala trygghetsarbetet med förebyggande insatser, till exempel fältassistenter i alla stadsdelar.

Så kan vi bygga en mer socialt hållbar, inkluderande stad. Med det vill jag yrka bifall till majoritetens budget.

Anförande nr 331

Michaela Hollis (KD): Fru ordförande, fullmäktige, ledamöter och åhörare! Inledningsvis vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Allt vad ni vill att människor ska göra för er ska ni också göra för dem – den gyllene regeln är en grundläggande etisk princip. Vårt samhälle är grundat på värderingar som utgår från att man behandlar andra som man själv vill bli behandlad. Det är vår stora socialtjänst i Stockholms stad ett bevis på. Varenda människa som behöver hjälp, som inte klarar sig själv och som behöver extra stöd och vägledning har staden en öppen famn för. Det handlar både om vår egen socialtjänst och om stadsdelarnas insatser men självklart också om de ovärderliga hjälteinsatser som civilsamhället står för.

De barn och unga som har de svåraste förutsättningarna hemifrån behöver få det starkaste stödet i skolan. För att alla barn ska få sina behov tillgodosedda behöver samverkan mellan skola och socialtjänst stärkas.

För Kristdemokraterna är arbetet med att nå målet att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område i Stockholms stad högt prioriterat. Vi behöver stoppa nyrekryteringen till kriminella miljöer. Kristdemokraterna lägger 20 miljoner på ett stärkt arbete med sociala insatsgrupper. Det är drygt 4 miljoner mer än vänsterstyret. Därtill lägger vi 10 miljoner på att nå yngre barn genom sociala insatsgrupper då vi vet att rekryteringen till kriminella gäng alltmer riktar in sig på allt yngre barn.

Personer som utsätts för våld och förtryck ska få skydd. Kristdemokraterna lägger 20 miljoner för ökad satsning på skyddade boenden. Det är 4 miljoner mer än vänsterstyret. En trygg familj kan vara helt avgörande för barns och ungas psykiska hälsa men också för hur det går för dem senare i livet. Därför satsar Kristdemokraterna i vår budget 10 miljoner för att staden ska öppna fler familjecentraler.

Anförande nr 332

Gabriel Kroon (SD): Det är jättebra att du är tillbaka, Karin Wanngård – jag hoppas att du var borta och letade efter de här 10 miljonerna som jag frågade om tidigare, som saknades i er finansiering. Jag tänker att du inte ska slippa undan så enkelt, så jag återupprepar min fråga och hoppas få ett bättre svar än att det är min människosyn som brister när det kanske faktiskt är din finansiering som saknas.

Ni sparar alltså 20 miljoner kronor på ekonomiskt bistånd. Det måste innebära att ni gör direkta satsningar på arbetsmarknadsåtgärder. Ni satsar 35 miljoner kronor på arbetsmarknadsåtgärder; det innebär 120 jobb. Och 120 jobb innebär en potentiell besparing på 10 miljoner kronor eftersom människor går från ekonomiskt bistånd till arbete. Så min fråga till dig eller till din partikollega är: Varifrån får ni övriga 10 miljoner kronor? Hur har ni räknat på den här besparingen?

Anförande nr 333

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Jag har läst Sverigedemokraternas budget, och ni pratar en del om behovet av tidiga insatser för barn och unga, om hedersutsatta kvinnor och om att ingen ska vara ofrivilligt hemlös i Stockholm. Men ni får tyvärr inte ihop helheten, för samtidigt som ni skriver att ingen ska vara ofrivilligt hemlös försämrar ni barnfamiljers och även exempelvis våldsutsatta kvinnors möjlighet till stabilitet, återhämtning och långsiktighet i sina boenden när ni sänker boendetiden i SHIS bostäder från fem till två år för alla. Detta kommer att drabba utsatta barn och kvinnor som behöver stabilitet i sina boendesituationer.

Jag undrar på vilket sätt ni menar att arbetet mot hemlöshet stärks genom att sänka den maximala boendetiden. Får hemlösa barn och hemlösa våldsutsatta kvinnor det bättre på så sätt?

Anförande nr 334

G a b r i e l K r o o n (SD): Det stämmer att vi sänker tiden, men det är bara för vissa särskilda grupper, nämligen nyanlända. Detta förekommer även i vissa andra kommuner, där Alliansen styr. Jag tror att Lidingö är en av de kommuner som har ganska kort tid. Solna är en annan kommun. Detta sker alltså i flera kommuner – det är inget unikt som vi har hittat på.

Däremot satsar vi pengar på en koordinator för hemlöshet. Vi tycker att det är viktigt att man har en spindel i nätet när man är hemlös. Under valrörelsen var jag ute och träffade flera föreningar som jobbar med staden, och alla sa samma sak. Det finns en otrolig splittring i bemötandet av en person i hemlöshet. Detta har ni misslyckats med under er tid i styret. Vi säkerställer att det finns en spindel i nätet som alla kan vända sig till så att alla som är i hemlöshet kan få rätt hjälp.

Anförande nr 335

Borgarrådet O j a n n e (S): Det är tydligt att när Sverigedemokraterna får välja är man inte intresserad av att bryta segregationen här i staden eller av att öka tryggheten. Man är inte heller öppen med vilka konsekvenser de nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken som man föreslår kommer att leda till. Det skulle leda till ett stort ökat tryck på det ekonomiska biståndet om ni skulle få styra och skulle få igenom er budget.

Om man gör så här stora nedskärningar på ett så viktigt område som arbetsmarknaden kommer det alltid att få konsekvenser. Nedskärningar på arbetsmarknaden innebär att kostnaderna för ekonomiskt bistånd kommer att öka. Det här är enkel matematik. Jag

skulle vilja ställa en fråga tillbaka: Varför vill ni förstärka segregationen och därmed öka otryggheten här i staden?

Anförande nr 336

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag konstaterar till att börja med att varken du eller ditt finansborgarråd har något svar på varifrån ni får de övriga 10 miljoner kronorna. Det är beklagligt att ni lägger fram siffror utan att ens kunna förklara hur ni har resonerat. Det är ju därför vi är här. Svenska folket och stockholmarna vill veta varifrån ni får era pengar. Svaret finns inte; det är beklagligt.

När det däremot gäller vad vi sverigedemokrater gör stämmer det att vi begränsar anslagen till arbetsmarknadsåtgärder. Vi lägger fortfarande väldigt stora pengar i Stockholm, nästan 1 miljard. Vi stärker arbetet med Arbetsförmedlingen. Vi stärker studievägledningen.

Vi stärker även kontrollerna av bidragsfusk när det gäller ekonomiskt bistånd. Ni försvagar kontrollen av ekonomiskt bistånd; det är så att säga en besparing i er budget. Jag tror inte att det i verkligheten blir en besparing, utan det kommer att ge människor incitament att fortsätta ägna sig åt bidragsfusk. De effekterna kommer vi förmodligen att se i kommande årsredovisningar. Vi kan alltså återigen se att ni lägger fram ett förslag som inte är finansierat, och ni kan inte redogöra för hur ni har kommit fram till det.

Anförande nr 337

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Kampen mot den organiserade brottsligheten är en ödesfråga för hela det civiliserade samhället och för upprätthållandet av tron på demokratin och samhällskontraktet. I Stockholm ska alla stadsdelar vara trygga. Vi vill att både brotten och brottens orsaker ska bekämpas. Den grova organiserade brottsligheten är ett bevis på att samhället behöver göra mer.

Det är bra att regeringen fortsätter på den väg med straffskärpningar som den föregående regeringen slog in på. Buset ska sitta inne. Men medan regeringen inte i mer än en bisats i slottsavtalet nämner det förebyggande arbetet lägger staden stort fokus på just detta. Vi behöver ha fler poliser ute på gatorna, men det räcker inte. Att skapa trygghet kräver mycket mer. Vi lyssnar på polisen, som länge har pekat på vikten av det förebyggande arbetet för att förhindra att unga blir kriminella.

Det är genom att arbeta med barn, unga och deras familjer som en god grund för det förebyggande arbetet läggs. I arbetet för att alla barn ska klara skolan behöver vi erbjuda ett tidigt stöd i föräldraskapet och stärka samverkan mellan skolan, socialtjänsten, polisen och andra aktörer. Vi behöver ha fler fältassistenter ute, och vi behöver se till så att unga som missbrukar får hjälp snabbt. De som vill lämna en kriminell livsstil ska få stöd inom 24 timmar, eller i alla fall en första kontakt.

Jag är stolt över att vi nu ökar pengarna till stadsdelarna och deras trygghetsarbete. Det är professionen och stadsdelarna som vet bäst och är bäst lämpade för att bedöma vilka

insatser som gör mest nytta och när de ska sättas in. Politiker i Stadshuset ska inte bestämma hur arbetet ska skötas i till exempel Farsta eller Järva.

Vi ska arbeta med det offentliga rummet för att det också ska vara tryggt. Det kommer varje år under den här mandatperioden att finnas 100 miljoner kronor i en trygghetsfond för investeringar i till exempel bättre belysning, kameror med mera. Nu bygger vi ett tryggare Stockholm.

Anförande nr 338

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi ser i dag resultatet av en av de gånger, 2016, då vi fick socialdemokratiska löften om stärkt trygghet: Vi har 72 färre poliser i Stockholm. Jag hoppas att ditt trygghetsarbete blir mycket mer effektivt än din regerings, men det verkar inte så. Ni satsar nämligen på fältassistenter. Det kommer att komma en debatt om detta framöver, och vi har diskuterat det tidigare. Vilka vetenskapliga belägg har du för att fältassistenter är en effektiv åtgärd? Jag läste själv att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering inte hade några särskilda belägg för att det är effektivt. Stockholms stad har använt detta tidigare. Det kanske finns vissa utvärderingar, men finns det någon riktig evidens för att denna sociala insats är värd att lägga 10 miljoner kronor på? Borde vi kanske i stället satsa dessa 10 miljoner på skolan, förskolan eller något annat?

Anförande nr 339

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Tack för frågan, ledamoten! Fältassistenter gör ett viktigt arbete, och vi vet att det gör skillnad. Som när det gäller alla sociala insatser har det varit svårt att mäta exakt vad de betyder – det ska man inte sticka under stol med. Men vi vet också att tidiga insatser från socialtjänsten har betydelse. Det har betydelse om man möter någon som är på väg in i kriminalitet i ett tidigt skede. Det ökar chansen att den personen inte hamnar i djupare kriminalitet.

Det har alltså absolut en effekt, men det finns inga jättetydliga forskningsresultat; där har du absolut en poäng. Jag tog upp detta med kriminologen Jerzy Sarnecki, som jag träffade häromveckan. Vi pratade om just den här problematiken. Vi ska jobba fram ett sätt att lättare kunna utvärdera de sociala insatser vi kommer med.

Anförande nr 340

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det finns många olika grejer man skulle vilja fråga här. Jag undrar hur du ser på att det är så väldigt låga tillskott till socialpsykiatrin. Det är ju en verksamhet som är väldigt viktig för personer som mår dåligt på olika sätt och har gjort det under lång tid. I den gruppen ingår även en hel del som lider av utmattningsdepression, och det borde ju vara en grupp som du värnar, inte minst med tanke på ditt inledande inlägg.

Jag undrar också hur du ser på att ert avskaffande av skyddsfonden medför att 13 miljoner kronor omfördelas från de stadsdelar som har utsatta områden till rikare stadsdelar och det faktum att Skärholmen får en ökad ram med 1,9 procent till stadsdelsnämnden i sin helhet medan Östermalm får 6,4.

Anförande nr 341

Borgarrådet O j a n n e (S): Om vi börjar med frågan om uppräknings ska man komma ihåg att vi väljer att inte göra några generella effektiviseringar i välfärden. Man kan se att det under den tid när du var socialborgarråd gjordes ganska stora generella effektiviseringar, i mångmiljonklassen, på de här områdena. Vi väljer helt enkelt att säga att välfärden är fredad. Här ska inga generella effektiviseringar göras.

När det gäller skyddsfonden har vi valt att nyckla ut de pengarna tidigt i år. Ute i förvaltningarna har man varit väldigt tydlig mot oss – det är detta man önskar. Skyddsfonden, som den var uppbyggd, gjorde att pengarna kom till stadsdelarna i november och var väldigt svårplanerade. De kunde därför inte användas fullt ut. Om man i stället får pengarna i till exempel januari, som man nu får med vårt styre, kan man lättare planera för hur dessa pengar ska användas. Vi har helt enkelt lyssnat på professionen, Jan.

Anförande nr 342

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! För bara knappt två veckor sedan presenterade Jämställdhetsmyndigheten en rapport som säger att 143 barn och unga har förts från Sverige mot sin vilja de senaste åren. Ofta finns ett hedersförtryck bakom, inklusive fysiskt våld. Den öronbedövande slutsatsen är att flera fall hade kunnat förhindras om myndigheterna ingripit tidigare. I stället har man inte gjort konkreta riskbedömningar och inte agerat i rätt tid. Priset har unga flickor och pojkar fått betala. Detta är skrämmande läsning, men det är inget nytt. Det är ett problem som har varit känt länge.

Trots denna vetskap har den S-ledda majoriteten inga nya konkreta satsningar och inga nya pengar för att stärka arbetet mot hedersförtryck. Det som däremot är konkret i budgeten är att ni tar bort alla formuleringar om uppdrag till skola och socialtjänst att arbeta mot att barn förs utomlands mot sin vilja. Min fråga blir: Förstår ni inte allvaret i att barn med våld och mot sin vilja förs utomlands?

Anförande nr 343

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag undrar om vi har läst samma budget. Vi ger ganska tydliga direktiv till framför allt utbildningsnämnden, utbildningsförvaltningen och de skolsociala teamen att följa upp det här arbetet. De får ett riktat uppdrag att motarbeta tvångsgifte, könsstympling, barnåktenskap och sådana här resor. Detta finns i budgeten, så du får nog söka bättre, helt enkelt.

Alla de insatser som vi i dag har gällande både mäns våld mot kvinnor och det hedersrelaterade våldet kommer att utvärderas. Vi ska se till så att det här blir ett mer effektivt arbete. Detta är inte en fråga som vi på något sätt försöker prioritera ned. Tvärtom försöker vi ta ett samlat grepp och prioritera upp den här frågan, för det är precis som du säger en väldigt viktig fråga.

Anförande nr 344

Borgarrådet H e d i n (M): Det du säger om förebyggande arbete är hedervärt, men det matchar inte med det vi ser i budgeten. Tidsgränsen för allvarssamtal försvinner. Det ryktas redan om 120 varslade ordningsvakter. Man skjuter ned ansvaret till stadsdelarna, som redan signalerar att de inte kommer att mäka med att exempelvis ansöka om att få ha ordningsvakter. Inom ramen för det man kallar tillitsbaserat ledarskap släpper man ansvaret. Tillitsbaserat ledarskap är jättebra, men då måste det också finnas tydliga mål, indikatorer och förväntningar. Det är de som saknas.

Avslutningsvis skulle jag, när vi pratar om det förebyggande arbetet, vilja lyfta fram det vräkningsförebyggande arbetet. Ni skriver fina ord om att vi inte ska vräka barnfamiljer, men alla insatser kommer in när barnfamiljerna redan står på gatan.

Anförande nr 345

Borgarrådet O j a n n e (S): Ordförande! Tack för frågan, ledamoten! När det gäller allvarssamtalen tror jag att jag en gång för alla behöver vara tydlig: Vi avskaffar absolut inte allvarssamtalen. Problemet har ju varit att de inte har genomförts ute i stadsdelsförvaltningarna. Man har i vissa lägen använt dem i samband med vissa brott, när man har tyckt att det har varit befogat, och då säger vi: Fortsätt med det!

Men det tjänar ingenting till att vi har ett dokument som säger att vi ska ha allvarssamtal varje gång ett brott begås om man inte har det. Den viktigaste ingrediensen i ett allvarssamtal är att polisen är med vid samtalet. Det är det som är själva grejen – att polisen och socialtjänsten tillsammans besöker den person som har begått ett brott. Men eftersom polisen inte har prioriterat att göra det arbetet har det inte blivit gjort. Forskningen är ganska tydlig med att detta funkar vid grövre brott men inte när det gäller snatteri. Där blir effekten snarare tvärtom.

Anförande nr 346

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Först skulle jag vilja nyansera, inte rätta, Jan Jönsson. När det gäller anslagen till stöd och service för personer med funktionsnedsättning höjer vi dem med 217 ½ miljon i år. Detta äts till stora delar upp av inflationen och volymökningarna; så är det. Det skulle alltså ha kunnat vara mer.

Men jag tycker ändå, Jan, att det blir lite konstigt när du får detta till att på något sätt vara nästan som en nedskärning, för det är inte riktigt sant. Jag noterar att vi förra året höjde dem med 196,9 miljoner. Det togs då emot väldigt väl. Vi beskrev det som den största ökningen någonsin, och vi vet att organisationerna tyckte att det var oerhört välkommet. Det är som sagt en ännu högre höjning nu. Jag förnekar inte inflationen eller volymförändringarna, men jag vill ändå ha den nyansen.

Jag tänkte passa på att prata om en annan del inom funk och tillgänglighet. Det är en fråga som kan uppfattas som väldigt byråkratisk och också självklar, men det är den inte. Den är otroligt svår att baxa igenom och gäller något som har varit väldigt efterfrågat under flera år. Det handlar om att vi ger ett uppdrag till socialnämnderna och stadsdelsnämnderna att tillsammans samla och följa statistik över antalet

ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning och ledsagarservice. Ni hör – man tycker att det borde vara en fullständig självklarhet att denna statistik ska finnas, men det har den inte gjort i Stockholms stad. Vi kommer nu att se till att det blir ett tydligt uppdrag att genomföra detta.

Jag skulle till slut vilja rikta en liten uppmaning till oppositionen kring den här frågan: Var väldigt jobbiga här! Ligg på oss i majoriteten och tjata, och påminn hela tiden så att det här uppdraget faktiskt blir av, för det är otroligt efterfrågat av organisationerna.

Anförande nr 347

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Nu blir det väldigt konstigt här. Vi har de facto en pris- och kostnadsutveckling, som SKR har räknat fram, på 6 procent för 2023. I er budget, under ”Stöd och service till personer med funktionsnedsättning”, står det att schablonerna för LSS och funkis höjs med 1,16 och för socialpsykiatrin med 0,95; det går att läsa. Det innebär så att säga att det inte blir mycket pengar per person, även om det i kronor och ören blir ganska mycket. Men det har ju ingen betydelse för den enskilda individen om kostnaderna för att ta hand om den här personen har ökat med 6 procent och det bara läggs på 0,95, som för socialpsykiatrin. Jag tror ändå att det är ganska viktigt att beskriva detta som en oerhört sparsam budget för de här väldigt utsatta grupperna.

Anförande nr 348

Martin Hansson (MP): Jag inledde ju med att säga att det inte var en rättning utan mer en nyansering, för det har i inledningsanföranden, både i den här debatten och tidigare i dag, låtit som att det skulle vara kraftiga besparingar och sådant. Det kan vara bra att påminna om att volymförändringarna och inflationen såklart får den effekten, men jag tycker ändå att det är värt att ha med att det är en större höjning i år. Det blir inte det utslaget per person, men det har tidigare låtit som att vi snarare skulle ha gjort olika former av besparingar – det var detta jag skulle vilja nyansera. Vi lägger trots allt 217 miljoner extra i år. Sedan har inflationen gjort att det är väldigt tufft på alla områden; det förnekas inte, såklart.

Anförande nr 349

Kristin Jacobsson (C): Ordförande och fullmäktige! Varenda unge i Stockholm ska ha en trygg uppväxt, och det kan vara många olika saker. Det handlar om att bo i en trygg miljö, att vara trygg och sedd i skolan, att ha en meningsfull fritid och många vuxna omkring sig och att ha föräldrar som älskar och bryr sig. Alla barn har rätt till en bra uppväxt. Inget barn ska behöva uppleva våld och förtryck.

Nog behövs fler poliser och ordningsvakter. Men det jag vill lyfta i dag är några aspekter av det förebyggande arbetet. Forskningen visar att barn från hushåll med låg inkomst är mindre föreningsaktiva än barn från hushåll med högre inkomst. På Kungsholmen är 87 procent av ungdomarna föreningsaktiva jämfört med bara 41 procent i Rinkeby-Kista. Här måste trösklarna för att engagera sig i föreningslivet sänkas rejält.

Föreningslivet självt är naturligtvis centralt i detta, och därför gör Centerpartiet bland annat satsningar på 4 miljoner kronor på föreningsstöd i ytterstaden. Vi satsar 3 ½ miljon kronor på utbildning och rekrytering av ledare, för fler närvarande vuxna. Barn och unga ska ha en meningsfull fritid, oavsett var i Stockholm de bor.

Ordförande! Ingen är så viktig i ett barns liv som dess föräldrar. Men alla föräldrar förmår inte ge sina barn en trygg uppväxt, och då måste samhället finnas där. Centerpartiet vill därför öka stödet till föräldrar genom föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning, hembesöksprogram och familjecentraler. Men ibland handlar det också om att samhället måste gripa in och hjälpa ett barn bort från en skadlig hemmiljö. Centerpartiet vill därför kartlägga och ta fram en handlingsplan för att förebygga och stoppa att barn utsätts för våld i hemmet.

Det måste också finnas fler familje- och jourhem, och mer måste göras för att se till att de är bra. Jag beklagar därför att majoriteten tar bort anslagen för att granska stadens jour- och HVB-hem.

Anförande nr 350

G a b r i e l K r o o n (SD): När vi hade gruppleddardebatten sa din gruppleddare att skälet till att ni sparade in 20 miljoner kronor på insatser till personer med funktionsvariation var att ni satsade på kärnverksamheten. När jag läser er budget ser jag att det står väldigt tydligt: På LSS-hälsan sparar ni 3 miljoner kronor, och på hälsofrämjande friskvård sparar ni 6 miljoner kronor. På ledsagning sparar ni 11 miljoner. Anser du att dessa tre områden ligger utanför de kommunala kärnverksamheterna och att dessa besparingar är rimliga, sett till den försämring av livskvaliteten som den här målgruppen skulle ha fått om er budget hade gått igenom?

Anförande nr 351

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Jag anser att Centerpartiets budget på detta område är väl avvägd. De områden du nämner är naturligtvis viktiga att satsa på, och jag menar att vi gör det i vår budget.

Anförande nr 352

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Min replik är lite grann på samma tema som Gabriel Kroons. Vi befinner oss i ett otroligt tufft ekonomiskt läge, och vi har lagt fram en väldigt tajt budget för funktionshinderpolitiken – oerhört tajt, tror jag att Jan Jönsson sa nyss, om man ska citera honom. I det läget väljer ni att göra jättestora besparingar på funktionshinderpolitiken. Det görs neddragningar på stöd och service till personer med funktionsnedsättning samtidigt som ni tillför mer resurser till stadsmiljöverksamheterna. Jag kan inte låta bli att undra varför ni, i det här läget med den tajta budget som ligger från början och de här besparingarna, sparar pengar på funktionshinderomsorgen.

Anförande nr 353

Kristin Jacobsson (C): Som jag sa i det föregående replikskiftet med Gabriel Kroon anser jag att vi har lagt fram en väl avvägd budget där vi i stor utsträckning prioriterar socialtjänsten när det gäller utanförskap och utsatthet samt ökad tillgänglighet. Jag tycker att vi har en bra budget på detta område.

Anförande nr 354

Fredrik Pettersson (S): Ordförande! Det finns många stockholmare som under de senaste åren kämpat hårt för att få det stöd och den hjälp som de har rätt till. Under pandemiåren byggdes en stor social skuld till stockholmaren upp, vilket delvis underminerat förtroendet för socialtjänsten.

Nu gör vi i majoriteten satsningar för att återskapa och ånyo höja förtroendet för socialtjänsten. Det handlar om satsningar på verksamma åtgärder och insatser, bland annat hembesöksprogrammet och föräldrastödsprogrammet, och om starkare samverkan med tvärprofessionella team och andra aktörer, myndigheter och vårdgrannar. Här är Mini-Maria och Framtid Stockholm goda exempel, men även socialtjänsten och Maria ungdom, som drivs av Region Stockholm.

Tillit för stadens socialsekreterare och deras profession och en god arbetsmiljö för dem kommer också i sin tur att leda till att stockholmarna får stöd och insatser med stark verkan och hög kvalitet.

Som psykiatrisjuksköterska inom regionens beroendevård är jag också glad att vi i majoriteten gör satsningar på tidiga insatser, särskilt för barn och unga med skadligt bruk och substansberoende. Drog- och narkotikapandemin fortlöper alltjämt och utsätter våra unga. Vi är nu även i en tid med ett nytt folkhälsoproblem, tillika klimatproblem, nämligen lustgasbruket, som vi måste få bukt med.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 355

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag vet inte riktigt vad du menade när du sa att ni behöver återupprätta förtroendet och sedan räknade upp en massa verksamheter som vi har bedrivit under både förra mandatperioden och mandatperioden dessförinnan. Det är till och med så att Socialdemokraterna under den förra mandatperioden lade fram i princip samma budget som vi på det här området. Så det blev lite konstigt.

Däremot håller jag med om att det nu verkligen finns risk för att de som är målgrupper inom socialpsykiatri och personer med funktionsnedsättning inte kommer att få det stöd de behöver, för det är en markant skillnad mellan en schablonhöjning med 1,16 eller 0,95 procent och en kostnadsökning enligt SKR med 6 procent. Det är en jättestor skillnad.

Anförande nr 356

Fredrik Pettersson (S): Jag håller med dig om att detta är saker vi har jobbat med tidigare. Men jag vill påminna om att det under pandemin har varit oerhört svårt för brukarna att få kontakt med sin socialtjänst. Jag har sett exempel där det har gått tio veckor utan att man fått svar från sin socialsekreterare i en av Stockholms stadsdelar. Jag har också varit med om att brukare inte vet vilken stadsdel de tillhör. Det bråkas och sägs att det är den, och när man kontaktar den sägs det att det är en annan. Och så står man där. Man måste få hjälp när man behöver det och ska inte behöva vänta på att staden ska utreda det juridiskt.

Anförande nr 357

Andreas Lind (S): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag ska börja med ett citat och varnar för att det innehåller en svordom: ”Du som har det så där jävla fullt upp. Tänk en kort sekund på dem som har det fullt ner.” Detta är taget från en av Jesper Walderstens teckningar i tidningen Situation Stockholm.

Den strukturella hemlösheten har ökat i Stockholm de senaste åren. Nästan en tiondel av de hemlösa är äldre än 65. Nästan en fjärdedel är föräldrar till barn under 18. Oftast är det de som har minst marginaler som slås ut och faller genom trygghetsnätet. Klassamhället är påtagligt.

Många av dessa utsatta medmänniskor gör mycket för att ändra sin livsstil. Man tar initiativ, börjar sälja tidningar – man vill bidra och skapa sig ett värdigt liv. Man vill köpa den där julklappen till sitt barn eller barnbarn. Men vägen blir svår när man inte har stabil mark under sina fötter, och många gånger handlar lösningen om det mest basala: tak över huvudet.

Det är politikens ansvar att laga revorna i välfärden och skapa den trygghet som alla förtjänar. Därför är jag glad att den nya rödgröna majoriteten vill ha en nollvision mot hemlöshet, att de allmännyttiga bolagen ska implementera en nollvision för vräkningar, att barnfamiljer i akut hemlöshet får en mer långsiktig och trygg boendelösning, att vi ser till att öka antalet sociala lägenheter, såsom Bostad först-lägenheter, och, det kanske viktigaste, att vi ökar nyproduktionen i allmännyttan från 600 till minst 3 500 per år, många till rimliga hyror.

Och, kära kommunfullmäktige och åhörare, kom ihåg att ofta tänka på den som har det fullt ned. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 358

Emelie Stark (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Julen är snart här, en högtid som många förknippar med trygghet och värme. Jag önskar att det var så för alla. Men för alltför många byggs just nu en oro upp, och det knyter sig i magen. För julen är en tid då våldet ökar i många hem. En flicka är rädd att hon ska göra något fel så att hon blir slagen igen. Ett barn fruktar att om julen blir för stressig kommer de vuxna att dricka för mycket och börja bråka. En kvinna är rädd att om hennes man inte

får som han vill kommer han att ta strypgrepp på henne igen. Och om hon hotar med att lämna honom kanske han inte släpper taget nästa gång.

Våld i nära relationer tar sig uttryck i fysiskt och psykiskt våld, hot, skuldbeläggande, förminskande och ekonomiskt våld. Och det kommer sällan ensamt. Det är fruktansvärt att vissa människor har detta som sin vardag. När någon söker hjälp är det samhällets ansvar, vårt ansvar, att svara med hjälp.

Därför är jag stolt över Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma budget, med trygghetsåtgångarna i dessa frågor. Vi slopar avgiften för skyddat boende. Vi ser till att stadens relationsvårdscentrum får mer pengar, och vi gör en översyn av stadens insatser för att säkerställa bästa möjliga stöd för de utsatta. Vårt budskap är att samhället finns här för dig när du behöver det som mest. Du är inte ensam.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 359

Borgarrådet H e d i n (M): Jag tror att vi är många som brinner för de här frågorna och förstår hur avgörande insatserna kan vara. Ni har tidigare pratat om att ni vill säkra en långsiktig finansiering för våra kvinnojourer, men jag hittar ingenting i er budget om detta. Jag är därför orolig för att många kommer att bli besvikna, och jag undrar vad ditt svar till dem är.

Utsatthet hänger också ihop med risken för att inte kunna betala hyran och bli vräkt och därmed också fastna i destruktiva relationer. Jag upprepar därför den fråga som jag ställde till ert borgarråd kring det vräkningsförebyggande arbetet, där jag bara hittar insatser när familjen redan är vräkt.

Anförande nr 360

E m e l i e S t a r k (S): Vi har generellt starka satsningar som vi har fokuserat på. När det gäller bostäderna handlar det såklart inte bara om att man ska skydda den som blir vräkt, utan det behöver finnas bostäder och hem till alla. Detta handlar även om vår generella bostadspolitik. Det handlar om skyddade boenden och om att se till att det finns bostäder för alla, som alla har råd med. Detta tror jag mer tillhör bostadsdebatten.

Anförande nr 361

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! För att förhindra att unga dras in i kriminalitet är det bättre att ingripa tidigt än att vara tuff när det är för sent. Men i vissa fall behöver ungdomar tyvärr omhändertas så att de flyttas från sin hemmiljö och kommer ifrån sitt destruktiva umgänge. För våldsamma ungdomar med grov kriminalitet och komplex problematik är placering på Sis låsta institutioner ofta det enda alternativ som finns.

De här placeringarna är väldigt kostsamma, och det var därför vi inrättade skyddsfonden. När den nu avskaffas innebär det att 13 miljoner kronor tas direkt från de utsatta stadsdelarna och går till rikare stadsdelar. Dessutom gör de rödgröna en helt orealistisk besparing på omhändertagna barn på 10 miljoner kronor i år och ytterligare 5 miljoner 2024. Vi liberaler ligger i stället 15 miljoner ovanpå det som redan finns, förutom att vi återupprättar skyddsfonden.

Ni gör också en annan sak som gör mig väldigt förvånad, nämligen tar bort den förstärkta granskningen av HVB- och jourhemmen. Bakgrunden till att de pengarna ligger där är att vi hade ett antal skandaler med HVB-hem som drevs av grovt kriminella individer. Detta uppdagades genom att en pojke blev mördad, och då drog vi alla här inne slutsatsen att vi behöver rensa ut bland de oseriösa aktörerna på denna delvis privata marknad. Jag är mycket förvånad över att en vänstermajoritet väljer att ta bort den förstärkta granskningen.

Anförande nr 362

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Tack, ledamoten, för alla frågor! Jag ska försöka beta av dem i snabb takt eftersom det var en del. När det gäller Sis-placering är det största problem vi har just nu inte kostnaden utan att det finns för få Sis-platser. Jag blev otroligt besviken när regeringen presenterade sin budget och det inte fanns en enda krona för att öka antalet platser – det skulle bara bli billigare. Men vad spelar det för roll när det redan är fullt? Vi har människor i Enskede-Årsta-Vantör som vi vill LVU:a på Sis-hem men som vi inte kan få in, för det är fullt. Vi har alltså människor med en kriminell livsstil som går på gatan fast de inte borde det. Detta är regeringens sak att lösa.

När det gäller HVB-hemmen startar vi egna HVB-hem och får därför ned kostnaden för externa placeringar. Och när det gäller välfärdsbrottsligheten finns en särskild rad i budgeten för att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet, och därför stryks den andra raden, som du pratar om.

Anförande nr 363

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag håller verkligen med när det gäller platsbristen. Detta är något som har påtalats för den tidigare socialministern Lena Hallengren i väldigt många år, men inget har gjorts. Det är helt sant att man nu sänker kostnaderna. Men det är också så att regeringen har för avsikt att bygga ut Sis-institutionerna och delvis också flytta om en del bland målgrupperna. Inte minst flyttar man över väldigt grovt kriminella ungdomar, som huvudsakligen har begått mord, till Kriminalvården, om jag har förstått det hela rätt. Därmed ökar man kapaciteten på andra håll.

När det gäller HVB-granskningarna är det fortfarande väldigt viktigt att detta ligger kvar på socialnämnden, för det är där man har börjat bygga upp en förstärkt struktur. Vi ska inte ha kriminella och oseriösa aktörer som tar hand om omhändertagna barn.

Anförande nr 364

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Precis som många andra vill jag fortsätta att tala om det förebyggande arbetet. Det kan te sig helt självklart att arbeta långsiktigt och mota bort problem innan de ens har uppstått. Men gång på gång ser vi att vi misslyckas med att fånga upp barn och ungdomar i tid. Vi behöver stoppa nyrekryteringen till kriminella miljöer och arbeta för att fler ska lämna en kriminell livsstil.

Kristdemokraterna lägger 20 miljoner på stärkt arbete med sociala insatsgrupper, och därtill ligger vi 10 miljoner för att nå yngre barn, mellan åtta och elva år, genom sociala insatsgrupper – detta då vi vet att rekryteringen till kriminella gäng alltmer riktar in sig på allt yngre barn.

Jag vill än en gång slå fast att en trygg familj är den bästa förutsättningen för att barn ska bli trygga vuxna. Vi vill stärka familjerådgivning och föräldrastöd. Ett sätt att ge barn trygghet och fånga upp familjer i behov av stöd är att öppna fler familjecentraler. Kristdemokraterna lägger i vår budget 10 miljoner för att staden ska öppna fler familjecentraler.

Bifall till Kristdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 365

T h o m a s W i h l m a n (C): Ordförande! Jag ska ta upp en liten fråga som kanske på ett sätt kan kännas futtig men på något sätt är lite centerpartistiskt principiell. Tidigare när jag pratade lite grann om äldreomsorgen var vi inne på idéburen verksamhet. När jag nu tittar i budgetförslaget från kommunstyrelsen ser jag till min glädje att man gärna vill främja den typen av verksamhet inom äldreomsorgen.

I avsnittet om funktionsnedsättning finns dock inget motsvarande. Jag har väldigt svårt att förstå varför denna skillnad finns. Det finns många idéburna organisationer inom funktionsnedsättningsområdet som har mycket att bidra med. De kan vara specialiserade på olika typer av funktionsnedsättning och på olika delar inom funktionshindersområdet. Därför är det kanske bra att skicka signalen att dessa organisationer har en särskild kompetens och är viktiga när det gäller funktionsnedsättning.

Min enkla fråga är därför: Blev detta bara bortglömt, eller hände något som gjorde att främjandet av idéburna organisationer när det gäller funktionsnedsättning togs bort eller inte finns med?

Anförande nr 366

C a r o l i n a S i n i s a l o (S): Ordförande och fullmäktige! Snart har det gått sju år sedan mina två söner blev skjutna i Akalla. Varje dag i sju år har jag tänkt på den dagen, den värsta dagen i mitt liv. Den äldsta överlevde men är i dag förlamad och sitter i rullstol. Den yngsta, Robin, hade precis fyllt 15 när han dog. Det går inte en dag utan att jag tänker på honom.

Jag är väldigt stolt över att jag har lovat honom att kämpa för ett bättre Sverige, och nu kan jag göra det genom att vara med och rösta fram en budget som har fokus på förebyggande arbete, inte bara hårdare straff.

Nu vill jag vända mig särskilt till moderater och sverigedemokrater här inne. När min 15-åriga son mördats och inte ens hunnit bli begravd blev han kallad för Adidasslödder, odjur och avskum av era företrädare. Detta är något jag aldrig kommer att förlåta.

Men nu har jag bestämt mig för att kämpa, och det kommer jag att göra med all kraft. Jag ska använda min plats här för att ingen annan mamma ska behöva gå igenom det jag har gått igenom. Alla ni här inne borde stötta Fokus Järva av hela ert hjärta, för det behövs – både i Järva och i alla andra eftersatta områden.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 367

Borgarrådet H e d i n (M): Tack för att du väljer att dela detta! Tack för att du är så modig, och tack för att du sätter denna fråga på agendan! Jag känner inte igen att någon partikollega har uttryckt sig så. Är det så är det naturligtvis olämpligt. Jag tror att vi alla i denna sal delar en gemensam värdering om att hålla en god ton. Återigen – tack!

Anförande nr 368

C a r o l i n a S i n i s a l o (S): Tack!

Anförande nr 369

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Fru ordförande! Jag arbetar som sjuksköterska. Det finns inget som är mer berörande för vårdpersonal än att åka ambulans och få larm till en skjutning eller att stå i traumarummet på akuten och få in en ung patient som är skjuten. Att höra skriken från föräldrarna i vårdkorridoren och se det mänskliga lidandet och unga som får skador och men för resten av livet är berörande för oss vårdpersonal, och vi tycker att det är inhumant. Vi vill till varje pris stoppa och förebygga detta så att det inte fortsätter i all oändlighet.

Vi vill minska segregationen och bygga ett Stockholm för alla. Vi gör därför satsningar på det förebyggande arbetet, för att barn och unga ska få jämlika livsvillkor, och på arbetsmarknadsinsatser, för att fler ska komma ut i arbete och för att de som är mest utsatta ska få stöd.

I en ekonomiskt orolig värld satsar vi på det som gör skillnad i människors vardag och på att stärka vår stad. Därför är våra viktigaste förslag att den som vill lämna en kriminell livsstil ska få en första kontakt med staden inom 24 timmar och att fler ska erbjudas hjälp i föräldraskapet. Alla föräldrar och nyblivna föräldrar i Stockholm ska erbjudas stöd och program i föräldraskap. Väntetiderna till föräldraskapsprogrammen ska kortas, och fler ska få möjlighet att delta.

Glöm inte kostnaden för en kriminell. En skjutning kostar 75 miljoner kronor. En gängmedlem kostar 23 miljoner kronor. För en person som sysslar med gängkriminalitet i 15 år kan slutnotan för staden hamna på 23 miljoner. Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 370

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack, ledamoten, för att du också delar med dig av din erfarenhet från verkligheten, precis som Carolina gjorde innan på ett väldigt föredömligt sätt.

Jag är rätt orolig för vad konsekvenserna kommer att bli av den hopslagning av stadsdelsnämnderna på Järvafältet som ni kommer att genomdriva. Tyvärr har erfarenheten av de sammanslagningar vi har gjort hittills inte varit särskilt god, sett ur socialtjänstens perspektiv. Vi gick motvilligt med på en hopslagning av Hägersten, Liljeholmen och Älvsjö. Den socialtjänsten är fortfarande inte riktigt i balans. Diamant Salihu, som har skrivit boken *Tills alla dör*, kan till och med härleda många dödsfall som en konsekvens av hopslagningen av Rinkeby och Kista. Så jag undrar hur du ser på riskerna med den sammanslagning som nu kommer att ske på Järva.

Anförande nr 371

Nassir Abdullahi Ali (S): Tack, Jan Jönsson, för din fråga! Genom hopslagningen kommer vi, framför allt med Fokus Järva, att se till så att mer resurser skjuts till i Järva, att det är likvärdigt och att mer resurser går till lokalnivåerna. Jag förstår din oro för socialsekreterarna och biståndshandläggarna. Men vårt mål är inte att skära ned på personalen, tvärtom. Det är att skjuta till mer resurser och att se till att Järva blir mer likvärdigt. Det gäller vid bedömningar men också genom att mer resurser tillskjuts så att det blir lättare att ta sig an de utmaningar som finns i stadsdelen.

Anförande nr 372

Ulrika Lorentz (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag vill också tala om det förebyggande arbetet, och jag är glad att så många gör det här inne. Själv bor jag i Bredäng, ett så kallat utsatt område. Vi brukar säga att det snarare handlar om att det är ett område utsatt för oansvarig politik. Därför är det så viktigt att vi nu gör denna stora satsning på förebyggande insatser i stadsdelarna och att man lokalt i Skärholmen kan få komma fram till vad som behöver göras för att säkra att Bredäng, precis som andra områden, inte längre ska vara det här utsatta området – att det inte ska vara utsatt för en oansvarig politik.

Detta handlar om att alla barn ska ha en trygg uppväxt, och det handlar om stöd i föräldraskapet, precis som flera har lyft. Det handlar om att alla nyblivna föräldrar ska erbjudas stöd och program i föräldraskap, och att väntetiderna till föräldraskapsprogrammen ska minska.

Men det är också oerhört viktigt att vi ser till att den samverkan som behövs mellan förskola, skola, socialtjänst, polis och andra aktörer faktiskt sker och att vi stärker det arbetet. Detta arbete, som jag verkligen tror kommer att leda till att det fungerar,

handlar just om stadsdelarna själva och professionerna och om att ha ett demokratiskt samtal om vad som fungerar lokalt och hur vi ser till att vi inte längre har de här utsatta områdena och förebyggande ser till att vi inte längre får kriminalitet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 373

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Roligt att ha en till Bredängsbo här – det berikar salen, måste jag säga! Jag vill dock informera om att Skärholmen verkligen inte är en av de stadsdelar som prioriteras i den här budgeten. Det är faktiskt den stadsdel som får minst tillökning – totalt 1,9 procent. Östermalm, däremot, får över 6. Skärholmen tillhör också de stadsdelar som kommer att tappa ganska mycket pengar på grund av avskaffandet av skyddsfonden. Det är nämligen en av de stadsdelar som har fått ett antal miljoner som nu förs över till rikare stadsdelar. Det kommer alltså inte att vara något pengaregn över Skärholmen och Bredäng utan faktiskt i stort sett tvärtom.

Anförande nr 374

Ulrika Lorentzi (S): Det jag ser är att vi gör den här stora insatsen när det gäller det förebyggande. Sedan finns det andra detaljer i budgeten som du säkert har bättre koll på än jag eftersom du har suttit här längre. Men det är absolut roligt att vi är många här från Bredäng, tycker jag.

Anförande nr 375

Anders Göransson (S): Fru ordförande! Jag tänkte prata lite om ledsagning, ledsagarservice och kontaktperson och egentligen inte prata om pengar, faktiskt. Jag var 2014–2018 ordförande i stadsdelsnämnden. På våren 2017 genomfördes en stor neddragning av antalet ledsagartimmar, och det var inte politiskt initierat. Förvaltningen hade sett att vi i genomsnitt ger 20 timmar men att bara 12 används. Det fanns ett utrymme som man kunde ta bort, så att säga. Problemet med detta var att det utrymmet inte kostade något eftersom kostnaden uppstår när timmarna används. Detta skapade en oro hos synskadade för att de inte skulle få den hjälp de behövde.

I den här budgeten har vi gjort två saker som är viktiga. Vi ska gå in och titta på alla. Vi ska följa biståndsbedömningen i de olika stadsdelarna och se hur det ser ut när det gäller beslut, avslag och domar. Förutom att systematiskt kolla hur vi verkligen kan säkerställa att alla får den hjälp de har rätt till ska vi dessutom undersöka möjligheten att förlänga besluten. Det finns nämligen ibland en tendens från det byråkratiska Stockholm och Sverige att man finlirar när det gäller biståndsbeslut, inte för att man måste utan för att det lite ligger i systemets natur. Vi tror att detta inte nödvändigtvis kommer att kosta mycket pengar men kan vara en mycket viktig reform för den som är synskadad och behöver hjälp.

Anförande nr 376

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande och kommunfullmäktige! Carolina Sinisalos anförande var det viktigaste på hela kvällen. Det är viktigt att vi lyssnar på vad hon säger, och det pekar på att Stockholm har ett viktigt uppdrag i arbetet med att se till att inga unga rekryteras till gäng och organiserad brottslighet.

Det förebyggande arbetet och insatser för att fånga unga i riskzonen är centralt för att skapa trygghet på lång sikt. Därför är det viktigt att stadsdelarna får resurser att arbeta för att stödja barnfamiljer med föräldrastödsinsatser. I den här budgeten får stadsdelarna nu över 130 miljoner för förebyggande arbete.

Stockholm är en stad i ständig utveckling. Staden behöver hela tiden vässa den organisation som arbetar med att göra så många av stadens verksamheter så bra som möjligt. Staden ska öka möjligheten att arbeta samordnat, snabbt och målinriktat i Järvaområdet, oberoende av nuvarande statsdelsgränser. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 377

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Jag ska prata lite om förebyggande verksamhet av en annan art än den vi har pratat om tidigare. En grupp som det inte har talats så mycket om här i dag är personer i gruppboende med särskilt stöd. De kommer nu att erbjudas friskvårdskort.

Detta är en prioritering som vi är väldigt stolta över, av olika skäl. Det främsta är såklart det hälsofrämjande perspektivet. Personer med olika typer av funktionsnedsättningar har generellt sett en sämre allmän hälsa, vilket har flera olika anledningar. Överlag lider personer inom LSS i större utsträckning av diabetes, övervikt och depression och även av olika cancerformer, till exempel. Vägarna framåt för att skapa ett bättre hälsoläge även för alla dem är komplicerade och spänner ofta över flera olika gemensamma insatser från såväl vår verksamhet som sjukvård och psykiatri. En nyckel här är självfallet friskvård och motion, och vi övertygade om att varenda krona som investeras i detta kommer att ge en bättre hälsa tillbaka.

Anförande nr 378

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Jag skulle vilja prata om de ökande placeringskostnaderna för barn som omhändertas i vår stad. Att kostnaderna ökar beror säkerligen till viss del på att vi har förbättrat det förebyggande arbetet, och det är bra. Att barn som är i behov av miljöombyte placeras någon annanstans är också rätt, men vi behöver ställa oss frågan om det även finns andra och tidigare alternativ.

Kostnaderna för placeringar väntas bara för 2022 landa på 650 miljoner kronor. Moderaterna drar slutsatsen att detta är en fråga som vi behöver prioritera på högsta nivå för att stötta stadsdelarna. Socialnämnden bör i sin verksamhetsplan få i uppdrag att utreda kvaliteten på de placeringar som görs och utvärdera hur olika insatser hjälper det barn eller den ungdom som tar del av insatsen. Samtidigt bör vi se över stadens upphandlingar för att hitta nya vägar framåt.

Jag blir därför förvånad när den nya majoriteten väljer en helt annan väg. Man väljer att, precis som när det gäller trygghetsarbetet, skjuta ned pengarna till stadsdelarna och lämna socialtjänsten ensam med arbetet. Man har på förhand bestämt att lösningen på detta, föga förvånande, är egna kommunala HVB-hem. Jag undrar vilket underlag som har legat till grund för det beslutet. Vilka andra möjligheter har man tittat på? Att placera barn i sin egen hemkommun är ofta problematiskt. Ska Stockholm alltså köpa gamla HVB-hem i andra kommuner?

Anförande nr 379

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Tack, ledamoten, för frågan! Det är ganska självklart när det gäller de här miljonerna som du tar upp i ditt anförande att de externa kostnaderna är väldigt höga. De externa kostnaderna per placering är också betydligt högre än i de hem som drivs i egen regi. Samtidigt kan vi också se att vi inte har fullbelagt på de verksamheter i egen regi som vi har.

Här finns det väldigt mycket pengar att spara. Vi måste dels se till så att vi fullbelägger vår egen verksamhet, dels starta nya egna HVB-hem och se till så att det blir beläggning där. Detta kommer absolut att spara pengar, och det kommer också att ge ett större demokratiskt inflytande över välfärden. Det kommer dessutom att vara en del i vårt arbete mot välfärdsbrottslighet.

När jag kollar på Moderaternas förslag till budget tycker jag att det är spännande att se att ni drar undan resurser för verksamheter som arbetsmarknadsnämnden och satsar väldigt mycket på ekonomiskt bistånd. Ni driver en bidragslinje, helt enkelt.

Anförande nr 380

Borgarrådet H e d i n (M): Jag noterar att borgarrådet undviker att svara på min fråga om var de här HVB-hemmen ska placeras. Det är också andra gången i den här debatten som borgarrådet pratar om HVB-hem i plural. Jag ställer mig frågande till om det är seriöst att lägga 6 miljoner i budgeten och prata om ett flertal HVB-hem.

När det gäller försörjningsstöd är det för Moderaterna av största vikt att människor kan försörja sig själva och bidra till vår gemensamma välfärd. Samtidigt vet vi att vi går mot tuffare tider och att inflationen ökar. Människor som står långt från arbetsmarknaden kommer att ha svårt att få jobb, men även människor som har jobb kan få det tufft med att betala sina räkningar. Det kompletterande försörjningsstödet väntas öka. Så frågan är vad ni gör för de grupperna när vi säkrar att det finns försörjningsstöd att betala ut.

Anförande nr 381

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Andrea, de kostnader vi har i dag för placering av ungdomar på HVB-hem är ganska höga. Samtidigt vet vi att fler ungdomar har behov av stöd och insatser. Kvaliteten på HVB-hemmen är extremt dålig. Vi har till exempel hört på tv om ett litet barn som man inte såg till att passa och som gick ut och dog på grund av att man inte hade tillräckligt med personal.

De andra kommunerna har redan egna HVB-hem, speciellt för placering av syskon. Dem placerar man i egna HVB-hem, där man har personal. Detta är viktigt för staden. Var man ska placera dem får vi återkomma till.

Anförande nr 382

Borgarrådet H e d i n (M): Jag skulle inte säga att placeringskostnaderna är ganska höga – de är helt gallet höga. Det är också därför jag ställer frågan: Vad finns det för analys till grund för de insatser som görs och den kvalitet som hålls? Vi hörde en debatt tidigare här i kväll mellan Jan Jönsson och en av era företrädare om att man drar ned på granskningen och kvalitetssäkringen. Det är inte bara HVB-hemmen vi har utmaningar med utan också familjehemmen.

Jag hade velat höra analysen bakom användningen av de samlade resurserna och fördelningen mellan insatser, utvärdering och kvalitetsgranskning. Att komma tillbaka och säga att 6 miljoner för kommunala HVB-hem löser problemen tycker jag inte är seriöst.

Anförande nr 383

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Ordförande! Jag vill gå tillbaka lite till början av debatten, när vi pratade om fältarbete. Jag vill som sjuksköterska vid beroendekuten påstå att fältarbete från kommunen både räddar liv och minskar lidande. Jag möter varje dag i mitt arbete både unga män och unga kvinnor som har sex mot ersättning. För vårdpersonalen är det riktigt svårt att veta vad som kommer att hända när någon väljer att väldigt hastigt skriva ut sig från sjukvården.

Därför måste vi satsa på tidiga insatser. Vi måste ha uppsökande verksamhet som hittar dessa personer och kan ge stöd och hjälp redan i ett tidigt skede. Jag vill också lägga till de skyddade boendena, som vi har nämnt tidigare i debatten.

Anförande nr 384

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! När barn begår sitt första brott ska samhällets reaktion vara snabb och tydlig. Vår modell har varit allvarssamtalen med den unge tillsammans med vårdnadshavare, socialtjänst och i vissa fall polis. Det är oerhört viktigt att dessa samtal sker i nära anslutning till att brottet begåtts, då det finns motivation att ta emot stöd för förändring, framför allt hos föräldrarna.

Men i den rödgröna majoritetens budget skjuts ansvaret för det viktiga långsiktiga brottsförebyggande arbetet över till respektive stadsdel. Man säger att det nu är upp till varje stadsdel att själv avgöra om den vill fortsätta med de här samtalen eller ej, och vi har fått höra att man inte vill ägna sig åt detaljstyrning. Men denna avsaknad av styrning blir i verkligheten en ambitionssänkning i arbetet mot ungas kriminalitet.

Trots att både socialdemokrater och vänsterpartister här i dag plötsligt säger att allvarssamtalen är bra saknas det likväl i majoritetens budget helt skrivningar om skyndsamt agerande när barn och unga begår brott. Trots att föräldrarna varit väldigt nöjda med samtalen och socialsekreterarna särskilt nöjda med polisens medverkan blir

det nu i stället slumpen som avgör när kontakt tas med föräldrarna när den unge har begått ett första brott.

Om man menar allvar med att förhindra att unga dras ned i kriminalitet och elände bör detta också stå i stadens budget och inte bara uttalas här i talarstolen under fullmäktiges budgetdebatt.

Anförande nr 385

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Tack för inlägget, Jan Jönsson! Jag lamslås av graden av detaljstyrning i ert budgetförslag. Jag ska inte ta till överord – jag tänkte säga att det är absurt många detaljer – men det är väldigt många. Det är på en sådan nivå att det nästan handlar om att berätta detaljerat för socialsekreterare hur de ska hantera varje givet tillfälle. Er budget kan nästan läsas som en arbetsbeskrivning för en socialsekreterare. Vi ska inte ha den detaljstyrningen; det blir inte bra. Det blir mycket bättre om vi ger ramarna och direktiven när det gäller samhällsproblemen och litar på att professionen kan lösa de här problemen.

Jag känner att det brister lite grann hos det tidigare socialborgarrådet. Det känns som att du inte litar på professionen.

Anförande nr 386

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vi ska ju inte gå in och styra metoderna; dem kan man möjligtvis exemplifiera. Vad vi vill ha ut av socialtjänsten och vad vi vill att de ska prioritera är däremot definitivt en politisk uppgift. Det är till och med så att SSR ofta är ganska kritiskt till att just socialpolitiker säger att socialtjänsten ska göra det ena och det andra men inte pekar ut någon riktning över huvud taget. Det gör nämligen att socialsekreterarna ofta försätts i en väldigt svår situation där det är de själva som får prioritera när politiken har lagt ambitioner som inte är förenliga.

Vi har i vår budget valt att göra ett antal mycket tydliga prioriteringar, där till exempel en snabb insats för unga på väg in i kriminalitet är en av de absolut viktigaste

Anförande nr 387

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Jan, jag vill bara säga att du själv vet att socialtjänsten och socialsekreterarna har mängder av arbetsuppgifter som behöver göras utan att man behöver ge direktiv; det är deras arbetsuppgifter. I den budget som vi föreslår för det sociala området tar vi, som min kollega säger, steget från detaljstyrning och går mot tillitsbaserad styrning. Det pågår många olika verksamheter där ute som inte nämns i budgeten. Det betyder inte att de inte längre sker. Professionen är bättre lämpad än vi politiker att bestämma om vilka insatser som ska användas. Vi måste vi lita på våra att våra medarbetare gör ett ganska bra jobb.

Anförande nr 388

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det är bara det att jag vet hur det var innan vi krävde detta i stadsdelarna. Det kunde ta fyra veckor innan man över huvud taget kallades till

ett samtal. Kallelsen gick ofta ut per brev, vilket innebar att föräldrar och barn inte dök upp. När allvarssamtalen har kommit till stånd har man däremot verkligen kommit. Enligt den utvärdering som socialförvaltningen gjorde före sommaren uppskattar föräldrarna den tidiga kontakten, och socialsekreterarna uppskattar när polisen är med.

Sedan finns det en del andra varianter. I bland annat Spånga-Tensta har man fältassistenter och tycker att det är fantastiskt bra. Föräldrarna har fått ett direkttelefonnummer till fältassistenter så att de kan höra var ungdomarna befinner sig på kvällen. Därigenom avlastas socialsekreterarna. Andra har blandat in föräldrarådgivare; det finns alla möjliga varianter. Problemet är att det inte står en rad i er budget om att agera skyndsamt när unga begår brott.